

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1982–83

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1982–83

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

KØBENHAVN 1984

B. Stougaard Jensen/København
Un 09,3-131

Handelshøjskolen i København

Nansensgade 19, 1366 København K.

Fabrikvej 7, 2000 København F.

Julius Thomsens Plads 10, 1925 København V.

Howitzvej 60, 2000 København F.

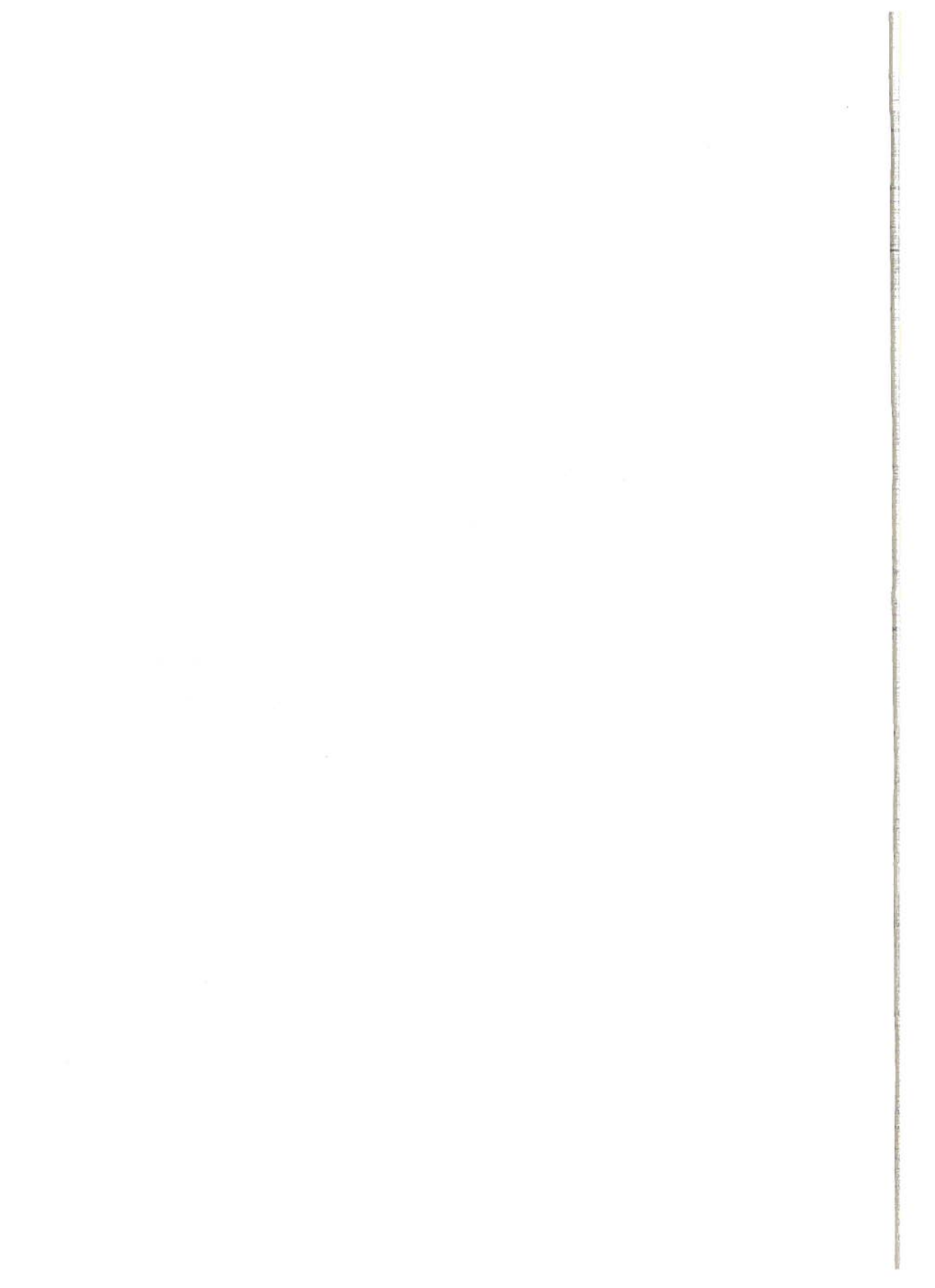
Rosenørns Allé 9, 1970 København V.

Handelshøjskolen i København blev oprettet i 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds uddannelse med det foremål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

I medfør af lov af 26. maj 1965 blev Handelshøjskolen i København pr. 1. august 1965 omdannet til en selvejende institution, hvis driftsudgifter fuldtud dækkes af statskassen. Denne status som selvejende institution er opretholdt med lov af 8. juni 1983 om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Ifølge højskolens statut af 22. november 1974 er det Handelshøjskolens opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for erhvervsøkonomisk og dermed beslægtede samt erhvervsproglige fagområder. Handelshøjskolen skal endvidere bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

Indhold

I.	Beretningsåret i hovedtræk	9
II.	De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed	13
III.	De kollegiale ledelsesorganer	14
	A. Styrelsesrådet	14
	B. Konsistorium	14
	Udvalg nedsat under konsistorium	15
	C. Fakultetsrådene	21
	Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	22
	Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	23
	Det erhvervsproglige fakultetsråd	23
	Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsråd	24
	D. Fakultetsstudienævne	25
	Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	26
	Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	26
	Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn	28
	Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn	29
	E. Fagstudienævne	30
	1. De erhvervsøkonomiske fagstudienævn	31
	HA-studienævnet	31
	Cand.merc.-studienævnet	31
	Cand.aud.-studienævnet	31
	Studienævnet for HD, 1. del	32
	Studienævne for HD, 2. del	32
	Afsætningsøkonomi	32
	Finansiering og Kreditvæsen	32
	Forsikring	33
	Organisation og Arbejdssociologi	33
	Regnskabsvæsen	33
	Udenrigshandel	34
	Studienævnet for Revision og Skatteret	34
	2. De erhvervsproglige fagstudienævn	34
	EG-studienævnet	34
	EA/ED-studienævnet	35
	EK-studienævnet	35
	Fælles udvalg under de erhvervsproglige fagstudienævn	35

3.	Vejledning for studerende	36
	Studievejledning	36
	Studievejledningen for HA-, cand. merc.- og cand. aud.-studierne	36
	Studievejledningen for HD 1. del	37
	Studievejledningen for sprog	37
	Erhvervsvejledningen	37
	Studenterrådgivningen	38
F.	Andre udvalg	39
	Hovedsamarbejdsudvalget	39
	Udvalg nedsat under hovedsamarbejdsudvalget	39
	Kursusudvalget	39
	Teknologiudvalget	40
	Lokalsamarbejdsudvalget	40
IV.	Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet	41
	A. Institut for Afsætningsøkonomi	41
	B. Institut for Erhvervsret og Revision	52
	C. Institut for Erhvervsøkonomi	58
	D. Institut for Europæisk Markedsret	63
	E. Institut for Finansiering	66
	F. Forsikringsinstituttet	70
	G. Institut for Nationaløkonomi	71
	Institutafdeling for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse	74
	H. Institut for Organisation og Arbejdssociologi	76
	I. Institut for Presseforskning	96
	J. Institut for Regnskabsvæsen	98
	Institut for Regnskabsvæsen, Afdeling A	99
	Institut for Regnskabsvæsen, Afdeling B	106
	K. Institut for Teoretisk Statistik	114
	Forskningsgruppen for anvendt statistik	114
	L. Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi (TTR)	118
	M. Institut for Udenrigshandel	121
	N. EDB-centeret (centeret for datamatik)	127
	O. Informationsforskningsafdelingen (IFA) (centeret for datamatik)	132
	P. HA-center	136
	Q. Center for Tværfaglige Studier/Institut for Ledelsesforskning (CTS/ILF)	139
V.	Institutter og centre ved det erhvervsproglige fakultet	151
	A. Institut for Engelsk	151
	B. Institut for Fransk	158
	C. Institut for Spansk	166
	D. Institut for Tysk	170
	E. Institut for Erhvervspraksis	174
	F. Fagsprogligt center	175
	G. Center for konferencetolkning	176
	H. Terminologiafdelingen	177
	I. Tværproglige aktiviteter	180

VI.	Lærerstab	182
A.	Oversigt over lærerstabens sammensætning	182
VII.	Censorer	184
VIII.	Handelshøjskolens Bibliotek	185
IX.	Studerende og eksaminer	191
A.	Oversigter	191
	Tilgang og afgang i tal i beretningsåret	191
a.	De erhvervsøkonomiske studier	191
b.	De erhvervsproglige studier	192
B.	Ankekommissioner 1982/83	195
a.	Det erhvervsøkonomiske fakultet	196
b.	Det erhvervsproglige fakultet	198
X.	Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.	200
A.	Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium	200
B.	Tietgenprisopgaver	214
XI.	Højskolens økonomi	228
XII.	Højskolens lokaler	230
XIII.	Stipendier og studielån	232
XIV.	Studerenterorganisationer	233
	De studerendes Råd	233
	Moderate studenter	237
XV.	Organisationer med tilknytning til højskolen	239
A.	Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse	239
B.	Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF)	239
C.	Dansk Magisterforening, sektion XXIII	241
D.	Bibliotekarforbundet	241
E.	Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC)	242
F.	Erhvervsprogligt Forbund & Arbejdsløshedskasse	244
G.	Amanuensirådet ved HHK	245
H.	Foreningen af Honorarlønnede Timelærere ved HHK	246
I.	Afsætningsøkonomisk Klub	246
J.	Forsikringsklubben	247
K.	Udenrigshandelsklubben	247
L.	Cand.ling.merc.-foreningen	248
M.	Lic.merc.-clubben	248
Bilag 1	A. Fortegnelse over højskolens forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1982/83	249
	B. Fortegnelse over administrationen	255
Bilag 2	A. Censorer beskikket ved de erhvervsproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet)	257
	B. Censorer beskikket ved translatøreksamen	259
	C. Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	261

	D. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.)	263
	E. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske revisorcandidateksamen (cand. aud.)	265
	F. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 1. del (HD)	265
	G. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 2. del (HD)	267
Bilag 3	A. De erhvervsøkonomiske eksaminer 1982/83	271
	B. De erhvervsproglige eksaminer 1982/83 samt 1981/82	279

I. Beretningsåret i hovedtræk

Den økonomiske situation i samfundet bevirker fortsat, at Handelshøjskolens bevillinger – uanset den høje prioritering af højskolens studier – ikke kan følge med den fortsatte ekspansion, som højskolens studier gennemgår i disse år. Højskolen har derfor stadigvæk et udækket behov for faste lærere, lokaler og administrativt personale.

Den samlede studenterbestand var den 1. september 1982 10.740 studerende. Af disse hidrører 3.555 studerende fra det sproglige fakultet og 7.185 fra det økonomiske fakultet. Optagelsestallet på EG-studiet og HA-studiet, der omfattes af adgangsbegrænsning, er i beretningsåret fastsat til henholdsvis 600 og 700. Tilgangen til de videregående dagstudier, cand. ling. merc. og cand. merc., er fortsat stigende. Dette gælder også Handelshøjskolens aftenstudier på såvel sprog som økonomi.

Da bevillinger af faste lærerstillinger ikke forøges i takt med studentertilvæksten, må stigningen i undervisningsbehovet fortsat først og fremmest dækkes ved hjælp af deltidslærere. De fastansatte lærere udgør 213 og deltidslærere 855, hvoraf 69 er ansat som eksterne lektorer.

Trods den noget ugunstige bevillingssituation sker der alligevel mange fornyelser af højskolens studier. Som optakt til disse fornyelser og i erkendelse af den betydning, højskolens uddannelser har for udviklingen i erhvervslivet, har højskolen i det forløbne år afholdt uddannelses- og forskningskonferencer med deltagelse fra såvel det offentlige som fra erhvervslivet og nogle af dets vigtigste organisationer.

Disse konferencer afdækkede en række områder, hvor samfundsudviklingen stiller øgede krav til Handelshøjskolens uddannelser. Det gjaldt den stigende internationalisering af erhvervslivet, den betydelige tilgang af nye virksomheder, den offentlige sektors stigende deltagelse i international handel og den omfattende teknologiske udvikling, herunder ikke mindst udviklingen inden for datalogi.

Det har ikke blot givet anledning til, at højskolen har intensiveret forskningen og moderniseret undervisningen inden for disse områder, men også til helt nye initiativer inden for højskolens uddannelsesområde.

Det erhvervsøkonomiske og det erhvervsproglige fakultet er i et snævert samarbejde i færd med at udvikle en egentlig integreret sprog/økonomi-uddannelse. Dette initiativ bliver støttet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse gennem en betydelig bevilling til den forskning, som må ligge bag en sådan ny videregående uddannelse. Uddannelsen har tillige undervisningsministeriets bevågenhed, idet ministeriet allerede har bevilget penge til et forsøgshold på 40 studerende, der forventes at kunne påbegynde studiet den 1. september 1984.

Kravet om en øget internationalisering af højskolens studier følges også op på andre områder. På cand. merc.-studiet planlægges udbudt særligt udviklede specialer i international management, hvor undervisningen planlægges gennemført i samarbejde med udenlandske læreanstalter og universiteter både gennem en udveksling af studerende og gennem inddragelse af udenlandske lærerkræfter.

Også på HA-studiet vil der fra 1. september 1983 blive lagt øget vægt på de internationale aspekter i erhvervsøkonomien.

Et generelt træk ved de videregående uddannelser er en begyndende opløsning af uddannelsernes specialisering såvel inden for den enkelte institution som institutionerne imellem. Det har sin baggrund i den omprioritering af uddannelserne, der sker i disse år på grund af beskæftigelsesproblemerne og strukturændringerne inden for såvel den private som den offentlige sektor.

Også Handelshøjskolen bliver i stigende grad berørt af denne udvikling. Reformen af højskolens sproguddannelser, som har været omtalt i tidligere beretninger, skal også ses i lyset heraf. Resultaterne fra de forsøgshold, der påbegyndte undervisningen i 1982, viser, at højskolen er på rette vej, og spørgsmålet om reformens gennemførelse bliver derfor først og fremmest et spørgsmål om ressourcer. Som et bidrag til tilvejebringelsen heraf har det erhvervsproglige fakultet indledt et snævert samarbejde med Københavns Universitet med henblik på at benytte nogle af deres frigjorte forskningsressourcer til at styrke forskningen bag de nye sproguddannelser.

Efter henstilling fra undervisningsministeriet har højskolen også indledt et samarbejde med Københavns Universitet på det datalogiske område. På grund af det store pres, der er for at etablere uddannelser inden for dette område, er højskolen gået med til, som en foreløbig ordning, at åbne mulighed for at kombinere dele af HD-uddannelsen med undervisning i datalogi på universitetet, men det økonomiske fakultet har samtidig nedsat et udvalg til at udvikle et egentligt datalogstudium på kandidatniveau.

Desuden foregår der for tiden et betydeligt udviklingsarbejde inden for højskolens traditionelle økonomiske studier. Fra efteråret 1982 påbegyndtes det nye cand. aud.-studium, der blev omtalt i sidste års beretning. Foruden den tidligere nævnte internationalisering af HA-studiet har studienævnet taget skridt til meget tiltrængte faglige og pædagogiske justeringer og ændringer af studiet. Højskolen forventer endvidere, at undervisningsministeriet giver mulighed for en modernisering af HD-studiets første del fra undervisningsårets begyndelse i 1984.

Omskolingskurserne for arbejdsløse langvarigt uddannede baseret på HD-studiets første del er ophørt med udgangen af indeværende beretningsår.

Det erhvervsproglige fakultet arbejder som nævnt videre med forberedelsen af reformen af de erhvervsproglige uddannelser, og Handelshøjskolen i København har stået i spidsen for den koordinerende indsats, der i denne forbindelse har været nødvendig mellem alle de institutioner og afdelinger, der udbyder erhvervsproglige studier. Det erhvervsproglige fakultet arbejder endvidere med planerne om en udbygning af konferencetolkeuddannelsen til at omfatte flere sprog.

De studerendes økonomiske vilkår forringes fortsat, og det øgede erhvervsarbejde ved siden af studierne skaber også vanskeligheder for planlægningen af undervisningen. På grundlag af en meget betydelig økonomisk støtte fra Egmont-fonden blev der fra efteråret 1982 på forsøgsbasis oprettet en social studenterrådgivning, som blandt andet har til formål at undersøge og reducere årsagerne til det meget store frafald på højskolens studier. Behovet for en sådan rådgivning har vist sig at være så stort, at højskolen for tiden undersøger mulighederne for at gøre ordningen permanent.

Også på det organisatoriske plan arbejder højskolen med tilpasninger. Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd har nedsat et udvalg, der skal fremkomme med forslag til ændringer i institutstrukturen. Desuden overvejer højskolen at foretage ændringer af organisationen af EDB, blandt andet med henblik på at styrke forskningen og undervisningen inden for dette meget vigtige område.

Handelshøjskolen har fået nye lokaler i Blågårdsgade 23 og dermed en syvende adresse. Lejemålet omfatter foreløbig ca. 700 m², men undervisningsministeriet har givet tilsagn om, at højskolen kan leje i alt ca. 2100 m², således at den nye adresse ikke skaber en for stærk isolation af dele af Handelshøjskolen.

Højskolen forventer endvidere at få tilladelse til at bygge godt 5000 m² på Rosenørns Allé 29, således at højskolens foreløbige ønske om at samle det erhvervsøkonomiske fakultets aktiviteter i nærheden af Julius Thomsens Plads-kvarteret nærmer sig virkeliggørelsen.

Undervisningsministeriet har på foranledning af højskolen nedsat et udvalg med repræsentanter fra ministeriet og handelshøjskolen med henblik på at undersøge de konkrete muligheder for en geografisk samling af Handelshøjskolens uddannelse og forskning. Udvalget har foreløbig haft møde med Københavns Kommune og Planstyrelsen med henblik på at få overblik over mulighederne for en placering af en ny handelshøjskole inden for Københavns Kommune.

Folketinget vedtog den 8. juni 1983 en ny lov om handelshøjskoler og højskoleafdelinger, der dels styrker de eksisterende handelshøjskolars status som højere læreanstalter, dels giver mulighed for oprettelse af en ny handelshøjskole i Syd- og Sønderjylland.

Der har i det forløbne år været rejst en del kritik af undervisningsministeriets budgetpraksis, fordi den i alt for ringe grad inddrager kvalitative hensyn i forbindelse med bevillingerne til de enkelte institutioner. Dette gælder i særlig grad budgetteringen af forskningen, som endnu ikke har fundet sin endelige løsning, men som følges med betydelig interesse af handelshøjskolen, fordi højskolens forskningsandel i sammenligning med andre videregående uddannelsesinstitutioner er alt for lav.

Selv om højskolen således ikke er upåvirket af de økonomiske problemer, der præger dagens samfund, er højskolen indtil nu blevet forskånet for nævneværdig ledighed blandt sine dimittender. Den overordnede økonomiske politik, der favoriserer en udbygning af erhvervslivet og en nedprioritering af den offentlige sektor, har skabt en sådan interesse om handelshøjskoleuddannelserne, at disse i stigende omfang integreres eller tilbygges andre akademiske uddannelser for at øge kandidaternes beskæftigelses-

muligheder. En sådan udvikling vil på lidt længere sigt kunne bevirke, at arbejdsløsheden blot flytter fra disse uddannelser over til andre.

Derfor er det vigtigt, at Handelshøjskolen fortsat styrker sin forskning og sine uddannelser. De begrænsede bevillingsmæssige forudsætninger herfor er igen i år blevet afhjulpet ved den meget betydelige støtte fra Föreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, som højskolen har modtaget i det forløbne år.

Frode Slipsager
rektor

II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed

De generelle rammer for Handelshøjskolens virke er

Lov nr. 258 af 8. juni 1983 om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger,

Lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner,

Bekendtgørelse om styrelse af Handelshøjskolen i København af 21. juni 1974,

Statut af 22. november 1974 for Handelshøjskolen i København,

Bekendtgørelse nr. 413 af 18. august 1978 om regler for valg til de styrende organer ved højere uddannelsesinstitutioner med senere ændringer,

Cirkulære af 21. november 1979 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner med tilhørende aftaler, samt

Cirkulære af 20. august 1981 om rammeaftale vedrørende indførelse og brug af ny teknologi.

Der er endvidere i specielle bekendtgørelser fastsat nærmere regler om uddannelsesretninger, eksamensgrader, adgangsforshold, studieforshold, eksamensforshold, censorers virksomhed, læreransættelser m.v.

III. De kollegiale ledelsesorganer

Grundlaget for ledelsen af Handelshøjskolen i København er Lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner samt Statut for Handelshøjskolen i København af 22. november 1974.

I henhold til statuttens § 2 ledes Handelshøjskolen af rektor i forbindelse med de i statuttet omhandlede organer, nemlig styrelsesråd, konsistorium, fakultetsråd, institutråd og studienævn.

I det følgende skal der gives en oversigt over disse organers opgaver og sammensætning. Endvidere skal der gives en oversigt over udvalg, som i beretningsperioden har været nedsat af de kollegiale ledelsesorganer.

Ved organer/udvalg, hvor det skønnes relevant, er medlemmernes tilhørsforhold anført i parentes: (adm) = centraladministrationen; (bib) = biblioteket; (sp) = det erhvervsproglige fakultet; (øk) = det erhvervsøkonomiske fakultet.

A. STYRELSESRÅDET

Styrelsesrådet består af 11 medlemmer, af hvilke Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse vælger 6 medlemmer som en alsidig repræsentation for erhvervslivet. De studerende ved Handelshøjskolen vælger for et år ad gangen to medlemmer og de teknisk/administrative medarbejdere vælger for 3 år ad gangen et medlem. Rektor og prorektor er fødte medlemmer af styrelsesrådet.

I denne beretningsperiode havde styrelsesrådet følgende sammensætning:

Direktør H. Maegaard Nielsen (formand); bankdirektør P. Nyboe Andersen; fuldmægtig Marly Arnoldus; direktør Erik Haunstrup Clemmensen; HD-stud. Jan Falkensteen; prorektor, lektor Lena Flugger; direktør Henrik Audon; sparekassedirektør Andreas Nicolaisen; rektor, professor Frode Slipsager; direktør Jørgen Søltøft; EA/ED-stud. Tove Sørensen (indtil 1. december 1982), herefter HD-stud. Janne Thomsen.

Sekretær: Administrator Jørgen Friis Christensen i samarbejde med fuldmægtig Lone Dreisler.

Styrelsesrådet har i beretningsperioden afholdt 4 møder.

B. KONSISTORIUM

Ifølge statuttens § 16 er konsistorium højskolens øverste kollegiale organ. Det afgør sager, der vedrører højskolen som helhed, herunder fordeling af højskolens bevillinger efter indstilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg, udarbejdelse af indstilling efter udtalelse til undervisningsministeren om oprettelse og nedlæggelse af institutter efter indstilling fra et fakultetsråd, fastsættelse af institutrådenes sammensætning efter

indstilling fra fakultetsrådet, fastsættelse af fakultetsstudienævnets medlemstal og sammensætning, planlægning af højskolens udbygning, herunder optagelse af nye aktiviteter, oprettelse og nedlæggelse af professorater efter indstilling fra det erhvervsøkonomiske og/eller det erhvervsproglige fakultetsråd samt sager i øvrigt, som i henhold til gældende retsregler kræver konsistoriums udtalelse eller beslutning.

Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, der tillige er formand, samt prorektor og dekanerne for de to fakulteter. Administrator og overbibliotekaren deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Konsistorium havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, lektor Lena Flugel (næstformand) (sp); professor Torben Agersnap (øk); lektor Niels Bjørn-Andersen (øk); dekan, lektor Finn Junge-Jensen (øk); lektor Orla Nielsen (øk); lektor Gert Engel (sp); dekan, lektor Inge Gorm Hansen (sp); lektor Søren Kaas Andersen (sp); lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Tom Jacobsgaard (øk); undervisningsassistent Lillian Werdelin (sp); assistent Lise Abildgaard; overassistent Lisa Borges; bibliotekar Birgit Støvring; stud.merc. Tomas Dyrbye; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; HD-stud. Kim Aslo-Petersen; HD-stud. Kurt Sørensen; EA/ED-stud. Bente Ibsen.

1.1.1983–31.7.1983

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, lektor Lena Flugel (næstformand) (sp); professor Torben Agersnap (øk); lektor Niels Bjørn-Andersen (øk); dekan, lektor Finn Junge-Jensen (øk); lektor Orla Nielsen (øk); lektor Gert Engel (sp); dekan, lektor Inge Gorm Hansen (sp); lektor Søren Kaas Andersen (sp); lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Tom Jacobsgaard (øk); undervisningsassistent Lillian Werdelin (sp); assistent Lise Abildgaard; overassistent Lisa Borges; bibliotekar Birgit Støvring; HD-stud. Kirsten Andersen; HA-stud. Kim Vrå Andersen; HA-stud. Peter Bruun; HA-stud. Mette Christiansen; ED-stud. Anne-Mette Djørup; HA-stud. Rolf Thrane.

Deltagere uden stemmeret: Administrator Jørgen Friis Christensen; overbibliotekar Ole Harbo (indtil 28.2.1983), herefter fungerende overbibliotekar Finn Skriver Frandsen.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Dreisler.

UDVALG NEDSAT AF KONSISTORIUM

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg

Rektor er født medlem af udvalget. Administrator, dekanen for det erhvervsøkonomiske fakultet og dekanen for det erhvervsproglige fakultet deltager i udvalgets møder uden stemmeret.

Budget- og forretningsudvalget udarbejder, blandt andet på grundlag af forslag fra hovedområderne, højskolens samlede budgetforslag. Udvalget træffer endvidere afgørelse om sager, som efter konsistoriums bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); prorektor, lektor Lena Flugler (næstformand); lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Gert Engel; overassistent Lisa Borges (indtil 1.1.1983), herefter bibliotekar Birgit Støvring; stud. merc. Ole Nørgaard Jensen (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Kim Vrå Andersen; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Peter Bruun.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Dreisler.

Anlægsudvalget

Udvalget blev første gang nedsat på konsistoriums møde den 27. januar 1977 som et rådgivende udvalg vedrørende anskaffelse og vedligeholdelse af inventar og udstyr.

Udvalget har til opgave fra institutter, afdelinger og studienævn samt relevante udvalg at indhente forslag til anskaffelse og vedligeholdelse af kontor- og AV-udstyr samt inventar til kontorer, undervisningslokaler og mødelokaler og under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier at udarbejde bidrag til højskolens budgetforslag samt senere at udarbejde forslag til den opnåede bevillings anvendelse.

Desuden skal udvalget i samarbejde med teknisk forvaltning være rådgivende vedrørende anvendelsen af midlerne til vedligeholdelse af udstyr.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Assistent Mya Aagaard (formand) (indtil 1.1.1983), herefter assistent Lise Laurents; lektor Klaus Müller; forskningsbibliotekar Finn Skriver Frandsen (formand fra 1.1.1983); HA-stud. Wilbert van der Meer (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Lars Frederiksen; adjunkt Ulrik Gorm Møller.

Sekretær: Assistent Lise Laurents (indtil 15.10.1982); assistent Lise-Lotte Simonsen (fra 15.10.1982–1.2.1983); assistent Knud Stenbæk (fra 1.2.1983).

AV-udvalget

Udvalget er oprettet af konsistorium den 26. maj 1977 til støtte for AV-afdelingens arbejde.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen (formand); afdelingsleder Jørgen Jensen; lektor Finn Messell; lektor Orla G. Petersen; stud. merc. Peter Harbo (indtil 1.1.1983), herefter HD-stud. Lis Holgersen; EK-stud. John Olsen; AV-afdelingens medarbejdere; administrator Jørgen Friis Christensen (tilforordnet).

Sekretær: Fuldmægtig Finn Kempf.

Biblioteksudvalget

Udvalget, der er nedsat i.h.t. § 10 i lov om styrelse af de højere uddannelsesinstitutioner har til opgave at beskæftige sig med bibliotekets budgetforslag, bibliotekets indkøbspolitik og bibliotekets forbrugerservice.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand) (indtil 28.2.1983), herefter fungerende overbibliotekar Finn Skriver Frandsen; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Tage Skjøtt-Larsen; ED-stud. Pia Fønnesbech-Wulff (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Kim Andersen; stud.merc. Peter Harbo (indtil 1.1.1983); professor Hans Sørensen; direktør Børge Rasmussen; forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen; bibliotekar Elizabeth Knudsen; bibliotekar Birgitte Lauritsen (indtil 1.1.1983), herefter bibliotekar Bente Høst-Madsen.

Sekretær: Assistent Henning Bøge-Rasmussen.

Biblioteket har for at kunne indhente rådgivning med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik nedsat to underudvalg nemlig:

Det økonomiske bogudvalg

Dette udvalg bestod i beretningsperioden af:

1.8.1982–31.12.1982:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; forskningsbibliotekar Finn Skriver Frandsen; forskningsbibliotekar Kjeld Wiene (indtil 31.8.1982); HD-stud. Peter G. Harboe; lektor Peder Aderhold; lektor Heine Andersen; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; lektor Jens O. Elling; lektor Lars Grønholdt; afdelingsleder Knud Hansen; seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen; kandidatstipendiat Tore Kristensen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; lektor Flemming Poulfelt; adjunkt Jesper Strandskov; lektor Elisabeth Thuesen.

1.1.1983–31.7.1983:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand indtil 28.2.1983); forskningsbibliotekar, fungerende overbibliotekar Finn Skriver Frandsen (formand fra 1.3.1983); HD-stud. Peter G. Harboe; lektor Peder Aderhold; lektor Heine Andersen; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; lektor Jens O. Elling; lektor Lars Grønholdt; afdelingsleder Knud Hansen; seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen; kandidatstipendiat Tore Kristensen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; lektor Flemming Poulfelt; adjunkt Jesper Strandskov; lektor Elisabeth Thuesen, og

Det sproglige bogudvalg

Dette udvalg bestod i beretningsperioden af:

1.8.1982–31.7.1983:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (formand); lektor Søren Kaas Andersen; lektor Gunhild Dyrberg; lektor Flemming Koue; professor Hans-Peder Kromann; lektor Hanne Martinet; lektor Paul Monrad; lektor Heribert Picht; lektor Helge Schwarz; EK-stud. Carsten Harder; stud.ling.merc. Pia Fønnesbech-Wulff.

Konsistoriums EDB-udvalg

Udvalget blev første gang nedsat af konsistorium den 31. maj 1977. Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium med hensyn til køb eller leje samt vedligeholdelse af edb-udstyr, afgifter i tilknytning hertil samt køb af software, maskintid m.v.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Flemming Rasmussen (formand); lektor Jens Overø (indtil 1.1.1983), herefter lektor Gert Bechlund; overbibliotekar Ole Harbo (indtil 28.2.1983), herefter fungerende overbibliotekar Finn Skriver Frandsen; lektor Inge Gorm Hansen (indtil 1.1.1983), herefter adjunkt Bodil Nistrup Madsen; lektor Gert Engel; bibliotekar Erik Rasmussen; fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen; HD-stud. Eduard Zapf (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Bo Meier; stud.merc. Tomas Dyrbye (indtil 1.1.1983), herefter Morten Groot.

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Informationsudvalget

Udvalget blev første gang nedsat af konsistorium den 24. maj 1976.

Udvalget har til opgave at stille forslag til konsistorium om de fremgangsmåder, højskoler bør følge for at

- 1) informere offentligheden om højskolens forsknings- og uddannelsesvirksomhed
- 2) informere højskolens lærere, studerende og TAP'er om
 - a) forsknings- og uddannelsesvirksomhed på højskolen
 - b) aktiviteter uden for højskolen af umiddelbar betydning for det daglige arbejde.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (formand); assistent Eric Møller; lektor Karen Stetting; lektor Cai F. Christensen; stud.merc. Mette Christiansen (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Jesper Thisted; EG-stud. Claus Iskov (indtil 1.1.1983), herefter EG-stud. Katja Krener.

Sekretær: Assistent Lene Loving (fra 1.3.1983).

«Kræmmerhusets» bladudvalg

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Jørgen Alsø (formand); lektor Cai F. Christensen; assistent Kirsten Davidsen; assistent Birthe Jenkins; stud. merc. N. E. Friis (indtil 1.1.1983), herefter HD-stud. Søren Lassen; stud. merc. Wilbert van der Meer (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Finn Jepsen; stud. merc. Peter Bruun (indtil 1.1.1983), herefter EG-stud. Katja Krener.

Sekretær: Assistent Lene Loving (fra 1.3.1983).

Licentiatudvalget

Licentiatudvalget administrerede højskolens licentiatordning i overensstemmelse med licentiatbekendtgørelsen.

Udvalget opløstes den 25. november 1982 efter en beslutning i konsistorium, idet det erstattes med licentiatudvalg på hvert af de to fakulteter.

Udvalget bestod af følgende medlemmer:

Professor Torben Agersnap (formand); professor Niels Chr. Nielsen; professor Jens Rasmussen; lektor Lars Grønfeldt; lektor Ann Westenholtz.

Sekretær: Assistent Gerd Andersen.

Lokaleudvalget

Udvalget blev første gang nedsat af konsistorium den 18. september 1975.

Udvalget har til opgave at stille forslag om løsning af akutte ressourceproblemer og forbedring af højskolens bygninger.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Afdelingsleder Lauge Stetting (formand); prorektor, lektor Lena Flugger; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen (indtil 1.1.1983), herefter HD-stud. Britta Larsen; stud.merc. Kristian Heldt-Hansen; biblioteksbetjent Morten Kvorning (indtil 17.5.1983), herefter forskningsbibliotekar Finn Hansson; assistent Lis Kofod Hansen, assistent Lise Abildgaard.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen (indtil 1.11.1983), herefter fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

Rejseudvalget

Udvalget fordeler højskolens midler til studierejser for lærere.

Udvalget nedsattes første gang den 11. december 1980.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Administrator Jørgen Friis Christensen (formand); rektor Frode Slipsager; lektor Tage Skjøtt-Larsen; forskningsbibliotekar Finn Hansson; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; dekan, lektor Finn Junge-Jensen; professor Jens Rasmussen; EK-stud. Ole Madsen (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Anders Brusendorf; stud.merc. Henrik Thornblad (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Beatrice Waldorff.

Sekretær: Assistent Connie Christensen.

Reproudvalget

Udvalget blev første gang nedsat af konsistorium den 26. februar 1976.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium vedrørende anskaffelse eller leje samt vedligeholdelse af reproudstyr.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Jens Aaris Thisted (formand) (indtil 1.1.1983), herefter lektor Jens Overø; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen (indtil 1.1.1983), herefter stud.merc. Frank Ebsen; reproleder Holger Nielsen; lektor Jacques Qvistgaard; assistent Aase Thiim.

Sekretær: Fuldmægtig Jan Clausen Hansen.

Stipendienævnet

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder også administrationen af Statens Uddannelsesstøtte.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); lektor Jørgen Alsø; lektor Jens Oluf Elling, assistent Hanne Gregersen; EG-stud. Lisa Friis Larsen (indtil 1.1.1983), herefter

HA-stud. Morten Sørensen; stud. merc. Niels Ankersen (indtil 1.1.1983), herefter Lars Winther; stud. merc. Henrik Jensen (indtil 1.1.1983), herefter Birgit Andreassen; stud. merc. Jens Peter Sølvkjær (indtil 1.1.1983).

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

Udvalget vedrørende etablering af centre

Udvalget nedsattes på konsistoriums møde den 23. april 1982 med følgende kommissorium:

»Under iagttagelse af styrelseslovens bestemmelser at fremsætte forslag til centres placering i højskolens styrelsessystem, herunder til deres interne organisatoriske opbygning.«

Udvalget nedlagdes den 24. februar 1983.

Udvalget bestod af følgende medlemmer:

Lektor Leif Bloch Rasmussen (formand); professor Torben Agersnap; lektor Flemming Hansen; assistent Birthe Kristensen (indtil 25.11.1983), herefter assistent Kirsten Lindved; lektor Bente Kristensen; stud. merc. Eric Karsholt; stud. merc. Lars Frederiksen.

Udvalget vedrørende elektroniske tekstbehandlingsanlæg (etb-udvalget)

Udvalget blev første gang nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979.

Udvalget blev nedlagt den 24. februar 1983, idet det blev besluttet at overføre dets resterende opgaver til hovedsamarbejdsudvalget under teknologiudvalget og kursusudvalget.

Udvalget bestod af følgende medlemmer:

Fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen (formand); assistent Lisbeth Paulsen; EG-stud. Anne Marie Hemmeth; stud. merc. Max Christensen; lektor Leif Bloch Rasmussen; administrator Jørgen Friis Christensen; handelsfaglærer Jette Nørgaard; assistent Helle Skouv; assistent Lis Nielsen.

Sekretær: Assistent Kirsten Davidsen.

Udvalget vedrørende forberedelse af ny handelshøjskole

Udvalget blev første gang nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Prorektor, lektor Lena Flugler (formand); rektor, professor Frode Slipsager; afdelingsleder Gert Engel; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Søren Kaas Andersen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; afdelingsleder Lauge Stetting; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; dekan, lektor Finn Junge-Jensen; overbibliotekar Ole Harbo (indtil 28.2.1983), herefter forskningsbibliotekar Finn Skriver Frandsen (indtil 14.6.1983), herefter forskningsbibliotekar Finn Hansson; undervisningsassistent Tom Jacobsgaard; administrator Jørgen Friis Christensen; assistent Hanne Damgaard; assistent Anne Lunding; stud. merc. Birgitte Knudsen (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Erich Karsholt; HA-stud. Helle

Borgstrøm; HA-stud. Kirsten Lerstrøm; stud. merc. Rolf Thrane (indtil 1.1.1983), herefter stud. merc. Kristian Heldt-Hansen; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; observatør: direktør Rolf Tvedt.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen (indtil 1.11.1983), herefter fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

Udvalget vedrørende Handelshøjskolens langtidspøblemer

Udvalget nedsattes den 17. maj 1982 med følgende kommissorium:

- a) at kortlægge de faktorer, der bestemmer Handelshøjskolens langtidspøblemer
- b) at udarbejde forslag til udbygning og forbedring af de informationer, der skal danne grundlag for denne kortlægning
- c) løbende at sætte væsentlige problemstillinger med betydning for handelshøjskolens langtidsudvikling til debat på konsistoriums møder.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Rektor Frode Slipsager (formand); prorektor Lena Flugel; lektor Orla Nielsen; dekan Inge Gorm Hansen (indtil 1.1.1983), herefter lektor Gert Engel; stud. merc. Tomas Dyrbye (indtil 1.1.1983), herefter stud. merc. Erling Tjærandsen; stud. merc. Henrik Thornblad.

Sekretær: Kontorchef Claus Tønnesen.

Valgudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 23. juni 1982. Udvalget har til opgave at forestå valg til de styrende organer på Handelshøjskolen.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Prorektor, lektor Lena Flugel (formand); lektor Kjeld Hemmingsen; lektor Jørgen Frode Bakka; undervisningsassistent Lillian Werdelin; overassistent Mogens Andersen; stud. merc. Ole Nørgaard Jensen (indtil 1.1.1983), herefter stud. merc. Mette Christiansen; stud. merc. Henning Hasle (indtil 1.1.1983), herefter HA-stud. Per Hannover.

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørgager-Nielsen.

C. FAKULTETSRÅDENE

Ifølge statuttens § 24 afgør fakultetsrådet alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager der vedrører kompetencefordelingen mellem institutråd indbyrdes og mellem institutråd og studienævn. I forlængelse heraf træffer fakultetsrådet afgørelse vedrørende fordeling af de tildelte ressourcer mellem de enkelte fag, institutter og studienævn; stillingsopslag, stillingsbesættelse og afskedigelse for såvidt angår heltidsbeskæftigede lærere samt videnskabelige medarbejdere, eksterne lektorer samt ansættelse af gæstprofessorer; tildeling af kandidat- og seniorstipendiater m.v.; tjenestefritagelse

udover en måneds varighed for heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer; antagelse og konferering af doktordisputatser; tildeling af licentiatgrader; forslag til og bedømmelse af prisopgaver. Fakultetsrådet indstiller til konsistorium vedrørende ændring af højskolens statut; ændring af hovedområdets sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af institutter samt ændring af disses fagområde; vedvørende institutrådernes sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af professorater samt tildeling af æresdoktorgrader. Vedrørende fakultetsrådets øvrige opgaver henvises til statuttens bestemmelser.

DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETS RÅD

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Finn Junge-Jensen (dekan); HA-stud. Niels Ankersen; overassistent Jytte Beckert; HA-stud. Oluf Steen Carstensen; assistent Hanne Damgaard; undervisningsassistent Mogens Gruelund; lektor Flemming Hansen; undervisningsassistent Jens Allin Hansen; lektor Kjeld Hemmingsen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen (prodekan); professor Erik Johnsen; overassistent Liza Klöcker-Larsen; HD-stud. Kurt Louring; lektor Preben Melander; professor Niels Chr. Nielsen; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen; afdelingsleder Lauge Stetting; HD-stud. Preben Thomsen; HA-stud. Rolf Thrane; HD-stud. Hans Vengberg.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Finn Junge-Jensen (dekan); overassistent Jytte Beckert; HA-stud. Kjeld Bjerregaard; HA-stud. Oluf Steen Carstensen; assistent Hanne Damgaard; HA-stud. Lars Frederiksen; undervisningsassistent Mogens Gruelund; lektor Flemming Hansen; undervisningsassistent Jens Allin Hansen; lektor Kjeld Hemmingsen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen (prodekan); professor Erik Johnsen; HA-stud. Alfred Josefsen; overassistent Liza Klöcker-Larsen; lektor Preben Melander; professor Niels Chr. Nielsen; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen; HA-stud. Michael Schou; afdelingsleder Lauge Stetting; HD-stud. Hans Vengberg.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråds budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Finn Junge-Jensen (formand); HA-stud. Niels Ankersen; assistent Hanne Damgaard; afdelingsleder Orla Brandt Jensen (næstformand); lektor Tage Skjøtt-Larsen; professor Niels Chr. Nielsen; HA-stud. Preben Thomsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Finn Junge-Jensen (formand); HA-stud. Oluf Steen Carstensen; HA-stud. Lars Frederiksen; lektor Flemming Hansen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen (næstformand); overassistent Liza Klöcker-Larsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen.

UDVALG NEDSAT AF DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETSRÅD

EDB-udvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Gert Becklund; kandidatstipendiat Eric Bentzen; adjunkt Lars Ranfelt; lektor Flemming Rasmussen; programmør Torben Boyd; HA-stud. Birgit Andreasen; HA-stud. Eilif Thomasen.

Sønderborg-udvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Rektor, professor Frode Slipsager; lektor Cai F. Christensen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; professor Bjarke Fog; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; HD-stud. Jan Falkenstein; studieleder Axel Schultz Nielsen.

Normudvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Finn Junge-Jensen (dekan); afdelingsleder Orla Brandt Jensen (prodekan); stud.merc. Ole Nørgaard Jensen. Administrator er tilforordnet udvalget.

Initiativudvalget for forskning ved det økonomiske fakultet:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Finn Borum; lektor Peter Maskell; lektor Preben Melander; lektor Stig Ree; HA-stud. Curt Stavis; HD-stud. Kristian Philipsen.

Licentiatudvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Professor Torben Agersnap; professor Niels Chr. Nielsen; lektor Lars Grønholdt; lektor Ann Westenholtz.

Datamatikudvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Finn Borum; lektor Ove Hedegaard; lektor Johannes Mouritsen; lektor Jens Overø; HA-stud. Eilif Thomasen; HD-stud. Roger Dornan; assistent Kirsten Lindved.

Strukturudvalget:

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Flemming Hansen; professor Erik Johnsen; lektor Finn Junge-Jensen (dekan); afdelingsleder Lauge Stetting; HA-stud. Esben Haugsted; HA-stud. Ole Steen Jørgensen; fuldmægtig Marly Arnoldus.

DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSRÅD

Det erhvervsproglige fakultetsråd havde i beretningsperioden følgende sammensætning: 1.8.1982–31.12.1982:

Dekan, lektor Inge Gorm Hansen; professor Jens Rasmussen (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Anne Dueholm; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Bente Kristensen; handelsfaglærer Lise Saxov; lektor Sven Sorgen-

frey; lektor Halvor Søeborg; undervisningsassistent Anette Clark-Christensen; undervisningsassistent Tove Basballe; assistent Vivi Rønne Hansen; assistent Elna Oberleitner; assistent Ester Olsen; ED-stud. Anette Fournais; EG-stud. Anne Marie Hemmeth; EK-stud. Elsebeth Lange; EK-stud. Ole Madsen; EG-stud. Mette Vad.

Sekretærer: Vivi Rønne Hansen og Lene Nielsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Dekan, lektor Inge Gorm Hansen; professor Jens Rasmussen (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Anne Dueholm; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Bente Kristensen; handelsfaglærer Lise Saxov; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Niels Henning Pedersen; undervisningsassistent Alice Bjørn-Andersen; undervisningsassistent Else Marker-Larsen; assistent Vivi Rønne Hansen; assistent Elna Oberleitner; assistent Ester Olsen; EK-stud. Pia Helmbø; EG-stud. Claus Iskov; EG-stud. Leif Juhl; EG-stud. Gitte Winther Rasmussen; EG-stud. Jesper Sjøgren; EA-stud. Mette Vad.

Sekretærer: Hanne Feveile og Gerd Andersen.

Det erhvervsproglige fakultetsråds budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Søren Kaas Andersen (formand); lektor Anne Dueholm; dekan Inge Gorm Hansen; lektor Hans Peter Jørgensen (næstformand); assistent Vivi Rønne Hansen; ED-stud. Anette Fournais; EK-stud. Ole Madsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Søren Kaas Andersen; lektor Anne Dueholm; dekan, lektor Inge Gorm Hansen (formand); lektor Hans Peter Jørgensen (næstformand); assistent Elna Oberleitner; EG-stud. Jesper Sjøgren; EA-stud. Mette Vad.

Sekretær: Lene Nielsen.

UDVALG NEDSAT AF DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSRÅD

Kontaktudvalget mellem det humanistiske fakultet ved Københavns Universitet og det sproglige fakultet ved Handelshøjskolen i København.

Med henblik på at udbygge og konkretisere det løbende samarbejde mellem det humanistiske fakultet ved Københavns Universitet og det erhvervsproglige fakultet ved Handelshøjskolen i København nedsattes efter en række uformelle drøftelser i september 1982 et kontaktudvalg bestående af repræsentanter for lærere, studerende og teknisk-administrativt personale ved de to institutioner. Dette udvalg har bl. a. udover gensidig orientering og drøftelse af fælles problemer behandlet og koordineret de nu etablerede uddannelser i russisk erhvervsprog og anvendt lingvistik samt udarbejdet forslag til samarbejde om en tolkeuddannelse i græsk.

Senest har de to fakulteter efter indstilling fra kontaktudvalget besluttet at iværksætte en forsøgsordning med udlån af lærere fra de store sproginstitutioner ved Københavns Universitet til de tilsvarende institutioner ved Handelshøjskolen, hvor man står over for

en akut mangel på faste lærere. Efter indstilling fra de berørte institutter og efter behandling i de kollegiale organer har de to fakulteter som forsøgsordning aftalt udlån af to lærere til institut for engelsk, en lærer til institut for fransk og to lærere til institut for tysk.

Kontaktudvalgets repræsentanter fra Handelshøjskolen i København er:

Inge Gorm Hansen (dekan); Anne Dueholm (institut for fransk); Niels Henning Pedersen (institut for spansk); Inge Baaring (institut for tysk); Anna Berg von Linde (TAP-repræsentant); Mette Vad (studenterrepræsentant), og Leif Juhl (studenterrepræsentant).

EDB-udvalget

Udvalget blev nedsat den 9. marts 1983 med følgende kommissorium:

»Det er EDB-udvalgets opgave at følge det erhvervsproglige fakultets EDB-aktiviteter inden for forskning, undervisning og administration, og på basis heraf orientere, rådgive og fremsætte forslag til fakultetsrådet vedrørende EDB-ressourcernes anvendelse og fordeling på disse aktiviteter.«

Udvalget bestod i beremningsperioden af:

Afdelingsleder Gert Engel (næstformand); adjunkt Bodil Nistrup Madsen (formand); handelsfaglærer Jette Nørgaard; stud. merc. Bo Meier og fuldmægtig Ebbe Trærup Andersen (sekretær).

Forskningsplanlægningsudvalget

Forskningsplanlægningsudvalget består af Gert Engel, Lena Flugler, Inge Gorm Hansen, Hans-Peder Kromann (formand) og Jens Rasmussen og er nedsat af Det erhvervsproglige Fakultetsråd i januar 1982 med henblik på at ajourføre forskningsplanen for fakultetet. Udvalget forelagde et udkast for Forskningskollegiet i maj 1982, og den reviderede udgave blev færdigbehandlet på et møde i Forskningskollegiet december 1982. I januar 1983 afleverede udvalget den færdige forskningsplan til fakultetsrådet, men blev samtidig bedt om at fortsætte sit arbejde med at bistå i forskningsanliggender.

Af behandlede sager kan nævnes

- at der er udarbejdet en udtalelse til Ministeriet for kulturelle anliggender vedrørende betænkning om vilkår for ordbogsarbejde i Danmark;
- at der er påbegyndt overvejelser vedrørende forskeruddannelsen ved fakultetet;
- at fakultetets ansøgning om forskningsårsværk for 1984 er behandlet.

D. FAKULTETSSTUDIENÆVNE

Ifølge §§ 49–54 i statuten har fakultetsstudienævnet følgende opgaver og beføjelser: Fastlæggelse af kompetence mellem fakultetsstudienævnet og de øvrige studienævn indbyrdes; alle spørgsmål om generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisning og studieordninger inden for rammerne af gældende bekendtgørelser efter høring af de(t) berørte fagstudienævn; forslag til bekendtgørelse om adgangsbetingelser, eksamen m.v. efter indstilling fra de(t) berørte fagstudienævn; afgørelser af ankesager i forbindelse med dispensationer for studie- og eksamensordninger; afgørelse i forbindelse med ankesager ved besættelse af stillinger som undervisningsassistenter.

DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Lourcing (næstformand); adjunkt Johan Ankerstjerne; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Dennis Clausen; afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen; lektor Bjarne Sloth Jensen; lektor Jørgen Meyer; lektor H. Duelund Nielsen; lektor Robert Sloth Pedersen; lektor Harald Vestergaard; stud. merc. Lars Bjørnvik; særprøvestud. Jan Falkenstein, HD; stud. merc. Søren Fogh; HA-stud. Niels Erik Friis; HD-stud. Peer Hansen; HD-stud. Henrik Lüppert Jensen; HA-stud. Michael Mark; HD-stud. Christian Birk Sørensen.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Lourcing (næstformand); lektor Britt-Mari Blegvad; afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen; adjunkt Bjarne Astrup Jensen; lektor Svend Marker-Larsen; lektor Poul Olsen; lektor Flemming Rasmussen; lektor Hans Kornø Rasmussen; lektor H. V. Godsk Pedersen; lektor Jens Aaris Thisted; HD-stud. Lars Bangsgaard; stud. merc. Thomas Dyrbye; særprøvestud. Jan Falkenstein, HD; HA-stud. Niels-Erik Friis; HD-stud. Søren Lassen (fratrådt studiet pr. 30. april 1983); HD-stud. Lis Holgersen (indtrådt 1. maj 1983); cand. aud.-stud. Henrik Rørbæk Madsen; HA-stud. Christian Mariager; HD-stud. Janne Thyø Thomsen; stud. merc. Erling Tjærandsen.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

UDVALG NEDSAT AF DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Fakultetsstudienævnets forretningsudvalg (FFU):

FFU havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Lourcing (næstformand); lektor Harald Vestergaard; stud. merc. Lars Bjørnvik.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Lourcing (næstformand); lektor Jens Aaris Thisted; stud. merc. Erling Tjærandsen.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

Arbejdsgruppen vedrørende eksamens- og prøveformer

Udvalget blev nedsat første gang december 1979.

Kommissorium: Udvalget skal samle dokumentation angående eksisterende evalueringsformer på de højere læreanstalter samt andet pædagogisk materiale vedrørende evalueringsformer til brug for gruppens videre arbejde.

Endvidere skal gruppen indhente oplysninger angående aktuelle problemer ved evaluering af undervisningsresultater på HHK.

Endelig skal gruppen opstille et bredt katalog af mulige evalueringsformer sat i forhold til undervisningens formål og udformning med hensyn til den ønskede pædagogiske effekt, således at arbejdsgruppens arbejde kan indgå som en del af HHK's pædagogiske udviklingsarbejde.

Gruppen skal herudover udarbejde udkast til svar på Direktoratets høringsskrivelse af 12. november 1980 om besparelser på eksamensområdet.

Medlemmer af Arbejdsgruppen vedrørende eksamens- og prøveformer:

Lektor Britt-Mari Blegvad (formand); lektor Aage Nedergaard; professor Zakken Worre; stud. merc. Kristian Philipsen; adm.medarbejder Michael Møller Nielsen, HA.

Didaktikudvalget

Udvalget blev nedsat første gang april 1978.

Kommissorium:

at fremme og koordinere den pædagogiske udvikling ved den økonomiske afdeling med baggrund i den almene udvikling inden for det pædagogiske område, herunder tilrettelægge og gennemføre almenpædagogiske og fagdidaktiske introduktionskurser og kurser i studieteknik;

at iværksætte en pædagogisk forskning, som tager sigte på højskolens indføring i undervisningen;

at behandle sager vedrørende ansættelse af fagligpædagogiske konsulenter og tekniske assistenter, og

at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Aage Nedergaard (formand); lektor J. C. Ry Nielsen; lektor Ole Wiberg; professor Torben Agersnap; kontorfuldmægtig Marly Arnoldus; assistent Kirsten Lindved; ingeniør Finn Kempf (sekretær); stud. merc. Lars Bjørnvik.

HD-revisionsudvalget

blev oprettet maj 1982.

Kommissorium: Revisionsudvalget skal inden for rammerne af gældende regler om Det erhvervsøkonomiske diplomstudium udarbejde forslag til studiets fremtidige indhold og form.

Det er dermed udvalgets opgave at stimulere/initiere en udviklingsproces med henblik på en gradvis gennemførelse af påkrævede ændringer vedrørende såvel studiets faglige indhold som studie- og evalueringsformer således, at bekendtgørelsens målbeskrivelse for uddannelsen kan realiseres.

Ved udformning og implementering af studiemæssige ændringer skal udvalget etablere et samarbejde med HD 1. dels studienævnet, HD 1. dels fagledere, HD 2. dels studienavn og provinsafdelingerne.

Til gennemførelse af udviklingsprocessen skal udvalget udarbejde følgende:

1. En rammeplan, der identificerer væsentlige aspekter af studiets fremtidige struktur
2. En specifikation af arbejdsopgaver med konkrete ændringsforslag
3. En tidsplan for forslagernes gennemførelse

4. Et budget for udvalgets ressourcebehov med forslag til ressourcefremskaffelse. Udvalget refererer til en baggrundsgruppe med deltagere fra de berørte kollegiale organer samt fra provinsafdelinger/filialer.

Til gennemførelse af de under punkt 2 nævnte opgaver samarbejder udvalget med ekspertgrupper inden for specielle afgrænsede arbejdsområder.

HD-revisionsudvalget skal løbende holde Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn og fagstudienævne underrettet om arbejdets forløb.

Medlemmer af HD-revisionsudvalget:

Lektor Orla Brandt Jensen; lektor Henrik Holt Larsen; lektor Orla G. Petersen; lektor Ole Wiberg; HD-stud. John Olsen; HD-stud. Janne Thyø Thomsen; HD-stud. Søren Lassen; HD-stud. Lis Holgersen.

Sekretær: Studieadministrator Poul Flindhardt.

Datalogiudvalget

blev oprettet foråret 1983.

Kommissorium: Udvalget har til opgave

»at overveje alternative muligheder for etablering af et kombinationsstudium: erhvervsøkonomi/datalogi på HHK;

at undersøge forskellige alternativers gennemførlighed i samarbejde med Datalogisk Institut ved Københavns Universitet (DIKU) og at vurdere deres ønskværdighed set i relation til højskolens overordnede, studiepolitiske interesser. Uddannelsen skal som fuldtidsstudium over 5 år føre frem til en kandidatgrad«.

Medlemmer af Datalogiudvalget:

Lektor Cai F. Christensen (formand); lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Orla Brandt Jensen; stud. merc. Erling Tjærandsen; lektorvikar Lars Ranfeldt; HD-stud. Kirsten Andersen; HD-stud. John Olsen; HD-stud. Kristian Heldt-Hansen.

Sekretær: Hanne Slaarup.

DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Afdelingsleder, lektor Jacques Qvistgaard (formand); ED-stud. Tove Sørensen (næstformand); adjunkt Peter Colliander; lektor Heribert Picht; lektor Helge Schwarz; EG-stud. Hanne Schmidt; EK-stud. Dorte Salskov-Iversen; EG-stud. Claus Iskov.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Helge Schwarz (formand); EK-stud. Dorte Salskov-Iversen (næstformand); adjunkt Ellen Fehrn-Christensen; lektor Flemming Koue; lektor Erna Sølling; EG-stud. Kirsten Ebstrup; EG-stud. Merete Langwadt; EA-stud. Ida Elisabeth Olsen (indtil 23.2.1983); ED-stud. Tove Sørensen (fra 23.2.1983).

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke (indtil 10.11.1982); fuldmægtig Per Boje Jensen (fra 10.11.1982).

Referent: Assistent Jytte Nielsen (fra 26.1.1983).

UDVALG NEDSAT AF DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Det sproglige didaktikudvalg

Udvalget blev oprindeligt nedsat af det sproglige fagråd, men henhører i dag under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn.

Udvalget har følgende kommissorium:

at tilrettelægge og gennemføre almen didaktiske kurser med henblik på lærernes grund- og efteruddannelse;

at medvirke ved fagdidaktiske kurser;

at fremme arbejdet i studie- og projektgrupper, der søger at udvikle og afprøve nye metoder og midler med henblik på højskolens undervisningsaktiviteter;

at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Adjunkt Jørgen Høedt (formand); lektor Lita Lundquist; lektor Klaus Müller; lektor Helge Schwarz; + 3 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Teknisk leder Finn Kempf.

Udvalget vedrørende de valgfri fag

Udvalget blev nedsat den 30.11.1977 og har til opgave at tilrettelægge og administrere de valgfri fag.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Lektor Helle Pals Frandsen (formand); lektor Birgitte Friis (begge indtil 23.2.1983); lektor Per Anker Jensen (formand) og lektor Heribert Picht (begge fra 23.2.1983); + 2 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Assistent Anita Pontoppidan (indtil 1.2.1983); fuldmægtig Lone Burmeister (fra 1.2.1983).

Interimstudienævnet

Nævnet blev nedsat den 25.11.1981 med følgende kommissorium:

Inden for rammerne af en forventet foreløbig rammebekendtgørelse for de erhvervsproglige uddannelser at varetage normale studienævnsbeføjelser jf. statuttens § 56, § 57, § 59 og § 60 i det omfang disse bestemmelser har relevans.

At forvalte de ressourcer, som tildeles det pædagogiske udviklingsarbejde (planlægningsarbejdet) i forbindelse med iværksættelse af forsøgsundervisning.

At forvalte de ressourcer, som skal tildeles gennemførelsen af forsøgsundervisning.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Lektor Bente Kristensen (formand); handelsfaglærer Hanne Nielsen; adjunkt Anette Villemoes; lektor Lita Lundquist; adjunkt Hanne Glasius; undervisningsassistent Britta Kragh (fra 1.6.1983); EG-stud. Birgitte Ebdrup; EG-stud. Kirsten Ebstrup; EG-stud. Lise Bægaard; ED-stud. Anne Mette Djørup; EK-stud. Carsten Harder,

Sekretær: Assistent Anita Pontoppidan.

Styringsgruppen for det videregående erhvervsproglige studium i russisk

Styringsgruppen blev nedsat den 24.11.1982 med følgende kommissorium:

Inden for rammerne af studie- og eksamensordning for den videregående erhvervsproglige uddannelse i russisk at varetage de normale studienævnsbeføjelser, jf. Handelshøjskolens status § 56, § 57, § 58, § 59 og § 60 i det omfang, disse bestemmelser har relevans.

At forvalte de ressourcer, som tildeles den videregående erhvervsproglige uddannelse i russisk.

At varetage de nævnte opgaver i snævert samarbejde med Slavisk Institut og Slavisk Studienævn ved Københavns Universitet og Institut for fransk ved Handelshøjskolen i København.

At varetage de nævnte beføjelser på en sådan måde, at der sker en løbende godkendelse i det erhvervsproglige fakultetsstudienævn.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Adjunkt Birte Pass (formand); lektor Anne Dueholm; lektor Jørgen Harrit (Københavns Universitet); lektor Peter Ulf Møller (Københavns Universitet) samt følgende studerende fra det pågældende studium: Jan Erik Andersen; Anna Lisbeth Kragh; Karen Lizzi Jensen; Leonarda Rajman (indtil 16.3.1983); Tove Jordal (fra 16.3.1983).

Sekretær: Assistent Jytte Nielsen.

Tolkeudvalget

Udvalgets kommissorium er følgende:

at formidle tværfaglige kontakter og udveksling af undervisningsmateriale;

at tilrettelægge og gennemføre arrangementer, der kan støtte undervisningen i disciplinen;

at tilrettelægge og gennemføre kurser i notatteknik og simultantolkning.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring (formand indtil 1.5.1983); adjunkt Anne Zoëga; ekstern lektor Susanne Hertz (formand fra 1.5.1983); ekstern lektor Vibeke Pentz-Møller. Der er ingen studenter repræsenteret i udvalget.

E. FAGSTUDIENÆVNENE

Ifølge statuttens §§ 56–60 har fagstudienævnene fået tillagt følgende opgaver og beføjelser.

Tilrettelæggelse af undervisningen og afholdelse af eksaminer; udarbejdelse og ajourfø-

ring af studieordninger og studievejledninger; ansættelse af undervisningsassistenter; udtalelser i forbindelse med oprettelse og nedlæggelse af lærerstillinger; udarbejdelse af bevillingsbehov i forbindelse med aktiviteterne henhørende under fagstudienævne; disponering over personale- og pengebevillinger, som er stillet til rådighed for studienævnet.

1. DE ERHVERVSØKONOMISKE FAGSTUDIENÆVN

HA-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Ove Hedegaard (formand); HA-stud. Tina Kreipke (næstformand); lektor Poul-Erik Daugaard Jensen; lektor Leif Bloch Rasmussen; lektor Bjarne Sloth Jensen; lektor Jens Oluf Elling; HA-stud. Niels Erik Friis; HA-stud. Erich Karsholt; HA-stud. Rolf Thrane; HA-stud. Henning Hasle.

Sekretær: Hanne Bruun.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Ove Hedegaard (formand); HA-stud. Henning Hasle (næstformand); lektor Poul-Erik Daugaard Jensen; lektor Leif Bloch Rasmussen; lektor Bjarne Sloth Jensen; adjunkt Johan Ankerstjerne; HA-stud. Lone Petersen; HA-stud. Tina Kreipke; HA-stud. Carsten Boye; HA-stud. Michael Mark.

Sekretær: Hanne Bruun.

Cand.merc.-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen (formand); stud.merc. Torsten Ro Madsen (næstformand); lektor Jens Fejø; adjunkt Jørgen Meyer; lektor Johannes Mouritsen; lektor Aage Nedergaard; stud.merc. Johnny Flentø; stud.merc. Henrik Jensen; stud.merc. Erling Kjædegaard; stud.merc. Erling Tjærandsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen (formand); stud.merc. Erling Kjædegaard; stud.merc. Jørgen Damsbo Andersen; stud.merc. Philip Dornonville de la Cour; stud.merc. Annegrethe Hansen; kandidatstipendiat Povl Erik Jensen; lektor Kjeld Arnth Jørgensen; kandidatstipendiat Jan Molin; lektor Johannes Mouritsen; stud.merc. Leonhardt Pihl.

Cand.aud.-studienævnet

Cand.aud.-studienævnet blev oprettet den 1. januar 1983 og havde følgende sammensætning:

Lektor, statsaut. revisor Robert Sloth Pedersen (formand); cand.aud. studerende Erik Holst Jørgensen (næstformand); lektor cand.merc. Dennis Clausen; adjunkt cand.merc. Ulrik Gorm Møller; lektor, cand.jur. Poul Olsen; lektor, cand.jur. Hans

Viggo Godsk Pedersen; cand. aud. studerende Jørgen Valter Hansen; cand. aud. studerende Preben Johan Sørensen; cand. aud. studerende Flemming Sørensen.

Sekretær: fra den 1. januar 1983 til den 15. maj Erling Tjærandsen fra den 15. maj 1983 Jane Hjorth-Andersen.

Studienævnet for HD 1. del

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Afdelingsleder Henning Kjølby (formand); HD-stud. Janne Thomsen (næstformand); professor Bjarke Fog; lektor Steffen Jørgensen; lektor Mogens Eggert Møller; ekstern lektor Hans H. Bjerling; HD-stud. Bjarke Heiberg; HD-stud. Lars Lindgren; HD-stud. John Olsen; HD-stud. Pia Skau.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

1.1.1983–31.7.1983:

Adjunktvikar Lars Ranfelt (formand); HD-stud. Britta Larsen (næstformand); HD-stud. Kirsten Andersen; HD-stud. Carsten Hamann; lektor E. Damsgaard Hansen; HD-stud. K. Heldt-Hansen; lektor Steffen Jørgensen; lektor H. Duelund Nielsen; lektor H. V. Godsk Pedersen; HD-stud. Henrik Weber (til 1.2.1983), herefter HD-stud. J. Axel von Luckner.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

STUDIENÆVNE FOR HD 2. DEL

Studienævnet for Afsætningsøkonomi

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Hanne Hartvig Larsen (formand); HD-stud. Jolanta Tarka (næstformand); lektor Hans Engstrøm; lektor Leif Kristensen; stipendiat Tore Kristensen; lektor Orla Nielsen; HD-stud. Henrik Dorph-Jensen; HD-stud. Steen Ulrik Pedersen; HD-stud. Allan Reck; HD-stud. Erik Schacht.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Hanne Hartvig Larsen (formand); HD-stud. Lars Alm (næstformand); lektor Hans Engstrøm; lektor Leif Kristensen; stipendiat Tore Kristensen; lektorvikar Michael Pettersson; HD-stud. Henrik Dorph-Jensen; HD-stud. Steen Grove-Rasmussen; HD-stud. Allan Reck.

Sekretær: Assistent Lise Nielsen.

Studienævnet for Finansiering og Kreditvæsen

I beretningsperioden havde studienævnet følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Professor Carl E. Sørensen (formand); adjunkt Johan Ankerstjerne (næstformand); ekstern lektor Søren Larsen; HD-stud. Jan Hoffmann; HD-stud. Jesper Holme; HD-stud. Claus Neergaard.

1.1.1983–31.7.1983:

Professor Carl E. Sørensen (formand); adjunkt Johan Ankerstjerne (næstformand); ekstern lektor Søren Larsen; HD-stud. Jan Hoffmann; HD-stud. Claus Neergaard; HD-stud. Janne Thyø Thomsen.

Sekretær: Hanne Toft.

Studienævnet nedsatte 14.2.1983 et udvalg til revision af HD 2. delstudiet i Finansiering og Kreditvæsen.

Udvalget fik følgende sammensætning:

Professor Carl E. Sørensen; lektor Johannes Mouritsen; adjunkt Johan Ankerstjerne; undervisningsass. Kaj Svarrer; HD-stud. Jan Hoffmann; HD-stud. Claus Neergaard; HD-stud. Janne Thyø Thomsen.

Sekretær: Hanne Toft.

Studienævnet for Forsikring

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Afdelingsleder Knud Hansen (formand); undervisningsass. Erik Damm (næstformand); HD-stud. Eilif Christensen; HD-stud. Jørn Skrøder Jensen; HD-stud. Helmuth Jacobsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Afdelingsleder Knud Hansen (formand); undervisningsass. Erik Damm (næstformand); HD-stud. Eilif Christensen; HD-stud. Helmuth Jacobsen; HD-stud. Kell Christensen.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Studienævnet for Organisation og Arbejdssociologi

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Henrik Holt Larsen (formand); HD-stud. Henrik Lüppert Jensen (næstformand); professor Flemming Agersnap; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Harald Enderud; kandidatstipendiat Hardy Roed-Thorsen; HD-stud. Heini Davidsen; HD-stud. Kurt Lourcing.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor J. C. Ry Nielsen; professor Flemming Agersnap; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Harald Enderud; HD-stud. Kurt Lourcing; HD-stud. John Olsen (næstformand); kandidatstipendiat Hardy Roed-Thorsen.

Observatør: Heini Davidsen.

Sekretær: Grethe Rønn.

Studienævnet for Regnskabsvæsen

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Jens Aaris Thisted (formand); HD-stud. Susanne Kürstein Jensen (næstformand); professor Zakken Worre; lektor Preben Melander; lektor Henning Kirkegaard;

ekstern lektor Per Christensen; HD-stud. Michael Friborg Madsen; HD-stud. Niels Henriksen; HD-stud. Wenzel Hermann; HD-stud. Henrik Sorgenfrey.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Jørgen Meyer (formand); HD-stud. Chr. Birk-Sørensen (næstformand); lektor Flemming Rasmussen; lektor Erik Hansen; lektor Peter Neergaard; lektor Jens Schou-Christensen; HD-stud. Stig Meno Farholt; HD-stud. Lars Lindgreen; HD-stud. Finn Rygaard; HD-stud. Niels Henriksen.

Sekretær: Overassistent Lisa Borges.

Studienævnet for Udenrigshandel

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Ole Wiberg (formand); HD-stud. Hans Vengberg (næstformand); lektorvikar John Carlsen; lektor Poul Schultz; afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Harald Vestergaard; HD-stud. Jan Difborg; HD-stud. Carl Langhorn; HD-stud. Niels Jensen; HD-stud. Charlotte Vilén.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Ole Wiberg (formand); lektor Harald Vestergaard (næstformand); lektor Poul Schultz; adjunkt Jesper Strandskov; afdelingsleder Lauge Stetting; HD-stud. Hans Henrik Delbanco; HD-stud. Anders Grundtorm; HD-stud. Niels Jensen; HD-stud. Hans Vengberg; HD-stud. Lise-Lotte Aaskov-Hansen.

Sekretær: Overassistent Jytte Beckert.

Studienævnet for Revision og Skatteret

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); adjunkt Svend Høgsberg Kristensen; lektor Kjeld Hemmingsen; lektor Poul Olsen; lektor Orla G. Petersen; revisionsstud. Finn V. Frederiksen; revisionsstud. Erik Cederberg; revisionsstud. Kirsten Ransdal; revisionsstud. Jette Pauli og revisionsstud. Hanne Panduro Christensen.

Sekretær: Lektor Robert Sloth Pedersen.

I anledning af nedlæggelsen af det revisionsstudium, studienævnet administrerede, nedlagdes studienævnet med virkning fra 1. januar 1983.

2. DE ERHVERVSSPROGLIGE FAGSTUDIENÆVN

EG-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Lektor Erna Sølling (formand); EG-stud. Henrik Kersting (næstformand); adjunkt Peter Colliander; undervisningsass. Vibeke Lykke Friis; adjunktvikar Helle Graun Her-

mann; handelsfaglærer Jette Krog; EG-stud. Anne Marie Hemmeth; EG-stud. Claus Iskov; EG-stud. Hanne Schmidt; EG-stud. Mette Vad.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Erna Sølling (formand); EG-stud. Iben Ørduk Petersen (næstformand); lektor Peter Colliander; undervisningsass. Vibeke Lykke Friis; adjunktvikar Helle Graun Hermann; handelsfaglærer Jette Krog; EG-stud. Regitze Fejerskov; EG-stud. Merete Langwadt; EG-stud. Eva Madsen; EG-stud. Randi Plesner.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister.

EA/ED-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1982–31.12.1982:

Adjunkt Lise-Lotte Hjulmand (formand); EA/ED-stud. Ida Elisabeth Olsen (næstformand); lektor Liselotte Brøndlund; lektor Heribert Picht; lektor Lilian Stage; EA/ED-stud. Tove Kampmann; EA/ED-stud. Tove Sørensen; EA/ED-stud. Susanne Thorsen.

1.1.1983-31.7.1983:

EA/ED-stud. Anita Pontoppidan (formand); lektor Liselotte Brøndlund (næstformand); lektor Ellen Fehrn-Christensen; lektor Heribert Picht; EA/ED-stud. Ida Elisabeth Olsen; EA/ED-stud. Bodil Petersen; lektor Tyge Stavnstrup; EA/ED-stud. Tove Sørensen.

Sekretær: Assistent Marianne Olsen.

EK-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

31.7.1982–31.12.1982:

Lektor Niels Henning Pedersen (formand); stud. ling. merc. Tina Theilgaard (næstformand); adjunkt Gunhild Dyrberg; lektor Poul Rosbach; lektor Helge Schwarz; stud. ling. merc. Bente Bielefeldt; stud. ling. merc. Per Christiansen; stud. ling. merc. Dorte Salskov-Iversen.

1.1.1983–31.7.1983:

Lektor Jørgen Jensen (formand); stud. ling. merc. Bente Bielefeldt (næstformand); adjunkt Gunhild Dyrberg; lektor Flemming Koue; lektor Helge Schwarz; stud. ling. merc. Per Christiansen; stud. ling. merc. Dorte Salskov-Iversen; stud. ling. merc. Susanne Thorsen.

Sekretær: Assistent Elisabeth Bitsch-Christensen.

FÆLLES UDVALG UNDER DE ERHVERVSSPROGLIGE FAGSTUDIENÆVN

Opgaveudvalg

Udvalgene blev oprindeligt nedsat af det erhvervsproglige fagråd og henhører i dag under de *erhvervsproglige fagstudienævn*.

Udvalgene bestod i beretningsperioden af:

Engelsk

Lektor Edna Seear Christensen; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Tyge Stavnstrup.

Fransk

Lektor Aase Ballais; lektor Jacques J. Qvistgaard; adjunkt Henrik Selsøe Sørensen.

Italiensk

Lektor Mirella Cristofoli; lektor Johanne Mengel; lektor Dorte Westrup.

Spansk

Lektor Søren Kaas Andersen; adjunkt Louise Denver; lektor Jørgen Jensen; lektor Niels Henning Pedersen; lektor Erna Sølling; adjunkt Anette Villemoes.

Tysk

Lektor Frede Boje; lektor Flemming Koue; lektor Bente Kristensen; lektor Poul Rosbach.

3. VEJLEDNING FOR STUDERENDE

Studievejledningen for HA-, cand.merc.- og cand.aud.-studierne

Som følge af udskillelsen af revisorstudiet i et særskilt cand. aud.-studium er der i beretningsåret blevet ansat en ny studievejleder, Erling Tjørandsen, som specielt skal vejlede de cand. aud.-studerende. Som HA-studievejleder er ansat Karin Andersen, og som cand. merc.-studievejleder er ansat Torsten Ro Madsen. Alle studievejlederne er cand. merc.-studerende.

Hovedaktiviteten i studievejledningen er fortsat den individuelle vejledning af studerende. På dette felt er vejledningstilbudet i beretningsåret blevet væsentligt forbedret, idet der er blevet tilknyttet en studenterrådgivning til Handelshøjskolen.

Oprettelsen af studenterrådgivningen har dels betydet, at studievejlederne har kunnet få vejledning om samtaleteknik m.v., og dels at studievejlederne i højere grad end tidligere har kunnet tilbyde de studerende relevant og kvalificeret hjælp, når de har personlige, psykiske og sociale problemer. Således er henvisning til kvalificeret rådgivningspersonale lettere, når rådgivningen er placeret lokalt på Handelshøjskolen (tidligere skulle der henvises til Studenterrådgivningen i Knabrostræde), og samtidig bedre, idet rådgiverne har kendskab til studierne og miljøet på Handelshøjskolen, hvilket man ikke kan forvente, at eksterne rådgivere har.

Sideløbende med projekt Studenterrådgivning er der foretaget en studentersocial undersøgelse blandt de 1. års studerende på HA- og HD-studierne. Studievejlederne har været inddraget i udarbejdelsen af spørgeskemaer og rapporter. På indeværende tidspunkt ser det ud til, at undersøgelsen på flere punkter vil udvide højskolens erfaringsgrundlag væsentligt, bl. a. om årsagerne til studiefrafald.

I den personlige vejledning af de studerende har vi mange »tekniske« spørgsmål foruden de mere personlige, f. eks. vedr. fritagelser for fag, sygdom ved eksamen, SU-regler, afleveringsfrister for opgaver, orlov m.v. En del af arbejdet består i vejledning af potentielle studerende, hvor der dels er afholdt en åben-hus-dag for gymnasie- og han-

delsskoleelever og dels besvaret personlige henvendelser, især om adgangskrav og studiets opbygning. I den forbindelse har vi i efteråret 1982 udgivet en engelsksproget pjece, rettet mod de udenlandske potentielle studerende, omhandlende HA- og cand. merc.-studiet.

Studievejledningen for HD 1. del

Studievejledningen for HD 1. del varetages af to studievejledere. I beretningsperioden har Kurt Louring og Pia Skau fungeret som vejledere.

I lighed med de andre studievejledninger på højskolen foretager 1. del-vejlederen opsøgende arbejde med bl. a. afholdelse af foredrag eksternt som internt om adgangen til 1. del og kort om 2. dels-studierne. Disse foredrag afholdes på gymnasier, handelsskoler og folkeskoler, som er meget interesseret i uddannelserne på højskolen netop i disse »arbejdsløshedstider«.

Af de mere generelle studievejledningsopgaver er at orientere og vejlede såvel potentielle som optagne studerende i de fortolkninger, der ligger til grund for optagelse og studier på højskolen i henhold til gældende anordninger og bekendtgørelser vedrørende HD 1. dels-studiet. Af eksempler bør nævnes optagelsesbetingelser, dispensationsprocedurer, eksamenskrav m.m. Disse opgaver samt andre opgaver af studierelevant karakter behandles af studievejlederen, som har tavshedspligt.

Studievejlederen er selv HD-studerende og vil med sit indgående kendskab til højskolens struktur lette kommunikationen mellem de studerende og evt. berørte parter i administrationen såvel i interne som eksterne problemløsninger.

Studievejledningen for HD. 1. del er på Fabrikvej 7, 1. sal, lokale 129. Tlf. (01) 19 19 19, lokal 350.

Studievejledningen for sprog

Studievejledningen for de sprogstuderende varetages af tre studievejledere, som hver er ansvarlig for et uddannelsestrin.

Vejledningen af de EG-studerende er varetaget af Pia Petersen (stud. ling. merc.), bortset fra perioden 1. februar – 28. april, hvor Anne Budde-Lund (stud. interpret.) fungerede som vejleder. Carola Schulin (stud. ling. merc.) er EA/ED-vejleder og Hans Henrik Sorgenfrey (cand. interpret.) har taget sig af vejledningen af de EK-studerende.

Studievejledningens opgaver består primært i vejledning vedrørende studieplanlægning, eksamensforhold, dispensationspraksis samt forskellige problemer af mere personlig art. Desuden varetager studievejlederne i et vist omfang vejledning af potentielle studerende.

Studievejledningen for sprog har i godt samarbejde med studievejlederne på det økonomiske fakultet arrangeret det årligt tilbagevendende arrangement, ÅBENT HUS på Handelshøjskolen, for potentielle studerende og andre interesserede.

ERHVERVSVEJLEDNINGEN

1. juni 1983 oprettedes Erhvervsvejledningen ved højskolen foreløbigt som et projekt indtil udgangen af 1984. Projektet finansieres af undervisningsministeriet over RUA-midlerne og omfatter begge højskolens fakulteter.

Som medarbejder ved Erhvervsvejledningen er ansat cand. merc. Inger Lassen. Formålet med Erhvervsvejledningen er at vejlede studerende om overgangen fra studium til arbejdsmarked. Denne vejledning retter sig også mod potentielle aftagere i erhvervsliv, organisationer og det offentlige.

Vejledningen sker, dels ved at studerende selv henvender sig inden for de faste åbnings-tider i bygningerne på Fabrikvej og i Nansensgade, dels ved kollektive møder og kurser samt ved udgivelse af pjecemateriale. De emner, der vejledes om, er bl. a. jobsøgning, udformning af stillingsansøgninger, beskæftigelsesmuligheder, arbejdsløshedskasser, arbejdsformidling, beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og tilbagebetaling af studiegæld.

De potentielle aftagere gøres opmærksomme på eksistensen af erhvervsvejledningen ved indlæg i diverse publikationer. Desuden udgives pjecemateriale, der informerer om studiernes opbygning og dimittendernes kvalifikationer.

Endelig er det hensigten, at der skal indsamles oplysninger om beskæftigelsesmulighederne for Handelshøjskolens dimittender, nu og i fremtiden. Dette sker ved en bearbejdning af det eksisterende materiale bl. a. fra undersøgelser foretaget ved Handelshøjskolen og i Danmarks Statistik. Dette arbejde vil blive suppleret med selvstændige arbejdsmarkedsanalyser på særlige områder.

Ved slutningen af projektperioden vil der blive udarbejdet en rapport på grundlag af hvilken der vil blive taget stilling til en eventuel fortsættelse af Erhvervsvejledningsfunktionen.

STUDENTERRÅDGIVNINGEN

Den 1. oktober 1982 oprettedes en lokal studenterrådgivning ved Handelshøjskolen som et 2-årigt projekt. Projektet, der er et kombineret rådgivnings- og forskningsprojekt med det dobbelte formål at 1) oprette og vurdere effekten af en lokal studenterrådgivning for en 2-årig periode, og 2) ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse at belyse årsagerne til det store studiefrafald, finansieres af Egmont H. Petersens Fond.

Studenterrådgivningen er bemandet med en psykolog, Anette Espeland, en socialrådgiver, Jens Modvig, en sociallæge, Ketty Kjærbye Kristensen samt en sekretær, Tove Zeuthen – alle deltidsansatte pr. 1. september 1982.

Studenterrådgivningen har fået lokaler i Nansensgadebygningen i umiddelbar tilknytning til studievejlederne for HA, cand. merc. og cand. aud. samt erhvervsvejlederen. Rådgivningen har endvidere oprettet en »satellit« på Fabrikvej, hvor rådgivningskontoret er nabo til de 3 sprogstudievejledere. Åbnings-tiderne har tilsigtet at tilgodese alle behov, og den samlede åbningstid har været 19 timer om ugen.

I rådgivningens etableringsfase har man især koncentreret sig om diverse informationsaktiviteter med henblik på at informere om rådgivningens eksistens, anskueliggøre rådgivningens anvendelighed samt at bearbejde fordomme og skepsis overfor rådgivningshjælp. Desværre umuliggjorde sammenfaldet mellem ansættelsen af rådgivningspersonalet og studiestarten (1.9.1982) en intensiv informationsindsats i forbindelse med introduktionen af de nye studerende i efteråret 1982, hvilket der selvsagt vil blive rådet bod på efteråret 1983.

Rådgivningen er organiseret som en åben rådgivning, dvs. de studerende kan henvende sig direkte uden henvisning. De problemer, de rådgivningssøgende har henvendt sig med, kan tilnærmelsesvis grupperes i tre: Studiestartsproblemer, mindre, klart afgrænsede sociale problemer og personlige problemer. Det er således ikke specielle »afvigergrupper«, der har henvendt sig i Rådgivningen.

Da studenterrådgivningen er et tidsbegrænset, fondsfinansieret projekt, er Studenterrådgivningens levetid kun økonomisk sikret indtil den 1. april 1984, men de indtil nu indhøstede erfaringer peger i retning af, at behovet for en permanent rådgivning på Handelshøjskolen i høj grad er til stede.

F. ANDRE UDVALG

HOVEDSAMARBEJDSUDVALGET

Udvalget er oprettet i medfør af Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); prorektor, lektor Lena Flugler; administrator Jørgen Friis Christensen; overbibliotekar Ole Harbo (indtil 1.2.1983), herefter fungerende overbibliotekar Finn Skriver Frandsen; fuldmægtig Per Boje Jensen; lektor Hans Peter Jørgensen; professor Børge Dahl; kontorchef Claus Tønnesen; kontorchef Kurt Poder.

B-siden

Fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen (næstformand); fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen; lektor Birthe Vesterli; lektor Jens Aaris Thisted (indtil 12.4.1983), herefter lektor Helge Tetzschner; undervisningsass. Else Marker Larsen; bibliotekar Karen Bache; overass. Elsebeth Kjærstrup; skolebetjent Torben Juhl Pedersen (indtil 16.5.1983), herefter skolebetjent Poul Erik Andersen; fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

Sekretær: fuldmægtig Lone Dreisler.

UDVALG NEDSAT AF HOVEDSAMARBEJDSUDVALGET

Kursusudvalget

Udvalget udarbejder og forestår interne kurser og formidler kendskabet til eksterne kurser af interesse for højskolens TAP-medarbejdere.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1982–1.1.1983:

Fuldmægtig Marly Arnoldus (formand); assistent Lise Abildgaard; assistent Vivi Rønne; bibliotekar Birgitte Lauritsen; bibliotekar Karen Bache; kontorchef Claus Tønnesen.

Sekretær: Assistent Birgit Larsen.

1.1.1983–31.7.1983:

Bibliotekar Birgitte Lauritsen (formand); assistent Lisbeth Paulsen; assistent Annelise Frederiksen; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; kontorchef Claus Tønnesen.

Sekretær: Assistent Sonja Jensen.

Teknologiudvalget

Udvalget nedsattes af Hovedsamarbejdsudvalget den 25. juni 1982, i henhold til aftale om retningslinier for samarbejde ved udførelse og brug af ny teknologi ved Handelshøjskolen i København. Udvalgets opgaver og beføjelser er beskrevet i nævnte aftale.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Administrator Jørgen Friis Christensen; kontorchef Kurt Poder; kontorchef Claus Tønnesen; overbibliotekar Ole Harbo (indtil 25.3.1983); konstitueret overbibliotekar Finn Skriver Frandsen (fra 25.3.1983); lektor Hans Peter Jørgensen; professor Børge Dahl.

B-siden

Assistent Doris Henrichsen; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; assistent Kirsten Lindved; assistent Lis Kofod Hansen; skolebetjent Torben Juhl Pedersen; fuldmægtig T. Kristoffersen; lektor Jens Aaris Thisted (indtil 25.3.1983); bibliotekar Karen Bache; lektor Birthe Vesterli (fra 25.3.1983).

Observatør: Assistent Lene Nielsen.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

LOKALSAMARBEJDSUDVALGET

I medfør af Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner er der den 17. januar 1978 oprettet et lokalsamarbejdsudvalg for centraladministrationen under hovedsamarbejdsudvalget på Handelshøjskolen i København.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Administrator Jørgen Friis Christensen (formand); kontorchef Claus Tønnesen; kontorchef Kurt Poder; fuldmægtig Per Boje Jensen; fuldmægtig Herbert Christy; fuldmægtig Inge Klint; fuldmægtig Hanne Feveile.

B-siden

Kontorfuldmægtig Jane Hjorth-Andersen (næstformand); fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen; fuldmægtig Thorkild Kristoffersen; assistent Anelise Frederiksen; assistent Hanne Gregersen; assistent Egon Hansen; betjent Torben Juhl Pedersen (indtil 1.4.1983); betjent Poul Erik Andersen (fra 1.4.1983).

Sekretær: assistent Bente Petersen.

IV. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt inden for institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning inden for det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse. Opgaver og beføjelser er beskrevet i højskolens statut §§ 2–36.

A. INSTITUT FOR AFSÆTNINGSØKONOMI

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for Institutrådet: Lektor, cand.polit. Hans Engstrøm.

Professor: Dr.merc. Otto Ottesen (orlov fra 1.8.1982 til 31.7.1984).

Lektorer med forskningspligt: Cand.polit. Cai F. Christensen; cand.polit. Hans Engstrøm; ekon.dr. Flemming Hansen; lic.merc. Søren Heede; cand.merc. Stig Ingebrigtsen; cand.merc. Leif Kristensen; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen; lic.merc. Orla Nielsen; ekon.dr. Jerker Nilsson.

Lektorvikar: Cand.merc. Michael Pettersson.

Kandidatstipendiat: Cand.merc. Tore Kristensen.

Eksterne lektorer: Cand.polit. Sigurd Bennike; cand.merc. Sverre Riis Christensen (fra 1.1.1983); cand.merc. Lars Ive (fra 1.3.1983); cand.merc. Martin Lauth Lauridsen, MBA; cand.merc. Jens Carsten Nielsen (til 31.8.1983); cand.merc. Katrine Steen (orlov fra 1.9.1982 til 1.9.1983).

Undervisningsassistenter: Jørgen Ajslev, HD; cand.merc. Lorenz C. Andersen; cand.scient.soc. Ole Ejnar Andersen; cand.polit. Jette M. Arnskjold, HD; Ole Brink-Olsen, HD; Preben Christensen; cand.merc. Sverre Riis Christensen (til 31.12.1982); cand.merc. Finn Birger Christiansen; cand.polit. Olavur D. K. Christiansen; cand.phil. Flemming Cumberland; cand.merc. Finn Skriver Frandsen; Ulf Frausing, HA; cand.merc. Steffen Gulmann; cand.merc. Peter M. I. Ibsen; cand.merc. Erik Jacques Hansen; cand.merc. Hans Peter Hansen; cand.merc. Bent Friborg Henningsen; cand.merc. Lars Ive (til 28.2.1983); Lars Jejlsov, HD; cand.merc. Jens Rom Jensen; cand.jur. Bjørn Juell-Sundbye; Steffen B. Jørgensen; cand.polit. John Kristensen; cand.merc. Johan Prior Knock; cand.merc. Frantz Buch Knudsen; Hans Ole Knudsen, M.B.A.; cand.polit. Bent Lillelund; cand.merc. Kjeld Lucas; cand.merc. Lars Malmose; cand.merc. Thorbjørn Meyer; cand.merc. Steen Mønsted; cand.merc. John Borre Nielsen; cand.merc. Preben Krogh Nielsen; Simon Ortman Nielsen, HD; cand.merc. Åsa K.M. Persson; cand.merc. Arne Petersen; cand.polit. Tyge Vorstrup Rasmussen; Morten Stenius, HD; cand.merc. Knud E. Sørensen; cand.merc. Anders Ussing.

Sekretærer: Ruth Bjørstorp; Lis Kofod Hansen; Birthe Jenkins; Bodil Frey Jørgensen (fra 1.5.1983) og Lise Nielsen.

Ansæt i henhold til lov 488: Pia Jensen (fra 1.9.1982 til 1.7.1983).

Projektmedarbejdere: Mag. art. Niels Erik Lundsgaard; cand. merc. Henrik Dyring Christiansen; cand. polit. Sigurd Bennike.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af

Undervisningsassistent: Ole Brink-Olsen, HD (til 30.11.1982).

Ekstern lektor: Cand. merc. Martin Lauth Lauridsen (fra 1.12.1982).

Undervisningsassistent: Cand. merc. Åsa K. M. Persson (fra 1.12.1982).

TAP-medarbejdere: De 5 ovenfor nævnte sekretærer.

Studerende:

Til 30.11.1982: Øystein Grandorf; Klaus Karsholt; Jolanta Tarka.

Fra 1.12.1982: Peter Bruun; Erich Karsholt; Erik Plinius.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Samtidig med oprettelsen af Diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1933 under navnet Reklameinstituttet. Det etableredes og blev de første 7 år drevet ved hjælp af donationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv. I 1939 blev navnet ændret til Institut for Salgsorganisation og Reklame, i 1967 igen til Institut for Afsætningsøkonomi.

Navneændringerne afspejler den udvikling, der har fundet sted med hensyn til instituttets forskning og undervisning: Fra specielt reklame til generel afsætningsøkonomi og markedsføring.

3A. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

Sigurd Bennike deltager sammen med Steen Hildebrandt og Erik Maaløe i tilrettelæggningen af samfunds- og markedsforskningen omkring det danske teledataforsøg.

Sigurd Bennike har i samarbejde med Flemming Hansen, Hanne Hartvig Larsen og Søren Heede arbejdet på et forskningsprojekt omkring vurdering af effekten af TV-reklame i Danmark.

Cai F. Christensen fortsætter arbejdet med at analysere virksomhedens problemer i og relationer til nutidens og fremtidens samfund og til forskellige interessegrupper i dette samfund. Herunder søges en i første række på empirisk materiale baseret udbygning af begrebet »kollektive handlingsparametre« og en belysning af sådanne parametres anvendelighed.

Cai F. Christensen har sammen med adjunkt Bent Dalum, Aalborg Universitets Center, lektor H. C. Haugaard, Odense Universitet og fuldmægtig, cand. jur. Bjørn Juell-Sundbye, Industriministeriet udgivet en bog med titlen: »Virksomhed og Omverden – i afsætningsøkonomisk belysning«.

Hans Engstrøm har sammen med Hanne Hartvig Larsen afsluttet projektet »The Impact of Technological Development in Supermarkets in the EEC-countries«. Rapporten, der er udarbejdet for European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, er udført i samarbejde med Dansk Institut for Organisationsstudier. (Se i øvrigt under Hanne Hartvig Larsen).

Hans Engstrøm har sammen med Hanne Hartvig Larsen færdiggjort manus til bogen »Konsumenternes valg af indkøbssted«. Bogen forventes at udkomme i begyndelsen af 1984.

Hans Engstrøm og Hanne Hartvig Larsen arbejder herudover videre med strukturudviklingsmodeller for butikstyper.

Flemming Hansen arbejder sammen med magister i psykologi Niels Erik Lundsgaard på et projekt, støttet af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, vedrørende »Low Involvement-modellens betydning ved vurdering af langtidseffekter af reklamer«. Inden for projektets rammer arbejdes med validering af alternative mål for industrielle forskelle i hjernehalvdelslateralisering. I forbindelse med projektet er publiceret adskillige artikler (omtalt andetsteds), ligesom der samarbejdes med amerikanske forskere på området.

Flemming Hansen har i samarbejde med Hanne Hartvig Larsen, Søren Heede og Sigurd Bennike arbejdet på et forskningsprojekt omkring vurdering af effekten af TV-reklame i Danmark.

Søren Heede har sammen med mag. art. Lis Møller og cand. psych. Lone Spannheimer afsluttet arbejdet med et projekt om »fænomenologisk analyse af annonceres virkemåde«. Publikationen er foreløbig foregået i artikelform.

Søren Heede har i samarbejde med Hanne Hartvig Larsen, Flemming Hansen og Sigurd Bennike arbejdet på et forskningsprojekt omkring vurdering af effekten af TV-reklame i Danmark.

Søren Heede deltager i en projektgruppe om elektronisk kommunikation og har i den forbindelse været på studierejse i England og USA.

Stig Ingebrigtsen arbejder med erkendelsesteoretiske problemer set i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

Leif Kristensen har fortsat sit arbejde med strategisk planlægning i detailhandelen. Til dette formål har han i beretningsperioden udarbejdet en udførlig konsumentadfærdsmodel med særligt henblik på konsumenternes butik- og varevalg (i modsætning til de ellers ofte mærkeorienterede modeller). Han har søgt at strukturere konsumenternes levevaner og forbrugsvaner via et lingvistisk approach. Videre har han udarbejdet en butiksklassifikation, der har vareområder og bystørrelse som kriterier. Endelig er Leif Kristensen i færd med at undersøge mulighederne for at genetablere en handelsområdestatistik.

Tore Kristensen fortsætter med projektet omkring produktudvikling med særligt henblik på samfundsperspektivet. Projektet består af teoretiske og empiriske studier. Der foreligger nogle arbejdsnotater og hele projektet er planlagt afsluttet i løbet af 1984.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen publiceret resultatet af et større analyse- og modeludviklingsarbejde omkring distribution af medicinske specialiteter. Publikationen er udkommet i marts 1983 med titlen: »Alternative distributionssystemer for distribution af medicinske specialiteter«.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Hans Engstrøm afsluttet projektet »The Impact of Technological Development in Supermarkets in the EEC countries«. (Afsnit A, B, E og F).

Arbejdet er udført i samarbejde med Flemming Agersnap, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, Steen Rem og Niels Laursen, begge Dansk Institut for Organisationsstudier. (Afsnit C og D).

Hanne Hartvig Larsen har endvidere for Dansk Dagligvareleverandørforening udarbejdet en prognose for dagligvaredetailhandelen. Publiceret i oktober 1982.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Hans Engstrøm færdiggjort manus til bogen »Konsumenternes valg af indkøbssted«. Bogen forventes at udkomme i begyndelsen af 1984.

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm arbejder herudover videre med strukturudviklingsmodeller for butikstyper.

Hanne Hartvig Larsen har i samarbejde med Flemming Hansen, Søren Heede og Sigurd Bennike arbejdet på et forskningsprojekt omkring vurdering af effekten af TV-reklame i Danmark.

Orla Nielsen deltager i et forskningsprojekt på international basis sammen med forskere fra USA, Belgien, Finland, Holland og Skotland. Projektet har til formål at undersøge købsadfærden for udvalgte vigtige produktionsmidler i fra to til fire større virksomheder i hvert land. På grundlag af detaljerede casebeskrivelser søges opstillet en generaliseret model og eventuelle afvigelser analyseres i lys af denne med henblik på at vurdere væsentlige adfærdsdeterminanter. I beretningsperioden er yderligere to danske cases færdiggjort. 1) »A Descriptive Study of the Search for and Choice of Supplier in the Product Development and Test Phase in a Danish Electronic Company« and 2) »A Descriptive Study of the Buying Procedure for Roll Papers in a Danish Printing Office«. Orla Nielsen er sammen med DOR (Dansk Organisations Rådgivning) i gang med et projekt om undersøgelse af købsadfærden i primærkommuner og amtskommuner. Planlægningsarbejdet er fuldført, og en undersøgelse af den første primærkommune er i gang.

Jerker Nilsson arbejder med en teoretisk analyse af samspillet mellem forskellige virksomhedsformer (privatejede, kooperative og offentligt ejede) og forskellige samfundsformer, herunder især hvordan virksomhedens muligheder og vanskeligheder afhænger af omverdenens karakteristika. Projektet forventes afsluttet med udgivelsen af en bog i 1985.

Jerker Nilsson arbejder sammen med lektor, cand. polit. Viggo Høst, Århus Universitet, i et projekt rubriceret »Assortment Decision Criteria for a Supermarket Chain's

Buying Committee – Statistical Analyses on a Empirical Basis«. Projektet forventes at afkaste et par mindre publikationer i 1984.

Michael Pettersson arbejder med erkendelsesteoretiske problemer i relation til afsætningsøkonomien.

3B. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Sigurd Bennike har medvirket ved udgivelsen af de tre første delrapporter fra det danske teledataforsøg.

Sigurd Bennike: »Medieforbruget op imod år 2000«. Markedsføring nr. 10, 1982. ISBN 87-980722-2-6).

Sigurd Bennike: »Medieforbruget op imod år 2000«. Markedsføring nr. 10, 1982.

Sigurd Bennike: »Typologisering af dagblade«. Pressens Årbog, 1982.

Sigurd Bennike: »Kan man overhovedet lave et tryksagsmediaindex?«. Orientering nr. 2, 1983.

Stig Ingebrigtsen og *Michael Pettersson*: »The Response Function«. Institut for Afsætningsøkonomi. November 1982.

Stig Ingebrigtsen og *Michael Pettersson*: »Needs and Behavioral Theory«. Institut for Afsætningsøkonomi. December 1982.

Stig Ingebrigtsen og *Michael Pettersson*: »Parameter Theory«. Institut for Afsætningsøkonomi. December 1982.

Tore Kristensen: Artikel. Introduktion til *Jon Elster* »Forklaring og didaktik«, Oslo 1979, i »Projektarbejde og Videnskabsteori«: En materialesamling om videnskabsteori og metodelære.

Hanne Hartvig Larsen: »Nye butikformer, sortiment og beliggenhed«. Januar 1983. Artiklen indgår i en publikation fra Nordisk Ministerråd om dagligvareservice.

Hanne Hartvig Larsen og *Vagn Thorsgaard Jacobsen*: »Alternative distributionssystemer for distribution af medicinske specialiteter«. Marts 1983.

Hanne Hartvig Larsen og *Hans Engstrøm*: »Working Paper on Consumer Shopping Behavior«. Udarbejdet til European Marketing Academy's Annual Conference, 13.–15. april 1983 i Grenoble.

Hanne Hartvig Larsen: Forskellige artikler om markedsføring af detailhandelsbutikker i FDB-Nyt, Dansk Handelsblad, Markedsføring m. fl.

Orla Nielsen: »A Descriptive Study of the Search for and Choice of Supplier in the Product Development and Test Phase in a Danish Electronic Company« og »A Descriptive Study of the Buying Procedure for Roll Papers in a Danish Printing Office«. Begge rapporter i fotokopi. December 1982.

Jerker Nilsson: »Det konsumentkooperative företaget«. Rabén & Sjögren, Stockholm 1983.

Jerker Nilsson (sammen med *Viggo Høst*): »Choice Criteria in the Assortment Decision of a Supermarket Chain«, paper til European Marketing Academy's Annual Conference 13.–15. april 1983 i Grenoble.

Jerker Nilsson: »The Consumer Cooperative's Alternative Strategies Towards Non-Members«, artikel i Cooperative Systems Development, ed.: J. Skår & J. Å. Dellenbrant, Stockholm 1982.

Michael Pettersson og Stig Ingebrigtsen: »The Response Function«. Institut for Afsætningsøkonomi. November 1982.

Michael Pettersson og Stig Ingebrigtsen: »Needs and Behavioral Theory«. Institut for Afsætningsøkonomi. December 1982.

Michael Pettersson og Stig Ingebrigtsen: »Parameter Theory«. Institut for Afsætningsøkonomi. December 1982.

3. FAGLIG VIRKSOMHED

Sigurd Bennike har i dagene 12.–14. august 1982 deltaget i det 16. nordiske statistiker-møde.

– deltog den 1. september 1982 i éndagsseminaret »Mediavisioner 82« i Stockholm.

– deltog i januar 1983 i ESOMAR-seminaret »Effektiv reklame – kan analyse hjælpe?«.

– ledede i dagene 14.–15. februar 1983 en studietur til Hamburg om TV-reklame for Norsk Ukepresse.

– deltog i dagene 21.–25. april 1983 i en studietur til London om TV-reklame arrangeret af den norske regerings »udvalg for vurdering af reklame i TV«.

– gennemførte ved hjælp af den canadiske ambassade og Department of Communication en studietur omkring Telidon til Ottawa og Montreal i dagene 30. maj–2. juni 1983.

– havde to indlæg på det 2. internationale læseranalyysesymposium i Montreal i dagene 5.–10. juni 1983.

– var den danske repræsentant ved det årlige møde i EMRO (European Media Research Organizations) i dagene 22.–25. juni 1983 i Fontevraud (Frankrig).

– deltog i den VI. nordiske konference for massekommunikationsforskning i Volda (Norge), 7.–10. august 1983.

Cai F. Christensen har deltaget i Handelshøjskolens erhvervskonference om erhvervslivets krav til 1990'ernes erhvervsøkonomiske kandidater den 3. november 1982.

– har deltaget i konferencen om faglig og pædagogisk udvikling på HA-studiet, 18.–19. februar 1983.

– har deltaget i instituttets timelærerkonference, 4.–5. marts 1983.

– har deltaget i »Sandbjerg-mødet« arrangeret af fællesudvalget vedrørende HD-bekendtgørelse, 17.–19. marts 1983.

– har deltaget i konference for informationsmedarbejdere ved de højere læreanstalter den 24. marts 1983.

– har deltaget i det økonomiske fakultets strategikonference, 22.–23. april 1983.

– er medlem af det under Direktoratet for de videregående uddannelser nedsatte fællesudvalg vedrørende bekendtgørelse om det erhvervsøkonomiske diplomstudium.

– er medlem af det under Rektorkollegiet nedsatte udvalg vedrørende ændringer i de nugældende regler for adgangs begrænsning ved de højere uddannelsesinstitutioner.

– er medlem af den nedsatte baggrundsgruppe til støtte for projektet »Studenterrådgivning« og den studentsociale undersøgelse.

Hans Engstrøm har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983, Grenoble.

– har i beretningsperioden været medlem af Eksámensopgavekommissionen vedrørende Samfundsfag og Økonomistyring for husholdningsseminarier m.v.

– har deltaget i europæiske koordinationsmøder vedrørende projektet »Technology in Supermarkets« i Dublin den 29.–30. september 1982 og i München den 5.–6. maj 1983.

– har været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende eksternt lektorat i adfærdsteori og parameterteori.

– er medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende lektorat i generel afsætningsøkonomi med særligt henblik på metateori og metodologi.

Flemming Hansen har i 1982 virket som formand for programkomiteen for ESOMAR's årlige konference i Wien, der blev afholdt i september 1982.

– er samtidig valgt som Member of Council i ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research). I denne egenskab har han deltaget i Council-meetings i Amsterdam i november 1982 og februar 1983.

– har deltaget i den årlige konference afholdt af Association for Consumer Research i San Francisco i oktober. Han har i denne forbindelse holdt et indlæg med titlen: »Dichotic Listening as a Tool for Validating Alternative Measures of Brain Lateralization«.

– har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983 i Grenoble med et indlæg om »Validating Alternative Lateralization Measures«.

– er censor ved Odense Universitet og censor ved Handelshøjskolen i Århus.

– har i juni 1982 gæsteforelæst ved Stockholms Universitet om hjernehalvdelsforskningens betydning for forståelse af massekommunikationens effekter.

– er medlem af rådgivningsudvalget vedrørende Survey-undersøgelser for Dansk Data Arkiv ved Odense Universitet.

– er medlem af Priskomiteen for uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings Årlige Pris.

– er reviewer for Journal of Business Research, Journal of the Academy of Marketing Science, Journal of Economic Psychology og European Journal of Marketing.

– er medlem af the Editorial Board of Journal of Consumer Research og reviewer for samme.

– er medlem af the Advisory Board for the Association for Consumer Research.

Søren Heede har deltaget i et seminar »Cable 83«, der omhandlede det elektroniske fremtidssamfund. London 1983.

– har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983 i Grenoble.

– har deltaget i en workshop om Alternative Paradigms in Marketing, Rhode Island, maj 1983.

– har deltaget i seminaret: »International Research Seminar in Marketing« på Institut d'Administration des Entreprises, Aix-en-Provence, Frankrig, juni 1983.

– er medredaktør af International Journal for Research in Marketing, North Holland.

- er censor ved Københavns Universitet og Handelshøjskolen i Århus.
- er medlem af bestyrelsen i Jurist- og Økonomforbundets Pensionskasse.

Stig Ingebrigtsen har sammen med Michael Pettersson medvirket i konferencen om Økonomi og Videnskabsteori i dagene 8.–10. november 1982 med et indlæg om »Iagttagelsessituation i økonomi«.

Leif Kristensen har været ordstyrer ved en forbrugerkonference om detailhandelen i Albertslund Kommune.

- har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference april 1983 i Grenoble.
- har deltaget i det studieplanlæggende og forskningsorienterede arbejde i Sprog-Økonomiudvalget (kaldet SPRØK-udvalget).
- har forelæst over engelsk markedsføringsterminologi for begyndere på et EG-forsøgs-hold.

Tore Kristensen har deltaget i seminaret »Framtida Nordisk Näringspolitik« i Nordisk Ministerråds regie, Göteborg, 22.–25. august 1982.

- har deltaget i seminaret: »Det videnskabsteoretiske grundlag for teknologisk forskning« ved Akademiet for de teknologiske Videnskaber, DTH, 5. oktober 1982.

Hanne Hartvig Larsen har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983 i Grenoble.

- har i januar 1983 deltaget med et indlæg om nye butikformer på et seminar om dagligvareservice arrangeret af Forbrugerrådet for Nordisk Ministerråd.
- har deltaget i et europæisk koordinationsmøde i februar 1983 i Dublin vedrørende projektet »Technology in Supermarkets« i forskellige EEC-lande.
- har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende eksternt lektorat i markedsføringsplanlægning.
- har holdt en række foredrag m.v. om markedsføring og engros- og detailhandel for forskellige brancheorganisationer, Den Kongelige Grønlandske Handel m. fl.
- er i beretningsperioden blevet beskikket som censor ved Aalborg Universitetscenter.
- er medlem af redaktionskomiteen for DJØF's tidsskrift: »Samfundsøkonomen«.
- er censor ved Husholdningsseminarierne.
- er medlem af Afsætningsøkonomisk Klubs bestyrelse.

Orla Nielsen har holdt foredrag om offentlig købsadfærd på kurser arrangeret af DOR (Dansk Organisations Rådgivning).

- har holdt foredrag om »Afsætningsproblemer vedr. mikrocomputere« hos A/S Regnecentralen.
- har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983 i Grenoble.
- er genbeskikket som medlem af »Det faglige Landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser« (FLUSA) frem til 28. februar 1986. Han er formand for et underudvalg for de erhvervsøkonomiske uddannelser og desuden medlem af et underudvalg vedrørende dimensioneringen af tilgangen til de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser.

- har været beskikket som medlem af et udvalg vedr. oprettelse af et HD-studium i indkøbs- og transportøkonomi. Udvalgets arbejde afsluttedes i 1982.
- er censor ved Odense Universitet og ved Handelshøjskolen i Århus.

Jerker Nilsson er censor ved Handelshøjskolen i Århus og ved Århus Universitet.

- er medlem af referencegruppen for projektet Kooperativ Forskning ved Sydjysk Universitetscenter, Esbjerg.
- har holdt et foredrag om »Kooperativ virksomhedsteori« ved Odense Universitet, maj 1983.
- har deltaget i European Marketing Academy's Annual Conference i april 1983 i Grenoble.
- har deltaget i konferencen om Økonomi og Videnskabsteori i dagene 8.–10. november 1982.

Michael Pettersson har sammen med Stig Ingebrigtsen medvirket i konferencen om Økonomi og Videnskabsteori i dagene 8.–10. november 1982 med et indlæg om »Iagttagelsessituation i økonomi«.

Den 25. januar 1983 afholdt instituttet en *forskningsdag*, hvortil medarbejdere fra de øvrige institutter under det økonomiske fakultet var inviteret.

Den 4.–5. marts 1983 har instituttet afholdt en *konference for undervisningsassistenter*. Konferencen blev økonomisk støttet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse.

Instituttets forskningsseminar

Efterår 1982 – tilrettelagt af Hanne Hartvig Larsen, Leif Kristensen og Tore Kristensen. Der medvirkede:

Kandidatstipendiat, cand.merc. Tore Kristensen, Institut for Afsætningsøkonomi: »Miljø og produktudvikling«.

Lektor, cand.merc. Lars Grønholdt, Institut for Teoretisk Statistik: »Dynamisk optimering af mediaplanen«.

Professor, cand. jur. Børge Dahl, Institut for Erhvervsret: »Opfattelse af fortrydelsesret i Skandinavien og Europa«.

Lektor, ekon.dr. Jerker Nilsson, Institut for Afsætningsøkonomi: »Det konsumentkooperative foretaget«.

Lektor, lic.merc. Søren Heede, Institut for Afsætningsøkonomi: »Semiotik og indholdsanalyse«.

Herudover er der gennemført 6 seminarer vedrørende instituttets undervisning på cand.merc.-studiet.

Forår 1983 – tilrettelagt af Søren Heede og Jerker Nilsson.

Der medvirkede:

Professor Flemming Agersnap, Institut for Organisation og Arbejdssociologi: »Strategi i afsætningsøkonomisk perspektiv«.

Lektor, lic. polit. Chr. Hjort-Andersen, Københavns Universitet: »Måling af produkt-kvalitet«.

Cand. merc. Mikael Hansen og cand. merc. Finn Christensen: »Refleksioner over insti-tuttets forskning«.

Lektor, cand. merc. Leif Kristensen, Institut for Afsætningsøkonomi: »En beskrivelse af konsumenters levevaner og forbrugsvaner med lingvistisk approach«.

Lektor, cand. jur. Jens Fejø, Institut for Europæisk Markedsret: »Monopolret i EF«.

Lektor Lita Lundquist, Institut for fransk: »Sproghandlingsteori«.

Kandidatstipendiat, cand. merc. Dan Brandt Laursen, Odense Universitetscenter: »Or-ganisationers indkøbsadfærd«.

Lektor, cand. polit. Carsten Stig Poulsen, Ph.D., Aalborg Universitetscenter: »Latent klasseanalyse«.

Civilingeniør, cand. sociol. Olav Benestad, Gruppen for Ressourcestudier, Oslo: »Et al-ternativt Norden«.

5. GÆSTEFÖRELÆSNINGER

Der har været afholdt gæsteforelæsninger ved følgende studier:

HD 5. semester

Organisationsteori: Direktør Jan Frøshaug: »Norsk Hydro Olie: Udvikling af organisa-tion og markedsføring«.

HD 6. semester

Organisationsteori: Direktør Stig Bøgh Karlzen: »Revitalisering af Magasin: Organisa-tion og markedsføring«.

Producentøkonomi: Indkøbschef Jørgen Møller: »Redegørelse for virksomhedens ind-købsarbejde«.

Producentøkonomi: Marketingplaner Jan Rasmussen: »Markedsføring af service – Kan den eksisterende teori benyttes?«.

Producentøkonomi: Marketingkonsulent Kim Jørgensen: »Markedsføring af service – Kan den eksisterende teori benyttes?«.

HD 7. semester

Virksomheden i samfundet: Journalist Per Thygesen Poulsen: »De trykte medier«.

Virksomheden i samfundet: Konsulent Lene Munch Petersen: Paneldiskussion: »Hvor-ledes etableres og arbejder en græsrodsbevægelse?«.

Virksomheden i samfundet: Stud.mag. Per Knudsen: Paneldiskussion: »Hvorledes etableres og arbejder en græsrodsbevægelse?«.

Virksomheden i samfundet: Tegner Elli Aggerholm: Paneldiskussion: »Hvorledes etableres og arbejder en græsrodsbevægelse?«.

Virksomheden i samfundet: Sekretariatschef H. Hasle Nielsen: Paneldiskussion: »Organisationernes mål og midler i samfundet«.

Virksomheden i samfundet: Kontorchef, cand.polit. Klaus Struwe: Paneldiskussion: »Organisationernes mål og midler i samfundet«.

Virksomheden i samfundet: Underdirektør Lars Skov Madsen: Paneldiskussion: »De administrative enheders adfærd«.

Virksomheden i samfundet: Fuldmægtig, cand.jur. Asbjørn Kolpen: Paneldiskussion: »De administrative enheders adfærd«.

Virksomheden i samfundet: Fuldmægtig Morten Biilmann: Paneldiskussion: »De administrative enheders adfærd«.

Cand. merc. A2

»Marketingplaner Jan Rasmussen: »Markedsføring af service – Kan den eksisterende teori benyttes?«.

Marketingkonsulent Kim Jørgensen: »Markedsføring af service – Kan den eksisterende teori benyttes?«.

Fuldmægtig Asbjørn Kolpen: »Forbrugerlovgivning. Forbrugerombudsmandsinstitutionens administrative praksis«.

Cand. merc. A3

Fuldmægtig Asbjørn Kolpen: »Forbrugerlovgivning. Forbrugerombudsmandsinstitutionens administrative praksis«.

Kontorchef, cand.polit. Claus Struwe: »Organisationernes mål og midler i samfundet«.

Fuldmægtig Morten Biilmann: »Miljømyndighedernes administrative praksis«.

Cand. merc. A4

Direktør, cand.merc. Benth Holtug: »Prisparameteren i praksis«.

Direktør Flemming Relster: »Den praktiske produktudvikling«.

Cand. merc. A5

Konsulent Claus Frausing: »Situationsspil/ledelse«.

Direktør B. Harritsø: »Samspil mellem marked, marketingstrategi, marketingafdelingen og den øvrige organisation«.

Direktør Preben Petersen: »Samspil mellem marked, marketingstrategi, marketingafdelingen og den øvrige organisation«.

Afdelingschef Ole Bardram: »Samspil mellem marked, marketingstrategi, marketingafdelingen og den øvrige organisation«.

Analysechef Mogens Godt: »Samspil mellem marked, marketingstrategi, marketingafdelingen og den øvrige organisation«.

Direktør, cand. merc. Benth Holtug: »Markedsstrategier i 80'erne«.

B. INSTITUT FOR ERHVERVSRET OG REVISION

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer: Professor Børge Dahl.

Formand for institutrådet: Lektor Mogens Eggert Møller (til 21.1.1983); lektor Orla G. Petersen (fra 21.1.1983).

Professor: Børge Dahl.

Lektorer med forskningspligt: Cand. jur. Kjeld Hemmingsen; cand. jur. Mogens Eggert Møller; cand. jur. Poul Olsen; statsaut. revisor Robert Sloth Pedersen; cand. jur. Hans Viggo Godsk Pedersen; cand. polit. Orla G. Petersen.

Adjunkt: Statsaut. revisor Svend Høgsberg Kristensen.

Eksterne lektorer: Cand. jur. Jørgen Henriksen (selskabs- og skifteret); cand. jur. Jan Hinze (skatteret).

Undervisningsassistenter:

Erhvervsret HA:

Fuldmægtig Erik Steen Matzen Hansen; advokat Jørn-Ulrik Kofoed-Hansen; advokat John Ovesen; advokat Bent Vandahl Sommer.

Erhvervsret HD 1. del:

Vicedirektør Viggo Albrechtsen; advokat Lars Andersen; advokat Johan A. Asmussen; advokatfuldmægtig Niels Henrik Balslev; fuldmægtig Kjeld Bergenfelt; advokat Uffe Mørch Bierfelt; advokat Jørgen Boe; advokat Klavs Kristian Brammer; konsulent Erik Damm, HD; advokat Jørgen Følsgaard; inspektør Johs. Harder, HD; advokat Hans H. Haume; godsejer Anders J. Hillerup; landsretssagfører Henrik Holm; advokat Peter Højlund; advokat Steen Klein; advokat Jørgen Langhoff; advokat Knud Lundblad; advokat Preben Mullit; advokat Hanne Müller; landsretssagfører Feodor Nielsen; afdelingschef Henrik Solborg Pedersen; advokat Poul Petersen; advokat Mogens Philip; retsassessor Hans Chr. Poulsen; advokat Lennart Richard; afdelingsleder Carsten Rich; fuldmægtig Poul Skibelund; prokurist Ulrik Worziger.

Erhvervsret EG:

Advokat Jette Andersen; advokat Leif Frederik Arnesen; advokat Stig Bendtz; advokat Uffe Mørch Bierfelt; fuldmægtig Hanne Blokdal-Pedersen; fuldmægtig Lone Burmeister; advokat Jørgen Følsgaard; advokatfuldmægtig Carsten Halle; advokat H.P. Drisdal Hansen; fuldmægtig Ole Bjørn Johansen; advokat Jesper Møller-Andersen; advokatfuldmægtig Louis Erik Beck Nielsen; retsassessor Hans Chr. Poulsen; fuldmægtig Annie Rasmussen; advokat Peter Schaumburg-Müller; prokurist Ulrik Worziger.

Skatteret, cand. aud.:

Cand. jur. Chr. Beck; cand. polit. Karsten Kjølby; cand. jur. Anders Poul Møller; toldinspektør K.M. Olsen; statsaut. revisor Jørgen Skou.

Speciel erhvervsret og boopgørelser, cand. aud.:

Statsaut. revisor Poul Erik Grüning; statsaut. revisor Otto Kjellegaard Jensen; statsaut. revisor Torben Juncker; fuldmægtig, cand. jur. Lene Lund Larsen.

Revision, cand. aud.:

Statsaut. revisor Ib Bentzien; cand. jur. Jan Christensen; statsaut. revisor Bjarne Hansen; statsaut. revisor Ulrik Klausen; statsaut. revisor Gunnar Christian Mikkelsen; statsaut. revisor Peter Fauerholdt Hansen; cand. merc. Kurt Keldebæk Rasmussen; cand. scient. pol. Bjarne Christiansen; statsaut. revisor Torben Juncker.

Revision, cand. merc.:

Statsaut. revisor Claus Jensen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende studerende (til 30.11.1982): Kim Aslo-Petersen; Kim Breyen; Niels Erik Christensen; Susanne Nørgaard; Kirsten Ransdal; (fra 1.12.1982): Henrik Aaquist; Eric Bertouch-Lehn; Hanne Jung; Georg Vind; Lars Winther.

Sekretærer: Anne Bjällby (fra 1.1.1983); Grethe Christiansen; Kirsten Damkilde.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet oprettedes i 1952 med det formål at drive forskning på erhvervsrettens område. Siden 1968 har Handelshøjskolens forskning i revision været placeret på instituttet.

3. INSTITUTTETS UNDERVISNING

Instituttet forestår undervisningen i erhvervsret på HA, HD og EG ved højskolen i København og ved afdelingerne i provinsen.

På revisorkandidatstudiet, der oprettedes pr. 1. september 1982, har instituttet undervist i fagområderne revision, skatteret med økonomisk skattelære og anden revisionsre-

levant jura, herunder selskabsret, kredittsikringsret, familie- og arveret samt konkurs og tvangsakkord med boopgørelser. Instituttet har været stærkt involveret i opbygningen af dette nye studium.

Instituttets undervisning og den hertil knyttede administration har i beretningsåret i lighed med tidligere år indebåret et betydeligt overtræk på instituttets ressourcer.

4. INSTITUTTETS FORSKNING

4.1. Offentliggjorte arbejder

Børge Dahl: Kommentar til kreditkøbsloven, Karnovs Lovsamling, 1982-tillæg, pp. 5509–5520.

Børge Dahl: Energiforsyning til fraflyttede ejendomme under tvangsauktion, Advokaten 1982, p. 314–315.

Børge Dahl: P-pilleskader og produktansvarsreform, Forbrug på mange måder, Festskrift til Helle Munch-Petersen, København 1983, pp. 75–84.

Børge Dahl: Danish Law on Consumer Product Safety and Recall of Dangerous Products, Working Paper 1983, 37 pp. (sammen med Elisabeth Thuesen).

Børge Dahl: Den første olielitteratur, Advokaten 1983, p. 31.

Børge Dahl: En kommentar til en anmeldelse af en bog om bilkøb, Advokaten 1983, p. 196–197.

Børge Dahl: Naturgassen og prisudvalget, Politiken 15.4.1983, 2. sekt. p. 5.

Kjeld Hemmingsen: Skatteretten, Nyt Nordisk Forlag 1983, væsentligt ændret og udvidet udgave, 271 pp.

Svend Høgsberg Kristensen: »Opskrivning«, Revisorbladet 1982/83 (november),

Poul Olsen: Oversigt over reglerne om skattemæssige afskrivninger, 12. udg. 1983, pp. 141.

Robert Sloth Pedersen: Nærbillede af revisor, Inspi 1983, nr. 2, p. 6–7.

Orla G. Petersen: Beskatningen af dødsboer, Foreningen af Yngre Revisorer, København 1983, 138 pp. excl. bilag.

Orla G. Petersen: Gave- og arveoverdragelser, omredigering og ajourføring af 1. del af kap. 55 i publikationen Skattekartoteket, 1983, 55 pp. excl. bilag.

4.2. Arbejder under offentliggørelse

Børge Dahl: Kommentarer til købeloven, kredittøbsloven, markedsføringsloven, forbrugerftaleloven, prismærkningsloven og forbrugerklagenævnsloven til 10. udg. af Karnovs Lovsamling, 160 pp.

Børge Dahl: Forbrugerbeskyttelse i Danmark ved salg uden for fast forretningssted, telefonalg og fjernalg, 34 pp. + bilag, offentliggøres af Nordisk Ministerråd i en rapport om »Det rettslige konsumentskyddets effekter«.

Hans Viggo Godsk Pedersen: Dividenderet i solidariske skyldforhold, pp. 30.

Robert Sloth Pedersen: Om forpligtelser i den revisionsteoretiske model af årsregnskabet, 63 pp., offentliggøres i Faglige Artikler, der udgives af Foreningen af Yngre Revisorer.

Orla G. Petersen: »Skattefri virksomhedsomdanning«, tillæg til kap. 33 i publikationen Skattekartoteket, 24 pp.

Orla G. Petersen: »Gave- og arveoverdragelser«, omredigering og ajourføring af 2. del af kap. 55 i publikationen Skattekartoteket, 80 pp. excl. bilag.

4.3. Igangværende arbejder

Børge Dahl har fortsat og intensiveret arbejdet med en fremstilling på ca. 150 sider om dansk markedsføringsret, der vil blive udgivet på tysk og indgå i serien »Das Recht des unlauteren Wettbewerbs in den Mitgliedstaaten der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft« og yderligere vil blive udgivet på dansk med særligt henblik på undervisningsbrug. Han forestår endvidere et projekt om anvendelse af garantier i markedsføringen under Nordisk Ministerråd, som skal afsluttes i 1983, og arbejder på en større afhandling om fortrydelsesret i detailhandelen.

Kjeld Hemmingsen arbejder med en analyse af det skattemæssige nettoindkomstbegreb med særligt henblik på afgrænsningen af det skatteretlige næringsbegreb i Danmark og udlandet.

Svend Høgsberg Kristensen har fortsat arbejdet med at indsamle og analysere revisorrelevante trykte og utrykte domme. Med hensyn til dette arbejde og arbejdet vedrørende regnskabsretten foreligger en række arbejdsrapporter vedrørende revisors rolle, når der er tvivl om virksomhedens status som going concern.

Mogens Eggert Møller arbejder med nordisk og europæisk skatteret og skattepolitik med særligt henblik på en udbygning af skatterettens almindelige del. Han deltager således i et af Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd igangsat projekt »En komparativ analyse af de nordiske skattestrukturer – en retspolitisk vurdering til støtte for en eventuel nordisk skatteharmonisering«, jf. forordet til Frederik Zimmer: Inntektsbegreb og rettsutvikling, Oslo 1982; projektets aktuelle arbejdstema er familiebeskatningen i Norden.

Poul Olsen arbejder med registrering af lovgivningsinitiativer i 70'erne på skatteområdet og med ajourføring af lærebog om skattemæssige afskrivninger.

Hans Viggo Godsk Pedersen arbejder med problemer omkring anvendelse af ejerpantebreve og skadesløsbreve med særlig vægt på vidtgående sikringsaftaler og indtrædelsesret.

Robert Sloth Pedersen arbejder på en artikel om tidsdimensionen i den revisionsteoretiske model af årsregnskabet.

Orla G. Petersen arbejder på en kommentar til arve- og gaveafgiftsloven med henblik på udgivelse af bog herom og med en omredigering og ajourføring af sidste del af kap. 55 i publikationen Skattekartoteket.

4.4. Redaktionshverv

Mogens Eggert Møller er som medlem af Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd medudgiver af dettes skriftserie.

Orla G. Petersen er hovedredaktør af Skattekartoteket.

4.5. Medlemsskab af forskningsstyrende organer

Børge Dahl er »Member of the Scientific Board of the Consumer Law Center at the University of Pavia«.

Mogens Eggert Møller er næstformand for, *Kjeld Hemmingsen* suppleant i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd.

4.6. Medlemsskab af fagkyndige bedømmelsesudvalg

Børge Dahl har været formand for et udvalg vedr. besættelse af en adjunkt/lektorstilling i erhvervsret ved HHK og medlem af udvalg vedr. besættelse af eksterne lektorater i henholdsvis erhvervsret og revision ved HHK.

Kjeld Hemmingsen har været medlem af et udvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat i skatteret ved HHK.

Poul Olsen har været formand for et udvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat i skatteret ved HHK og medlem af et bedømmelsesudvalg vedrørende en adjunkt/lektorstilling i skatteret ved HHÅ.

Hans Viggo Godsk Pedersen har været formand for et bedømmelsesudvalg vedr. et eksternt lektorat i erhvervsret ved HHK.

Robert Sloth Pedersen har været formand for et udvalg vedrørende et eksternt lektorat i revision ved HHK og medlem af et bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat i finansiering ved HHK.

5. ANDET

5.1. Medlemsskab af eksterne organer

Børge Dahl er næstformand for elprisudvalget, medlem af gas- og varmeprisudvalget, medlem af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved tjenesteydelser, af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved køb af fast ejendom, af Folkeuniversitetets Programråd og sekretær for justitsministeriets købelovudvalg.

Poul Olsen er medlem af forretningsudvalget i Dansk Skattevidenskabelig Forening.

Orla G. Petersen er medlem af skatte- og afgiftsministeriets udvalg vedr. revision af arve- og gaveafgiftsloven.

5.2. Medlemsskab af interne organer

Børge Dahl har været medlem af hovedsamarbejdsudvalget og det under dette nedsatte teknologiudvalg.

Kjeld Hemmingsen har været medlem af det af konsistorium nedsatte valgudvalg, af det økonomiske fakultetsråd og af ankekommissionen for særprøverne i revision og skatteret, ligesom han har været tillidsmandssuppleant.

Mogens Eggert Møller er medlem af bogudvalget.

Poul Olsen har været medlem af cand.aud.-studienævnet og af fakultetsstudienævnet.

Hans Viggo Godsk Pedersen har været medlem af HD 1. del-studienævnet, cand.aud.-studienævnet og fakultetsstudienævnet.

Robert Sloth Pedersen har i periodens første del været formand for studienævnet for revision og skatteret samt medlem af det økonomiske fakultetsstudienævn, i periodens anden del formand for cand.aud.-studienævnet.

Orla G. Petersen har været medlem af, siden 14.3.1983 formand for det af fakultetsstudienævnet nedsatte »HD-revisionsudvalg« med henblik på reform af HD 1. del.

5.3. Konferencedeltagelse, afholdte gæsteforelæsninger, seminarer og kurser m.v.

Børge Dahl har den 21.9.1982 indledt et seminar om fortrydelsesret i detailhandelen ved Institut for Afsætningsøkonomi, HHK, den 29.9.–1.10.1982 deltaget i Nordisk Forsikringsretskollokvium på Rungstedgaard, den 25.–27.10.1982 deltaget i European Consumer Law Group's møde i Haag, den 10.5.1983 deltaget i en diskussion om Forsikringsankenævnets praksis i Dansk Selskab for Forsikringsret og har forelæst på et af Den danske Lægeforening arrangeret seminar om patient- og lægemiddelforsikring den 24.5.1983.

Mogens Eggert Møller har deltaget i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråds seminarer og arbejds møder, herunder i et seminar om retssikkerhed i Helsingfors, som også *Kjeld Hemmingsen* deltog i.

Robert Sloth Pedersen har arrangeret og ledet en faglig studierejse med temaet »Accountants and Computers – The Future« for de revisionsstuderende til Oxford, England 23.–26.9.1982. Han har endvidere 9.–13.6.1983 deltaget i de hollandske revisionsstuderendes internationale studiedag.

C. INSTITUT FOR ERHVERVSØKONOMI

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, lic. merc. Flemming Poulfelt.

Professorer: Dr. polit. Bjarke Fog; ekon. dr. Erik Johnsen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. merc. Jørgen Frode Bakka; civilingeniør Ove Hedegaard; cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen; lic. merc. Flemming Poulfelt; lic. agro. Lars Ranfelt; lic. merc. Stig Ree.

Seniorstipendiat: Akademiingeniør, cand. merc. Claus Germann Petersen.

Ekstern lektor: Cand. merc. Henning Jacobsen.

Undervisningsassistenter:

HA - 1. år:

Cand. merc. Johnny W. Andersen; cand. merc. Niels Hald; cand. merc. Bjarne Franklin Hansen; cand. merc. Jes Hedensted; cand. merc. Bent Friborg Henningsen; cand. merc. Mogens Houe; cand. merc. Jes Thorup Jelsmark; cand. merc. Vagn Bendz Jørgensen; cand. merc. Bent Larsen; cand. merc. Bo Axel Rasmussen; cand. merc. Birger Lund Rasmussen; cand. polit. Jesper Lund Rasmussen; cand. merc. Jens Roed; cand. merc. Benedikte Sundberg; cand. oecon. Ebbe Vig.

HD - 1. år:

Cand. oecon. Jørn R. Andersen; cand. merc. Niels Skovgaard Andersen; cand. oecon. Hans Ole Andreasen; cand. oecon. Niels Chr. Dickmeiss; cand. merc. Hans Emdal; cand. merc. Poul Flindhardt; cand. polyt. Ole Frydensbjerg; cand. oecon. Poul Schøtt Hansen, cand. merc. Anton Hartmann-Olesen; cand. merc. Lars Helweg-Larsen; cand. merc. Søren Holm; cand. oecon. Søren Nepper Holm; cand. merc. H. K. Møller Jørgensen; cand. merc. Knud Kongstad; cand. merc. Bent Larsen; cand. oecon. Jørgen Basso Larsen; cand. polit. Niels Lauritsen; cand. merc. Hans Neergaard; cand. merc. Axel Nielsen; cand. polit. Bent Nielsen; cand. oecon. Mogens Nielsen; cand. polit. Verner Puggård; cand. merc. Klaus Holgaard Rasmussen; cand. merc. Rolf Tvedt; cand. merc. Kjeld Tyllesen; cand. merc. Claus Wildt; cand. merc. Cai Qvesehl.

Sekretærer: Inge Møller Jensen; Jette Kannerworf; Fritze Lundstrøm og Anni Vagner.

Institutrådet bestod i beretningsperioden foruden instituttets faste stab af HA-stud. Jesper Thisted, stud. merc. Erling Tjærandsen og stud. merc. Peter Bruun.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Erhvervsøkonomi blev etableret som et selvstændigt institut i 1969. Institutet har som formål at udvikle ledelsesteori og ledelsespraksis m.h.t. drift, tilpasning og udvikling gennem forskningsprojekter, der er knyttet til den private og offentlige sektor.

Forskningsmæssigt er instituttet organiseret i to grupper. Metodeforskningsgruppen og gruppen for videregående driftsøkonomi.

Metodeforskningsgruppen har til formål at udvikle problemløsningsmetodik i ledelses-sammenhæng gennem interdisciplinær forskning.

Gruppen for videregående driftsøkonomi har til formål at udvikle og operationalisere driftsøkonomiens metoder ved tværfaglig forskning.

Metodeforskningsgruppen udbyder 6 moduler på cand. merc.-studiet. Modulerne falder alle inden for området ledelseslære og omfatter et modul inden for operationsanalyse/kvantitativ metodik. De 5 øvrige moduler omfatter følgende tværfaglige specialer: Problemløsning og konsulentrollen, management metodik, strategisk ledelse, serviceledelse og politisk ledelse.

Gruppen for videregående driftsøkonomi udbyder en faggruppe på cand. merc.-studiet i miljø- og forureningsøkonomi, der behandler de driftsøkonomiske aspekter af miljøbeskyttelse. Dette fag har også en tværfaglig karakter.

På HA-studiet forestår instituttet den grundlæggende undervisning i driftsøkonomi på 1. år samt undervisningen i almen erhvervsøkonomi på de følgende semestre. Desuden forestår instituttet den tværfaglige erhvervsøkonomiske seminarække på 6. semester. På HD 1. del varetager instituttet undervisningen i driftsøkonomi.

De forskellige moduler på cand. merc.-studiet bliver løbende produktudviklet, således at det er de nyeste teoridannelser og erfaringer faggrupperne bygger på. På HA 1. år og HD 1. del foregår der for tiden et større udviklingsarbejde med henblik på at ajourføre og reformulere dels det driftsøkonomiske indhold og dels de pædagogiske principper. Instituttet har i denne forbindelse taget skridt til en ny lærebogsserie med titlen »Virksomhedens økonomi og ledelse«, hvori hovedparten af instituttets medarbejdere er impliceret.

Hvad angår den tværfaglige seminarække på HA 6. semester er dette en nydannelse, som for tiden er under indkøring.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Instituttets forskning er især centreret om ledelsesområdet, hvor de enkelte medarbejdere gennemfører projekter og teoriudvikling inden for deres respektive interesseområder, jf. følgende.

Bjarke Fog har udgivet en ny elementær lærebog med titlen »Prispolitik«. Det er tanken, at den skal afløse Fog og Rasmussen: Driftsøkonomi I.

Han har været medlem af en af Mediekommissionen nedsat gruppe vedr. reklamespørgsmål. Denne gruppe har bl. a. udarbejdet en redegørelse for virkningerne af reklame i TV.

Erik Johnsen har sammen med Ole Albech og Per Østergaard skrevet bogen *Lærer, leder, skoleledelse*, Dafolo Forlag, 1982. I bogen *Essays til Vagn Madsen, Det ligger stadig i ledelsen*, Århus 1983, har Erik Johnsen skrevet artiklen *Aktionsforskning på topledelsesproblemer*. Videre har han i bogen *Danmark som service-samfund*, Politikens Forlag, 1983 skrevet artiklen *En teori om ledelse af service-virksomhed*. Endelig har Erik Johnsen skrevet et resumé af de faglige indlæg på De Nordiske Handelshøjskoleers Erhvervsøkonomiske Konference, København, august 1983 med titlen *Erhvervsøkonomi -93*,

Udviklinger i ledelsen af virksomhedens drift, tilpasning og udvikling. Erik Johnsen har i perioden stedse fungeret som redaktør af Erhvervsøkonomisk Tidsskrift og har bidraget med en række boganmeldelser.

Jørgen Frode Bakka arbejder med ændringsledelse og har især beskæftiget sig med projekter i den kommunale administration. Han arbejder på en forskningsrapport om et større ændringsprojekt i Social- og Sundhedsforvaltningen i Søllerød Kommune. Rapporten vil foreligge ultimo 1983.

Arbejdet med ændringer i forskellige organisationer er publiceret i artiklen: »Ledelse af ændringsprocesser – en sammenlignende analyse af tre ændringsprojekter«. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 3, 1983.

Han har sammen med Stig Ree skrevet en artikel, der behandler ledelses- og organisationsproblemer i et politisk parti.

Kj. Arnth Jørgensen beskæftiger sig med strategisk planlægning. I beretningsperioden har han færdiggjort en bog med titlen »Strategisk udvikling«, udgivet på Civiløkonomernes Forlag. Han har været involveret i en rekonstruktion af en større dansk virksomhed med specielt henblik på at studere de ledelsesmæssige og strategiske aspekter i et sådant rekonstruktionsforløb. Projektet om bestyrelsens rolle i den strategiske ledelse er fortsat og udvidet. Om det igangværende projekt om strategisk ledelse i serviceorienterede virksomheder er planlagt en større publikation. Han har desuden i samarbejde med Dansk Management Center forestået en undersøgelse af anvendelsen af portefølje-modeller i danske virksomheder.

Flemming Poulfelt beskæftiger sig med områderne strategisk ledelsesudvikling, konsulentrollen og generel problemløsnings teori. På det strategiske område har han videreført sit arbejde om den organisatoriske og ledelsesmæssige situations betydning for strategisk udvikling og har i den forbindelse bl. a. inddraget en række nye parametre til belysning af ændringsprocessens forudsætninger, indhold og forløb. Arbejdet foregår i samspil mellem teoretiske studier og konkrete projekter i praksis.

På konsulentområdet er der sket en viderebehandling af en række nøgleaspekter for konsulentrollens udøvelse, herunder bl. a. konsulentydelsen som et serviceprodukt, en fase-model for konsulentarbejdet samt en række centrale konsulentprincipper. Desuden arbejdes der med grundlaget for en ny publikation, der specielt sætter fokus på konsulentarbejdet i praksis.

Ove Hedegaard beskæftiger sig primært med de kvantitative dele af ledelsesteorien og deltager aktivt i videreudviklingen af et dansk beslutningsstøttesystem. Systemet er udviklet med henblik på at give beslutningstagere et fleksibelt værktøj, der kan benyttes til at analysere dårligt strukturerede problemstillinger og gennem en søge-læreproces i en dialog med datamaten give lederen mulighed for at afprøve og analysere forskellige alternative løsninger.

Stig Ree har arbejdet videre med fagområdet politisk ledelse i det forløbne år. En større afhandling om emnet er udarbejdet, men endnu ikke publiceret. Afhandlingen har bl. a. dannet grundlag for en række artikler og indlæg om den politiske ledelses karakter, eksempelvis om politisk ledelse ved forhandlinger mellem regeringen og større faglige or-

ganisationer og om politisk ledelse i lokale partiforeninger. Stig Ree er endvidere i det forløbne år gået i gang med et forskningsprojekt om samspillet imellem det offentlige og den private rådgiver. Arbejdet tager sit udgangspunkt i en analyse af et konkret rådgivende ingeniørfirmas samarbejde med offentlige myndigheder. En erhvervsforsker, civilingeniør Otto Larsen, finansieret af ATV og det pågældende rådgivende ingeniørfirma er knyttet til projektet. Stig Ree har endelig virket som proceskonsulent/forskningsrådgiver for virksomheder og organisationer vedrørende ledelsesproblemer.

Lars W. Ranfelt har fortsat sin forskning vedr. anvendelsen af systemdynamik til brug for langsigtede planlægningsstrategier. Projektet omkring overordnet strategisk ledelse af den danske skovsektor er blevet udvidet med en referencegruppe bestående af beslutningstagere fra den danske skovsektor, med hvilken der finder interaktion sted med det formål at konstruere en systemdynamisk anvendelsesorienteret model til brug for strategisk ledelse i og af skovsektoren.

Claus Germann Petersen har et stipendium ved instituttet med det formål at undersøge mindre virksomheders ledelsesproblematik. Det sker i samarbejde med flere erfaringsgrupper og enkelte virksomheder. Rapporter foreligger. Projektet videreføres specielt med henblik på at undersøge teknologioverførsel til den lille virksomhed samt praktiske muligheder for udvikling af små virksomheder, specielt know how-baserede fremstillingsvirksomheder, der eksporterer. Samarbejdsmodeller undersøges.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Bjarke Fog har været officiel opponert ved lektor Ole Øhlenschläger Madsens disputats »Virksomhedsovertagelser og fusioner i dansk industri« ved Århus Universitet.

Han har deltaget i bedømmelsen af et professorat ved Odense Universitet, ligesom han har deltaget i flere lektorbedømmelser.

Han har holdt foredrag om undersøgelser vedr. multinationale virksomheder ved en international konference i Firenze.

Han har deltaget i styringen af et nu afsluttet 2-årigt projekt for Dansk Typograf Forbund vedr. teknologisk udvikling inden for den grafiske branche.

Erik Johnsen har stået for undervisningen på cand. merc.-studiets faggruppe E 4, Ledelseslære/Management metodik og i hele perioden været medlem af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd ved Handelshøjskolen i København.

Erik Johnsen har i læseåret fungeret som vejleder på cand. merc. Kaj Christensens erhvervsforskerprojekt om service-ledelse, ligesom han har været medlem af Dansk Management Centers forskningsudvalg og været Industriministeriets repræsentant i D.M.C.'s repræsentantskab.

Johnsen har været medlem af en række bedømmelsesudvalg vedr. lektorater på Handelshøjskolen i København, samt formand for bedømmelsesudvalget for professoratet i Datalogi sammesteds, medlem af bedømmelsesudvalget for et professorat i driftsøkonomi ved Århus Universitet, Louis Prinz's doktorafhandling ved Handelshøjskolen i Århus, ligesom han har fungeret som fakultetsopponent ved Björn Brorströms doktorafhandling ved Göteborgs Universitet vedr. kommunale regnskaber. Johnsen har funge-

ret som formand for Dafolo-fondens prisudvalg og været formand for organisationskomiteen for De Nordiske Handelshøjskoler Erhvervsøkonomiske Konference, København, 24.-27. august, 1983.

På efteruddannelsesområdet har Johnsen været aktiv inden for Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Foreningen af Danske Civiløkonomer og Norges Handelshøjskoles Kursvirksomhet, Danske Dagblades Forening, Forsvarsakademiet og De Norske Landbrugsorganisationer (Norsk Bondelag).

Johnsen har holdt en række forelæsninger vedr. ledelsesproblemer ved Åbo Akademi, Dansk Ingeniørforening, Danmarks Lærerhøjskole, Jydsk Teknologisk Institut, Foreningen af Danske Civiløkonomer, Foreningen af Danske Indkøbschefer, Folkeuniversitetet, Norsk Institutt for Ledelse og Administration, Dansk Management Center, Frederiksborg Amt og Arbejdernes Oplysningsforbund.

Igangværende arbejder: bøger om Studies in Management Processes, Sygehusledelse, Ledelsesproblemer i dagspressen og Centraladministrationens ledelsesproblemer. Erik Johnsen arbejder også på en elementær lærebog om ledelse beregnet for HD-studiet.

Jørgen Frode Bakka er indtrådt som medlem af Dansk Management Centers forskningsudvalg. J.F. Bakka er medlem af FDC's efteruddannelsesudvalg og har desuden medvirket i DJØF's efteruddannelse.

Ove Hedegaard har i det forløbne år deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. adjunkt/lektorstilling ved Institut for Erhvervsøkonomi samt ved IFA.

Ove Hedegaard har endvidere det sidste år været formand for HA-studienævnet og har bl. a. arbejdet med tilpasningen af HA-studiet til den nye rammebekendtgørelse.

Kj. Arnth Jørgensen har medvirket i flere af Dansk Management Center's konferencer, ledet flere efteruddannelseskurser. Deltaget i oprettelse af et nyt cand. merc.-fag: Serviceledelse.

Flemming Poulfelt har deltaget i faglige bedømmelsesudvalg vedr. eksterne lektorater i erhvervsøkonomi og en kandidatstipendiatstilling i innovationsledelse. Han har endvidere deltaget i strategiske seminaraktiviteter for forskellige virksomheder og organisationer, afholdt foredrag og gennemført kurser etc. vedr. konsulentrollen og ændringsledelse samt gæsteforelæst på Lunds Universitet om konsulentmetodik. Desuden har han deltaget i en konference om kulturudvikling i Lund.

Lars W. Ranfelt har i den forløbne periode foruden at fungere som fagleder i erhvervsøkonomi på HD 1. del også beklædt formandsposten i HD 1. dels-studienævnet. Endvidere er Lars Ranfelt medlem af udvalg til igangsættelse af kombinationsuddannelse mellem universitetet og Handelshøjskolen i Datalogi/HD, samt medlem af Fakultetsrådets EDB-udvalg. Endelig har Lars Ranfelt medvirket i redaktionsudvalget ved instituttets nye lærebogsserie »Virksomhedens økonomi og ledelse«.

Stig Ree er fortsat medlem af Handelshøjskolens forskningsudvalg og af Amanuensisrådet. I forbindelse med arbejdet i forskningsudvalget har han været med til at arrangere afholdelsen af en forskningsdag for instituttet med orientering om dets igangværende forskning samt med redaktion af en af Handelshøjskolen udgiven forskningsavis. Ree

har deltaget i en konference/seminar i Gilleleje om organisationsproblemer inden for den offentlige sektor.

Stig Ree har endelig undervist og deltaget i ledelsen af en række forskellige efteruddannelseskurser, der bl. a. har behandlet emnet politisk ledelse. Eksempelvis i DIEU's VL-kurser og i DJØF-kurserne, Almen ledelse i centraladministrationen og Embedsmanden som politisk rådgiver.

D. INSTITUT FOR EUROPÆISK MARKEDSRET

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Professor, dr. jur. Ole Lando.

Professor: Dr. jur. Ole Lando.

Lektorer med forskningspligt: Lic. jur. Jens Fejø; lic. jur. Hjalte Rasmussen; cand. jur. Elisabeth Thuesen.

Sekretærer: Agnete Kitaj; Una Koester; Susanne Skov Madsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere, TAP-medarbejderne samt af studerende Lars Wismann.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet er oprettet den 1. februar 1967 med det formål at drive forskning, tilrettelægge undervisning og sprede oplysning om retsreglerne vedrørende de europæiske markedssammenslutninger samt om fremmed og international erhvervsret.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

I september 1978 udsendes første nummer af bladet »Nyt om Markedsret«. Bladet er planlagt til at udkomme to gange om året og vil bringe nyt om de europæiske fællesskabers ret samt om fremmed og international erhvervsret. Nr. 9 og nr. 10, som er udkommet i henholdsvis november 1982 og juli 1983, har behandlet en række emner inden for international og fremmed ret samt EF-ret.

Ole Lando har fortsat sit arbejde som formand for den arbejdsgruppe, der skal udarbejde retningslinier for en europæisk kontraktret (The Commission of European Contract Law).

Ole Lando har færdiggjort følgende arbejder:

»Conflict of Laws as a Technique for Legal Integration« (181 maskinskrevne sider) sammen med Peter Hay og Ronald Rotunda, Illinois; vil blive udgivet af European University Institute som en del af værket European Legal Integration in Light of the American Federal Experience.

»Principles of European Contract Law«, American Journal of Comparative Law, Vol. 31 (1983) p. 501–507.

Anmeldelse af: Jan Hellner, »Speciell Avtalsrätt I, Köprätt«, og af: Peter Schlechtriem, »Einheitliches UN-Kaufrecht«, i American Journal of Comparative Law, Vol. 31 (1983) p. 901–905.

Jens Fejø har skrevet om den nye udvikling af »Fællesmarkedets konkurrenceret i 1981« i Ugeskrift for Retsvæsen i en sammen med professor, dr. jur. Claus Gulmann, Københavns Universitet, offentliggjort artikel.

Jens Fejø har fortsat arbejdet med sammenlignende studier over begrænsninger af konkurrencen i USA-ret og EF-ret.

Hjalte Rasmussen har fortsat sin virksomhed som formand for Dansk Selskab for Europaforskning.

Hjalte Rasmussen har fortsat et større forskningsarbejde, der tager sigte på at klarlægge sammenhængene mellem samfund af typen føderale statsdannelse og deres domstole, der præger samfundsudviklingen ved en betydelig juridisk lovgivning og policymaking. Arbejdet består af to hovedfløje. En, der er ved at blive færdiggjort, hvis arbejdstitel er »On Law and Policy in the Court of Justice of the European Communities«. Den anden fløj er mere direkte retssammenlignende og inddrager analyser af rets- og samfundsudviklingen i EF, USA, Canada og Australien. Det påvises, hvilken rolle de øverste føderale retter har spillet for denne udvikling ved navnlig at anvende forfatningernes »commerce clauses« til at sanktionere henholdsvis underkende lovgivning på lokalt og centralt plan ud fra overvejelser om lovgivningens forenelighed henholdsvis uforenelighed med de værdier og samfundssyn, som disse retter eller deres flertal har været tilhængere af. Arbejdstitlen på dette værk er: »State Price Fixings as Non-Tariff Barriers to Interstate Commerce, A Comparative Study of the Impact of the Supreme Federal Courts of the EC, the US, Canada and the Commonwealth of Australia«.

Hjalte Rasmussen har i perioden offentliggjort:

»Judicial Activism in American and European Community Courts«, i *Legal Studies*, Vol. 3, No. 1, 1983, p. 94–109; »Denmark in Face of the Community Obligations«, i *Common Market Law Review*, Vol. 19, 1982, p. 601–624; »la Cour de Justice des CEE«, i *Trente Ans de Droit Communautaire* (som er udgivet af EF-Kommissionens juridiske tjeneste som et statusværk over 30 års EF-retlig udvikling) p. 159–205 (Bruxelles 1982).

Elisabeth Thuesen har i foråret 1983 deltaget i en arbejdsgruppe nedsat af den europæiske forbrugerorganisation BEUC til undersøgelse af behovet for europæisk lovgivning om tilbagekaldelse af farlige produkter. Til brug for undersøgelsen har hun i samarbejde med professor Børge Dahl udarbejdet en rapport med titlen: »Danish Law on Consumer Product Safety and Recall of Dangerous Consumer Products«. Endvidere har Elisabeth Thuesen i samarbejde med Industrirådet i Danmark og Eksportrådene i Norge, Sverige og Finland ydet bidrag til en håndbog med titlen: »Europeisk agentrett«. Bogen er udkommet i Norge i sommeren 1983. En tilsvarende bog på dansk og svensk er under udarbejdelse.

Elisabeth Thuesen er redaktør for instituttets blad: »Nyt om Markedsret«. Hun har i bladets nr. 9, november 1982, redegjort for retspraksis vedr. EF-Domskonventionens art. 5 nr. 5 og om forhandlernes adgang i tysk ret til godtgørelse for tab af kundekreds.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Ole Lando deltog 29.8.–5.9.1982 i Caracas, Venezuela, i XI International Congress of Comparative Law, arrangeret af The International Academy of Comparative Law.

I perioden 1.10.1982–1.4.1983 var *Ole Lando* gæsteforsker ved det juridiske fakultet ved Universitetet i Kiel, hvor han holdt forelæsninger og seminar om »Europäisches Privat- und Prozessrecht«.

8.–10.11.1982 deltog *Ole Lando* i Hamburg i det 3. møde i Commission on European Contract Law samt 30.5.–1.6.1983 i Paris i kommissionens 4. møde.

I dagene 16.–18.11.1982 holdt *Ole Lando* foredrag ved Oyez European Conference for Corporate Legal Advisers i Wien. Foredraget omhandlede »The 1980 UN Convention on Contracts for International Sale of Goods – The Implications for European Companies«.

Den 24.11.1982 samt den 7.4.1983 holdt *Ole Lando* forelæsninger for HA- og HD-studerende samt medvirkende ved seminarer ved Handelshøjskolen i Sønderborg. Forelæsningerne drejede sig om standardkontrakter og kontrakter i forbindelse med teknologioverførsel.

Den 30.11.1982 holdt *Ole Lando* foredrag med titlen »Principles of European Contract Law« i International Bar Association, Bruxelles.

13.–15.12.1982 deltog *Ole Lando* i et møde i en arbejdsgruppe under Haager-konferencen for international privatret, der skal udarbejde forslag til internationalprivatretlige regler om løsøre køb.

11.–13.4.1983 deltog *Ole Lando* i Louvain-la-Neuve i UNIDROIT's (International Institute for the Unification of Private Law) 3. møde i arbejdsgruppen »for the preparation of uniform rules on international contracts in general«.

24.–25.6.1983 deltog *Ole Lando* i London i The Annual Joint Meeting of the Common Market Law Review og The Leyden-London Meeting.

Dansk Forening for Europareten holdt med *Ole Lando* som formand 24.–25.9.1982 et seminar om handelshindringer.

Jens Fejø var i september 1982 på studierejse til EF-Domstol og EF-Kommission i Luxembourg og Bruxelles.

Jens Fejø holdt 20.5.1983 foredrag på Eksportfremmerådets Efteruddannelseskursus i international forhandler- og kontraktret.

Hjalte Rasmussen har efter indbydelse i maj 1983 holdt en gæsteforelæsning ved University of Leicester Law School med titlen »The EC Court's Acte Clair Strategy in C.I.L.F.I.F.«. Efter indbydelse af EF-Domstolen opholdt samme sig i studieøjemed ved Domstolen i første uge af juli 1983. I juni 1983 talte *Hjalte Rasmussen* efter indbydelse af Niels-Jørgen Haagerup for Europaparlamentets liberale gruppe, der mødtes i København; emnet var dansk forskning vedr. integration i EF. *Hjalte Rasmussen* har endvidere som formand for DSE forestået afholdelsen af en række på seks offentlige forelæsninger med fællestitlen »Europe of the 1980«. I samme regi har *Hjalte Rasmussen* endvidere afholdt et videnskabeligt kollokvium med titlen »Greenland in the Process of Leaving the Community«. Det afholdtes fra 14.–15.1.1983 på Kollokollen. De 8 papers er under udgivelse. Kollokviet fik finansiel støtte fra EF-Kommissionen.

I maj 1983 ledede *Hjalte Rasmussen* sammen med repræsentanter for Institut for

Udenrigshandel en studierejse til EF's institutioner samt danske virksomheder etableret i Belgien og Frankrig. I rejsen deltog bl.a. studerende fra Handelshøjskolens markedslinie.

Elisabeth Thuesen har 16.–17.12.1982 deltaget i et europæisk kollokvium arrangeret af universitetet i Louvain-la-Neuve i Belgien om den retlige regulering af ubillige kontraktvilkår. Under mødet redegjorde Elisabeth Thuesen for dansk rets regler herom og fremlagde et arbejdsblad. I øvrigt deltog Elisabeth Thuesen 24.–25.9.1982 i et seminar om handelshindringer i EF, arrangeret af Dansk Forening for Europaret.

5. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.V.

18.4.1983 forelæste professor Lars Gorton, Stockholm, for de cand.merc.-studerende på M 1 (udenrigshandelsret). Titlen på forelæsningsen var »Kommersiella avtal – några aspekter«.

I perioden 1.2.–1.6.1983 studerede den jugoslaviske kandidat Cvetić Radivoj ved instituttet på et dansk statsstipendium.

E. INSTITUT FOR FINANSIERING

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Professor, dr. polit. Niels Chr. Nielsen.

Professorer: Dr. polit. Niels Chr. Nielsen; cand. oecon. Carl E. Sørensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. scient. oecon. Bjarne Astrup Jensen (fra 1.2.1983); cand. merc. Johannes Mouritsen; cand. polit. Michael Møller.

Adjunkter med forskningspligt: Cand. merc. Johan Ankerstjerne.

Adjunktvikar med forskningspligt: Cand. merc. Liisa Salojärvi (fra 9.8.1982).

Kandidatstipendiat: Cand. merc. Eric Bentzen.

Eksterne lektorer: Lic. polit. Flemming Dalby Jensen (fratrådt 31.8.1983); Johnny Kragh, HD, HA (fra 1.1.1983); cand. jur. Søren Larsen; cand. polit. Elsebeth Rygner; cand. polit. Peter Schütze; cand. merc. Kaj Svarrer (fra 1.8.1982); lic. techn. Tom Togsverd.

Undervisningsassistenter: Cand. oecon. Johannes Andersen; cand. merc. Jørn Wendel Andersen; cand. merc. Michael Holck Andersen; cand. merc. Finn Frederiksen; Preben Galtt, MBA; lic. polit. Palle Geleff; cand. merc. Søren Holm; cand. merc. Carl Vad Jensen; cand. oecon. Ove Sten Jensen; cand. jur. Troels Jungersen (fra 1.1.1983); cand. polit. Steen Jørgensen; Knud Kongstad, HD; cand. act. Søren Kruse; cand. jur. Allan Olsøn; cand. oecon. Jens Hauge Pedersen; cand. oecon. Kaj Brandt Petersen; cand. polit. Flemming Nytoft Rasmussen; cand. polit. Ole Rud Reinbach; cand. merc. Ebbe Sørensen; cand. polit. Kristian Sørensen; civiløkonom Hans Trap-Nielsen; cand. polit. Poul Wolffsen.

Sekretærer: Mya Aagaard; Inge Andersen (fra 1.9.1983); Inge Fallon; Hanne Hansen; Hanne Toft.

Ansæt i henhold til lov 488: Jeanne Thomassen (fra 15.9.1982 til 1.2.1983).

Studentermedhjælp: Ieuan Hughes.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Ekstern lektor: Elsebeth Rygner.

Undervisningsassistent/ekstern lektor: Kaj Svarrer.

TAP-medarbejdere: Mya Aagaard; Inge Andersen; Inge Fallon; Hanne Hansen; Hanne Toft.

Studerende:

Til 31.12.1982: Bjarne Mortensen; Jane Mortensen; Wilbert van der Meer.

Fra 1.1.1983: Tomas Dyrbye; Michael Mark; Kristian Philipsen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet er oprettet i 1939 med benævnelsen Bankinstituttet.

I forbindelse med en omlægning af bankstudiet til det nuværende HD-studium i Finansiering og Kreditvæsen ændredes navnet 1.9.1967 til Institut for Finansiering.

Dets opgaver omfatter forskning inden for mikro- og makroøkonomiske finansieringsproblemer samt den faglige tilrettelæggelse af undervisningen i finansiering og kreditvæsen på HA-, cand. merc.- og HD-studierne.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Johan Ankerstjerne arbejder med et projekt om prisdannelsen på obligationsmarkedet.

Eric Bentzen arbejder med et projekt om stokastisk dominans.

Bjarne Astrup Jensen har arbejdet videre med en samlet fremstilling af anvendelser af lineær systemteori i økonomisk teori.

Michael Møller arbejder med et projekt om boligmarkedet samt et projekt om samspil mellem inflation, rente og skat og betydningen heraf for forskellige investorers optimale investeringspolitik.

Liisa Salojärvi har færdiggjort en analyse af beskatningsreglernes indflydelse på selskabers valg af kapitalstruktur og dividendepolitik. Liisa Salojärvi arbejder med en undersøgelse af sammenhængen mellem aktieafkast og inflation samt aspekter vedrørende leasing.

Carl E. Sørensen har fortsat arbejdet med undersøgelse af nøgletal og den finansielle strukturs følsomhed under konjunktturnedgang. Det har været forbundet med større

vanskeligheder end antaget at indsamle et rimeligt omfattende datamateriale til brug for undersøgelsen. Dataindsamling forventes sluttet i løbet af september 1983.

Johan Ankerstjerne og Michael Møller: »Et forlig, som kun en vekselerer kan elske«. Kronik, Børsen, den 22.12.1982.

Johan Ankerstjerne og Michael Møller: »Dividende – en ulykke for aktionærene«. Kronik, Børsen, den 18.4.1983.

Johan Ankerstjerne og Michael Møller: »Statsgældens bogføring giver et ukorrekt billede«. Sparekassen, januar 1983.

Michael Møller: »Rentefald og parcelhuspriser«. Kronik, Børsen, marts 1983.

Michael Møller: »Kan Danmark gå bankerot?«. Indlæg i BP's Energifonds energiårbog 1983: Energimangel og sårbarhed.

Michael Møller og Niels Chr. Nielsen: »Statsgældens finansiering og de private investeringer«. Samfundsøkonomen, nr. 1, 1983.

Michael Møller og Niels Chr. Nielsen: »Den offentlige sektor sparer på det forkerte«. Sparekassen, februar 1983.

Michael Møller og Niels Chr. Nielsen: »Dromedaren i dansk skattelovgivning«. Kronik i Berlingske Tidende, april 1983.

Niels Chr. Nielsen: »Er skattepolitikken hensigtsmæssig?«. Publiceret i »Den økonomiske politik til debat«, Forlaget Rolighed, 1983.

Niels Chr. Nielsen: »Egenkapitalfinansiering og børsnotering«, Finans/Invest, nr. 9, 1982.

Geirr Frostman, Johannes Mouritsen og Erik Ødegaard: »Factoring«, Finans/Invest, nr. 3, 1983.

Bjarne Astrup Jensen: Et kritisk indlæg om Claus Vastrups disputats: »Penge, Spekulation og Beskæftigelse«, 24 pp. Udsendt som Memo 1983–13 fra Økonomisk Institut, Århus Universitet, med svar af Claus Vastrup.

Instituttets serie af »Working Papers«:

Johan Ankerstjerne og Michael Møller: »Periodisering af kurstab på statslån«, WP 82–5.

Bjarne Astrup Jensen: »Comments on a paper by Stulz«, WP 82–4.

Michael Møller: »Optagelse af udlandslån: Skatte- og kreditovervejelser«, WP 83–1.

Michael Møller: »Kan Danmark gå bankerot?«, WP 83–2.

Michael Møller: »Om pengeinstitutternes optagelse af obligationslån«, WP 83–3.

Michael Møller and Niels Chr. Nielsen: »The required rate of return in a small open economy with taxation and inflation«, WP 82–3.

Michael Møller og Niels Chr. Nielsen: »Statsgældens finansiering og de private investeringer«, WP 82–6.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Studienævnet for HD 2. del, Finansiering og Kreditvæsen, nedsatte i februar 1983 et udvalg, der skal fremsætte forslag til omlægning af studiet i retning af en mere differentieret studieordning, der bedre kan imødekomme de studerendes interesseområder og specialønsker.

I en række møder i foråret 1983 har udvalget drøftet en skitse til en studieordning, der skal rumme et fælles grundindhold af de væsentlige elementer af de hidtidige discipliner vedrørende virksomhedens finansplanlægning, kapital- og kreditmarkedsforhold, erhvervs- og skatteretlige spørgsmål m.v., som skal gennemføres i løbet af 5. og 6. semester. På dette grundlag skal studiet udbygges med mere specialiserede undervisningsmuligheder i løbet af 7. og 8. semester.

Udvalget har ved efterårssemestrets begyndelse nedsat 3 arbejdsudvalg, der skal drøfte sådanne mere differentierede studiemuligheder vedrørende henholdsvis virksomhedens finansplanlægning/styring samt kapitalmarkeds-, penge- og kreditpolitiske forhold.

Desuden er nedsat et tredje udvalg, som skal tilrettelægge en studielinie, der integrerer det hidtidige HD-speciale i forsikring ved Institut for Finansiering med finansieringsstudiets kapitalmarkeds- og finansieringselementer m.v.

Bjarne Astrup Jensen har været opponent ex auditorio ved det mundtlige forsvar af Claus Vastrups doktorafhandling: »Penge, Spekulation og Beskæftigelse«.

Bjarne Astrup Jensen har deltaget i »IFIP 11th International Conference on System Modelling and Optimization« på Danmarks Tekniske Højskole, hvor han har holdt foredrag om »Continuous-Time Asset Pricing Models: A Survey of Recent Results«. Et referat heraf vil blive publiceret i »Proceedings«.

Erik Bentzen er medlem af det økonomiske fakultets edb-udvalg. Han er endvidere blevet medlem af en mikrodatamatgruppe nedsat af edb-udvalget.

Eric Bentzen har revideret instituttets edb-programmer sammen med Johannes Mouritsen.

Johannes Mouritsen har været medlem af et ad hoc-datatematikudvalg nedsat af det økonomiske fakultetsråd. Udvalget har afsluttet sit arbejde og afgivet en rapport.

Johannes Mouritsen har endvidere i marts 1983 deltaget i en konference arrangeret af LIFFE-børsen i London om det nye terminsmarked for finansielle fordringer.

Johannes Mouritsen har deltaget i Industrirådets konference »Forsikringspolitik for koncerner«, 1.-2. juni 1983 og i AKF's konference »Samfundsforskningen og den offentlige sektors effektivitet«, 31. august-2. september 1983.

Johannes Mouritsen har været formand for bedømmelsesudvalg vedrørende en adjunktstilling og et eksternt lektorat ved Institut for Finansiering.

Niels Chr. Nielsen har holdt foredrag om forventningers betydning for økonomisk politik på Nordisk Økonomisk Forskningsråds konference i Helsingfors, juni 1983.

Niels Chr. Nielsen har endvidere deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende et professorat i Norge, et docentur i Norge, et professorat i afsætningsøkonomi ved Handelshøjskolen i København og en licentiatafhandling ved Århus Universitet.

Niels Chr. Nielsen er medlem af det af energiministeren nedsatte 3-mandsudvalg, der skal forestå en undersøgelse af mulighederne for at forbedre naturgasprojektets økonomi.

5. GÆSTEFORLÆSNINGER M.V.

Salgschef Hans Peter Christiansen, De Danske Sukkerfabrikker: »Terminsmarkedet for sukker«, marts 1983.

Professor Eduardo Schwartz, University of British Columbia, har givet to gæsteforelæsninger den 21.4.1983.

Den Danske Bankforening inviterede i juni 1983 instituttets lærere og cand.merc.-studerende til et heldagsseminar om aktuel pengepolitik, ny teknologi og udviklingen i dansk bankvæsen.

I dagene 18.–19. marts 1983 afholdt instituttet en konference for undervisningsassistenter og eksterne lektorer på ISS Center i Holte. Et af hovedformålene var at sikre en bedre koordinering af lærernes ledelse af seminarmøder på HD-studiet.

Konferencen startede fredag den 18. om eftermiddagen med indlæg af professor Niels Chr. Nielsen om højskolens administrative opbygning og af professor Carl E. Sørensen om HD-studiet før, nu og – ikke mindst – i fremtiden.

HD-stud. Janne Thyø Thomsen orienterede om HD 1. del, og aftenen blev anvendt til foredrag/diskussion om pædagogik under ledelse af ekstern lektor ved Handelshøjskolen i København, cand.pæd. Hans Henning Nielsen.

Lørdag formiddag berettede professor Niels Chr. Nielsen om instituttets forskningsaktiviteter, medens Jørn C. Hansen, HD-dimittend fra 1983, fortalte om de studerendes problemer på HD 2. del.

Konferencen blev af deltagerne betegnet som vellykket, og mange udtrykte bagefter ønske om gentagelse.

F. FORSIKRINGSINSTITUTTET

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer: Afdelingsleder, lektor, cand.polit. Knud Hansen.

Formand for institutrådet: Afdelingsleder Knud Hansen.

Lektor med forskningspligt: Lic.tech. Leif Bloch Rasmussen.

Lektorvikar med forskningspligt: Lic.tech. Thomas Skousen.

Undervisningsassistenter: Ekspeditionssekretær, civiløkonom Sven Carlsen; konsulent, cand.jur. Erik Damm, HD.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Institutrådet bestod af ovennævnte medarbejdere samt af følgende studerende:

1.8.1982–31.12.1982: HD-stud. Bent Zachariassen.

1.1.1983–31.7.1983: HD-stud. Hans Meier.

2. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952. Dets formål er at drive økonomisk forskning inden for fagområdet risiko og forsikring samt at tilrettelægge og administrere undervisningen ved

HD-studiet i forsikring, undervisningen i faget risiko og forsikring på HA-studiet samt forsikringsfaggrupperne på det erhvervsøkonomiske kandidatstudium.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE ARBEJDER

Knud Hansen har udarbejdet nye notater til brug ved undervisningen i forsikringsøkonomi på HD-studiet og nye transparenter til brug ved HA-undervisningen i risiko og forsikring.

Forsikringsspillet, som er et virksomhedsspil, der er udviklet på instituttet og bruges dels på instituttet i HD-undervisningen, dels på en række uddannelsessteder i udlandet, er blevet yderligere udviklet.

Instituttets andet virksomhedsspil, risk management-spillet, blev for første gang brugt i forbindelse med HA-undervisningen i foråret 1983. Også dette spil er under videre udbygning og skrivning af model- og programdokumentation er påbegyndt.

Om *Leif Bloch Rasmussens* og *Thomas Skousens* arbejde henvises til beretningen for informationsforskningsafdelingen (IFA), hvortil de har været udlånt i beretningsåret.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Knud Hansen deltog 5.–7. september 1982 i Oslo i starten af det forsikringsspil, som er en integreret del af den norske forsikringskoles diplomkursus.

Den 17. november 1982 forelæste han om »Anvendelse af markeds- og andre modeller i skadesforsikring« ved den af Dansk Selskab for Operationsanalyse afholdte konference om planlægning i forsikringsbranchen.

Knud Hansen har fortsat deltaget i arbejdet i den europæiske gruppe af »Risk and Insurance Economists« dels som referee for tidsskriftet »The Geneva Papers on Risk and Insurance«, dels som deltager i gruppens seminar i Geneve 22.–24. september 1982, hvor han forelagde et paper om risk management-spillet og demonstrerede spillets gennemførelse.

G. INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Lars Lund (til 31.12.1982); lektor, cand.polit. Svend Marker-Larsen (fra 1.1.1983).

Professorer: Poul Milhøj; Niels Blomgren-Hansen (fra 1.9.1982).

Lektorer med forskningspligt: Mag.scient.soc. Jens Frøslev Christensen (udlånt til CTS/ILF); cand.polit. E. Damsgård Hansen; cand.oecon. Bjarne Sloth Jensen; cand.polit. Lars Lund; cand.polit. Svend Marker-Larsen.

Lektorer uden forskningspligt: Cand.polit. Orla Brandt Jensen (udlånt til HA-centret).

Adjunktvikar med forskningspligt: Cand.polit. Niels Mygind (fra 1.5.1983).

Kandidatstipendiater: Cand.polit. Povl Erik Jensen (tilknyttet CTS/ILF); cand.polit. Niels Mygind (til 30.4.1983).

Eksterne lektorer: Cand. polit. Hans Bjerling; cand. polit. Kaj Kjærsgaard; cand. polit. Andreas Wildt (fra 1.10.1982).

Undervisningsassistenter:

HA:

Cand. polit. Hilmar Bojesen; cand. polit. Bendt Bülow; cand. polit. Jørgen Dahlhoff; cand. oecon. Finn H. Dehlbæk; cand. polit. Jørgen Elmeskov; cand. polit. Johan Friis; cand. polit. Henrik Grell; cand. polit. Jens Gunst; cand. polit. Poul Erik Hansen; cand. oecon. Leif Jensen; cand. oecon. Ove Steen Jensen; cand. polit. Jørgen Jørgensen; cand. polit. Peter Brix Kjeldgaard; cand. polit. Carsten Kvetny; cand. polit. Mogens Lauritsen; cand. polit. Niels Lauritzen; cand. polit. Jussi Merklin; cand. polit. Henrik Nepper-Christensen; cand. polit. Jørgen P. Schou; cand. polit. Paul B. Schüder; cand. polit. Kristian Sørensen; cand. polit. Jesper K. Thomsen; cand. polit. Eigil Waagstein; cand. polit. Hans Wallind.

HD:

Cand. oecon. Sten Andersen; cand. polit. Lars Axelsen; cand. polit. Hans Bjerling; cand. polit. Henning Brogaard; cand. polit. Poul Dines; cand. polit. Troels Chr. Gunnergaard; cand. polit. Niels Hald; cand. polit. Jan Holst-Pedersen; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand. polit. Niels Rytter Jensen; cand. polit. Poul Erik Jørgensen; cand. polit. Finn Knudsen; cand. polit. Carsten Kvetny; cand. polit. Steen Ryd Larsen; cand. polit. Poul Juel Lauridsen, HD; cand. polit. Kristian Madsen-Østerbye; cand. polit. Niels Mengel; cand. oecon. Lars Würtz Nielsen; cand. merc. Mogens Nørager-Nielsen; cand. polit. Søren Skafte; cand. polit. Bent Ryd Svensson; cand. polit. Svend Georg Trollegaard; cand. polit. Frede Vestergaard; cand. oecon. Ole Vistisen; cand. polit. Hans Wallind; cand. polit. Andreas Wildt; cand. polit. Peter Hjortkjær Østergård.

Sekretærer: Hanne Orsulak (til 30.6.1983); Dagny Pedersen; Stig Møller.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og TAP'ere fra Institut for Nationaløkonomi og Institutafdelingen for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse samt af:

Ekstern lektor: Cand. polit. Palle Mikkelsen (til 31.12.1982).

Undervisningsassistenter: Cand. polit. Lise Lyck (til 31.12.1982).

Studerende:

Til 31.12.1982: Peter Bruun; Niels Erik Friis; Bjarne Mortensen; Anni Wibroe.

Fra 1.1.1983: Niels Erik Friis; Esben Haugsted; Kristian Heldt-Hansen; Ole Steen Jørgensen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Nationaløkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomisk Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig i Institut for Erhvervsøkonomi og Institut for Nationaløkonomi.

Institut for Nationaløkonomi har til formål at varetage undervisningen og forskning in-

den for nationaløkonomi, med særlig vægt på den side af opgaven, der peger på anvendelser inden for erhvervene.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Niels Blomgreen-Hansens forskningsarbejde er primært faldet inden for projektet NATAN (Nationalbankens samfundsøkonomiske model). I tilknytning til dette projekt har han skrevet (1) »Om stabiliseringspolitikens begrænsninger: Simulationer med Nationalbankens samfundsøkonomiske model NATAN« (arbejdsnotat sammen med Jørgen Petersen, Danmarks Nationalbank), (2) »Samspillet mellem finans-, penge- og valutakurspolitik (artikel med henblik på offentliggørelse i Nationaløkonomisk Tidsskrift, sammen med Jørgen Petersen, Danmarks Nationalbank), og (3) »Markedsreaktioner og ledighed« (indlæg på Udvalget vedr. arbejdsløshedsforskningskonference Fuld Beskæftigelse, forventes offentliggjort foråret 1984). Ud over arbejder i tilknytning til NATAN-projektet har han skrevet (4) »Rente, afskrivningsregler og krisepolitik« (artikel i Nationaløkonomisk Tidsskrift, og (5) »Teori eller anti-teori« (diskussionsindlæg i Nationaløkonomisk Tidsskrift om keynesiansk arbejdsmarkeds- og inflationsteori, forventes offentliggjort efteråret 1983).

E. Damsgård Hansen har i samarbejde med Kaj Kjærsgaard udsendt bogen »Dansk økonomisk politik. Teorier og erfaringer«. Han har endvidere med støtte fra Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd videreført en empirisk analyse af transfereringerne mellem den offentlige sektor og husholdningssektoren.

Bjarne Sloth Jensen har beskæftiget sig med emner inden for produktions- og forbrugsteorien. Dette arbejde fremlægges som et seminar på Nationalekonomiska institutet, Uppsala Universitet, i løbet af efteråret 1983.

Lars Lund har arbejdet med en videreudvikling af den makroøkonomiske model, der specielt inddrager spekulationsefterspørgslen efter penge, som blev formuleret i bogen »Pengeefterspørgsel og rentedannelse i Danmark efter 1950«.

Svend Marker-Larsen har til brug for undervisningen på HA-studiet udsendt »Finanspolitikken i Danmark siden 1973« og »Makroøkonomisk planlægning i Danmark: Nogle aktuelle eksempler på problemer og metoder«. Til brug for blandt andet undervisningen på cand. merc.-studiet i faget N2: Offentlig økonomi og planlægning er færdiggjort en artikelsamling.

Poul Milhøj har fortsat sin deltagelse i redaktionen af lærebogssættet »Erhverv og Samfund« og færdiggjort manuskript til 5. omarbejdede udgave af sit eget bind: »Erhvervsstruktur og nationalindkomst«. Desuden har han arbejdet videre med sine analyser af ændringer i dansk økonomisk struktur og politik set i lys af hovedtræk i den vestlige verdens økonomiske udvikling siden 1918.

Niels Mygind har i det forløbne år i samarbejde med MAREV-projektgruppen fra Institut for Organisation foretaget en række analyser af medarbejderejede virksomheder. Han har skrevet kapitler om ejerform og økonomisk adfærd i konkrete analyser af virksomhederne »Information« og Ingeniørfirmaet »Lytzen«. En mere sammenfattende

analyse af 8 danske fuldt medarbejderejede og 7 delvist medarbejderejede virksomheder er foretaget i »Det kan lade sig gøre«. Formidlingen af forskningsresultater er desuden foregået gennem 4 radioudsendelser produceret for DR's undervisningsafdeling og Folkeuniversitetet. På det mere teoretiske plan har han udarbejdet et arbejdsnotat om »ejerkurver«, og desuden er de vigtigste forskningsmæssige resultater samlet i konferencepapiret »From the Illyrian Firm to the Reality of Self-Management«.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Bjarne Sloth Jensen har i samarbejde med de regionale regnecentre, NEUCC, RECAU, RECKU arrangeret et symposium i anvendt statistik, der blev afholdt på H. C. Ørsted Institutet, Københavns Universitet 26. og 27. januar 1983 med 92 deltagere fra læreanstalter, offentlige institutioner og private erhvervsvirksomheder. Proceedings: Symposiumbogen (263 sider) er udgivet med støtte fra SPERRY-UNIVAC Danmark.

Poul Milhøj har i beretningsperioden været næstformand for Monopolrådet, formand for Revisorkommissionen samt det af industriministeren udpegede medlem af bestyrelsen for A/S Københavns Handelsbank. Han har endvidere sæde i et bedømmelsesudvalg vedrørende et professorat i nationaløkonomi ved den svenske handelshøjskole i Helsingfors.

5. GÆSTEFORLÆSNINGER M.V.

Nationalbankdirektør, dr.polit. Erik Hoffmeyer holdt den 26. april 1983 gæsteforelæsning for samtlige HA-studerende på 2. semester om emnet: Flydende valutakurser – det mindste onde?

INSTITUTAFDELING FOR ERHVERVS- OG SAMFUNDSBESKRIVELSE

1. AFDELINGENS MEDARBEJDERE

Institutfdelingensbestyrer: Lektor, cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. oecon. H. Duelund Nielsen; cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Afdelingsleder: Cand. oecon. Henning Kjølby (udlånt fra Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi. Fratrådt 31.12.1982; undervisningsassistent 1.1.1983–30.6.1983).

Adjunkt med forskningspligt: Cand. polit. Uffe Foss Hansen.

Ekstern lektor: Forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen.

Undervisningsassistenter:

HA

Fuldmægtig, cand. polit. Mogens Schrøder Bech; cand. polit. Lars Byberg; fuldmægtig, cand. polit. Jesper Bøge; sekretariatschef, cand. polit. Henrik Baasch; fuldmægtig, cand. polit. Steffen Diemer; cand. polit. Jakob Dynnes Hansen; fuldmægtig, cand. oecon. Otto Wissing Fogtmann; direktør, cand. polit. Kjeld Ahrenkiel Frederiksen; adjunkt, cand. polit. Henrik Grell; fuldmægtig, cand. polit. Niels Grolin; fuldmægtig, cand. polit. Niels Hoffmeyer; kontorchef, cand. polit. Søren Høgenhaven; fuldmægtig, cand. polit.

Flemming Jensen; fuldmægtig, cand. polit. Jens Møller Jensen; cand. polit. Sigvard Jensen; fuldmægtig, cand. polit. Flemming Kühn Pedersen; kontorchef, cand. polit. Lars-Bjørn Larsen; cand. merc. Thorbjörn Meyer; fuldmægtig, cand. polit. Tinne Mogensen; konsulent, cand. merc. Peter Morell Hansen; assistent, cand. polit. Erik Fossing Nielsen; fuldmægtig, cand. polit. Flemming G. Nielsen; fuldmægtig, cand. merc. Mogens Nørager-Nielsen; fuldmægtig, cand. polit. Henrik Otbo; fuldmægtig, cand. polit. Bo Simonsen; sekretariatschef, cand. polit. Axel Sløk; forskningsassistent, cand. polit. Dan A. Smitt; forskningsleder, cand. polit. Jens Erik Steenstrup; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand. polit. Torben Synnest; direktør, cand. polit. Poul Tørring; cand. polit. Per Yde; prokurist, cand. oecon. Kai Aaen Hansen.

HD

Kontorchef, cand. polit. H.H. Egeblad Christoffersen; adjunkt, cand. polit. Jørgen Dalhoff, HD; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; kontorchef, cand. polit. Hans A. Jakobsen; vicekontorchef, cand. oecon. Knud Jørgensen; fuldmægtig, cand. polit. Peter Stub Jørgensen; cand. polit. Steen Ryd Larsen; adjunkt, cand. mag. Erik Lonning; fuldmægtig, cand. polit. Jørgen Magner; fuldmægtig, cand. polit. Peter Olesen; fuldmægtig, cand. polit. Knud Overgaard; ekspeditionssekretær, cand. polit. Aksel Rossen; fuldmægtig, cand. polit. Bo Simonsen, cand. polit. Kristian Smestad; adjunkt, cand. merc. Vagn Aage Voigt; adjunkt, cand. mag. Jørgen Ole Larsen (Bornholm); adjunkt, cand. merc. Hans Jørgen Pedersen (Nykøbing F.); adjunkt, cand. oecon. Uffe Wentzer (Slagelse).

Sekretærer: Hanne Dorf og Vibeke Bennetzen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Jens Bjerregaard Christensen har arbejdet videre på en undersøgelse af prisdannelsen på fiskeprodukter på det europæiske marked. Formålet er en analyse af bl. a. samspillet mellem fiskekvoter og økonomi i fiskerierhvervet.

H. Duelund Nielsen har fortsat arbejdet med bygge- og boligpolitiske problemer og realkreditproblemer og har skrevet artikler om boligpolitik og økonomisk politik. Han har arbejdet med en revision af bindet »Industri« i serien »Erhverv og Samfund« samt påbegyndt udarbejdelsen af undervisningsmateriale til HD, 1. del.

Uffe Foss Hansen arbejder på en afhandling vedrørende forskellige virksomhedstypers tilpasningsmuligheder til ændringer i rente og inflation.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Jens Bjerregaard Christensen er ansat som undervisningsassistent i faget matematik på Økonomisk Institut ved Københavns Universitet. Han har skrevet artikler om økonomi og samfundsforhold i forlaget Gyldendal's 2-bindts leksikon. Jens Bjerregaard Christensen har endvidere udarbejdet et forslag til en omfattende revision af faget erhvervs- og samfundsbeskrivelse på HA, 1. år og i denne forbindelse deltaget i drøftelserne om-

kring en revision af HA-studiet samt deltaget i 2 bedømmelsesudvalg vedr. adjunkt/lektorstillinger.

H. Duelund Nielsen har i beretningsperioden været medlem af repræsentantskabet for Byggeriets Udviklingsråd og Statens Bygeforskningsinstitut.

Uffe Foss Hansen har undervist i makroøkonomi ved det statsvidenskabelige studium på Københavns Universitet.

H. INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS SOCIOLOGI

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttets bestyrer: Ib Andersen (til 1.7.1983); Liza Klöcker-Larsen (fra 1.7.1983).

Forkvinde for institutrådet: Ann Westenholz (fra 11.6.1981).

Professorer: Flemming Agersnap, Torben Agersnap (udlånt til CTS/ILF indtil 1.9.1982); Egil Fivelsdal.

Lektorer med forskningspligt: Mag. scient. soc. Ib Andersen; lic. merc. Niels Bjørn-Andersen (udlånt til Informationsforskningsafd.); jur. lic. Britt-Mari Blegvad; lic. merc. Finn Borum; cand. merc. Søren Christensen (udlånt til CTS/ILF fra 1.8.1982); dr. merc. Harald Enderud; cand. psych. Bjarne Herskin (fratrådt 1.3.1983); cand. merc. Poul-Erik Daugaard Jensen; Finn Junge Jensen, MBA.; cand. polit. Henrik Holt Larsen, MS; cand. polit. J. C. Ry Nielsen; mag. scient. soc. Helge Tetzschner (udlånt til CTS/ILF).

Lektorvikarer med forskningspligt: Mag. scient. soc. Ann Westenholz; mag. scient. soc. Olaf Rieper (fra 1.1.1983).

Adjunktvikarer med forskningspligt: Mag. scient. soc. Poul Ingerslev (1.8.1982–31.1.1983 og fra 1.5.1983–31.8.1983); cand. merc. Finn Kelsen (fra 1.5.1983).

Seniorstipendiater: Lic. merc. Torben Beck Jørgensen (fra 1.1.1983 konsulent ved Forvaltningshøjskolens lederuddannelse); mag. scient. soc. Mette Mønsted (fra 1.6.1982).

Kandidatstipendiater: Cand. polyt. Hardy Roed-Thorsen, HD (fra 1.1.1981); cand. psych. Jan Molin (fra 1.1.1981); cand. merc. Preben West Hansen (fra 1.2.1981).

Eksterne lektorer: Cand. merc. George Greibe (1.2.1983); cand. merc. Jeppe Gustafsson (1.3.1981); cand. scient. pol. Jørgen Nue Møller; mag. scient. soc. Olaf Rieper (1.8.1980).

Udenlandsk gæstprofessor: Arthur Hochner (1.8.1982–31.12.1982).

Gæsteforskere: Cand. psych. Flemming Andersen; cand. merc. Hanne Foss Hansen; lic. merc. Anders Hingel; cand. merc. H.C. Holmstrand; lic. merc. Erik Bøje Larsen; mag. art. Steen Scheuer; seminarirektor Erik Sigsgaard; cand. psych. Gert Walther (indtil 1.9.1982).

Undervisningsassistenter: Erik Albrechtsen; Jens Christian Birch; Ole Bjerregaard; Ole Brøckner; Lars Carpens; Erik Thorup Christensen; Mogens Dahl; Lisbeth Egsmose; Erik Rask Eriksen; Torben Faurby; Gerda Grimmnitz; Jannet Grønfeldt; Jens Allin Han-

sen; Michael Vestergaard Heiden; Peter Stærmose Henningsen; Anders Hesselholt; Erik Hollesen; Jan Holst-Pedersen; Marius Ibsen; Tom Jacobsgaard; Holger Jensen; Per Jensen; Torben Lund Jensen; Frederik Juel-Brockdorff; Poul Juelsbjerg; Tage Juhl; Knud Jørgensen; Lars Bernhard Jørgensen; Jens Kirkegaard; Vibeke Elmer Knudsen; Jens Kragh; Erik Bøje Larsen; Michael Søgaard Larsen; Lars Skov Madsen; Steen Martiny; Ole Monrad; Jan Olsen; Karl Otto Paludan-Andersen; Jens Erik Parsby; Poul H. Pedersen; Ove Bjørn Petersen; Tommy Pedersen; Carsten Poulsen; Svend Poulsen-Hansen; Bent Hesse Rasmussen; Jørn Cheffer Rasmussen; Anders Rosdahl; Leif Scharling; Kristian Smestad; Poul Sulkjær; Kaj Svendsen; Per O. Svenningsen; Ole Plough Sørensen; Inger Maria Sørensen; Valdemar Thomsen; Henning Wilhelm-Hansen; Erik Winther; Niels Vording.

Kontorfuldmægtige: Marly Arnoldus; Grethe Rønn.

Overassistent: Liza Klöcker-Larsen.

Sekretærer: Else Arndt; Susanne Jensen; Tove Jensen; Tonny Jørgensen; Alice Müller; Lisbeth Paulsen; Margrethe Plesner; Lis Rostgaard.

EFG-praktikanter: Jannie Hansen (fra 1.8.1982); Betina Krøll Nielsen (fra 22.6.1981 til 21.6.1983).

Ansatte i henhold til lov 488: Alan Hansen (fra 18.4.1983 til 8.7.1983); Henny Jensen (fra 1.2.1982 til 15.9.1982); Susanne Rasmussen (fra 1.9.1982 til 15.4.1983).

Ansatte i henhold til lov 277: Cand. psych. Leif Andersen (fra 1.1.1983 til 1.8.1983); civilingeniør Søren Dyck-Madsen (fra 1.3.1983 til 1.10.1983); arkitekt Jesper Myhr (fra 1.9.1982–1.6.1983); journalist Hans Henrik Boysen Møller (fra 20.9.1982–19.6.1983).

Projektmedarbejdere: Erik Leif Andersen; Lone Greinholdt Andersen; Hanne Bentzen; Birgit Cornett; Mogens Trab Damsgaard; Anette Espeland; Lars Frederiksen; Annethe Hansen; Curt Hansen; Dino Raymond Hansen; Grethe Hansen; Hanne Marie Jensen; Erik Stener Jørgensen; Birgitte Knudsen; Vibeke Elmer Knudsen; Henrik Kure; Niels Laursen; Birgitte Mikkelsen; Jens Modvig; Ole Märcher; Jes Richard Møller; Johannes Nielsen; Fritz von Nordheim Nielsen; Jens Nørbæk Pedersen; Anette Torp Petersen; Marianne Risberg; Lars Roldsgaard; Peter Skærbæk; Lea Thorbek; Dorthe Tjerrild; Ole Thygesen; Henrik Tornblad; Lise Thøisen; Anette Vinding; Tove Egede Zeuthen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

3. INSTITUTTETS FORSKNING

3.1. Arbejdsvilkår og arbejdsmarkedsforhold

Virkninger af ny teknologi

Flemming Agersnap har sammen med *Niels Dabelstein*, *Finn Schaadt* og lektor *Mogens Agervold*, Århus Universitet, udført en undersøgelse af virkningerne af ny teknologi på skifteholdsarbejde og arbejdsforhold i øvrigt inden for 2 dagblade. Undersøgelsen er finansieret af European Foundation, Dublin.

Flemming Agersnap har sammen med *Hans Engstrøm*, *Hanne Hartvig Larsen*, *Niels Laursen* og *Steen Rem* udført en undersøgelse af virkningerne af ny teknologi inden for supermarkeder. Undersøgelsen er finansieret af European Foundation, Dublin.

Fredericia Bryggeri

Flemming Agersnap har deltaget i et projekt vedrørende igangsættelse af Fredericia Bryggeri. Projektet forestås af Arbejdspsykologisk-afdeling, Teknologisk Institut. Der er holdt løbende kontakt med bryggeriet samt foretaget interviewundersøgelse i foråret 1980, 1981 og 1982. En bog om undersøgelsen forventes at udkomme i 1983.

Teorier om interesseorganisationer

Undersøgelsens formål er at gennemføre en organisationsteoretisk analyse af nogle centrale aspekter ved interesseorganisationer i samfund af nordvest-europæisk type. Undersøgelsen bygger bl. a. på forskelligt empirisk materiale fra en række tidligere undersøgelser gennemført af forfatteren.

Arbejdet falder i tre dele. I den første del behandles teoretiske modeller for analyser af interesseorganisationer. Her diskuteres forskellige udviklingsretninger i studiet af interesseorganisationer. I den anden del udvikles en teoretisk position med udgangspunkt i de betingelser, en interesseorganisation typisk arbejder under.

I den tredje del anvendes teorien på en række udvalgte emner: strukturproblemer, konflikter og konfliktbehandling, incitamenter, policyproblemer samt hovedorganisationernes specielle problemer som koalitioner af organisationer.

Forventes afsluttet i 1985. Projektet udføres af *Egil Fivelsdal*.

Ledelsesudvikling

Projektet søger at bryde med den traditionelle personorienterede opfattelse af, at god ledelse i en organisation opnås, hvis den formår at udvælge og/eller udvikle gode ledere. I stedet undersøges begrebet ledelsesudvikling, der rummer de planlagte forandringer i de totale ledelsesprocesser i en virksomhed. Disse bliver synlige, når forandringer på flere ændringsniveauer (person, job, gruppe og organisation) betragtes.

Projektet udføres af *Henrik Holt Larsen*, der i første halvår af 1983 har været gæsteprofessor ved University of Oregon, USA. Under dette ophold har han analyseret de nyeste teoretiske og praktiske erfaringer med ledelsesudvikling i amerikanske virksomheder. Projektet forventes afsluttet med udgivelse af en bog i foråret 1984.

Europæisk fagbevægelse over for ny teknologi

Anders Hingel har på basis af et stipendium fra Planlægningsrådet for Forskningen arbejdet på et projekt »Europæisk fagbevægelse over for ny teknologi«. Der er publiceret en rapport om tysk fagbevægelse og tilsvarende rapporter er under udarbejdelse vedrørende fransk og engelsk fagbevægelse samt vedrørende de internationale (europæiske) fagorganisationers analyser af og stillingtagen til ny teknologi (se publikationslisten). *Anders Hingel* er desuden knyttet til EF-Kommissionen som ekspert inden for området ny teknologis sociale konsekvenser.

Arbejdsvilkår for medhjælpende hustruer i håndværk og handel

Projektet analyserer arbejdsvilkårene og forudsætningerne for disse vilkår i små virk-

somheder i Danmark. Metodemæssigt kunne analysen af disse »hjemmearbejdende« kvinder give tilskud til analysen af totale livssammenhænge. Derudover var formålet at beskrive de sociale forhold omkring arbejdet i små virksomheder.

Projektet var baseret dels på et kvantitativt materiale, især statistik og undersøgelser, hvor data vedrørende familiearbejdskraft indgik, dels kvalitative interviews, dvs. 70 ustandardiserede interviews.

Projektet er gennemført af *Mette Mønsted*.

Hovedpublikation: *Mette Mønsted*, Familiearbejdskraft i små virksomheder – Vilkår for medhjælpende hustruer i håndværk og handel. Nyt fra Samfundsvidenskaberne. 1982. 309 s.

Arbejdsvilkår og udviklingsperspektiver i små virksomheder

Projektet koncentrerer sig om de små virksomheder (under 20 ansatte) i byggebranchen og i jern og metal, og deres overlevelsesmuligheder og tilpasning til omverdenen under krisen. Geografisk afgrænses det til Vestsjællands og Storstrøms amter.

Projektet analyserer dels arbejdsvilkår og funktionsmåde i små virksomheder, dels konsekvensen af store ændringer i størrelse (nedgang), i lærlingerekruttering m.v. Endvidere indgår et delstudie af det offentliges direkte og indirekte foranstaltninger over for etablering af og funktion af små virksomheder.

Projektet vil baseres dels på kvalitative data fra 80 interviews, som opfølges 1 år efter for ca. 1/3 af interviewene. Dels inddrager det en analyse af materiale fra undersøgelser i Håndværksrådet og offentlig statistik omkring virksomhedernes antal, størrelse, beskæftigelse og økonomi. Det er lagt op som et 3-årigt projekt, men er nu i begynderfasen med litteratursøgning og tilrettelæggelse af interviews.

Publikation: *Mette Mønsted*, Små virksomheder er kvalitativt forskellige fra større virksomheder. Arbejdsnote 83-4. Institut for Organisation og Arbejdssociologi. 61 s.

Forsøg med bedriftssundhedstjeneste (BST)

I forbindelse med udbygningen af den lovpligtige BST blev et tre-årigt praktisk feltforsøg med BST iværksat i samarbejde med virksomheder i Vestsjælland.

Tværfagligt sammensat og forebyggende BST er noget nyt i Danmark og har ingen parallel i udlandet. Forsøg med BST har derfor til formål at udvikle arbejdsmetoder i det praktiske BST-arbejde i samarbejde med virksomhedernes sikkerhedsorganisation, samt at evaluere BST-arbejdet og formidle erfaringerne til de almindelige BST'er.

Udviklingsdelen af forsøget gennemføres af medarbejdere fra Teknologisk Institut, afdelingen for Arbejdspsykologi: Ergoterapeuterne *Agnes Såby Johansen* og *Anne Richter*, civilingeniør *Verner Pedersen*, psykolog *Lothar Holek* og læge *Anders Ottar Jensen*. Sociologistuderende *Hanne Marie Jensen* og mag. scient. soc. *Olaf Rieper* følger og evaluerer forsøget i samarbejde med ovennævnte.

Forsøget finansieres af Den kommunale Mømsfond og Sygekassernes Helsefond. Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd har bevilget midler til projektplanlægningen. Forsøgsperioden på virksomhederne løb fra maj 1980 til september 1982, og forsøget forventes endeligt afsluttet i 1983.

Foråret 1983 er analysearbejdet gennemført og udkast til hovedrapport udarbejdet. Der er udsendt flere delrapporter om forsøget, jf. litteraturlisten.

Døves integration på arbejdsmarkedet

Britt-Mari Blegvad og *Preben West Hansen* har fungeret som baggrundsgruppe for planlægning af en undersøgelse af døves integration på arbejdsmarkedet. Planlægningen er udført af *Henrik Kure*. Projektet har omfattet en undersøgelse af døreorganisationernes samarbejde med kommunale og statsstøttede institutioner. Projektet har været støttet af Danske Døves Landsforbund samt dets Arbejdsmarkedsudvalg.

Social klasse og faglig organisation

En komparativ sociologisk analyse af arbejderklassens og mellemlagenes faglige organisationsforhold.

Undersøgelsen gennemføres af *Steen Scheuer* og finansieres af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Undersøgelsens hensigt er at foretage en sociologisk analyse af nogle af de vigtigere forskelle mellem de faglige organisationsforhold inden for henholdsvis arbejderklassen og mellemlagene (mellemlagene her defineret som funktionærgrupperne, bortset fra HK m. fl. under LO).

Undersøgelsen falder metodisk i to dele. I den første del – medlemsdelen – er det hensigten at undersøge:

1) nogle objektive træk ved henholdsvis arbejderklassens og mellemlagenes faglige organisationers aktuelle og potentielle medlemmer. De træk, der undersøges, antages at have en betydning for graden og karakteren af klassebevidsthed inden for de to klasser; de antages at påvirke arbejderklasse og mellemlag på forskellig vis; de antages endelig at påvirke de faglige organisationers muligheder inden for de to klasser.

2) nogle adfærdsmæssige udtryk for klassebevidsthed inden for de to klasser.

Disse objektive træk og adfærdsmæssige udtryk indsamles via en spørgeskemaundersøgelse (survey) udført af Socialforskningsinstituttet. I undersøgelsens anden del – organisationsdelen – er det meningen at analysere enkelte, typiske organisationer inden for de to områder med henblik på deres adfærd som udtryk for klassebevidsthed. Der er altså tale om case-studies, der ud fra dokumentaranalyse og interviews skal belyse baggrundsfaktorer for forskelle i faglig holdning og adfærd gennem interviews med ca. 30 fagforeningsformænd o. l.

Projektet påbegyndtes 1. marts 1982 og skal løbe over to år.

Publikationer: se publikationslisten.

Bevidsthedsændringer og socialisering hos landindustriarbejdere

Formålet med projektet har bl. a. været at bidrage til en mere nuanceret forståelse af, hvad det vil sige »ideologisk« at være landmand i dag. Er det selvværdier, der kendetegner de landmænd, projektet har været i forbindelse med? Hvordan kommer landmænd ideologisk set gennem overgangen fra en tilværelse som selvstændig småproducent til tilværelsen som lønnet og ansat industriarbejder? Og sker der for disse landmænd et skift mod traditionelle industrielle indstillinger og handlemåder?

Man har interviewet i alt 64 landmænd med aktuel eller tidligere tilknytning til landbrug. Der er gennemført 18 gruppeinterviews med ni grupper af landmænd samt ni enkeltinterviews med en repræsentant for hver af grupperne.

Medarbejdere er cand.psych. *Gert Walther* og exam.art. *Ole Marcher*. Projektet er støttet af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Publikation: Bevidsthedsændringer og socialiseringsprocesser hos landindustriarbejdere. Forskningsrapport 83-1.

3.2. Deltagelse

Medarbejderejede virksomheder

Undersøgelsen af Medarbejderejede virksomheder (MAREV) er fortsat med arbejdet på en række delområder:

Afrapportering af erfaringer

I det forløbne år har gruppen fortsat arbejdet med at afrapportere med hensyn til det datamateriale, som er indsamlet på de enkelte virksomheder. For de intensivt studerede virksomheder er der tale om et bredt sammensat datamateriale bestående af dokumentarmateriale, 2 spørgeskemaundersøgelser, intensive båndoptagne interviews samt observationer fra møder o. lign. Der er produceret en række *virksomhedsbeskrivelser*, som udkommer efterhånden som virksomhederne godkender, at vi fjerner »fortrolig«-stempelen.

Da der fra studentside har været interesse for fænomenet medarbejderejede og -styrede virksomheder, og da projektgruppen ikke har haft ressourcer til at inddrage alle de medarbejderejede virksomheder, den har fået kendskab til, er der endvidere produceret nogle virksomhedsbeskrivelser af studerende som opgaver med nogle af projektgruppens medlemmer som vejledere.

Foruden beskrivelserne af de enkelte virksomheder har gruppen lavet en *tværgående rapport*: »Medarbejdereje – erfaringer fra 5 virksomheder«. I rapporten, hvor de fem medarbejderejede produktionsvirksomheder analyseres samlet, behandles følgende emner: virksomhedernes målsætning, teknologi, opgaver, ledelse og struktur samt økonomiske/rationelle adfærd sat i relation til målene. Desuden kommer rapporten ind på medarbejdernes engagement og fagforeningernes rolle i forhold til virksomhederne. Rapporten er kommet som bog i foråret 1983 med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Gruppen har desuden skrevet en mindre bog på grundlag af et mere omfattende materiale. Den udkommer efteråret 1983 med titlen: »Det kan lade sig gøre«.

Teoretiske arbejder

På det teoretiske plan arbejder gruppen med flere delområder:

1. Rationalitetsform i medarbejderejede virksomheder. Dette arbejde har til hensigt med udgangspunkt i Max Weber og Karl Marx at skabe en teoretisk afklaring og et analyseapparat med hensyn til den problemstilling, at medarbejderne i de medarbejderejede virksomheder ikke længere er lønarbejdere ansat af en fra dem adskilt arbejdsgiver, og at de medarbejderejede virksomheder derfor forfølger traditionelle lønmodtagermålsætninger såvel som traditionelle arbejdsgivermålsætninger.
2. Kollektiv ledelse. Med udgangspunkt i den situation, at stort set al organisationsteori vedrørende ledelse er udarbejdet under forudsætning af, at der findes ledere og under-

ordnede, søges det i dette arbejde at indkredse de processer, der er involveret i en udvikling imod medarbejdernes egen kollektive ledelse af sig selv – og herunder især de involverede læreprocesser.

3. Økonomisk adfærd og ledelse. Dette arbejde har til formål at beskrive og analysere sammenhængen mellem virksomhedernes overlevelsessevne og deres styreform. Dette betragtes bl. a. i lyset af gængse økonomiske teorier, hvis præmisser erfaringerne fra de medarbejderejede virksomheder synes at udfordre.

4. Professionelle medarbejderejede virksomheder. Medarbejderejede virksomheder eller kooperativer knyttes oftest sammen med arbejderbevægelsen. Imidlertid er der i de senere år dukket en type medarbejderejede virksomheder op, som på en del områder bør betragtes som et fænomen adskilt fra arbejderkooperativerne. Der er her tale om »middelklassekooperativer«, hvor baggrunden for virksomhedernes dannelse og opbygning synes at være, at professionelle faggrupper (typisk: ingeniører, arkitekter) søger at skabe en organisationsform, der tilgodeser de idealer og ønsker om arbejdsbetin- gelser, som er indeholdt i professionernes selvopfattelse.

5. Magt- og indflydelsesforskelle i medarbejderejede virksomheder. Dette arbejde har til formål at beskrive og analysere de forskelle, der kan konstateres mellem de forskellige medarbejdes og medarbejdergrupperes indflydelse og magt i styringen af de medarbejderejede virksomheder.

Formidling

Projektets problemstillinger og delresultater har indgået i forskellige undervisningssammenhænge på Handelshøjskolen i København, Aalborg Universitetscenter og Folkeuniversitetet. Desuden er rapporten: »Medarbejdereje – erfaringer fra 5 virksomheder« blevet diskuteret ved et fagligt heldagsmøde med deltagelse af kolleger fra flere højere læreanstalter. Resultaterne er blevet formidlet til de medarbejderejede virksomheder, således at de har kunnet forholde sig til analyserne og desuden få mulighed for at lære af andre medarbejderejede virksomheders erfaringer. Man har endvidere lagt vægt på at formidle resultaterne i populær form til et større publikum (jf. publikationslisten).

Internationale kontakter

Gruppen har gjort en indsats for at vedligeholde de internationale kontakter. Således har *Finn Junge-Jensen* og *Ann Westenholz* organiseret en session med temaet »Gamle og nye produktionskooperativer« på den 10. sociologiske verdenskongres i Mexico City.

Niels Mygind og *Hardy Roed-Thorsen* har sammen med civilingeniør, HD-stud. *Søren M. Borch* været på en studierejse til de succesrige Mondragon-kooperativer i Nordspaanien.

Desuden har *Art Hochner*, Temple University (Philadelphia), som gennem flere år har studeret amerikanske medarbejderejede virksomheder, opholdt sig som gæsteprofessor ved instituttet i efteråret.

Finansiering

Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Teknologistyrelsen. Førstnævnte støtte går primært på en historisk og teoretisk analyse af området,

mens sidstnævnte støtte går til arbejdet med mere anvendelsesorienterede modeller for medarbejdereje og -styre. Desuden bevilgede Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse i 1981 et beløb til afholdelse af en international forskerkonference, som gruppen arrangerede.

Medarbejdere på projektet er *Finn Junge-Jensen, Dino Raymond Hansen, Poul Ingerslev, Finn Kelsen, Hardy Roed-Thorsen* og *Ann Westenholz* i samarbejde med *Helge Tetzschner* (CTS//ILF) og *Niels Mygind* (Institut for Nationaløkonomi). Desuden har *Annegrethe Hansen, Erik Stener Jørgensen, Birgitte Knudsen* og *Jes Richard Møller* været ansat som studentermedarbejdere.

Publikationer: Udover de større rapporter, der er omtalt ovenfor, har MAREV-medarbejderne produceret en række artikler, papers o.l. Der henvises til publikationslisten.

Interessevaretagelse i forbindelse med overenskomstforhandlinger inden for AC-området

Formålet er at undersøge DJØF's og AC's muligheder og begrænsninger med hensyn til at få varetaget givne interesser i overenskomstsituationer. Undersøgelsen tager udgangspunkt i 1981-overenskomstforhandlingerne, som søges kortlagt ud fra bl. a. referater og interviews. De erfaringer, der på denne måde klarlægges, danner grundlaget for en diskussion af nødvendige betingelser for interessevaretagelse.

Medarbejdere: *Ib Andersen, Henrik Jensen, Poul-Erik Daugaard Jensen* og *Helge Tetzschner*.

Projektet er afsluttet med 2 artikler i »DJØF-Bladet« (se publikationslisten).

UNESCO-projekt om marginalgrupper

Søren Christensen (som siden 1.8.1982 har været udlånt til CTS//ILF) har fortsat sit forskningsarbejde sammen med *Jan Molin* og *Poul-Erik Daugaard Jensen*. I april 1983 præsenterede Søren Christensen på en international ekspertkonference i Cairo arrangementet af UNESCO følgende projektoplæg til en undersøgelse af marginalgrupper:

Søren Christensen, Poul-Erik Daugaard Jensen og *Jan Molin*, »Marginal groups – participation and human rights. A proposal for a study of the improvement of the exercise of human rights through participation for marginal groups in urban areas«. (Prepared for UNESCO, January 1983).

Arbejdsorganisation i Jugoslavien

Finn Kelsen har i 1982–83 arbejdet på og færdiggjort en analyse af det jugoslaviske virksomhedssystemets udvikling. Analysen er skrevet som hovedopgave ved cand.merc.-studiet med titlen: »Demokratisering af arbejdsorganisationer i Jugoslavien«.

I forbindelse med arbejdet indgik et studieophold i Jugoslavien i januar–februar 1983. I Dubrovnik deltog Finn Kelsen i seminaret »Participation, workers' control, self-management« afholdt af Inter-University Centre, hvor Finn Kelsen fremlagde følgende paper: »Democratization of work organizations: The case of Yugoslavia«.

Senere havde Finn Kelsen et kortere studieophold ved Yugoslavia Center for Self-management i Ljubljana.

3.3. Offentlige serviceorganisationer og deres samspil med brugere

Afsluttede projekter

Ib Andersen og Preben West Hansen har afsluttet projektet »Forløbsundersøgelsen af et eksperiment vedr. stofmisbrugerbehandling«. Analysen af det indsamlede materiale har bl. a. udmøntet sig i en teori om stofmisbrugerets sociale dynamik, der er publiceret i bogen »Narkomaners livsløb – en undersøgelse af narkomaniens årsager, udviklingsforløb og påvirkningsmuligheder«. København: Gyldendal, 1983.

Preben West Hansen har afsluttet projektet »Evaluering af hjælpeapparatets foranstaltninger i forbindelse med ungdomsarbejdsløshed«. Sekundæranalyser af materialet indgår nu i projektet vedrørende forskningsstyring.

Fængsel og arbejde

En undersøgelse af arbejdsdriftens udformning og effekt i kriminalforsorgen. Undersøgelsens formål er at belyse, om og i givet fald hvorledes arbejdsdriften bidrager til de indsattes resocialisering.

Det indsamlede statistiske materiale er blevet publiceret i en række rapporter. Det statistiske materiale er blevet kompletteret ved en række interviews, som i øjeblikket bearbejdes ved kvalitativ databehandling; arbejdsprocessen er endnu ikke afsluttet. En del af projektet har bestået i udarbejdelsen af dette kvalitative system. I tilknytning til bearbejdningen er der udarbejdet en beskrivelse af interviewpersonernes kriminelle løbebane både før og efter interviewtidspunktet – herunder en analyse af kriminalitetens art samt sanktionernes hårdhed.

Undersøgelsen er foretaget af *Britt-Mari Blegvad, Henrik Kure og Hugo v. Linstow*.

3.4. Organisationsstrukturer og organisationsændring

Forandringsprocesser i en divisionaliseret organisation

Finn Borum har sammen med stud. merc. *Sven Kolstrup* påbegyndt forskningsprojektet »Forandringsprocesser i en divisionaliseret organisation«. Projektet følger en igangværende ændring i en dansk koncern, hvor man har ændret edb-funktionen fra en stabsfunktion til et selvstændigt aktieselskab. Projektet berører følgende problemfelter:

- samspillet mellem koncernledelse og divisionsledelse: styringsmetoder og grad af autonomi;
- samspillet mellem divisionsledelse og medarbejdere: udvikling af en fælles målorientering;
- samspillet mellem division og kunder: ændring fra bureaukrati – til markedsstyring;
- strukturtilpasning: udvikling af en situationstilpasset struktur for divisionen.

Der er gennemført en »total« intern organisationsanalyse af den pågældende division og gennemført en omfattende feed-back runde til ledelse, afdelinger og hele organisationen. Fra projektet foreligger p.t. kun interne rapporter.

Danske og franske hospitalssystemer

Finn Borum har sammen med *Pierre Huard*, LEST, udarbejdet et oplæg til en komparativ dansk-fransk sygehusundersøgelse – »Culture and actors«. Projektet, der planlægges startet i 1983, vil søge at identificere væsentlige personalegrupper (lægers, administra-

torers og sygeplejerskers) subkulturer, relationerne mellem disse og sammenhængene mellem subkulturerne og aktørernes strategier i forbindelse med konkrete beslutningsprocesser.

Gennem sammenligningen af danske og franske hospitalssystemer, som er ret forskellige m.h.t. grad af hierarki og professionalisering, tilstræbes for det første at identificere de to systemers interne konsistens, for det andet at bidrage til udviklingen af metoder til internationale sammenlignende undersøgelser.

Konfliktbeslutninger

Harald Enderud fortsætter sit arbejde med bogen »Konfliktbeslutninger«, som lægger op til en syntese af beslutnings- og konflikt-teorien.

Harald Enderud er også igang med en metodebog/artikelsamling, som især henvender sig til de organisations-studerende (HD og cand. merc.) i arbejdet med deres hovedopgaver. Specielt fokuseres på aspekter som problemformuleringen, teorianvendelse (kobling mellem teori og data), skriveprocessen – og mere generelt: et blandet induktivt og deduktivt arbejdsforløb. Arbejdstitel: »Den 3die bølge i metodelæren«. Der foreligger allerede en arbejdsnote herom (arbejdsnote 83–1).

3.5. Politisk-administrative systemer og deres samspil med den private sektor

FORSTYR, en undersøgelse af forskellige styreformer inden for forskningen

Projektets formål er at undersøge, hvorledes forskning organiseres og påvirkes af forskellige interne og eksterne forhold. Begrebet »styring« opfattes således ikke kun som påvirkning fra centralt hold. Ønsker man at forstå forskningsudviklingen i samfundet, er det vigtigt også at inddrage de kræfter, der præger forskningsmiljøerne i deres daglige arbejde. Det kan f. eks. være forholdet til brugergrupper, bestemte teories dominans, begrænsninger i metoder, veletablerede traditioner o.l.

De forskellige styreformer kan inddeles i fem hovedgrupper: demokrati, marked, bureaukrati, kollektiv og viden. Der vil let opstå spændinger mellem disse styreformer, og projektets hovedformål er at belyse forekomsten og konsekvenserne af disse styreformer på forskellige forskningsområder.

I projektet deltager 7 forskere, der arbejder med forskellige forskningsaktiviteter under det fælles tema: påvirkning af forskning/forskningsstyring. Fælles for projektdeltagerne er en organisationsteoretisk tilgang til problemstillingerne.

Flemming Agersnap arbejder med et studie af påvirkningsfaktorer i forskeres karriereforløb. En væsentlig påvirkningsfaktor i relation til yngre forskere er forløbet af vejledningsprocessen.

Egil Fivelsdal arbejder med problemstillinger centreret omkring forholdet mellem forskningspolitik og egenskaber ved forskningssystemet, der bør tages hensyn til, når styringsforsøg iværksættes.

Hanne Foss Hansen arbejder med en komparativ analyse af forskellige typer af forskningsmiljøer. Det søges klarlagt hvilke påvirkningsmekanismer, der er aktive /centrale på institutniveau.

Preben West Hansen arbejder videre med problemstillinger centreret om den samfundsvidenskabelige forsknings muligheder for at få adgang til samt indgå i politiske beslutningsprocesser.

Torben Beck Jørgensen arbejder med analyser af forskellige aspekter af forskningens vilkår. Omverdenens holdning til forskningen – f.eks. graden af åbenhed/lukkethed over for forskningen – øver indflydelse på forskningens kvalitet og dermed på forskningens brugbarhed.

Bøje Larsen arbejder med en generel teori om styreformer, deres samspil og begrænsninger.

Olaf Rieper arbejder med et studie af udviklingen på et konkret forskningsområde: dansk arbejdsmiljøforskning i 1970'erne. Det søges klarlagt, hvilke faktorer der har betinget den udvikling, der har fundet sted.

FORSTYR-projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd fortrinsvis med løn til en forskningsmedarbejder. Forskningsrådet har foreløbig bevilget støtte til udgangen af juni 1984.

Projektet, der blev startet i februar 1982, er planlagt til at løbe til november 1984.

Projektets foreløbige resultater er publiceret i artikelsamlingen:

Flemming Agersnap, Egil Fivelsdal, Hanne Foss Hansen, Preben West Hansen, Torben Beck Jørgensen, Bøje Larsen og Olaf Rieper: *Forskningsstyring og forskningsmiljø*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne 1983, 337 sider.

Der arbejdes mod en ny artikelsamling, som vil blive publiceret i 1984.

Forbrugergrupper, forbrugere og klageorganer

Britt-Mari Blegvad har bearbejdet de i 1981 publicerede forskningsrapporter angående forbrugerklageorganers virksomhed og har særligt beskæftiget sig med effekten for den enkelte forbruger, når han ønsker at få en klage behandlet. Endvidere hvordan den normgenerering, som til dels er et resultat af denne behandling, er kommet til at se ud. Dette arbejde er resulteret i to artikler på engelsk: »Interaction between indigenous and official norms: Examples of normgeneration in the consumer field in Denmark«, *Zeitschrift für Rechtssoziologie*, 1/82, samt »Sweeping »Little Injustices« under the carpet: A case study of consumer dispute treatment and norm generation«. Working paper 198-8: Disputes processing research program. Law School University of Wisconsin Madison.

Endvidere har Britt-Mari Blegvad med udgangspunkt i forbrugerprojektet – sammen med to grupper fra det internationale projekt angående konfliktbehandling (LEG-projektet) – udarbejdet to komparative artikler: »Consumer conflicts in Denmark and the Federal Republic of Germany« samt »Lay men at court«, som skal indgå i det bind af hovedrapporten fra LEG-projektet, som Britt-Mari Blegvad er blevet udset til medredaktør af.

Endelig er Britt-Mari Blegvad i gang med at sammenskrive en række artikler angående voldgiftsbehandling og nævnsbehandling af konflikter.

Organisatoriske ændringer i kommuner

J. C. Ry Nielsen har fortsat arbejdet vedr. organisatoriske ændringer i kommuner som

en forlængelse af Farum-projektet, dels i Gladsaxe Biblioteksvæsen, dels i Søllerød Socialforvaltning. Det sidste sted i samarbejde med Jørgen Frode Bakka.

Om Gladsaxe foreligger der »Organisationsændringer i et bibliotek – Gladsaxe-modellen«, i »Bibliotek 70«, 1982–17.

Om Søllerød foreligger der en intern rapport fra foråret 1983, som vil blive udgivet som forskningsrapport i efteråret 1983.

J. C. Ry Nielsen har endvidere arbejdet med ledelsesproblemer i det offentlige. Her foreligger: »En analyse af ledergrupper i den offentlige sektor – med særligt henblik på kommunale chefgrupper«. Arbejdsnote 82–6.

Desuden udgiver J. C. Ry Nielsen i efteråret 1983 en artikelsamling om ledelse: *Tanker om ledelse – fra hierarki til kollektiv ledelse*. Bogen indeholder dels tidligere publicerede artikler om ledelse, dels to nyskrevne, hvor bl.a. ledes synlighed og ledelsesdilemmaer behandles.

3.6. Andre forskningsaktiviteter

Flemming Agersnap og *Britt-Mari Blegvad* har sammen med *Cai F. Christensen*, Inst. for Afsætningsøkonomi, fungeret som baggrundsgruppe for en undersøgelse af frafaldet under det første studieår på HA og HD.

Der er derfor i løbet af 1982/83 blevet indsamlet data via 3 spørgeskemaundersøgelser af cand. scient. soc. *Johannes Nielsen*, som også står for analysen. Der forventes en afsluttende rapport i 1984. Undersøgelsen gennemføres i tilknytning til et 2-årigt forsøg med social og psykologisk studenterrådgivning. Fra denne gruppe omfattende psykolog *Anette Espeland*, socialrådgiver *Jens Modvig* og læge *Ketty Kjærbye Kristensen* er der desuden udført en interviewundersøgelse af nogle studiestartere. Rapporten forventes ligeledes færdig i 1984.

Projektet er finansieret ved en bevilling fra Egmont H. Petersens fond samt fra Handelshøjskolen, som bidrager ved at stille faciliteter til rådighed.

Flemming Agersnap har deltaget i forarbejderne til en undersøgelse af de sproglige dimittenders karriere og uddannelsesbehov. Dataindsamlingen vil foregå i efteråret 1983.

4. INSTITUTTETS PUBLIKATIONER

Bøger

Andersen, Ib og Preben West Hansen, *Narkomaners livsløb. En undersøgelse af narkomaniens årsager, udviklingsforløb og påvirkningsmuligheder*. Gyldendal 1983.

Hvem bliver narkoman? Hvorfor bliver nogle narkomaner? Hvordan bliver de narkomaner? Og hvad sker der med narkomanerne sidenhen? Det er nogle af de centrale spørgsmål, som diskuteres i bogen. Bogen bygger på en større undersøgelse, som bl. a. består af 65 langvarige dybdeinterviews af eksklienter fra en behandlingsinstitution for svært belastede stiknarkomaner.

Forfatterne sammenholder og diskuterer undersøgelsens resultater med andre danske og udenlandske undersøgelser. I denne forbindelse inddrages forskellige psykologiske, socialpsykologiske og sociologiske teorier. Forfatterne opstiller en dynamisk teori over

de forhold og processer, som er afgørende for, hvordan narkomaners livsløb former sig. Den opstillede teori anvendes til at drage nogle konsekvenser for behandling og behandlingsorganisering. Forfatterne påviser, at der ikke findes én rigtig behandlingsform, men argumenterer for nødvendigheden af forskellige former for støtte, hjælp og behandling, hvis vi skal kunne afhjælpe og mindske samfundsproblemet stofmisbrug. I bogen er medtaget et betydeligt antal lange interviewuddrag for at give læserne et indtryk af den spændvidde, der er i narkomanernes livshistorie.

Arnoldus, Marly og Niels Bundgaard, *Mødereferater*. Forlaget Factum, 1983.

Dette er en lærebog for alle, der vil lave et godt mødereferat. Checklister, hjælpelister, modeller, råd og vink gør bogen til et nyttigt værktøj i det daglige arbejde med møder.

Hingel, Anders Joest, *Ny teknologiske sociale funktion og konsekvenser. En analyse af den teknologiske udvikling på grundlag af Karl Marx' og Max Webers videnskabelige traditioner*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1983.

Krurup, Karl og Olaf Rieper (red.), *Formidling og anvendelse af samfundsforskning*. Røsnæssymposiet 1982. Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1983.

Bogen indeholder 15 artikler om:

- Hvordan formidles samfundsvidenskabelige forskningsresultater til de mennesker, de angår?
- Hvilke vilkår er kritiske for en vellykket formidling?
- Hvilke konkrete metoder kan anvendes i forskningsformidling?
- Hvilke teorier og perspektiver kan forskningsformidling betragtes ud fra?

Mac marev: *Medarbejder-eje. Erfaringer fra 5 virksomheder*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1983.

Medarbejderejede virksomheder – kan det lade sig gøre? Mange vil svare nej og henvise til kendte eksempler på, at medarbejderne har mistet både job, hus og hjem under forsøget. Andre vil slet og ret tage udgangspunkt i holdninger, som betvivler medarbejdernes muligheder for at »lede og fordele« sig selv. Fælles for sådanne synspunkter er en forestilling om fiasko eller i bedste fald en fattig eksistens, der næppe har noget at fortælle os af betydning for de økonomiske, beskæftigelsesmæssige, fordelingsmæssige og demokratiske problemer, vore virksomheder står overfor. Men er det rigtigt? Bogens forfattere har ønsket at sætte spørgsmålstegn ved disse gængse opfattelser ved at fremlægge 5 eksempler på, at det faktisk har kunnet lade sig gøre. Bogen præsenterer således 5 medarbejderejede virksomheders forhold inden for emner som: – ejerform, – målsætning, – opgaver og teknologi, – medarbejderforhold, – struktur og ledelsesform samt – økonomisk adfærd.

Mac marev er en tværfaglig forskergruppe. Gruppen består af: Dino Raymond Hansen, Poul Ingerslev, Finn Junge-Jensen, Niels Mygind, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz.

Sigsgaard, Erik, *At knytte de skilte verdener sammen*. Forlaget Tiderne skifter.

Håndbog for studerende ved HD-studiet i organisation. (Strategi og planlægning, Data-matik, Personaleadministration, Offentlig forvaltning). Samfundslitteratur, 1983.

Årsrapport 1982. Beretning fra Institut for Organisation og Arbejdssociologi for kalenderåret 1982.

Kompendier:

Fivelsdal, Egil (red.), *Kompendium i politiske processer*. 3. udgave. Samfundslitteratur, 1983.

Fivelsdal, Egil, Poul-Erik Daugaard Jensen og Torben Beck Jørgensen (red.), *Offentlig administration og politiske processer*. 1. udgave. Samfundslitteratur, 1983.

Holt Larsen, Henrik (red.), *Personaleforvaltning i den offentlige sektor*. Danmarks Forvaltningshøjskole, 1983.

Forskningsrapport-serien:

Walther, Gert, *Bevidsthedsændringer og socialiseringsprocesser hos landindustriarbejdere*. 83-1.

Blegvad, Britt-Mari, *Sweeping »Little injustices« under the carpet: A case study of consumers dispute treatment and norm generation*. 83-2.

Arbejdsnote-serien:

Hermansen, Svend-Erik, Stefan Hochstrasser m. fl.: *Det er med beklagelse – En virksomhedslukning: Dens baggrund, gennemførelse og konsekvenser*. 82-4.

Enderud, Harald, *Den 3die bølge i metodelæren: Ansats til nyt metodekompendium for HD organisation*. 83-1.

Molin, Jan: *Verden ifølge ... »En leder«*. 83-2.

Mønsted, Mette, *Små virksomheder er kvalitativt forskellige fra større virksomheder*. 83-4.

Scheuer, Steen, *The class position of salaried employees in Denmark: The impact of unionism and professionalism*. 83-3.

Scheuer, Steen, *»Løn og Tryghed A/S«*. Nogle foreløbige organisationssociologiske betragtninger over fagforeningers og faglige organisationers aktivitetsprofil og rationale. 83-5.

Artikler i bøger, tidsskrifter o. lign.

Agersnap, Torben og Tage Skjøtt-Larsen, *»Civiløkonomer som medarbejdere og ledere«*. Artikel i *Civiløkonomen*, 11/82.

Andersen, Ib, Poul-Erik Daugaard Jensen og Helge Tetzschner, *»Hvad kan vi lære af 1981-överenskomstforhandlingerne«*. Artikel i *DJØF-bladet* nr. 2, 1983.

Andersen, Ib, Poul-Erik Daugaard Jensen og Helge Tetzschner, *»Medlemmerne og interessevaretagelsen«*. Artikel i *DJØF-bladet* nr. 3, 1983.

Christensen, Søren og Poul-Erik Daugaard Jensen, »Communication and political agendas«. Artikel i tidsskriftet *COMMUNICATIONS*, 1982.

Egsmose, Lisbeth og Olaf Rieper, »Arbets sociologi i Danmark efter andra världskriget«. Kapitel i bogen, *Arbets sociologi i de nordiska länderna*, red. af Hans Berglund og Carl Magnus Tunerall. Liber Förlag, Stockholm 1982.

Fivelsdal, Egil, »Den vanskelige solidariteten«. Artikel i bogen *Kollektivteori og sosiologi. Festskrift til Sverre Lysgaard*, Oslo 1983.

Fivelsdal, Egil, »Styring af forskningen«. Artikel i *Forskningen og samfundet*, nr. 1, 1983.

Hingel, Anders, »Robotics in Scandinavia«. Artikel i *Social change and technology in Europe*, no. 10. Bruxelles, DG V/A2-EPOS, EF-Kommissionen, 1982.

Hingel, Anders, »Information technology in Scandinavia«. Artikel i *Social change and technology in Scandinavia*, no. 9. Bruxelles, DG V/A2-EPOS, EF-Kommissionen, 1982.

Hingel, Anders, »The challenge of new technology for European unions«. Artikel i Ulrich Briefs, C. Ciborra, L. Schneider (red.), *System Design, with and by users*, Amsterdam, North-Holland Publ. Comp., 1983.

Hingel, Anders, »Informatique et compétence en Scandinavie: la démocratie en tant que mode de vie et condition pour une productivité accrue«. Artikel i *La Bureautique: Quelle politique sociale pour quelle technologie?* Annex VI, delegationen for beskæftigelse, ministeriet for sociale forhold og national solidaritet, Paris 1983.

Hingel, Anders, »A promethean change of industrial relations – A comparative study of European unions and technological development«. Artikel i Malcolm Warner (red.), *Microelectronics, Manpower and Society*, London, Gower Press 1983.

Larsen, Henrik Holt, »Transaktionsanalyse, – på vej hvorhen?«. Artikel i *DACIE-NYT*, nr. 4, 1982.

Larsen, Henrik Holt, »Om at få noget mere ud af noget mindre«. Artikel i *Futuriblerne*, 1983.

Mønsted, Mette, »U-landenes befolkningsproblemer«. Artikel i *Kulturgeografiske hæfter*. Nr. 24, Januar 1983.

Andre publikationer:

Publikationer for MAREV-projektet:

Roed-Thorsen, Hardy, »JPS Elteknik A/S«. Virksomhedsbeskrivelse nr. 5. 1983.

Roed-Thorsen, Hardy, »A/S Samfundsteknik, A/S af 1977 – Profession eller kooperation?«. Virksomhedsbeskrivelse nr. 8. 1983.

Hansen, Dino Raymond, »Eks-skolens trykkeri Aps«. Virksomhedsbeskrivelse nr. 11. 1983.

Hansen, Annegrethe og Birgitte Knudsen, »Thomas Bergsøe A/S«. Udkast til virksomhedsbeskrivelse nr. 24. 1983.

Jørgensen, Erik Stener og Jes Richard Møller, »SKA-Storkøkken Aps«. Virksomhedsbeskrivelse nr. 28. 1982.

Borch, Søren M., »Mondragon kooperativerne – en medarbejderejet koncern med succes«. *Kræmmerhuset* nr. 1, 1982.

Borch, Søren M., Niels Mygind og Hardy Roed-Thorsen, »Mondragon – en vej mod medarbejderstyre?«. Kronik i *Information* 1982.

Mygind, Niels, »From the Illyrian firm to the reality of self-management«. Paper presented at the conference on Producer Cooperatives in Örebro, June 1983.

Westenholz, Ann, »Alternative possibilities in the sphere of production: Experiments with producer Co-operatives«. *Acta Sociologica*, 1982, Vol. 25, supplement: s. 25–31.

Westenholz, Ann, »Collective leadership as a dialectical process«. Paper presented at the conference on Producer Cooperatives in Örebro, June 1983.

Folkeuniversitetet i radioen: *Medarbejderejede virksomheder – det kan lade sig gøre!* Fire radioudsendelser om de danske medarbejderejede virksomheders erfaringer. Udsendt februar-marts 1983. Udsendelserne er optaget på kassettebånd af amtscentralerne, hvorfra de kan lånes til brug for enhver form for organiseret undervisning.

Øvrige:

Agersnap, Torben og Tage Skjøtt-Larsen, »Sammenfatning og perspektiver. Rapport nr. 5. Civiløkonomer som medarbejdere og ledere«.

Christensen, Søren, Poul-Erik Daugaard Jensen og Jan Molin, »Marginal groups – participation and human rights. A proposal for a study of the improvement of the exercise of human rights through participation for marginal groups in urban areas«. (Prepared for UNESCO, January 1983).

Christensen, Søren og Jan Molin, »Ledelse og organisationsforandring«. Artikel til Forvaltningshøjskolens lederuddannelse.

Hingel, Anders, »80'ernes faglige teknologipolitik – et oplæg til en debat«. Teknik-Samfundets Initiativ, Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Jørgensen, Torben Beck, »Statens sparekvaler«. Kronik i *Berlingske Tidende*, 16. september 1982.

Møller, H. H. Boysen, »Bureaukratiet og forskningen«. Kronik i *Jydske Tidende*, 18. nov. 1982.

Mønsted, Mette og Arlaug Leira (red.): »Kvindes arbejde og ansvar«. Arbejdsnotat 1/83. Center for Samfundsvidenskabelig Kvindeforskning. København 1983.

Rieper, Olaf m. fl., »A field experiment on the occupational health and safety services

in Denmark«. Papers presented at international conferences. Worknote no. 3, Technological Institute, Copenhagen 1983.

5. INSTITUTTETS FAGLIGE AKTIVITETER

Deltagelse i konferencer og rejser

Flemming Agersnap har deltaget i 10. Verdenskongres i sociologi, Mexico City i august 1982, og været medlem af ekspertpanel i Bruxelles samt deltaget i EGOS-møde i Paris. (EGOS = European Group for Organizational Sociology).

Torben Agersnap har deltaget i 10. Verdenskongres i sociologi, Mexico City i august 1982.

Marly Arnoldus har deltaget i konference om den fremtidige lederrolle, »Ledelse i perspektiv«, Forsvarets Center for lederskab i december 1982.

Finn Borum har opholdt sig ved Laboratoire d'Economie et de Sociologie du Travail, Aix-en-Provence, med henblik på at etablere et dansk-fransk forskningsprojekt inden for sygehussektoren samt at revidere en fransk artikel om konflikter og organisationsændringer.

Egil Fivelsdal har i november deltaget i Handelshøjskolens konference »Økonomi og videnskabsteori« som ordstyrer og med foredraget »Forskningsstyring og forskningssystem«.

Hanne Foss Hansen har deltaget i Handelshøjskolens konference »Økonomi og videnskabsteori« med foredraget »FORSK – et case om styreformere på et større forskningsinstitut«.

Preben West Hansen har deltaget i ECPR-workshop »Policy responses to unemployment in mixed economies«, Århus. (ECPR = European Consortium for Political Research).

Steen Scheuer har i juni 1983 besøgt University of Warwick, England, m.h.p. studiet af »white-collar unions«. Finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Poul-Erik Dauggard Jensen har deltaget i ECPR-workshop »Local Politics«, Århus; samt IPSA XIIth World Congress, Rio de Janeiro (IPSA = International Political Science Association).

Finn Kelsen har i forbindelse med MAREV-projektet deltaget i seminaret »Labour-ownership and worker co-operatives« i Örebro, Sverige, 13.–17. juni 1983.

Liza Klöcker-Larsen deltog i august 1982 i 10. Verdenskongres i sociologi Mexico City og fremlagde her resultater af TAP-undersøgelsen, en undersøgelse af teknisk/administrativt personales medindflydelse på højere uddannelsesinstitutioner, foretaget af Marly Arnoldus og Liza Klöcker-Larsen. På kongressen blev fremlagt et paper, Marly Arnoldus og Liza Klöcker-Larsen, »Pioneers in the public sector«. (Arbejdsnote 82–3).

J. C. Ry Nielsen har i forbindelse med studiet af ledelse i efteråret 1982 været på studierejse til Birmingham (Institute of Local Government Studies) og Oxford (the Oxford Center for Management Studies).

Olaf Rieper har deltaget i konference i Nordic Management Board, Stockholm i august 1982, og i konferencen »Direct workers' participation in matters of occupational health and safety«, Rom i november 1982.

Ann Westenholz har deltaget i 10. Verdenskongres i sociologi, Mexico City i august 1982.

Andre faglige aktiviteter

Flemming Agersnap har fra Maison des Science de l'Homme, Paris overtaget ledelsen af sekretariatet for EGOS (European Group for Organizational Studies). Der er til støtte herfor opnået en bevilling fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Flemming Agersnap har deltaget i et professorbedømmelsesudvalg ved HHK, tre licentiatbedømmelsesudvalg ved HHK og et ved Handelshøjskolen i Århus. Endelig har han været opponert ved en disputats på Svenska Handelshögskolan, Helsingfors.

Flemming Agersnap har deltaget i arbejdet vedrørende omlægningen af fagene erhvervsfag og samfundsøkonomi inden for forsøgsundervisningen på EG-studiet. Han er siden indgået i de tværproglige styringsgrupper nedsat i forbindelse med udarbejdelse af ny bekendtgørelse og studieordning for EG-studiet.

Flemming Agersnap har deltaget i udvalgsarbejdet vedrørende en integreret kandidatuddannelse omfattende sprog og økonomi samt i et udvalg vedrørende kombinationsuddannelsen datalogi-HD.

Flemming Agersnap har fungeret som censor ved sociologi, Københavns Universitet; TEK-SAM, RUC; økonomi og statskundskab, Århus Universitet samt ved Handelshøjskolen i Århus.

Flemming Agersnap har deltaget i kursusdag ved Aalborg Universitetscenter.

Torben Agersnap har været formand for højskolens licentiatudvalg og har i den forbindelse været vejleder og deltaget i bedømmelse af flere afhandlinger.

Torben Agersnap har for Danmarks tekniske Højskole og for Roskilde Universitetscenter været formand for bedømmelsesudvalg til to professorater i henholdsvis Teknologi og Samfund og Nationaløkonomi. For Københavns Universitet har Torben Agersnap været formand for et bedømmelsesudvalg til et professorat i sociologi.

Torben Agersnap har været medlem af »Kræmmerhuset«'s redaktion, og har fungeret som censor ved sociologistudiet og ved samfundsfagstudiet ved Københavns Universitet.

Torben Agersnap har været medlem af initiativudvalg vedrørende arbejdsløshedsforskning og vedrørende Teknik og Samfund under SSF. Torben Agersnap har desuden bistået planlægningsrådet for forskningen med råd og dåd.

Ib Andersen har afholdt kursus for Danmarks Jurist- og Økonomforbund om emnet »Medarbejderindflydelse i den offentlige sektor«; afholdt kursus for Danmarks Forvaltningshøjskole om »Organisationsstrukturer i centraladministrationen og kommuner-

ne»; afholdt kursus for Danmarks Forvaltningshøjskole om »Administrationstilrettelæggelse i de kommunale skatteforvaltninger«.

Marly Arnoldus er ansvarlig lærer på Danmarks Forvaltningshøjskole i fagene »Kommunikation«, »Den offentlige forvaltning som arbejdsplads« samt »Introduktion«; har medvirket i Centralrådets kurser for samarbejdsudvalg samt diverse kurser for medarbejdere på HHK. DONG, Arbejdsministeriet, Teknologisk Institut, Arbejdstilsynet, Statens Byggeforsknings Institut, Farum kommune, teknika, m.m.

Britt-Mari Blegvad har deltaget i oprettelse af en psykologisk rådgivning for de studerende ved HHK.

Finn Borum har holdt 2 foredrag om »EDB og organisation« for Danmarks Apotekerforening samt foredrag på Embedslægekursus om »Hospitalorganisation«.

Finn Borum har fungeret som formand for Initiativudvalget vedr. forskning, der har iværksat to typer af struktur: åbne institut-forskningsdage og udgivelse af »Forskningsavisen« – en publikation om forskningen ved det økonomiske fakultet.

Finn Borum indtrådte pr. 1.10.1982 i Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd (SSF) som beskikket af undervisningsministeren for en periode af 4 år.

Finn Borum indgår i følgende SSF-udvalg: Sektion II (sociologi m.v.), Teknik-samfund initiativet, Forskningspolitikudvalg og Informationsudvalget.

Finn Borum har været formand for bedømmelsesudvalg vedr. Tietgen-prisopgave og licentiatafhandling.

Harald Enderud er indtrådt i bedømmelsesudvalg vedr. dr. merc.-afhandling ved HHK.

Egil Fivelsdal har i efteråret afholdt en forelæsningsrække om interesseorganisationer ved Folkeuniversitetet i København.

Egil Fivelsdal har i april 1983 været 1. opponent ved disputats i statskundskab ved Universitetet i Oslo.

Egil Fivelsdal har været medlem af udvalg til bedømmelse af ansøgere til professorat/docentur i petroleumøkonomi og -administration ved Bedriftsøkonomisk Institut i Oslo.

Egil Fivelsdal har fungeret som censor ved Institut for samfundsfag, Københavns Universitet.

Anders Hingel har den 25.4.1983 forsvaret sin afhandling: »Ny teknologiske sociale funktion og konsekvenser« for licentiatgraden.

Anders Hingel har holdt foredrag omkring »Metodeproblemer i forbindelse med studier af den europæiske fagbevægelse over for ny teknologi« den 24.11.1982 på konferencen om tværfaglig forskning sprog/økonomi.

Preben West Hansen har medvirket ved Socialrådgivernes årskursus samt afholdt foredrag »Nyere organisationsteoretiske perspektiver« for rektorforsamlingen for de socialpædagogiske seminarer.

Poul Ingerslev har i efteråret holdt forelæsninger om MAREV-projektet på Folkeuniversitetet i København.

Poul-Erik Daugaard Jensen har holdt foredrag om »Aktuelle politiske og organisatoriske problemer i den lokale offentlige forvaltning« i Ringkøbing Amtskommune; holdt foredraget »Kommunernes socialpolitiske beslutningsgrundlag« på Rungstedgaard samt foredraget »Organisatoriske problemer i det kommunalpolitiske system« i Gladsaxe kommune.

Poul-Erik Daugaard Jensen har været formand for bedømmelsesudvalg til en stilling som adjunkt/lektor ved Institut for Organisation og Arbejdssociologi.

Liza Klöcker-Larsen underviser som timelærer på Danmarks Forvaltningshøjskole i fagene »Kommunikation«, »Den offentlige sektor som arbejdsplads« samt »Introduktion« har medvirket i Centralrådets kurser om samarbejdsudvalg; diverse kurser arrangeret af HHK's kursusudvalg; kursus i kommunikation for medarbejdere på Danmarks Radio; kurser om medarbejderindflydelse for Nationalmuseet, tekniske skoler m.v. Foredrag om medarbejderindflydelse bl. a. på Københavns Universitet.

Henrik Holt Larsen har medvirket ved seminar på Dansk Institut for Personalerådgivning samt konference i Dansk Erhvervspædagogisk Selskab.

Mette Mønsted har medvirket ved konference »Focus på den lille virksomhed« med foredraget »De medhjælpende hustruers rolle i fremtidens små virksomheder«.

Olaf Rieper underviser på videreuddannelsen af Bedriftssundhedspersonale. Har arrangeret seminar om Bedriftssundhedstjenesten på Teknologisk Institut samt holdt kursus for sundhedsplejersker. Har holdt foredrag om fondsansatte forskere på Sociologiforeningens møde samt om arbejdssociologisk teori på Den Farmaceutiske Højskole.

Olaf Rieper har været medlem af bestyrelsen i faggruppen »Selskab for arbejdsmiljø« under Dansk Ingeniørforening. Har været medlem af redaktionsudvalg for tidsskriftet »Arbejdsmiljø og samfund«, som udgives af Selskab for Arbejdsmiljø under Dansk Ingeniørforening. Har holdt foredrag på Teknologisk Instituts temadag den 10.6.1983.

Ann Westenholz har siddet i stipendiatbedømmelsesudvalg ved Ålborg Universitetscenter og været censor på Aalborg Universitetscenter.

Niels Holm, en af de nye HD-kandidater fra instituttet, fik tildelt Tuborgfondets legat 1983 for årets bedste hovedopgave ved Handelshøjskolens HD-studier. Opgavens titel var: »Organisationsudvikling – proces og resultat. En kritisk analyse og vurdering af en organisationsudviklingsproces og en diskussion af muligheden for at videreføre processen«.

Faglige seminarer

J. C. Ry Nielsen: »Om kommunale chefgrupper«, 14.10.1982.

Olav Holst: »FAST-programmet som et eksempel på international forskningsarbejde«, 4.11.1982.

Henning Sørensen: »Den militære profession og den civile kontrol i Danmark«, 17.2.1983.

Heine Andersen: »Erhvervsøkonomiens udvikling i forskning og undervisning«, 26.4.1983.

Jeppe Gustavsen og Janne Seman: »Interorganisatoriske netværk belyst ved Ribeprojektet«, 3.5.1983.

Søren Christensen og Jan Molin: »Om organisationsudvikling«, 5.5.1983.

Steen Scheuer: »Fagforeninger som åbne systemer«, 27.5.1983.

Mette Mønsted: »Små virksomheder er kvalitativt forskellige fra større virksomheder«, 16.6.1983.

6. GÆSTEFORLÆSNINGER M.V.

Pierre Huard, Lest, Aix-en-Provence, besøgte instituttet den 7. oktober og holdt sammen med Finn Borum fagligt møde om emnet: »Culture and actors«.

Professor *Richard Hyman*, University of Warwick, England, holdt gæsteforelæsning ved instituttet den 13. oktober over emnet »Producer co-operatives and the British labour movement: A historical perspective«.

Professor *Jolantha Kulpinska*, Universitetet i Lodz, Polen, holdt gæsteforelæsning ved instituttet den 28. oktober over emnet: »Sociological analysis of Polish workers«.

Art Hochner, School of Business Administration, Temple University, Philadelphia, holdt to gæsteforelæsninger ved instituttet: den 11. november over emnet: »Organizational theory and producer cooperatives« og den 9. december over emnet: »The changing contours of US industrial relations«.

Dominique Monjardet, Groupe de Sociologie du Travail (GST), Paris Université VII, holdt to gæsteforelæsninger ved instituttet: den 22. november over emnet »Issues in connection with international comparisons of firms«, og den 25. november over emnet: »Technology, market and the industrial enterprise«.

Forskningsleder *Jan Erik Karlsen*, Rogaland Distrikthøyskole, Stavanger, har forelæst ved instituttet den 20. maj 1983 over emnet »Multinationale selskabers industrial relations med eksempler fra oljeselskaberne«.

I. INSTITUT FOR PRESSEFORSKNING

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttetsbestyrer: Lektor, mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

Lektor med forskningspligt: Mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet blev oprettet 1. februar 1954 med henblik på løsning af forskningsopgaver inden for området pressens driftsøkonomi.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

Som nævnt i forrige årsberetning modtog instituttet en opfordring fra Distriktsbladenes Sammenslutning til at foretage en undersøgelse af annonceringen i distriktspressen i 1981. Hensigten var at udfylde tomrummet mellem opgørelsen over erhvervslivets annoncering for 1978 og den planlagte undersøgelse for 1983, da tallene for 1978 ikke længere kan danne et realistisk grundlag for en bedømmelse af distriktspressens placering som annoncemedium.

Oprindeligt var det meningen, at undersøgelsen – som det sker i 5-årsundersøgelserne – skulle bygge på en opgørelse af annonceringens omfang i en enkelt måned. April 1981 blev udvalgt, og fremgangsmåden bestod i at optælle annoncemængden i de 4–5 numre, som de 328 danske distriktsblade udsendte i den pågældende måned. Annonceringen blev under optællingen fordelt på 3 forskelligartede områder, afhængig af om annoncerne var indrykket af 1) erhvervsvirksomheder med et kommercielt formål eller 2) offentlige myndigheder eller 3) private personer. Da en del af distriktsbladene – hovedsagelig blandt de dagbladsejede – var berørt af den konflikt, som ramte dagspressen i april og maj 1981, skønnedes det, at en vurdering, der udelukkende byggede på april måned, kunne blive misvisende eller utilstrækkelig. Derfor blev det aftalt at foretage en tilsvarende undersøgelse af distriktsbladenes annoncering i november måned for at skaffe et mere tilfredsstillende grundlag.

Da færdiggørelsen af undersøgelsen af denne grund måtte udsættes, førte nye forhandlinger til, at Distriktsbladenes Sammenslutning fremsatte ønske om, at undersøgelsen blev yderligere udvidet til også at omfatte en vurdering af annonceomsætningen i 1982. Ønsket blev imødekommet, og det blev besluttet, at maj 1982 skulle danne udgangspunkt for en beregning af annonceindtægterne i 1982.

Undersøgelsen har således forudsat gennemgang af 12 til 15 numre, som de 328 danske distriktsblade udsendte i april 1981, november 1981 og maj 1982, svarende til i alt 50.000 sider. Ved indhentning af oplysninger om annonceomsætningens fordeling fra måned til måned i 1981 og 1982 (beregnet på grundlag af 20–25% af den danske distriktspresse) blev det muligt at fastsætte den samlede annonceomsætning for 1981 og 1982 på grundlag af observationerne for de tre udvalgte måneder.

Efter at millimeteromsætningen på denne måde var konstateret for 1981 og 1982, stod tilbage at beregne omsætningen i kroner inden for såvel kommerciel som offentlig og privat annoncering på grundlag af de gældende annoncepriser.

Til støtte for en bedømmelse af den stedfundne udvikling mellem 1978 og 1981/1982 er det samlede ugentlige oplag opgjort og sat i forhold til husstandsantallet for at fastlægge husstandsdækningen, som giver det interessante resultat, at hver husstand i gennemsnit modtager mellem 2 og 3 distriktsblade om ugen. Fremdeles er der beregnet gennemsnitligt sideantal pr. nummer for de tre undersøgelsestidspunkter, og den gennemsnitligt mm-pris er fastslået pr. 1. januar 1981 og 1982. Når nytårsdag vælges som skæringsdato, skyldes det en viden om, at de prisstigninger, der finder sted i årets løb, afbalancerer de rabatter af forskellig art, som kommer annoncørerne tilgode. Af denne grund er der ved den tidligere omtalte beregning af det samlede annonceringsbeløb ikke indregnet stigninger i mm-priserne i årets løb.

Da arbejds afslutning forestår i løbet af efteråret 1983, har det været muligt at inddrage materiale for 1983, idet den næste undersøgelse af det samlede reklameforbrug skal

belyse tilstanden i 1983. Vi har således oplysninger om oplag, mm-priser og sideantal for 1983; men det vigtigste: optællingen af annoncerne i de enkelte numre kan først gennemføres, efter at denne undersøgelse er tilendebragt. Men dette supplerende materiale giver et nyttigt grundlag for en foreløbig vurdering af, hvorledes annonceringen vil forme sig i 1983 set i forhold til 1981 og 1982.

Nedenfor skal anføres hovedtallene for undersøgelsen, hvor 1978, 1981 og 1982 sammenstilles. Endvidere er anført de kendsgerninger, som vi for øjeblikket er i besiddelse af for 1983.

	1978	1981	1982	1983
Kommerciel annoncering (mill. mm)	556,0	603,2	564,0	
Offentlig annoncering (mill. mm)	15,7	26,9	23,5	
Privat annoncering (mill. mm)	43,1	73,7	37,8	
Total (mill. mm)	614,8	703,7	625,4	
Kommerciel annoncering (mill. kr.)	607,0	833,8	872,4	
Offentlig annoncering (mill. kr.)	17,9	40,3	36,5	
Privat annoncering (mill. kr.)	46,9	91,7	52,7	
Total (mill. kr.)	671,7	965,8	961,6	
Samlet oplag (1.000)	5.340	5.671	5.895	5.778
Gennemsnitligt oplag	15.930	17.290	18.363	18.343
Procentuel husstandsdekning	248	255	263	256
		apr. nov.		
Gennemsnitligt sideantal	21	25 28	22	24
Gennemsnitlig mm-pris (øre)	100	126	142	154
Antal registrerede distriktsblade	335	328	321	326

Som i tidligere år har instituttet leveret oplysninger til Danmarks Statistik vedrørende dagspressens, ugepressens, fagpressens og distriktspressens gennemsnitlige annoncepriser.

Opgørelsen over bladdøden inden for dagspressen, som hvert år offentliggøres i Media Scandinavia, er blevet ajourført.

Ulf Kjær-Hansen har fortsat været medlem af komiteen til uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings årlige pris, som uddeles hvert år i november måned.

J. INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttets bestyrer: Peter Neergaard.

Formand for Institutrådet: Flemming Rasmussen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af faste lærere og sekretærer i afdeling A og B samt af

Timelærere: Anne Hedvig Bertore og Per Christensen.

Studerende: Jesper Bo Hansen; Henning Hasle; Jørgen Damsbo Andersen og Lars Bjerre Hermann.

Undervisningsassistenter med tilknytning til instituttet: Cand. merc. Mogens Levy Grue-lund; cand. merc. Bjørn Ragle; Flemming Brinck, HD; Mogens Ove Nielsen, HD; cand. merc. Flemming Christensen; maskiningeniør Magart Riis; cand. oecon. Villy Juul Rasmussen; cand. polit. Mogens Dahl; statsaut. revisor Karen Højgaard; cand. polyt. Ole Schoubye Hansen; cand. merc. Steen Rem; mag. scient. soc. Finn Steen-Ander- sen; cand. jur. Anne Hedvig Bertore; statsaut. revisor Stig Frohn; statsaut. revisor Ib. J. Kristensen; statsaut. revisor Henrik Hviid Klæbel; statsaut. revisor Søren Henrik Sten- holdt; statsaut. revisor Søren W. Glud; Poul Ørsted, HD; cand. merc. Flemming M. Ja- kobsen; cand. jur. Anders Holten Lützhøft; cand. jur. Ulrik Andersen-Alstrup; Bjarne Jensen, HD; cand. merc. Karsten Elfert Jakobsen; cand. merc. Finn Louis Meyer; cand. merc. Poul Erik Gram Olsen; Merete Christiansen, HD.; statsaut. revisor Peter Steen Jochimsen; cand. merc. Jens Allin Hansen; cand. polyt. Per Valstorp Frederik- sen; cand. oecon. Arne Lund; cand. merc. Jørgen Hartzberg; cand. oecon. Jesper Sten Hansen; cand. oecon. Henrik Frydendal Havmose; direktør Hans Kundsén, HD; Finn Larsen, HD; Jørgen Vojdemann, HD; Niels Christian Linsaa, HD; Carsten Petersen, HD; cand. merc. Finn Valentin Frederiksen; cand. merc. Hans Palle Johansen; cand. merc. Torben Leinsdorff; cand. polit. Steen Neerstrand; cand. oecon. Ole Havskov Ja- kobsen; cand. oecon. Gerdy Glimitz; cand. merc. H. P. Hansen; Torben Milvang, HD; cand. merc. P. Stærmosé Henningsen; Hans Richter Nielsen, HD; cand. polit. Birger Høg; cand. merc. Søren Casparij.

INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN, AFDELING A

1. AFDELINGENS MEDARBEJDERE

Afdelingsbestyrer: Erik Hansen.

Professor: Lic. merc. Zakken Worre.

Lektorer: Cand. polit. Erik Hansen; cand. polit. Vagn Thorsgaard Jacobsen; cand. polyt. Flemming Rasmussen; lic. merc. Jens O. Elling; cand. merc. Dennis Clausen; cand. merc. Henning Kirkegaard.

Kandidatstipendiat: Cand. merc. Carsten Krogholt Hansen.

Ekstern lektor: Cand. merc. Klaus Hans Pedersen.

Adjunkt-/lektorvikarer: Cand. merc. Carsten Rohde og cand. merc. Michael Andersen.

Sekretærer: Lisa Borges; Lotte Danholm Jensen; Liff Susan Hansen.

Ansatte i henhold til lov 488: Karina Worm.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Afdelingen beskæftiger sig med undervisning og forskning inden for områderne regn- skabsvæsen og økonomistyring. Af enkeltfag kan nævnes årsregnskab (herunder alle

former for rapportering til virksomhedens interessegrupper), internt regnskabsvæsen (herunder budgettering, operationel økonomistyring, logistik m.m.) databehandling (herunder konstruktion, implementering og brug af edb-baserede økonomistyringsmodeller) samt langtidsstyring (herunder strategisk styring, investeringsplanlægning, finansiel planlægning, valutastyring, projektstyring m.m.).

Afdelingen udfører inden for disse områder forskning, hvor der følges en tradition for en praktisk orienteret normativ forskningsmetode, derunder modeludvikling i tæt sammenhæng med løsning af praktiske problemer – såkaldt aktionsforskning. I de senere år er denne forskning udbygget med projekter omfattende implementeringsproblemer i forskellige virksomhedstyper.

Det er kendetegnende for afdelingens lærere og forskere, at alle ud over deres teoretiske indsigt har en bred kontaktflade til offentlige og private virksomheder samt til organisationer gennem efteruddannelsesprogrammer, seminarer, deltagelse i projekter m.m.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Dennis Clausen har foreløbig afsluttet udviklingsarbejdet vedrørende undervisningsmetoder, fremstillingsteknik m.v. inden for området koncernregnskab. Forsøgene på at udvikle mere velargumenterede metoder for omregninger af regnskaber aflagt i udenlandsk mønt er fortsat.

For så vidt angår regnskabsbaserede modeller for analyse af virksomhedens økonomi har indsatsen i det forløbne år været koncentreret om afprøvninger på konkrete virksomheders regnskaber (aflagt efter den nye årsregnskabslov) og undersøgelsen af typiske brugergrupperes reaktioner på analysemodellerne og de bagvedliggende tankesæt.

I samarbejde med DJØF arbejdes på en bog om moderne regnskabsanalysemetoder. Til brug for undervisningen på cand. aud.-studiets regnskabsmodel er udviklet en ny undervisningsplan/-materiale med sigte på at effektivisere den studerendes arbejdsindsats samt udbygge emner til at kombinere lovbestemmelser, standards, konventioner m.v. med regnskabsteorier med sigte på at finde frem til velargumenterede løsninger (inden for givne handlefriheder), som kan forbedre kvaliteten af årsrapporters informationsindhold.

Endelig er indledt studier af det nyligt vedtagne 7. EF-direktiv om koncerners regnskabsaflæggelse med henblik på senere deltagelse i en arbejdsgruppe, som skal behandle problemerne omkring direktivets implementering i dansk regnskabslovgivning.

Publikationer:

Koncernregnskab – selvtræningsprogram, Samfundslitteratur 1983 (2. revideret og udbygget udgave).

Jens O. Elling har offentliggjort 3 delrapporter fra sine teoretiske studier inden for eksternt regnskabsvæsen. En delrapport omhandler forskellige teoridannelser og referencerammer i et internationalt perspektiv. Rapporten har været præsenteret på et forskningsseminar på Lunds Universitet. En anden omhandler bidrags- og selvkostprincippernes og ex ante-teoriens informationsværdi. En 3. delrapport omfatter konklusionerne fra en teoretisk analyse af 4. direktivs betydning for dansk regnskabspraksis og af

den ny regnskabslovs bestemmelser. Delrapporten er dels offentliggjort i artiklen »Consequences of the Danish Implementation of the Fourth Directive for Danish Accounting Practice«, som er blevet fremlagt på forskningsseminar i Bruxelles om den fælles-europæiske regnskabslovgivning og dels i en artikel i *Revision og Regnskabsvæsen* »§ 4, stk. 4 – Vejen til informative resultatopgørelser«.

Jens O. Elling har desuden deltaget i et forskningsprojekt vedrørende oprettelse af en databank ved Handelshøjskolen i København og har i den forbindelse udarbejdet en projektbeskrivelse.

Publikationer:

Inflationsregnskabet under en bruger-synsvinkel, *Økonomisk Perspektiv* nr. 57, 1982. Forskellige teoridannelser og referencerammer inden for eksternt regnskabsvæsen. Manuskript fremlagt på et forskningsseminar på Lunds Universitet, juni 1983.

Note om bidrags- og selvkostprincippernes og ex ante-teoriens informationsværdi. Samfundslitteratur 1983.

Consequences of the Danish Implementation of the Fourth Directive for Danish Accounting Practice. (Denne artikel er udarbejdet i samarbejde med kandidatstipendiat Carsten Krogholt Hansen).

§ 4, stk. 4 – Vejen til informative resultatopgørelser, *Revision og Regnskabsvæsen* nr. 8, 1983. (Denne artikel er udarbejdet i samarbejde med kandidatstipendiat Carsten Krogholt Hansen).

Projektbeskrivelse vedrørende forslag til oprettelse af database og eksterne regnskaber ved Handelshøjskolen i København til undervisning og forskningsformål.

Erik Hansen har afsluttet et arbejde med at udvikle en udvidet model for strategisk økonomistyring. I modellen sættes økonomistyringen i relation dels til situationsbestemte faktorer og dels til organisationen. Det strategiske styringssystem opfattes som en indkøringsproces, hvor de strategiske analyseværktøjer ses i sammenhæng med de organisatoriske forudsætninger. Den teoretiske model vil senere blive fulgt op af en empirisk undersøgelse af den strategiske styrings effektivitet i nogle danske virksomheder. Resultatet af det hidtidige arbejde er sammenskrevet i »Strategisk styring. Problemerkendelse, analytiske metoder og systemkonstruktion«, Samfundslitteratur 1982. (246 sider).

Erik Hansen har fortsat arbejdet med at beskrive og udvikle metoder til styring af virksomheders valutatransaktioner. Arbejdet har omfattet såvel de registreringsmæssige problemer, der knytter sig til denne styringsopgave, som de økonomiske analyser. I beretningsperioden er udarbejdet en note om state-of-the-art for arbejdet.

I det kommende beretningsår vil det blive fulgt op af en empirisk undersøgelse af valutastyringens effektivitet i nogle danske virksomheder.

Erik Hansen er i samarbejde med Jens Allin Hansen påbegyndt arbejdet med en lærebog om »strategi og organisation«.

Carsten Krogholt Hansen har videreført arbejdet med forskningsprojektet om offentlig regnskabspolitik. Projektet er i sin helhed tilrettelagt som litteraturteoretisk studium. Projektets første del omfatter en analyse af centrale regnskabsteorier, herunder forsøgene på udvikling af en begrebsmæssig referenceramme med henblik på at danne kriterier for valg mellem alternative regnskabsmodeller og for udstedelse af regnskabsstan-

darder, udformning af regnskabslovgivning m.v. Projektets anden del består af en gennemgang af teorier om offentlig regulering, herunder såvel positive som normative teorier. På baggrund af den tiltagende offentlige intervention i virksomhedernes eksterne regnskabsrapportering er der bl. a. foretaget en teoretisk analyse af forudsætningerne for et frit marked for regnskabsinformation. Hertil kommer en kritisk gennemgang af teorier om kollektive valgmodeller specielt med hensyn til problemer vedrørende aggregering af regnskabsbrugeres individuelle præferencer, og asymmetrisk fordelt information. I denne del af projektet gøres der i vid udstrækning brug af et modelapparat, som har sin oprindelse i velfærds- og informationsøkonomi. Projektets tredje del omfatter en komparativ analyse af regnskabslove og regnskabsstandarder med specielt sigte på at identificere reguleringens teoretiske fundering, konsistens m.v. Forskningsprojektet forventes afsluttet i midten af 1984 med fremlæggelse af en afhandling.

Publikationer:

Carsten Krogholt Hansen og Jens O. Elling: »Consequences of the Danish Implementation of the Fourth EEC Directive for Danish Accounting Practice«. Dette indlæg blev præsenteret ved en konference om harmonisering af regnskabslovgivning i Bruxelles i februar 1983. Samtlige indlæg på konferencen vil udkomme i bogform til efteråret.

Carsten Krogholt Hansen og Jens O. Elling: »§ 4, stk. 4 – Vejen til informative resultatopgørelser«, Tidsskriftet Revision og Regnskabsvæsen, nr. 8, 1983.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har sammen med lektor Hanne Hartvig Larsen, Institut for Afsætningsøkonomi, afsluttet arbejdet med en kortlægning af medicinaldistributionen i Danmark med henblik på en rationalisering af grossistdistributionen. Der er i foråret 1983 udarbejdet en foreløbig rapport med anbefaling af en omlægning af distributionen. Rapporten vil efter en drøftelse med bl.a. Medicinalimportørforeningen blive omarbejdet til en endelig rapport, der forventes offentliggjort i foråret 1984.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har afsluttet arbejdet med et tillæg om udarbejdelse og anvendelse af konjunkturprognoser til bogen »Prognoser og prognosevalg«. Tillægget vil blive integreret i en ny udgave af bogen, der forventes udgivet i foråret 1984.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har fortsat arbejdet med opbygningen af en model for styring af virksomhedens lagerfunktioner i sæsonbetonede erhvervsvirksomheder. Til brug for en opfølgning af den teoretiske model med en empirisk undersøgelse af danske virksomheders effektivitet i lagerstyringen er der foretaget omfattende litteraturstudier omkring en vurdering af moderne lagerstyringsprincippers anvendelse i en række lande, hvis industrier konkurrerer med dansk industri.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har sammen med lektor Uffe Thorsteinsson, Driftsteknisk Institut på DTH, udarbejdet undervisningsmateriale til 3 moduler af i alt 6 moduler omkring indkøbs- og materialestyring. Udarbejdelsen af undervisningsmaterialet til de sidste 3 moduler forventes afsluttet i foråret 1984.

Publikationer:

Revisor og lagerstyring. Artikel i Revisorbladet, februar 1983.

Revisors rolle over for erhvervslivet. Artikel i Revisorbladet, maj 1983.

Henning Kirkegaard har fortsat koncentreret sig om arbejdet med de nye teknologiske

informationsbehandlingsmetoder, specielt mikrodatamaterne. I forbindelse med seminararbejdet på HD-studiet har det umiddelbare resultat været et ret omfattende kontaktnet af udviklings- og brugerinteressenter.

Da imidlertid vurderings-, valg- og implementeringsproblemerne på en række punkter er forskellige fra de »klassiske« edb-brugeres, er der i indeværende år først og fremmest indsamlet ny viden. Dette arbejde får imidlertid virkning i form af nyt studiemateriale til HA- og HD-studier.

Publikationer:

»Optikernes priskalkulationsmetode har overlevet sig selv«, artiklen i »Optikeren« efteråret 1983; udgiver: Danmarks Optikerforening.

Flemming Rasmussen har afsluttet sit arbejde omkring små datamater til administrativ databehandling. Den »lille« datamaskine er udtryk for en datamaskine, som med fordel kan anvendes og betjenes af bruger uden tilstedeværelse af en egentlig edb-organisation. Arbejdet har resulteret i bogen »Små datamater til administrativ databehandling« på Civiløkonomens Forlag (325 sider). Indholdet er: Små datamater, behov for udbud af edb-ydelser, økonomisystemer, andre administrative systemer, kontorautomatisering, formulering af krav til edb-løsning, datamaskinens opbygning, datamaskinens funktion, datamaskinens basisprogrammel, sikkerhed og revision, vurdering og valg af løsning, edb-aftaler, implementering og opfølgning, checklister for valg af edb-løsning, vurdering af edb-løsning, checkliste for valg af tekstbehandlingsudstyr.

Publikationer:

'Små datamater til administrativ databehandling, Civiløkonomens Forlag 1983.

Zakken Worre har i beretningsperioden fortsat sit arbejde som tilknyttet rådgiver for projektet SARA ved Odense Sygehus. SARA står for »Styring af ressourcer og aktiviteter«, og projektet er lagt op som et bredt anlagt udviklingsprojekt for styring af et større sygehus med udgangspunkt i den enkelte afdeling.

Som et led i projekt SARA har Zakken Worre udarbejdet et 60 siders undervisnings- og instruktionsmateriale med titlen: Styringen af Odense Sygehus. – Hvordan foregår det? Endvidere har Zakken Worre fortsat sit arbejde med udvikling af undervisningsmateriale for håndværkets virksomheder i samarbejde med Håndværksrådet. Trykningen af bog 2 om »Økonomisk styring af den mindre virksomhed i håndværkets fremstillingsfag« har trukket ud, men bogen er nu sat, og trykningen vil finde sted i efteråret 1983. I 1. kvartal 1983 har man startet forarbejderne til et forskningsprojekt om »Regnskabsmæssig og organisatorisk gennemsigtiggørelse af virksomheder med flere resultat-kilder«. Projektet ledes af Zakken Worre, og til projektet er knyttet to projektmedarbejdere, cand. merc. Michael Andersen og cand. merc. Carsten Rohde. De to projektmedarbejdere har været tilknyttet Handelshøjskolen som adjunktvikarer gennem forarbejderne til spørgeskemaundersøgelser og pilotstudier for projektets første to faser (af i alt fem faser). Der søges om fondsmidler til projektets gennemførelse. Lykkes det at finansiere de to projektmedarbejders fortsatte tilknytning til projektet, vil den samlede tidsplan for dets fuldførelse løbe frem til udgangen af 1985.

Endelig har Zakken Worre i aktionsforskningens form gennemført et studie af de særlige problemer om økonomisk styring af en større udviklings- og engineeringfunktion i

en større koncern. Studiet har omfattet både dimensionerings- og tilpasningsproblemet under varierende behov i omgivelserne og budgetproceduren under økonomiske restriktioner.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Dennis Clausen har afviklet en række kurser, foredrag og seminarer i Skandinavien om årsregnskab/analyse samt interessentskabskontrakter for deltagere fra private virksomheder, pengeinstitutter og den offentlige sektor.

Jens O. Elling har deltaget i et forskningsseminar på Lunds Universitet om inflationsregnskaber. Han har desuden holdt et indlæg på Workshop on EEC-Harmonization and the 4th Directive arrangeret af »European Institute for Advanced Studies in Management« i Bruxelles.

– har tillige deltaget i den årlige konference i European Accounting Association, som blev afholdt i Glasgow.

– har taget initiativ til, at der afholdes orienteringsmøder mellem regnskabsteoretikere fra handelshøjskolerne i København og Århus og Regnskabsteknisk Udvalg, der er FSR's policyorgan i regnskabsspørgsmål. Indtil videre er planlagt 2 møder om året.

Carsten Krogholt Hansen har deltaget i konferencen »EEC-Harmonization and the 4th Directive« den 7.–8. februar 1983 i Bruxelles ved European Institute for Advanced Studies in Management. Han har ved konferencen holdt foredrag over emnet: »Consequences of the Danish Implementation of the Fourth EEC Directive for Danish Accounting Practice«.

– har endvidere deltaget i den 6. årskongres i European Accounting Association ved University of Glasgow i dagene 6.–8. april 1983.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har afholdt kurser omkring økonomisk lagerstyring samt markedsføringens økonomiske effektivitet.

Endvidere har Vagn Thorsgaard Jacobsen medvirket ved Den Danske Bankforenings overbygningskursus med indlæg omkring prognosemetoder samt påbegyndt udarbejdelse af et kursusmateriale til sammes 2-årige kursus i Bankkundernes Økonomi omkring virksomhedens markedsmæssige omgivelser.

– har desuden afholdt et seminar i Afsætningsøkonomisk Klub omkring lønsomhedsstyret markedsføring.

Henning Kirkegaard har i forbindelse med seminararbejdet på HD, 8. semester Regnskabsvæsen fortsat den praksisnære afprøvning af branchestrategier for udvikling af informationssystemer. Centralforeningen af Snedkermestre og Møbelproducenter i Danmark har nu snart færdiggjort udviklingen af sit mikrodatamatbaserede system. Det kommer til at indeholde en datamatisk avanceret men brugsmæssigt enkel løsning på den komplicerede forkalkulation, der er baseret på en omfattende akkordprisbog. I foråret 1982 gennemførtes et tilsvarende seminar for De samvirkende Købmandsforeninger. Selv om resultatet også her var tydelige profiler af en branchestrategi, har der dog

ikke i samme grad som året før været tale om en klar projektbeskrivelse. Årsagen var i det væsentlige at visse varekodningsspørgsmål m.v. endnu ikke er ganske afklarede. I foråret 1984 vil Dansk Textil Union blive model for et seminar om branchestrategi. Henning Kirkegaard har for Dansk arbejdsgiverforening tilrettelagt og holdt et antal foredrag om de udfordringer, som den nye informationsbehandlingsteknologi vil bringe. I samarbejde med Danmarks Optikerforening har Henning Kirkegaard tilrettelagt og gennemført et seminar om kalkulations- og budgetteringsmetoder.

Desuden har Henning Kirkegaard tilrettelagt et seminar for Teknologistyrelsen. Seminaret har til formål at støtte branchekonsulenterne i deres rådgivningsarbejde m.h.t. informationssystemer.

Flemming Rasmussen har holdt foredrag om små datamater i en række brancheorganisationer.

– har holdt foredrag om revision af edb-systemer i virksomheder uden edb-funktion i en række revisionsfirmaer.

– har som formand for Konsistoriums edb-udvalg gennemført en analyse af højskolens edb-behov, der er udmøntet i en oversigt over den nødvendige edb-udbygning i årene 1984–87.

Zakken Worre har som medlem af Udvalget for eksamens- og prøveformer under fakultetsstudienævnet medvirket ved tilrettelæggelse og ledelse af et 2-dages seminar om pædagogisk udvikling af HA-studiet.

– har haft sæde som det offentlige repræsentant i C & G Bankens bestyrelse, udpeget af Industriministeriet.

– har desuden haft sæde i Industriministeriets udvalg om andelsselskaber. Han har til brug for udvalgets videre arbejde i beretningsperioden udarbejdet et udkast til regnskabsbestemmelser for andelsselskaber.

– har i september 1982 medvirket ved en fagkonference, som Registrerte Revisorers Forening i Norge afholdt i Geilo. Zakken Worre deltog dels i en paneldebat om »God regnskabskikk« samt i et team af indledere i et to-dages seminar om »Intern kontroll«. I december 1982 gennemførte Zakken Worre et to-dages seminar for møbelfabrikanter om økonomisk styring. Seminaret var arrangeret af Møbelfabrikantforeningen og foregik på Nyborg Strand.

I januar 1983 var Zakken Worre af Færøske Bank inviteret til Færøerne for at sætte sig ind i færøske erhvervsforhold, og for at gennemføre en række seminarer for revisorerne på Færøerne, for hhv. mindre virksomheder og større virksomheder på Færøerne samt for kreditmedarbejderne og ledelsen i Færøske Bank.

Endelig har Zakken Worre i beretningsperioden gennemført en evaluering af Danmarks Sparekasseforenings undervisningsmateriale i Regnskabsfag til den videregående korrespondanceundervisning. Evalueringen førte til et forslag om videre udvikling af faget. Zakken Worre indgik på samme tid som censor i faget ved årets udprøvning.

INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN, AFDELING B (ØKONOMISTYRINGSGRUPPEN)

1. AFDELINGENS MEDARBEJDERE

Afdelingsbestyrer: Peter Neergaard.

Lektorer: Akademiingeniør Jens Schou-Christensen; akademiingeniør Jørgen Meyer; cand. merc. Preben Melander; lic. merc. Peter Neergaard; lic. merc. Jens Aaris Thisted.

Adjunkter: Cand. merc. Ulrik Gorm Møller.

Stipendiater: Cand. merc. John Christiansen; cand. merc. Anders Fredslund Pedersen.

Eksterne lektorer: Cand. merc. Per Christensen; cand. merc. Anders Lindvik; cand. merc. Kurt Anker Nielsen; cand. merc. Svend J. E. Vedde.

Sekretærer: Birthe Beckmann; Vibeke Brøndum; Hanne G. Damgaard; Karen Jack Pedersen.

EFG-praktikant: Yvonne Gladstone Fischer.

Ansatte i henhold til lov 488: Karina Lise Worm.

Projektmedarbejdere: Cand. merc. Steen Rem; cand. ling. merc. Charlotte Werther.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Mål, interesser og sprog

Det er gruppens mål at bidrage til konstruktiv kritik og fornyelse af dansk regnskabsforskning inden for et relativt bredt tværfagligt og metodemæssigt forskningsfelt.

Som specielle særpræg ved denne forskning kan nævnes:

- *fagkritisk forskning* omkring regnskabsvæsenets grundvidenskabelige angrebsvinkler, paradigmer og virkelighedsantagelser
- *empirisk baseret forskning* af beslutningstageradfærd, styringsroller og informationsanvendelse m.v.
- *model- og metodeudvikling* på områder, hvor der er et stort ændrings- og støttebehov inden for dansk samfunds- og erhvervsliv (f.eks. offentlig styring, styring af mindre virksomheder, styring af virksomheder i krise, styring af servicefunktioner, styring af udviklingsfunktioner/nye virksomheder, kommunikation til medarbejdere og offentlighed, anskaffelse af totale edb-løsninger (især i mindre virksomheder, økonomisk vurdering af skattestrategier etc.).

Forskningsområderne har tværfaglige relationer til områder som ledelseslære, organisations- og beslutningsteori, magt- og konfliktteori, kommunikationsteori, informationsteori, datalogi og skatteret.

Gruppens forskning er i vid udstrækning empirisk funderet ud fra en erkendelse af, at skal den mere normative regnskabsforskning avancere i fremtiden, må man nødvendigvis undersøge, hvordan de hidtil udviklede modeller fungerer i praksis.

3. MEDARBEJDERNES AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING

John Christiansen har arbejdet på sit projekt inden for økonomistyring og strategisk planlægning af virksomhedernes udviklingsfunktioner og udviklingsprojekter.

Projektidentifikation

I litteraturen forekommer en lang række tekniske/normative løsninger på virksomhedernes styring af projekter, omfattende projektidentifikation, projektopdeling, projektledelse, projektregistreringssystemer (f. eks. pert, fasemodeller) m.m.

Der vides meget lidt om disse teknikkers/metoders faktiske anvendelse og brugbarhed i de forskellige projektsituationer ude i virksomhederne.

De foreløbige empiriske undersøgelser inden for projektet viser, at systemerne ofte møder modstand, anvendes i ringe udstrækning, ikke dækker de oplevede og/eller faktiske styringsbehov i virksomheden.

Samtidig viser de foreløbige undersøgelser, at virksomheder uden den nødvendige styring af udviklingsaktiviteterne oplever en lang række koordinations- og styringsproblemer i projekterne.

I mange projekter kan der iagttages en fokusering på styring, og specielt tidsstyring anses for at være en vigtig aktivitet, som prioriteres højt af de involverede aktører. Undersøgelsen vil fremover prøve at belyse, hvorvidt denne tidsstyringsfiksering er udtryk for: at andre problemer bliver omfortolket til tidsstyringsproblemer (tiden som lynafleder for andre problemer), at projekterne reelt indeholder meget konfliktstof, som bliver til tidsproblemer (tiden som en neutral størrelse), eller at tidsstyringen er udtryk for et ritual, som skal give indtryk af, at der er styr på tingene (vi kan dokumentere, hvorfor vi er bagud i forhold til planen!), og planlægningen kan endelig antages at skulle tilføre arbejdet den status, der normalt forbindes med styringsaktiviteter (det er skam alvorligt det her, vi styrer!).

Mål og perspektiver

Undersøgelsen er p.t. i en reformuleringsfase, hvor det tidligere indsamlede datamateriale gennemgås mere dybtgående, samtidig med at der foretages teoretiske litteraturstudier.

Undersøgelsen vil være tværfagligt orienteret og vil indeholde elementer fra organisationsteori, adfærdsteori, ledelsesteori, det traditionelle regnskabsvæsens kalkule og analysemodeller og videnskabetoretiske tilgange.

Forskningsmetode

Projektet arbejder p.t. med en kvalitativ databehandlingsmetode på de indsamlede (semistrukturerede) interviewdata.

Af væsentlige problemer kan på nuværende stadium peges på: hvilke baggrundsfaktorer styrer aktørernes ønske om styring, hvorledes kan disse baggrundsfaktorer fremdrages og beskrives, og hvorledes påvirker disse baggrundsfaktorer aktørernes anvendelse af de konkrete styringssystemer, og hvorledes kan disse anvendelses-former klassificeres.

Jens Schou-Christensen er i samarbejde med *Preben Melander* igang med et studie, der bl. a. skal belyse brugen og værdien af standardprogram til økonomistyring i mindre og mellemstore virksomheder.

Projektidentifikation

Et studie af mindre virksomheders anvendelse af og behov for ny teknologi – primært edb-teknologi – inden for områderne økonomistyring og administrativ informationsbehandling. Siden projektets start har det vist sig hensigtsmæssigt også at inddrage større virksomheders anskaffelse af finanssystemer.

Problemer, mål, perspektiver, indhold og resultater

Mindre og mellemstore virksomheder er udsat for en konstant strøm af tilbud på løsning af deres administrative opgaver. Kun et fåtal har den tilstrækkelige teoretiske viden til at vurdere løsningernes anvendelighed til lige præcis deres opgaver. Store virksomheder har ofte den nødvendige viden, til gengæld opstår særlige problemer omkring indpassning af standardprogrammet i allerede etablerede edb-miljøer.

Følgende spørgsmål vil bl. a. blive undersøgt i forbindelse med projektet:

- Hvorledes anskaffes edb-løsninger i mindre virksomheder? (Hvilke analyser? Hvem er involveret? Leverandørens rolle? Hvem beslutter? etc.)
- I de tilfælde virksomheden gør brug af konsulenter, hvilke kriterier anlægger disse på vurderingen af de mulige løsninger?
- I hvilken grad opfylder standardsystemerne og deres faciliteter virksomhedens og brugernes behov?
- I hvilken grad opfylder standardsystemerne de styringsmæssige og brugsmæssige krav, som kan stilles til disse systemer fra teoretiske hold? F. eks.: Specifikationsgrad, aktualitet, fleksibilitet, kontoplanopbygning, afstemningsmuligheder etc.
- I hvilken grad kan virksomhederne benytte brancheorienterede systemer? Hvilke muligheder og begrænsninger medfører de?
- Hvilke organisatoriske problemer er benyttet til anvendelse af standardsystemer?

Projektet har foreløbig resulteret i data, der beskriver 4 forskellige virksomheders anskaffelse og anvendelse af standardprogrammel.

Jens Schou-Christensen arbejder fortsat med en fremstilling om kontraktretlige problemer ved køb af edb-ydelser. Især arbejdet med at systematisere og beskrive indholdet i edb-ydelserne har vist sig vanskeligt.

Projektidentifikation

En studie af kontraktforhold for edb-ydelser.

Projektet kræver dybtgående viden om to så adskilte fagområder som jura og edb-teknologi, samt en dybtgående indsigt i edb-markedet.

Projektet udføres derfor af en arbejdsgruppe, der består af:

Malthe Jacobsen (lic. phil.)

Jacob Nørager-Nielsen (advokat)

Jens Schou-Christensen (akademiingeniør)

Problemer, mål, perspektiver, indhold, resultater

Erfaringer bl. a. fra syns- og skønssager viser, at aftaler om edb-ydelser ikke kun er leverandørcenteret, men også særdeles ufuldstændige og uoperationelle.

Der skal særligt peges på, at edb-ydelser er et mangeartet og både i teori og praksis udefineret begreb. Samtidig er markedsforholdene sådan, at kun få advokater har den fornødne tværfaglige indsigt til at kunne formulere afbalancerede kontrakter inden for om-

rådet. Yderligere skal peges på, at køberet/entrepriseret/provisionsansvar – de tre juridiske hovedområder, der vedrører edb-kontrakter – har så speciel en nordisk udformning, at kilder fra andre lande kun kan anvendes i stærkt begrænset omfang.

Arbejdet vil tage stilling til – og dokumentere det i bogform – følgende hovedpunkter:

1. Aftaleretlige problemer
 2. Edb-ydelser
 3. Edb-kontraktens indhold
 4. Misligholdelse/misligholdelsesbeføjelser
- samt generelt kommentere på områderne:

1. Standard/leverandørkontrakter
2. Retspraksis omkring edb-kontrakter
3. Afgørelser af syns- og skønssager

Forskningsmetode

Der er på nuværende tidspunkt foretaget en systematisering og analyse af et stort antal kontrakter, der er anvendt på det danske marked.

Desuden foregår opbygning af teoretiske modeller til beskrivelse af edb-ydelser.

Endelig indgår i studiet et omfattende litteraturstudie.

Tid og ressourcer

Projektet er påbegyndt ultimo 1981 og forventes afsluttet i 1984.

Preben Melander har videreført arbejdet med at undersøge problemerne omkring udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer.

Det videre arbejde kan opdeles i tre dele:

- gennemførelse af forskellige analyser på basis af det omfattende datamateriale indsamlet under forløbsundersøgelsen i virksomhed B siden 1978
- afrapportering og offentliggørelse af markante analyseresultater med henblik på at etablere dialog med andre større virksomheder med det formål at opbygge en mere generel teori
- igangsætning af supplerende undersøgelser i andre større virksomheder med henblik på at uddybe og klarlægge de foreløbige arbejdshypoteser.

Analyseresultaterne indikerer bl. a., at anvendelsen af budget- og regnskabssystemer i høj grad er bestemt af normer og opfattelser i omgivelserne og organisationen, som kun lader sig ændre gennem en lang og træg udviklingsproces. De sædvanlige systemudviklingsprojekter har kun begrænset indflydelse på den senere systemanvendelse derved, at udviklingsarbejdet såvel socialt som erkendelsesmæssigt er helt adskilt fra det sædvanlige anvendelsesmiljø. Anvendelsen af systemer er i høj grad bestemt af sociale og politiske faktorer, som ofte tilskynder til en mere teknisk end en styringsmæssig anvendelse af systemerne. Dette forklarer, at anvendelsen af styringssystemer mere kan betegnes som symbolsk og rituel end som virkelighedsnær og rettet mod de egentlige problemer.

Resultaterne af projektet er afrapporteret i en tidligere forskningsrapport samt en række artikler og foredrag. Nogle af disse vil blive offentliggjort i løbet af efteråret 1983. Det er målet i 1984 at færdiggøre en ny større afhandling omkring de 7 års forskningsindsats på området.

Preben Melander har som en anden del af sin forskningsaktivitet videreført arbejdet med at udvikle en bredere og mere ledelsesorienteret referenceramme for faget økonomistyring og internt regnskabsvæsen. Målet hermed har bl. a. været at supplere analyse- og værktøjssynsvinklen med aktør- og processynsvinklen.

Dette arbejde vil resultere i et nyt lærebogssystem i økonomistyring kaldet »Økonomi-information til virksomhedsbehov«, som vil omfatte i alt 9 bind. Foreløbig er de 2 bind udkommet. Det ene behandler emnet »Økonomistyring set i ledelsesperspektiv«. Det andet bind omhandler emnet »Budgettering som ledelsesværktøj«. De pågældende bøger indgår allerede som en del af undervisningen på cand. merc.-studiet og HD-studiet i regnskabsvæsen. Bøgerne forventes også at blive anvendt ved andre højere læreanstalter.

Preben Melander og *Jørgen Meyer* har taget initiativ til at igangsætte en projektgruppe, der skal arbejde med anvendelse af beslutningsstøttesystemer og modelsprog. Projektgruppen tæller i alt 5 cand. merc.- og cand. aud.-studerende.

Preben Melander har i samarbejde med *Jens Schou-Christensen* videreført et studie af både større og mindre virksomheders anskaffelse og anvendelse af økonomi- og finanssystemer på edb. Projektet har foreløbig resulteret i data, der beskriver forskellige virksomheders anskaffelse og anvendelse af standardsystemer. Det er tanken at udvide projektet med bistand fra cand. merc.- og cand. aud.-studerende, som skal undersøge problemerne i udvalgte casevirksomheder.

Preben Melander, *Jørgen Meyer*, *John Christiansen* og *Allan Gjerdrum* har påbegyndt udarbejdelsen af en bog omkring styring af kapacitetsomkostninger.

Ulrik Gorm Møller har i perioden fortsat arbejdet med at konsekvensvurdere afskrivningsreformen af 1982 samt de ændringer til afskrivningsloven og investeringsfondsloven, der blev vedtaget i maj 1983. Der er ved hjælp af modelsproget IFPS udviklet en række simuleringsmodeller til brug for disse analyser. Resultaterne skal sammen med tidligere foretagne analyser indgå i en licentiatafhandling, der forventes færdigskrevet medio 1984.

Ulrik Gorm Møller har i samarbejde med ekstern lektor i skatteret, statsaut. revisor, cand. merc. *Svend Vedde* skrevet bogen: »Skattemæssige afskrivninger og særlig indkomst m.v. Tekstdel«. Bogen indeholder en detaljeret gennemgang af reglerne om skattemæssige afskrivninger, herunder forskudsafskrivninger, investeringsfond og etableringskonto, varelagerregler, særlig indkomstskat, beskatning ved afståelse af aktier og fast ejendom. Bogen anvendes på HD-studiet i regnskabsvæsen.

Peter Neergaard har siden 1978 deltaget i et større forskningsprojekt omkring udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer.

I projektet deltager en række projektmedarbejdere.

Projektidentifikation

Projektet er specielt derved, at det er gennemført som en flerårig forløbsundersøgelse omkring et konkret økonomisystems indførelse fra idéfase til »normal« drift. Processerne er studeret gennem mødeobservationer, deltagerinterviews, brugerinterviews samt gennemgang af systemdokumentation.

Mål og perspektiver

Oprindelige var det forskernes hensigt at studere en række »kritiske hændelser« under udviklingsprocessen, som senere skulle vise sig at få afgørende betydning for den senere anvendelsesproces (tidspres, manglende problemerkendelse, »ekspertløsninger«, edb-magt, manglende uddannelse, utilstrækkelig støtteorganisation, skuffede forventninger etc.). Disse kritiske faktorer blev også påvist at have stor betydning for systemets start. Men de efterfølgende observationer af anvendelsesprocesserne over 2 år har desuden åbnet for en række nye problemstillinger, som på flere måder har ændret forskernes virkelighedsopfattelse og referenceramme. Observationerne rejser en række nye spørgsmål omkring manglende anvendelse af information.

Den grundlæggende forestilling om, at information altid kun kan være »input« til en beslutningsproces, må korrigeres.

I projektet er således søgt en kortlægning af anvendelsesbegrebet. Der er arbejdet ud fra følgende anvendelsesformer: teknisk anvendelse, individuel anvendelse, interaktiv anvendelse, symbolsk anvendelse, anvendelse til legitimering samt magt-systemanvendelse. Arbejdet med anvendelsesproblematikken har resulteret i en artikel præsenteret ved en international konference (se publikationslisten).

Status

Resultaterne af projektet er afrapporteret i en række datarapporter, der indgår i analysen samt i en række artikler. Det er målet i det følgende år at supplere med yderligere artikler og dermed præsentere et samlet billede af undersøgelsens resultater.

Projektet har, hvad angår de tilknyttede projektmedarbejdere, været finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Peter Neergaard har desuden i samarbejde med Håndværksrådet og Centralforeningen af Malermestre i Danmark (CMD) gennemført en empirisk analyse af malermestres udbytte af årsregnskaber. Første del af projektet er dokumenteret i artiklen »Malermestres udbytte af deres regnskaber«.

Projektets mål er at bidrage til udformning af nye regnskabsopstillinger, der kan forøge den mindre håndværksmesters udbytte af sine regnskaber i sin økonomiske styring. Forskellig udformning af årsregnskaberne tilpasset de enkelte mestres særlige karakteristika er under afestning i en ny kvalitativ, empirisk undersøgelse.

Anders Fredslund Pedersen arbejder med teoretiske og praktiske problemer i forbindelse med budgettering og regnskabsaflæggelse som led i styring af offentlige aktiviteter. I den forløbne beretningsperiode har han specielt beskæftiget sig med daginstitutionsområdet som led i videreførelsen af sit forskningsprojekt omkring opbygning af en referenceramme for økonomisk troværdig informationsformidling til beslutningstagere i den offentlige sektor.

Jens Aaris Thisted har afsluttet sit arbejde med afhandlingen »Virksomheder i krise«. Afhandlingen er antaget og bedømt som licentiatafhandling med positivt resultat.

4. PUBLIKATIONER

Preben Melander

Økonomiinformation til virksomhedsbehov. Bind 7: Budgettering som ledelsesværktøj. Samfundslitteratur 1983.

Byg kalkuler og budgetter med modelsprog. Budgetmekanisering eller lederudvikling? Artikel i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, nr. 2, 1983.

De fine økonomisystemer på edb anvendes kun lidt til styring. Artikel i Handelsfaglærernes Blad. Sommeren 1983.

Jørgen Meyer

Modelsprog – 80'ernes redskab til økonomistyring. MERCATOR.

Byg kalkuler og budgetter med modelsprog: Budgetøkonomisprog eller lederudvikling? Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1983, 2., sammen med *Preben Melander*.

Ulrik Gorm Møller og Svend Vedde

Skattemæssige afskrivninger og særlig indkomst m.v. Tekstdel. 186 sider. Samfundslitteratur 1983.

Peter Neergaard

System Use. An attempt at Clarifying the concept and at Measuring it Empirically. Artikel til EEA's 6. årskongres.

Indsamling og behandling af kvalitative data. Under publicering i H. Enderud, m. fl. »Metode«.

Jens Schou-Christensen

er redaktør for Børsens abonnementsystem: »Edb i virksomheden«. Abonnementssystemet er samtidig grundlag for et lærebogssystem, der helt eller delvis bruges på cand. aud.-studiet, HD-studiet i regnskabsvæsen samt merkonomstudiet.

Der er selvstændigt eller i fællesskab med specialister udarbejdet afsnit om følgende emner:

1. Edb-ydelser: A. Mainframeleverancer. B. Vedligeholdelse af udstyr. C. Brugt udstyr.
2. Tilbudsindhentning.
3. Teknologistyring.
4. Arbejdsmiljøloven.
5. Datatransportnet.
6. Edb-kontrakter.

Der er desuden skrevet en række artikler om virksomhedens anvendelse af edb.

5. ANDEN FAGLIG VIRKSOMHED

John Christiansen har deltaget i en arbejdsgruppe, som har udarbejdet et idékatalog om kapacitetsstyring, og har heri udarbejdet et kapitel om organisatoriske problemer i kapacitetsstyringen og et kapitel om personaleplanlægning. Idékataloget vil udkomme primo 1984.

Endvidere har der været afholdt to foredrag om anvendelse af MBO i personalestyringen og personaleudviklingen inden for sygehusvæsenet.

Jens Schou-Christensen, Preben Melander og Anders Lindvik har udviklet et virksomhedskursus omkring edb-anskaffelse i mindre virksomheder. Værkstedskurset indeholder en kombination af kursusaktiviteter og konsulentstøtte. Kurset udbydes af FDC i efteråret 1983.

Preben Melander har deltaget i følgende bedømmelsesudvalg:

- Tværfagligt kandidatstipendium i offentlig styring af forskning og uddannelsesaktiviteter
- Jens Aaris Thisted's licentiatafhandling omkring virksomheder i krise
- adjunkt-/lektorstilling i regnskabsvæsen ved Driftsteknisk Institut ved Danmarks Tekniske Højskole
- ekstern lektor i økonomistyring og ekstern kommunikation ved Økonomistyringsgruppen

Preben Melander har holdt en række foredrag for fagfolk. Her skal bl.a. nævnes:

- Udvikling og anvendelse af økonomisystemer, ikke et teknisk, men et ledelsesmæssigt problem.
Holdt for økonomichefer fra en række større forsikringsselskaber.
- Økonomichefens rolle i 90'erne.
Holdt ved ISS årlige konference for koncernens økonomi- og finanschefer.
- Implementering af budget- og regnskabssystemer i offentlige servicevirksomheder.
Holdt for en række indbudte økonomiledere fra P&T.

Preben Melander har deltaget i det af det økonomiske fakultet nedsatte initiativudvalg til fremme af fakultetets forskning. Han har herunder medvirket ved udgivelsen af »Forskningsavisen«, som udkom i august 1983.

Jørgen Meyer har sammen med *Jens Schou-Christensen* og *Jens Aaris Thisted* tilrettelagt en 3-dages Inter Nordisk Konference omkring anvendelse af beslutnings-støtte-systemer. I konferencen deltog forskere og undervisere fra Norge, Sverige og Danmark. Konferencen skal ses som et initiativ, der sigter mod etablering af en mere omfattende nordisk forskning inden for området. I forbindelse med projektet er publiceret to artikler.

Ulrik Gorm Møller har ved foredrag/på kurser arrangeret af FDC, FRR og FYR præsenteret de foreløbige resultater af konsekvensvurderinger af afskrivnings- og investeringsfondsændringerne.

Peter Neergaard har stået som tilrettelægger af højskolens licentiatkurser. Der er tale om kurser for højskolens forskere, men også videnskabeligt personale fra andre høje uddannelsesinstitutioner har deltaget i kurserne. Kursernes emner har været: Økonomi- og videnskabsteori, industripolitik samt empirisk metode. Højskolens interne såvel som eksterne lærere har medvirket som foredragsholdere.

Preben Neergaard har i dagene 5.-7. april 1983 deltaget i European Accounting Associations 6. årskongres i Glasgow og holdt foredrag over emnet: »System Use. Clarification of the Concept and Empirical Measures«.

Peter Neergaard har fra 21.-23. juni deltaget i Nord-Data-konferencen i Oslo og holdt indlæg over emnet: »Konsekvenser af indførelse af edb-systemer«.

Peter Neergaard har desuden holdt indlæg på FDC's ajourføringskursus i regnskabsvæsen samt afholdt kursus for Statens Erhvervspædagogiske Læreruddannelse om emnet »Planlægning af ændringer«.

Jens Schou-Christensen har holdt en række foredrag i brancheforeningen, på Databehandlingsforeningens kurser samt på Forvaltningshøjskolen om emnerne:

1. Fremtidens kommunikationssamfund
2. Edb-kontrakter
3. Edb og økonomi

Jens Schou-Christensen er desuden medlem af tidsskriftet *Computer World's* fagredaktion.

6. GÆSTEPROFESSORER

Anthony Hopwood, professor. London Business School. 1.9.–22.9.1982 og 15.5.–1.6.1983.

Torben Leinsdorff, cand. merc. 15.3.–14.5.1983.

Thomas Polesi, dr. oecon. Göteborg Universitet. 15.1.–14.2.1983.

Lars Samuelsson, docent. Stockholms Universitet. 15.2.–15.3.1983.

Der er i forbindelse med gæsteprofessorernes besøg afholdt en række forelæsninger, hvortil højskolens lærere har været indbudt.

7. UNDERVISNING

Cand. merc. R 4 Økonomistyring set ud fra organisations-, gruppe- og individsynsvinkel.

Faget anskuer økonomistyring ud fra en tværfaglig synsvinkel under inddragelse af bl. a. beslutningsteori, organisations- og ledelsesteori.

HD-Regnskabsvæsen. Økonomistyringsgruppen står for følgende fagmoduler på HD-R:

Økonomimodeller

Organisationsteori

Skatteret

Budgettering

Edb- og databehandling i samarbejde med IfR, gruppe A.

Udviklingsperspektiver. Økonomistyringsgruppen arbejder på en revision af HD-studiet i regnskabsvæsen.

Økonomistyringsgruppen er repræsenteret i støttegruppen vedr.

RUA-projektet: Økonomisk og samfundsmæssig teknologivurdering.

Gruppen er desuden involveret i reformarbejdet omkring HD, 1. dels-studiet samt kombinationsuddannelsen økonomi/sprog.

K. INSTITUT FOR TEORETISK STATISTIK

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttetsbestyrer: Lektor, cand. merc. Lars Grønholdt (indtil 31.12.1982); lektor, lic. merc. Ole Stenvinkel Nilsson (fra 1.1.1983).

Formand for institutrådet: Lektor, lic. merc. Ole Stenvinkel Nilsson (indtil 31.12.1982); lektor, cand. merc. Lars Grønholdt (fra 1.1.1983).

Professor: Dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. merc. Lars Grønholdt; lic. merc. Steffen Jørgensen; cand. scient. Hans Kurt Kvist; lic. merc. Ole Stenvinkel Nilsson; cand. merc. Jørgen Kai Olsen; cand. merc. Jens Overø.

Undervisningsassistenter: Mag. scient. soc. Bent Bøgh Andersen; ingeniør Flemming Andersen, HA; cand. merc. Peer Andersen; cand. stat. Hans Bay; civilingeniør Claus Colding-Jørgensen; cand. oecon. Peter Dal; adjunkt Klaus Flemløse; cand. polyt. Sven Gillesberg; aktuar, cand. stat. Simon Holmgård; cand. stat. Agnar Höskuldsson; cand. polit. & stat. Olaf Ingerslev; cand. polyt. Per Allan Jensen; cand. polyt. Flemming Gunnar Jørgensen; cand. stat. & polyt. Peter Kierkegaard-Hansen; cand. polit. John Kristensen; cand. polit. Steen Kristiansson; cand. act. Søren Kruse; cand. merc. Flemming Larsen; cand. stat. Søren Larsen; cand. polit. Ester Lønstrup; cand. scient. Hans Mortensen; cand. scient. Finn Munck; cand. polyt. Carsten Mørup; cand. stat. Niels Axel Nielsen; cand. scient. Erik Pedersen; cand. oecon. Leif Pank Pedersen; cand. merc. Finn Schaadt; cand. oecon. Uffe Strandkjær; cand. stat. Ole Tamborg; cand. polit. Therkild Therkildsen; cand. stat. Mogens Weinreich; cand. stat. John Villumsen.

Sekretærer: Marianne Andersen; Lis Mødekjær.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af ovennævnte fastansatte lærere og sekretærer, af undervisningsassistent, cand. merc. Flemming Larsen og af følgende

Studerende:

Fra 1.12.1981–30.11.1982: Ulf Brinkkjær; Svend Arne Krarup; Kristian Heldt-Hansen.

Fra 1.12.1982: Torben Andersen; Barbara Bekke; Kristian Heldt-Hansen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for teoretisk Statistik blev oprettet i 1966. Dets formål er at drive forskning og undervisning i teoretisk statistik med særligt henblik på anvendelse ved løsning af økonomisk/samfundsfaglige problemer.

Inden for instituttets rammer oprettedes i 1979 Forskningsgruppen for anvendt Statistik bestående af lektor, cand. merc. Lars Grønholdt; lektor cand. scient. Hans Kurt Kvist, lektor, lic. merc. Ole Stenvinkel Nilsson; lektor, cand. merc. Jørgen Kai Olsen; lektor, cand. merc. Jens Overø.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Lars Grønholdt har videreført arbejdet med et projekt, der omfatter opstilling og anvendelse af modeller for reklamens virkning. Dette forskningsarbejde udmøntes i en licentiatafhandling, som vil være færdiggjort ultimo august 1983. I beretningsperioden har arbejdet hovedsagelig været koncentreret om opstilling af en dynamisk model for reklamens virkning på markedsniveau og denne models anvendelse som beslutningsmo-

del. Modellen anvendes bl. a. til bestemmelse af den optimale fordeling af et givet reklamebudget over en planlægningsperiode og til bestemmelse af den optimale reklameindsats. Flere edb-programmer i tilknytning til anvendelse af markedsmodellen er konstrueret.

I forbindelse med dette forskningsprojekt har Lars Grønholdt i dagene 29. november–3. december 1982 været på et studieophold ved Leo Burnett Limited, London, hvor han fik indblik i et stort internationalt reklamebureaus anvendelse af og forskning i modeller og metoder til brug i mediaplanlægningsarbejdet.

Ernst Lykke Jensen har skrevet »A note on de Moivre's limit theorems: Easy proofs« (sammen med Holger Rootzén).

Steffen Jørgensen opholdt sig i perioden 30.9.1982–4.12.1982 som gæsteprofessor ved Institut für Ökonometrie und Operations Research, Abteilung für Operations Research, Technische Universität Wien.

Han har deltaget i seminaret »The Dynamics of the Firm«, European Institute for Advanced Studies in Management, Brussels, 9.–11. januar 1983, hvor et paper med titlen »A Differential Games Solution of a Production, Purchasing and Inventory Problem« blev præsenteret, samt i »Sixth European Congress on Operations Research«, Wien, 19.–21. juli 1983, hvor et paper med titlen »Optimal Production, Purchasing and Pricing: A Differential Games Approach« blev præsenteret.

Steffen Jørgensen har givet to gæsteforelæsninger: »Differential Games Solutions of Advertising and Pricing Problems: Recent Developments and Conceptual Problems«, Universität Graz, 26. november 1982 samt »Marketing Applications of Optimal Control Theory and Differential Games«, Odense Universitet, 2. maj 1983.

Følgende er publiceret/færdiggjort:

Steffen Jørgensen, »A Survey of Some Differential Games in Advertising«, *Journal of Economic Dynamics & Control*, 4, 4, 1982, pp. 341–369.

Steffen Jørgensen, »Labor-Managed vs. Profit-Maximizing Firms: A Differential Games Solution of a Problem of Determining Labor Forces«, i: Gustav Feichtinger (ed), *Optimal Control Theory and Economic Analysis*, North-Holland, Amsterdam, 1982, pp. 353–372.

Gustav Feichtinger og Steffen Jørgensen, »Differential Game Models in Management Science«, *European Journal of Operational Research*, 14, 2, 1983.

Engelbert Dockner, Gustav Feichtinger og Steffen Jørgensen, »Tractable Classes of Nonzero-sum Differential Games: Theory and Examples«, *Journal of Optimization Theory and Applications* (Forthcoming).

Steffen Jørgensen, »An Exponential Differential Game Which Admits a Simple Nash Solution«, *Journal of Optimization Theory and Applications* (Forthcoming).

Steffen Jørgensen, »Differential Game Models in Management Science: A Survey:«, i: *Proceedings of the 12th Annual Meeting of DGOR*, Mannheim, 1983.

R. Hartl og Steffen Jørgensen, »Optimal Manpower Policies in a Dynamic Staff-Maximizing Bureau«, *Research Report No. 60*, Technical University, Vienna, 1982.

Engelbert Dockner og Steffen Jørgensen, »Cooperative and Non-cooperative Solutions of an Investment and Pricing Problem«, *Research Report No. 61*, Technical University, Vienna, 1983.

Steffen Jørgensen, »The Pareto-optimal Solution of a Maintenanceproduction Differential Game«, Working Paper, Technical University, Vienna, 1982.

Hans Kurt Kvist har i perioden dels samarbejdet med nogle læger fra Rigshospitalet med analyse af data til belysning af, hvornår børn opereres for nondescendente testis og dels indledt et samarbejde om bortfalds- og vægtproblemer i forbindelse med stikprøveundersøgelse sammen med teknisk afdeling på Socialforskningsinstituttet. Et større datamateriale herom er netop blevet udarbejdet.

Ole Stenvinkel Nilsson har i beretningsperioden fortsat arbejdet med anvendelse af stokastiske processer på afsætningsøkonomiske problemstillinger omkring konsumenternes mærkevalg. Efter at den teoretiske fase er afsluttet med erhvervelsen af den erhvervsøkonomiske licentiatgrad, er det planen at forsøge modellen anvendt på konkrete talmaterialer.

Jørgen Kai Olsen har skrevet en artikel med titlen: »En kontinuert dynamisk model for afsætningen af et kortvarigt forbrugsgode«.

Han har endvidere skrevet en artikel med titlen: »En responsmodel for pris og reklame under duopol«.

Endelig har Jørgen Kai Olsen arbejdet med at opstille en stokastisk model for indtrængningen af et langvarigt forbrugsgode.

Jens Overø har fortsat arbejdet med tidsrækkeanalyse og samarbejdet med havbiolog Gunni Nielsen, Havforureningslaboratoriet (jf. beretningen 1980–81). I denne beretningsperiode har arbejdet været koncentreret om en analyse af målinger af havvandets indhold af ilt i de indre danske farvande.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Lars Grønholdt har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus.

Ernst Lykke Jensen har fungeret som censor i matematisk statistik på Landbohøjskolen og Københavns Universitet.

Steffen Jørgensen er censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus, censor i statsvidenskab ved Københavns Universitet og fungerer som referee for *Journal of Economic Dynamics & Control*, *Optimal Control Applications & Methods* samt *Journal of the Operational Research Society*.

Hans Kurt Kvist har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

Ole Stenvinkel Nilsson har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus og Handelshøjskolen i Herning.

Jørgen Kai Olsen har fungeret som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet samt ved HA-studiet ved Handelshøjskolen i Århus.

Jens Overø har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

L. INSTITUT FOR TRAFIK-, TURIST- OG REGIONALØKONOMI (TTR)

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttets bestyrer: Tage Skjøtt-Larsen.

Formand for institutrådet: Tage Skjøtt-Larsen.

Professor: Ejler Alkjær (indtil 31.10.1982).

Lektorer med forskningspligt: Dr. rer. pol. Peter Aderhold; lic. merc. Tage Skjøtt-Larsen.

Seniorstipendiat: Cand. scient. Peter Maskell.

Kandidatstipendiat: Cand. techn. soc. Peter Kamedula (udlånt til CTS).

Undervisningsassistenter:

HA

Lic. techn. Thomas Bastholm Bille; direktør Jørn Eriksen; cand. merc. Frantz Buch Knudsen; fuldmægtig Torkil Eriksen; adm. direktør Erik Dueholm; cand. merc. Kurt Olsen; cand. mag. Ditte Christensen; cand. mag. Jonas Møller; cand. polit. Johan Helge Nielsen; lic. merc. Erik Holm-Petersen.

Cand. merc.

Lic. merc. Erik Holm-Petersen; cand. polit. Uffe C. Jacobsen; cand. merc. Frantz Buch Knudsen; cand. merc. Kurt Olsen.

Sekretærer: Doris Henrichsen; Wilma Rosendahl Nielsen.

Projektmedarbejdere: Hans Peter Matthiesen; Henrik Schrøder; John Jørgensen; Tommy Lundstrøm.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af

TAP-medarbejdere: Doris Henrichsen; Wilma Rosendahl Nielsen.

Studerende pr. 1.12.1982: Michael Schou (HA).

2. OPRETTELSE

Instituttet blev oprettet i 1965. Navneændring i foråret 1981 fra Institut for Trafik-, Turist- og Beliggenhedsforskning til Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi (TTR).

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Peter Aderhold har i beretningsåret fortsat sit i foråret 1982 påbegyndte forskningsprojekt om turisme i u-lande. Projektet går ud på at udvikle et turisme-koncept specielt til u-lande, som maksimerer de økonomiske effekter for selve u-landene, minimerer de negative socio-kulturelle effekter og samtidig harmonerer med udviklingstendenserne in-

den for efterspørgslen i i-lande. Projektet vakte interesse i flere u-lande og førte også i 1983 til en invitation til Indonesien, hvor der blev etableret kontakter til universitetet Udayana på Bali, som har bedt om et samarbejde i ovennævnte forskningsprojekt samt udvikling af en turisme-uddannelse. Projektet bliver støttet fra de officielle myndigheder i Indonesien.

Ejler Alkjær nåede ikke inden sin emeritering ult. oktober at færdiggøre projektet »Developing Tourism in a Developing country – Nepal as a Case«, idet et afsluttende studieophold i landet skønnedes nødvendigt. Hertil har Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse ydet økonomisk støtte, således at rapporten kan publiceres i instituttets skriftrække i næste beretningsår.

Peter Maskell færdiggjorde i efteråret 1982 afhandlingen: »Industriens regionale omlokalisering – omfang, årsager og konsekvenser 1970–1980« og tildelte den erhvervsøkonomiske licentiatgrad. Den tilknyttede forelæsning over et tildelt emne afholdtes i juni 1983 og havde titlen: »En vurdering af betydningen af statens industristøtte for Danmarks internationale konkurrenceevne. På baggrund heraf ønskes en diskussion af alternative strategier for statens industristøtte«.

Tagge Skjøtt-Larsen har udarbejdet projektforslag til en undersøgelse af »Samspelet mellem butiksstruktur og distributionsomkostninger«. Formålet med projektet er at analysere, hvilke konsekvenser strukturudviklingen inden for dagligvarehandelen har medført for butikkernes vareforsyning på den ene side og forbrugernes indkøbssituation på den anden side. Gennem projektet vil det blive søgt belyst, i hvilket omfang der sker en overvæltning af distributionsomkostninger mellem de forskellige led i distributionsprocessen incl. den endelige forbruger. Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Ministeriet for offentlige arbejder har givet tilsagn om økonomisk støtte til projektet. Et forprojekt sættes igang i løbet af september 1983.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Peter Aderhold er fortsat medlem af metodegruppen og planlægningsgruppen for en årlig gennemført, repræsentativ analyse af den tyske befolknings rejsevaner.

I øvrigt er han medlem af »Arbeitsgruppe Ferntourismus« under »Studienkreis für Tourismus« i München, som bliver støttet af det tyske udviklingsministerium.

I marts måned deltog Peter Aderhold i et seminar af »Pacific-Asien-Travel-Association« på den internationale turismemesse i Berlin, hvor han holdt et foredrag om udviklingstendenser inden for efterspørgslen i fjernturisme samt deres konsekvenser for u-lande.

I øvrigt har Peter Aderhold fungeret som instituttets HA-kontaktperson og koordinator for instituttets cand. merc.-fag.

Peter Maskell har som led i et fællesnordisk projekt, koordineret af Nordisk Embedsmandskomité for regionalpolitik (NÄRP), udarbejdet en rapport om »Ensidige industrikommuner – en analyse af den industrielle ensidigheds omfang og udviklingsmæssige betydning i Danmark 1972–1981, med Frederiksværk, Herning og Ikast som særligt udvalgte undersøgelsesområder« (118 sider + bilag). Rapporten vil blive udsendt i insti-

tuttets publikationsserie, ligesom dele af den vil indgå i en sammenfattende nordisk rapport.

Peter Maskell har i årets løb præsenteret oplæg på Uppsala Universitet og på det 4. nordiske symposium for kritisk samfundsgeografi, der i år afholdtes i Rörås, Norge. Han har derudover afholdt forelæsninger på en række danske læreanstalter og i andre indenlandske faglige sammenhænge. Han er i beretningsperioden indtrådt i planstyrelsens baggrundsgruppe for forskningsprojektet: »Den regionale industriudvikling«, og i redaktionen af tidsskrifterne »Byplan« og »Kulturgeografiske hæfter«. Han indgår som HHK's repræsentant i styrelsen for Læreanstaltens Fælles Byplankursus og for Dansk Byplanlaboratorium.

Tage Skjøtt-Larsen har sammen med professor Torben Agersnap, CTS/ILF, ledet en omfattende undersøgelse af kvalifikationskravene til de erhvervsøkonomiske kandidater i fremtidens samfund. I efteråret 1982 er følgende publikationer udarbejdet:

Allan Ahrensberg og Lars Goldschmidt: Intensiv-undersøgelsen, rapport nr. 1.

Valdemar Thomsen: Ansætter-undersøgelsen, rapport nr. 2.

Michael Møller Jensen og Hans Peter Matthiesen: Spørgeskemaundersøgelsen, rapport nr. 3.

Tage Skjøtt-Larsen (red.): Scenario om fremtidens samfund og de erhvervsøkonomiske uddannelser, rapport nr. 4.

Torben Agersnap og Tage Skjøtt-Larsen: Sammenfatning og perspektiver, rapport nr. 5.

Tage Skjøtt-Larsen har været konferenceleder på erhvervskonferencen den 3. november 1982 om »Erhvervslivets krav til 1990'ernes erhvervsøkonomiske kandidater«. I konferencen deltog ca. 100 repræsentanter fra erhvervsorganisationer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, censorkorps, styrelsesråd, kollegiale organer m.v.

Han har haft indlæg om resultaterne fra dimittendundersøgelsen på HA-konferencen i februar 1983 og på en timelærerkonference arrangeret af Institut for Afsætningsøkonomi i marts 1983.

Tage Skjøtt-Larsen har i efteråret 1982 deltaget i et udvalg vedrørende et HD-studium i Indkøb og Transport. Udvalget afgav betænkning i februar 1983.

Tage Skjøtt-Larsen har endvidere været konferenceleder på en 3-dages konference om »Godstransport i byer« i Oslo i november 1982. Konferencen var arrangeret af Nordisk Komité for Transportøkonomisk Forskning.

Han har deltaget i et seminar om Energimangel og Sårbarhed, arrangeret af BP's Energifond og har i forlængelse heraf publiceret artiklen »Energipolitiske virkemidler inden for transportsektoren« i *Futuriblerne*, nr. 3-6, 1983.

Han er fortsat medlem af Transportøkonomisk Forenings præsidium og dansk redaktør for *Scandinavian Journal of Materials Administration*. Han har endvidere været formand for et bedømmelsesudvalg vedr. et kandidatstipendium inden for området »Den teknologiske udvikling inden for transportområdet«.

M. INSTITUT FOR UDENRIGSHANDEL

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Harald Vestergaard, HD.

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Harald Vestergaard, HD.

Professor: Dr.merc. Frode Slipsager (p.t. rektor).

Docent og afdelingsleder: Afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting; docent, dr.phil. Aage Aagesen.

Lektorer med forskningspligt: Mag.scient.soc. Heine Andersen (udlånt til HA-centret); cand.polit. Hans Kornø Rasmussen; cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller; cand.merc. Poul Schultz; cand.polit. Harald Vestergaard, HD; cand.merc. Ole Wi-berg, MS.

Lektorvikar med forskningspligt: Cand.polit. John Carlsen (til 31.10.1982).

Adjunkt: Cand.polit. Jesper Strandskov.

Adjunktvikarer: Cand.polit. Gudrun Svestrup Jacobsen (fra 15.5. til 14.7.1983); cand.phil. Kim Møller (fra 1.12.–31.12 1982); kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (udlånt til CTS/ILF) (fra 1.11.1982–30.4.1983).

Kandidatstipendiater: Cand.merc. Klaus Møller Hansen; cand.phil. Kim Møller (fra 1.1.1983); kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (udlånt til CTS/ILF) (til 1.11.1982).

Eksterne lektorer: Professor Søren Kjeldsen-Kragh; seniorkonsulent, cand.polit. Niels Mengel (fra 1.10.1982); cand.pæd. Hans Henning Nielsen (udlånt til CTS/ILF) (fra 1.1.1983); marketingdirektør, cand.merc. Hugo Rønsdal; konsulent, cand.polit. Jens Thomsen.

Projektmedarbejdere: Cand.phil. Kim Møller (til 30.11.1982); cand.merc. Bent Petersen (fra 1.7.1983).

Undervisningsassistenter: Eksportchef, cand.merc. Søren Bork (fra 1.9.1982); cand.merc. Niels Dabelstein (fra 1.9.1982); afdelingschef, cand.polit. Tim Dalskov, HD; direktør, cand.merc. Troels Elgaard; forskningsbibliotekar, cand.merc. Finn Skriver Frandsen; marketing-planlægger, cand.merc. Johan Prior Knock; fuldmægtig, cand.oecon. Lars Kolte (til 1.7.1983); prokurist, cand.merc. Geert Honnens de Lichtenberg; direktør, cand.merc. Jan Holm Møller (fra 1.9.1982); konsulent, cand.oecon. Leif Nellemann; cand.polit. Jesper Rasmussen; vice-president/eksport, civilingeniør, cand.polyt. Kuno Rasmussen, HD (fra 1.9.1982); fuldmægtig Jørgen Schaarup-Jensen, HD (fra 1.9.1982); direktionsassistent, cand.merc. Katrine Steen; vice-generalsekretær, cand.polit. Kristian Sørensen (fra 1.9.1982).

Institutsekretær: Jytte Beckert.

Sekretærer: Grete Colerick; Kate Bøje Larsen; Solveig Drowe Petersen; Annette Stæhr-Olsen.

Ansatte i henhold til lov 488: Connie Skoglund Beck (til 24.4.1983); Helle Schön Jensen.

Institutrådet bestod den 1.1.1983 af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt af følgende valgt af de studerende: Stud.merc. Henrik Jensen, stud.merc. Troels Eisinger Larsen; stud.merc. Torsten Ro Madsen; HD-stud. Hans Vengberg.

2. OPRETTELSE

Institut for Udenrigshandel blev grundlagt i 1932 med det formål at fremme studiet af udenrigshandelens problemer.

3. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. Danmarks internationale konkurrenceevne

Klaus Møller Hansen og Kim Møller har afsluttet første fase af arbejdet med at afdække udviklingen i dansk industris eksportmarkedsandele og hjemmemarkedsandele i 1970'erne. Resultaterne offentliggøres oktober 1983 i Klaus Møller Hansen, Gudrun Sveistrup Jacobsen og Kim Møller: Danmarks internationale konkurrenceevne 1970–1980 – målt ved markedsandele. Bind 1: Oversigt og teknisk redegørelse. Bind 2: Nærings- og nydelsesmidler, tekstil, beklædning, læder, træ, møbler, papir og grafiske artikler. Bind 3: Kemiske produkter, sten-, ler- og glasprodukter, jern- og metalprodukter. Samfundslitteratur, København 1983.

b. Internationalisering af virksomhedens kapitalomkostninger

Arthur Stonehill arbejdede under sit ophold ved instituttet i 1981 som gæsteprofessor med virksomhedernes muligheder for at internationalisere deres kapitalgrundlag. Resultaterne er publiceret i Arthur I. Stonehill & Kåre B. Dullum, *Internationalizing the Cost of Capital: The Novo Experience and National Policy Implications*, John Wiley & Sons, New York 1982. Bogen er udkommet i serien Skrifter fra Institut for Udenrigshandel.

c. Det europæiske valutasamarbejde

Som Småskrift nr. 16 fra instituttet er udkommet: Jens Thomsen: *EMS – det europæiske monetære system*, Nyt Nordisk Forlag – Arnold Busck, København 1983.

d. Valutamarkedets funktionsmåde

Som Småskrift nr. 17 fra instituttet er udkommet: Lars Kolte: *Det danske valutamarked*, Nyt Nordisk Forlag – Arnold Busck, København 1983.

e. Danmarks handelsrelationer med udviklingslandene

Hans Kornø Rasmussen har beskæftiget sig med den økonomisk-politiske udvikling i Egypten, og relationerne mellem Danmark og Egypten. I forbindelse hermed har han publiceret faglige artikler i Samfundsøkonomen, Danida's Tidsskrift Udvikling, Mellemfolkeligt Samvirkes Kontakt og desuden en skolebog »Bomuld« på Forlaget Gyldendal, der beskriver bomuldens vej fra Egypten til Danmark.

4. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNING SARBEJDER

a. Danmarks internationale konkurrenceevne

a1. Klaus Møller Hansen og Kim Møller har forberedt en eksplorativ interviewundersøgelse, der skal forsøge at identificere specifikke konkurrenceevnefaktorer i den danske medicinalvareindustri. Undersøgelsen gennemføres i efteråret 1983.

a2. Klaus Møller Hansen har i perioden udarbejdet et diskussionsoplæg med titlen »Kan tendensen til en globalisering af produktionen empirisk påvises?«. Desuden er udarbejdet et arbejdsnotat om »Udviklingen i danske markedsandele for industriprodukter i Norden og EF fra 1972 til 1980«. Arbejdsnotatet publiceres i oktober 1983 som artikel i bogen »Er EF's fremtid også Danmarks?« redigeret af Henrik Heie.

a3. Til samme bog har Kim Møller udarbejdet artiklen »Forskningsamarbejdet i EF – en oversigt«. Det videre arbejde med komparative studier af 21 OECD-landes udgifter til forskning og udviklingsarbejde har bl. a. givet sig udtryk i en række indlæg i dagspressen i forbindelse med offentliggørelsen af den danske forskningsstatistik vedr. erhvervslevets forskningsindsats i 1981. I forbindelse med Planlægningsrådet for Forskningens kommende hvidbog om forskningen i Danmark holdt Kim Møller endvidere et foredrag med titlen »Særlige træk ved erhvervsudviklingen i Danmark af betydning for forskningssystemets udvikling« ved en konference i forskningssekretariatet d. 15.12.1982. Endelig har han deltaget i diskussionen om teknologivurdering gennem indlæg i dagspressen og gennem udarbejdelsen af artiklen »Teknologivurdering og interessemodsatninger i Danmark«. Artiklen publiceres i antologien »Kritiske perspektiver på teknologivurdering« redigeret af Jannet Grønfeldt og Susanne Nielsen.

a4. Klaus Møller Hansen og Jesper Strandskov har udarbejdet arbejdsrapporten »Nichestrategier – specialisering gennem opbygning og udvikling af konkurrencebarrierer«, der er publiceret som nr. 4 i instituttets serie af arbejdsrapporter. Endvidere har Klaus Møller Hansen og Jesper Strandskov i Orientering nr. 1, 1983 publiceret artiklen »Nichestrategi og nicheposition«.

a5. Klaus Møller Hansen, Kim Møller og Jesper Strandskov har i beretningsåret arbejdet på opbygning af en database i forbindelse med en undersøgelse af FoU-udgifternes betydning for Danmarks internationale konkurrenceevne. Resultaterne af analysen vil blive præsenteret på en økonometrisk konference i Paris, arrangeret af Institut National de la Statistique et des Etudes Economiques og National Bureau of Economic Research, september 1983.

b. Eksportmarkedsundersøgelser ved hjælp af online-databaser

Ole Wiberg har som led i et studieophold ved Graduate School of Business Administration, University of Washington, Seattle, foretaget dataindsamling til brug for sit forskningsprojekt vedrørende danske virksomheders eksportmarkedsundersøgelser ved hjælp af EDB-baseret markedsinformation.

c. Danmarks internationale handel med tjenesteydelser

Efter den indledende fase af dette projekt er der udarbejdet en ramme for det videre arbejde i et projektoplæg, der har dannet grundlag for en bevilling fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Det videre arbejde vil koncentrere sig om tjenesteydelseshandel i relation til konsulentvirksomhed, arbejdsydelser og teknologi. En kortere artikel: »USA ønsker fri handel med tjenesteydelser« er offentliggjort i *Sparekassen*, nr. 3, 1983.

d. Direkte investeringer og eksport

I slutningen af forrige beretningsperiode indledte instituttet et større forskningsprojekt, der blandt andet skal søge at klarlægge sammenhængen mellem dansk erhvervslivs direkte investeringer i udlandet og omfanget og sammensætningen af danske virksomheders eksport.

Som en del af projektet har Harald Vestergaard i samarbejde med Poul Schultz påbegyndt en systematisk oversigt over danske direkte investeringer i udlandet som udgangspunkt for empiriske undersøgelser af de forskelligartede direkte investeringers betydning for danske virksomheders internationale konkurrenceevne.

Som en anden del af projektet planlægger Poul Schultz en undersøgelse af danske virksomheders deltagelse i Joint Ventures som led i internationale projektleverancer – baseret på et studium af udvalgte eksempler på danske NIC-leverancer.

e. Danske virksomheders internationaliseringsproces

Poul Schultz og Jesper Strandskov har i slutningen af beretningsåret indledt en bredere anlagt undersøgelse af danske virksomheders internationale udviklingsproces. Undersøgelsen, der har til formål dels at analysere motiverne og strategierne bag danske virksomheders internationalisering, og dels at undersøge de driftsøkonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige konsekvenser af internationaliseringen, vil blive gennemført på baggrund af såvel en større empirisk kortlægning af, hvilke faktorer der er bestemmede for danske virksomheders internationaliseringsmotiver og -adfærd, som et casebaseret studium af udvalgte virksomheders beslutningsproblemer i forbindelse med internationaliseringen.

f. Danmarks handelsrelationer med udviklingslandene

Hans Kornø Rasmussen vil arbejde videre med problemstillinger i den danske samhandel med u-landene. Specielt vil der blive lagt vægt på relationerne til de såkaldte NIC-lande.

g. Ø-samfunds og mindre staters økonomiske og politiske problemer

Hans Kornø Rasmussen vil i foråret 1984 beskæftige sig med ø-samfund og mindre staters specielle økonomiske og politiske problemer, med eksempler fra Mauritius og Réunion.

h. Udviklingsproblemer i relation til mindre kunstvandingsprojekter

I beretningsperioden udarbejdede Henrik Schaumburg-Müller et revideret forskningsoplæg til en genansøgning om støtte fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning. Ansøgningen blev ikke imødekommet, og projektet er stillet i bero.

5. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

a. Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel

Instituttet har i beretningsperioden udsendt numrene 70 og 71 af Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder handelshøjskolens egne dimittender i

udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusarrangementer, gæsteforelæsninger, mødearrangementer, case studies, studierejser til fremmede markeder, virksomhedsbesøg etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af instituttets nye forskningsresultater. Meddelelserne redigeres af Kim Møller, Hans Kornø Rasmussen og Ole Wiberg.

b. Studierejserapporter

Instituttet har i 1982 udsendt en rapport over deltagerindtryk fra en cand. merc.-studierejse til Bruxelles og Paris den 17.–25. april 1982. I rapporten indgår en række resuméer fra studiebesøg hos internationale organisationer, danske repræsentationer samt danske datterselskaber og forhandlere i de nævnte byer.

»Joint Ventures i Mexico – Baggrund og muligheder«, Institut for Udenrigshandel, Handelshøjskolen i København 1982, 143 sider, er udarbejdet på basis af deltagerindtryk fra instituttets studierejse til Mexico for HD, 8. semester i januar 1982. Rapporten indeholder observationer vedrørende generelle udviklingstræk i Mexico's økonomi, dets behov for teknologiimport og reguleringer heraf samt danske virksomheders produktions- og afsætningsaktiviteter på det mexicanske marked. Som antydning i titlen indtager Joint Ventures problemstillingen – i teori og praksis – en væsentlig placering i rapporten. Bearbejdelsen af rapportens grundmateriale og udarbejdelsen af de enkelte kapitler er foretaget af cand. polit. Eskil Westh, HD i samarbejde med de deltagende lærere: Poul Schultz, Lauge Stetting, Ole Wiberg og Harald Vestergaard med sidstnævnte som koordinator og redaktør.

c. Working Papers fra Institut for Udenrigshandel

Instituttet har påbegyndt udgivelsen af en ny Working Paper-serie, hvori publiceres foreløbige forskningsresultater og i et vist omfang undervisningsmateriale med henblik på afprøvning inden eventuel publicering under anden form.

I beretningsåret er udkommet følgende Working Papers:

WP 1/1983 Jesper Strandskov:

Velfærds- og fordelingsmæssige aspekter af EF's prispolitik på landbrugsområdet, 12 sider

WP 2/1983 Jesper Strandskov:

Hovedtræk af udviklingen i EF's fælles landbrugspolitik, 33 sider

WP 3/1983 Henrik Schaumburg-Müller:

A study of trade in services: Some theoretical considerations and trends in Denmark's trade in services in the 1970s. 30 sider

WP 4/1983 Klaus Møller Hansen og Jesper Strandskov:

Nichestrategier – specialisering gennem opbygning og udvikling af konkurrencebarrierer, 30 sider

WP 5/1983 Kim Møller:

Forskningssamarbejdet i EF – en oversigt, 28 sider

WP 6/1983 Troels Elgaard:

International markedsføring, 122 sider.

6. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER

Instituttet har i beretningsperioden samarbejdet med en lang række danske og udenlandske institutioner og organisationer.

7. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.M.

Cand. merc. Niels Bjöl, Grundfos A/S, om »Tilpasning af salgorganisation på udenlandske markeder: Grundfos i Spanien«.

Direktör, cand.polit. Kåre B. Dullum, MBA, Novo Industri A/S, om »Langsigtet finansiel planlægning i en ekspansiv multinational koncern«.

Direktör Vagn Genter, Brdr. Hartmann A/S, om »Licensiering som internationaliseringsstrategi for en dansk emballage- og emballagemaskine-producerende virksomhed – med særlig vægt på det spanske marked«.

Projektleder Erik Rolf Jensen, Institut for Fremtidforskning, om »Spanien – økonomiske/politiske perspektiver«.

Kontorchef, cand. merc. Jørgen Dan Jensen, IFU, om »IFU som partner for danske direkte investorer i udviklingslandene, fordele og ulemper«.

Divisionsplaner, cand. merc. Søren Anker Ladefoged, ISS A/S, om »Strategiske og organisatoriske overvejelser i forbindelse med international afsætning af serviceydelser«. Eksemplificeret med ISS's erfaringer fra Bruxelles og Paris.,

Merkantildirektör Erling Larsen, A/S Fisker & Nielsen, om »International markedsføring via salgsdatterselskaber – med særlig vægt på Spanien«.

Direktör, cand. merc. Uffe B. Johansen, ISS Center for Management Development a.s., om »Strategisk ledelse i en multinational servicevirksomhed«.

Statsautoriseret revisor Jørgen Skou, Arthur Andersen & Co., om »Danske virksomheders internationale skatteplanlægning – herunder et praktisk eksempel – samt udenlandske virksomheders skattemæssige overvejelser i forbindelse med etablering i Danmark«.

8. ANDEN VIRKSOMHED

a. Virksomhedsbesög

Den 17. september arrangerede instituttet for 5. semester-studerende under HD-studiet i udenrigshandel et indledende virksomhedsbesög hos A/S E. Damberg Group-Raaco i Nykøbing F. Som led i virksomhedsbesöget orienterede direktör Allan Søgaard, HD, om Raaco's udvikling og idégrundlag, ligesom direktör Jørgen Hald, HD, forelæste om oprettelse og styring af udenlandske datterselskaber.

Ligeledes for HD, 5. semester arrangerede instituttet den 6. december et temamöde i Udenrigsministeriets Handelsafdeling om »Offentlig eksportfremme i Danmark« med deltagelse fra handelsafdelingen, Erhvervenes Eksportfremme Sekretariat samt Eksportfremmerådet.

b. Studierejser

Fra 16. til 29. januar gennemførte instituttet en studierejse til Spanien for afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel. Studierejsten omfattede ca. 30 besög hos såvel span-

ske myndigheder, virksomheder og organisationer som danske virksomheders datterselskaber og forhandlere i Spanien. Herudover omfattede programmet en række foredrag på den danske ambassade i Madrid, dels ved ambassadens egne medarbejdere, dels ved indbudte eksperter i markedsføringsmæssige, juridiske og finansielle spørgsmål i tilknytning til virksomhedsetablering og afsætningsarbejde på det spanske marked. Udover Madrid indgik Bilbao og Barcelona i studierejsens program.

Studierejsen blev tilrettelagt af Poul Schultz i samarbejde med handelsråd Andrew Jensen, Ambassaden i Madrid. Fra instituttet deltog endvidere Jesper Strandskov og Ole Wiberg. En rapport om studierejsen er under udarbejdelse og forventes at foreligge i løbet af efteråret. Rapportens udarbejdelse forestås af cand. merc. Bent Petersen i samarbejde med Jesper Strandskov.

Fra 20. april–1. maj 1983 gennemførte instituttet i samarbejde med Handelshøjskolens Institut for Europæisk Markedsret en studierejse til Bruxelles og Paris for 60 cand. merc.-studerende med specialer inden for international handel og jura. Programmet omfattede to dages ophold i Bruxelles med møder i EF-Kommissionen, Den danske EF-repræsentation samt hos to danske virksomheders belgiske datterselskaber. I Paris gennemførtes møder i OECD og Verdensbanken. Endvidere gennemførtes virksomhedsbesøg hos Banque Worms, samt hos 13 danske virksomheders franske datterselskaber. Hovedparten af disse studiebesøg blev afviklet i mindre grupper. Fra instituttet forestod Hans Kornø Rasmussen, Jesper Strandskov og Harald Vestergaard studierejsens forberedelse og gennemførelse. En studierejserapport vil foreligge i efteråret 1983.

c. Dimittendkontakt

Instituttet har i beretningsåret gennem sin bestyrelsesrepræsentant Ole Wiberg vedligeholdt sit samarbejde med Udenrigshandelsklubben, som er stiftet af en kreds af dimittender i udenrigshandel.

d. Bedømmelsesudvalg

Ole Wiberg har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende et adjunkt-/lektorvikariat ved Handelshøjskolen i Århus.

Harald Vestergaard og Henrik Schaumburg-Müller har med sidstnævnte som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende tildeling af et kandidatstipendium ved Institut for Udenrigshandel. Henrik Schaumburg-Müller har endvidere deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af et eksternt lektorat i International økonomi ved Institut for Udenrigshandel.

N. EDB-CENTERET

(Centeret for datamatik)

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Leder: Lektor, cand.stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen.

Lektorer med forskningspligt: Civilingeniør Gert Bechlund, civilingeniør Tage Henriksen, HD.

Programmør: Torben Boyd.

Operatører: Ulla Larsen; John Nielsen; William Storm.

Sekretærer: Margrete Beck; Hanne Kriesz (deltid), fratrådt 1.3.1983; Christine Skourup (deltid), tiltrådt 1.5.1983.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

EDB-centeret blev oprettet i 1970, hvor Handelshøjskolens første datamat, en IBM 1130, blev anskaffet. Centeret skal yde service til Handelshøjskolens studerende og institutter samt afholde kursus i anvendelse af anlægget.

Den 8. april 1976 besluttede konsistorium under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd at oprette et tværfagligt center for datamatik opdelt i to afdelinger, EDB-afdelingen og informationsforskningsafdelingen.

EDB-afdelingens funktion er blandt andet al drift af EDB-centret, afvikling af programmer og vejledning om hensigtsmæssige standardprogrammer og analysestrategier. Endvidere skal afdelingen udbyde programmeringskurser for HA-studerende, videregående kurser for cand.merc.-studerende og kurser i anvendelse af programpakker samt i begrænset udstrækning yde programmeringsservice over for brugerne. Desuden blev der pålagt EDB-afdelingen en sådan forskning, at opgaverne kan løses.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSSARBEJDER

Gert Bechlund har i samarbejde med det sproglige fakultets terminologiafdeling udarbejdet en datamatisk repræsentation af multiple tegnsæt. Desuden forskes i mekanismer til dynamisk tilpasning af styresystemparametre, så en optimal driftssituation tilstræbes uanset belastningssituationen.

Tage Henriksen har i samarbejde med afdelingens øvrige medarbejdere fortsat udviklingen og vedligeholdelsen af en række Primos hjælpekommandoer. I forbindelse med kursusaktiviteten har Tage Henriksen vist, hvorledes man kan udføre »fri tekst søgning« i alle bibliotekets eksisterende bogregistre.

4. PUBLIKATIONER

Gert Bechlund:

- Terminalorienteret databehandling – grundbog.
- Plotning af histogrammer og kurver.

Desuden en række noter vedrørende konkrete EDB-programmer eller anvendelser.

Tage Henriksen:

- Fortran Programmering. Terminalorienteret grundbog. 1983.
- Fortran Programmering. Supplementsbog. 1983.
- Subprogramliste. 1983.
- SPSS. Startvejledning. 1982.
- Filhjælpeprogrammer. 1982.

5. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Gert Bechlund er formand for det økonomiske fakultets EDB-udvalg og medlem af konsistoriums EDB-udvalg.

Peter Kierkegaard er formand for Danish Prime Users Association og fra september 1982 tillige Præsident for European Prime Users Association.

Peter Kierkegaard er censor i statistik ved Københavns Universitet.

6. DATAMATKONFIGURATION OG PROGRAMMEL

EDB-anlægget består af følgende udstyr fordelt på højskolens forskellige lokaliteter:

Julius Thomsens Plads:

1 Prime 550 med følgende specifikation og ydre enheder:

- 1 centralenhed med 2 Mb hovedlager
- 1 båndstation 1600 BPI
- 2 disktestationer
- 3 diskstationer à 300 Mb, udskiftelige diskpakker
- 1 diskstation à 600 Mb, fast disk
- 1 linieskriver 430 linier/min., tegnsæt: 96 tegn
- 1 linieskriver 300 linier/min., tegnsæt: 64 tegn
- 1 kortlæser 300 kort/min. (selvbetjeningskortlæser)
- 1 operatørkonsol
- 1 plotter
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Nansensgade)
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Howitzvej)
- 1 koncentrator (styrer max. 16 terminallinier til Fabrikvej)
- 64 terminallinier (heraf 8 til Nansensgade, 6 til Howitzvej og 14 til Fabrikvej)

Fabrikvej:

- 1 linieskriver 125 linier/min.
- 1 koncentrator (styrer max. 16 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Howitzvej:

- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Turesensgade:

- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Terminaler:

Højskolen disponerer over følgende terminaludstyr, der efter behov udlånes til brugere.

Udlånsvirksomheden administreres af William Storm efter retningslinier fra Konsistoriums EDB-udvalg.

- 55 dataskærme
- 12 skrivemaskineterminaler
- 1 disketteenhed
- 4 hard-copy skrivere

Modemudstyr:

- 24 modems 300 BPS
- 5 modems 2400 BPS
- 2 modems 9600 BPS

En del af terminalerne er p.t. placeret i højskolens brugerrum således:

Turesensgade	lokale 4098:	1 skrivemaskineterminal, 1 skærmterminal
Jul. Th. Plads	lokale 211:	6 skærmterminaler
Jul. Th. Plads	lokale 212:	6 skærmterminaler
Howitzvej	lokale 202:	1 skærmterminal, 1 skrivemaskineterminal
Fabrikvej	lokale 549:	6 skærmterminaler, 3 skrivemaskineterminaler

Der er adgang til brugerrummene i højskolens åbningstid.

7. PROGRAMMEL

Driftssystem incl. editor og fil-hjælpeprogrammer

FORTTRAN oversætter

FORTTRAN 77

BASIC oversætter

BASIC fortolker

COBOL oversætter

RPG oversætter

PASCAL oversætter

APL

Debugger

FORMS skærmprogrammer

MIDAS databasesystem

DBMS databasesystem

HASP kommunikationsprogram

PRIMENET kommunikationsprogram

SPSS statistikpakke

GENSTAT statistikpakke

NAG subprogrambibliotek

SSP subprogrambibliotek

HSP subprogrambibliotek

STATSYS statistikpakke

IFPS finansiel planlægning

IPB finansiel planlægning

MCH multiple choice retteprogram

VPLOTLB plottebibliotek

Bibliotekets bogkatalogprogrammer

Administrationens matrikelprogrammer for HA, SPROG, CM og HD 1. del.

Stabsmatrikel.

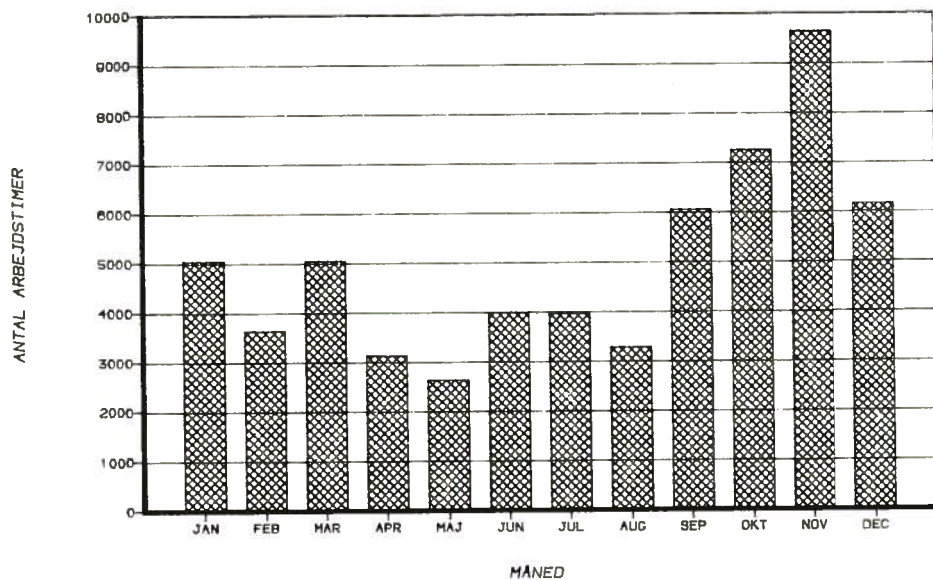
8. DRIFTSSTATISTIK

Handelshøjskolens studerende og medarbejdere har i perioden 1. august 1982 til 31. juli 1983 anvendt højskolens datamat i i alt 79.457 timer imod 60.328 timer i den foregående beretningsperiode. Dvs. at der har været en stigning på 32%.

Fordelingen på de enkelte måneder er vist i nedenstående diagram.

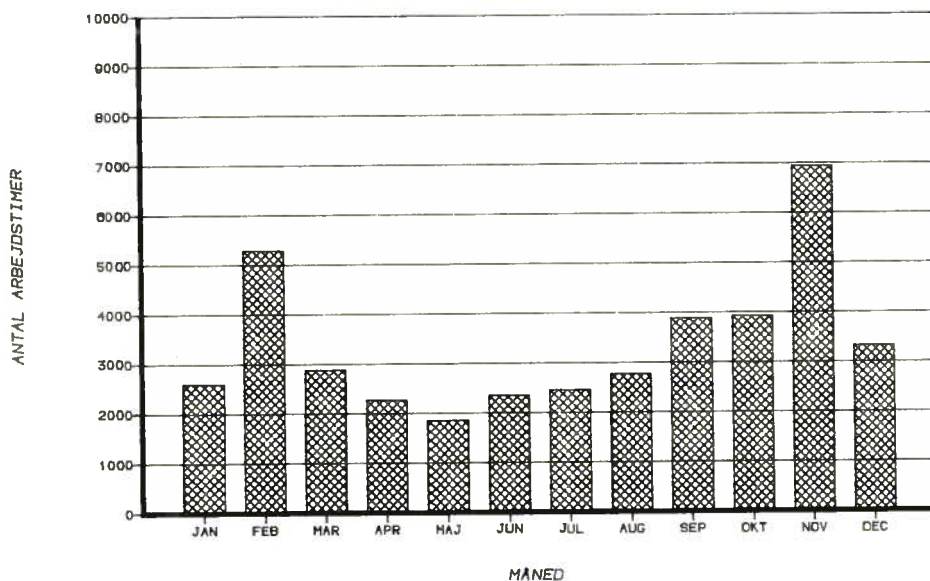
TOTAL ANTAL ARBEJDS TIMER PÅ HHK'S P550

FORDELT PÅ MÅNEDER I ÅR 1982

TOTAL ANTAL ARBEJDS TIMER PÅ HHK'S P550

FORDELT PÅ MÅNEDER I ÅR 1981

9. KURSUSVIRKSOMHED

Tage Henriksen og Gert Bechlund har parallelt med den almindelige undervisning for HA, CM og HD afholdt såvel elementære som videregående EDB-kurser inden for emnerne generel databehandling, videregående programmering, SPSS og plotning.

O. INFORMATIONSFORSKNINGSAFDELINGEN (IFA)

(Centeret for datamatik)

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Centret ledes kollektivt af alle medarbejderne.

Lektorer med forskningspligt: Lic. techn. Niels Bjørn-Andersen; lic. techn. Leif Bloch Rasmussen.

Lektorvikarer med forskningspligt: Civilingeniør Paul Lindgreen; lic. techn. Thomas Skousen.

Kandidatstipendiat: Cand. merc. Jannet Grønfeldt.

Projektmedarbejdere: Mette Djørup, ED; cand. merc. Susanne Kandrup; stud. scient. Yvonne Kaysen; cand. scient. Ole Monrad; stud. merc. Torbjørn Nielsen.

Ekstern lektor: Lic. techn. Finn Hindkjær Pedersen.

Sekretær: Ulla Pyndt, ED.

Undervisningsassistenter: H. C. Andersen; Niels Beck; Jan Christensen; H. P. Hansen; Frank Heiberg; Aase Hellemann; J. Holm-Pedersen; Christian Jespersen; S. Jørgensen; J. Pedersen; Erik Rasmussen; Henrik Schilder; Klaus Skjærbek; Flemming Strange; P. Stærmosé; Aase Sørensen.

Gæstprofessorer: Ulrich Briefs; Bjørn Hennested; Wilhelm Steinmüller.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

IFA blev oprettet ved beslutning af Konsistorium den 8. april 1976. IFA fungerer som et tværfagligt center med medarbejdere udlånt fra Handelshøjskolens økonomiske institutter eller ansat ved fonds. Disse skal drive forskning og undervisning i problemstillinger vedrørende konstruktion og anvendelse af informationssystemer, idet hovedvægten lægges på de problemorienterede, brugerrelaterede aspekter.

3A. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

JUNO-projektet er et teknologivurderingsprojekt, som gennemføres af IFA i samarbejde med Administrationsdepartementet, CO II, HK og DJØF. Projektet tager udgangspunkt i indførelsen af et edb-journaliseringssystem i fem institutioner i statsforvaltningen. Formålet med projektet er at udvikle og afprøve forskellige metoder til teknologivurdering samt at skabe grundlag for en mere principiel debat om emnet. Om projektet generelt arbejdes der med en afsluttende rapport. Betegnende for projektet er, at anvendelsen af edb-journaliseringssystemet i de store institutioner, der har været med i

projektet, har været ramt af tekniske vanskeligheder. Endvidere er det betegnende, at en del af projektaktiviteterne lever videre, skønt selve teknologivurderingsprojektet, eller i hvert fald bevillingen, udløber. I årets løb er der udkommet en debatpjece: Teknologivurdering – er det en ko?, ligesom der i projektets regie har været holdt en konference om emnet med deltagelse af alle involverede institutioner.

I JUNO deltager fra IFA Leif Bloch Rasmussen, Jannet Grønfeldt, Susanne Kandrup og Mette Djørup.

Daphne-projektet (v. Susanne Kandrup, Yvonne Kaysen, Leif Bloch Rasmussen).

Første del af Daphne-projektet om telekommunikation og betalingsformidling er afsluttet i beretningsperioden. Projektet skulle vurdere konsekvenserne af den nye telekommunikationsteknologi på betalingsformidlingsområdet set ud fra FTF's (Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd) synspunkter. Desuden skulle der opstilles mulige handlinger, som kunne danne basis for FTF's medbestemmelse på udviklingen.

Projektet er gennemført via et samarbejde mellem FTF og IFA, idet en række organisationer tilknyttet FTF har været involveret i arbejdet. Økonomisk støtte er givet af Teknologirådet.

Projektets resultater er offentliggjort i to forskellige publikationer:

- En pjecce til FTF's medlemmer: »Teknologien er ikke neutral«
- En forskningsrapport til Teknologirådet: »Telekommunikation og betalingsformidling«, hvori grundlaget for pjecen er beskrevet i detaljer.

Anden del af Daphne-projektet, der skal behandle spørgsmålet om telekommunikation og personlig integritet og organisationsintegritet er startet den 1. marts 1983. I dette delprojekt er det tanken at undersøge, hvilke data der er registreret om FTF's medlemsorganisationer og den enkelte ansatte i såvel offentlige som private registre. Desuden skal det undersøges, hvorledes de enkelte organisationer og det enkelte medlem stiller sig til disse data; hvilke holdninger har man i dag til de registreringer, der finder sted. Projektet skal, i lighed med det første, munde ud i forslag til konkrete handlinger, som den enkelte organisation, det enkelte medlem, kan iværksætte med henblik på at få registerindblik, registerforståelse og medbestemmelse på registreringernes omfang, indhold og anvendelse.

Projektet bliver gennemført som en tosidig proces, hvor den ene skal søge at afklare indhold og anvendelse af registreringer for en række personer og organisationer, opgjort af personerne og organisationerne selv, og hvor den anden skal foretages af udenforstående »eksperter«. Det er altså tanken at få adgang til og kortlægge alle registreringer overhovedet.

Forsøg med etb på Handelshøjskolen i København (v. Torbjørn Nielsen, Leif Bloch Rasmussen og Thomas Skousen).

I løbet af foråret 1982 tilrettelagde etb-udvalget, nedsat under Konsistorium, i samarbejde med IFA et forsøg med etb på HHK. Etb-forsøget blev sat i gang pr. 1. september 1982 og afsluttedes pr. 1. juli 1983.

Formålet med etb-forsøget var dels at undersøge de organisatoriske og arbejdsmæssige konsekvenser af etb, dels at afprøve anvendelsesmulighederne og dels at efteruddanne de implicerede administrative medarbejdere. Erfaringerne skal bruges i beslutningsprocessen omkring etablering af etb på HHK.

Parallelt med forsøget er gennemført kurser i »Etb og medbestemmelse« for HHK's administrative personale for at få opbygget en grundlæggende viden om etb, konsekvenserne heraf og mulighederne for at øve indflydelse.

Etb-udvalget udvalgte fire afdelinger, herunder IFA, til forsøget, der hver skulle have installeret et etb-anlæg. Medarbejderrepræsentanter fra hver af de fire afdelinger valgte selv på grundlag af tilbudsmateriale og demonstrationer fra en række leverandører deres anlæg.

I forbindelse med forsøget har IFA fulgt og analyseret forløbet, herunder udarbejdet retningslinier for gennemførelse af etb-forsøg og -installation på HHK – og andre offentlige institutioner.

Metoder i systemarbejde (v. Ole Monrad).

Sammen med Hasse Clausen er Ole Monrad i gang med projektet »Metoder i systemarbejde«. I efteråret 1982 arrangerede Hasse Clausen en række møder på Datalogisk Institut med lærere, studerende og praktikere som deltagere. Fra IFA deltog Paul Lindgreen, Ole Monrad og Thomas Skousen. Formålet var at få belyst det teoretiske grundlag for et kursus i »Metoder i systemarbejde«. Formålet med forårets arbejde var at arbejde det fremkomne materiale til en bog til brug i undervisningen ved Datalogisk Institut og Handelshøjskolen inden for det omtalte emne. Dette arbejde blev fremlagt ved et seminar midt i juni. På dette møde deltog en række indbudte fra erhvervslivet samt deltagere fra efterårets møder. Dette har givet anledning til forbedringer til en kommende bog, der dels vil gennemgå det filosofiske og videnskabelige grundlag for metoderne, dels vil se på en række forskellige områder inden for metoder til udvikling af edb-systemer. Endelig vil der i et afsluttende afsnit blive redegjort for en række sammenhænge mellem metoderne og mellem metoderne og den bagvedliggende filosofi og videnskab, sådan som vi ser den. En foreløbig udgave af bogen anvendes til efterårets undervisning.

Systemspecifikation (v. Paul Lindgreen).

Paul Lindgreen har studeret nogle vigtige sproglige principper bag specifikation af resultater fra datamatiske systemer (rapporter, statistikker, etc.). Hovedproblemet er ved fastlæggelse af systemets funktion at beskrive denne i relation til omgivelserne, så beskrivelsen på den ene side bliver fuldstændig og utvetydig og på den anden side rimelig let at forstå. den information, der repræsenteres i resultaterne, må beskrives direkte ud fra fænomenerne i brugernes verden og ikke ud fra, hvorledes de er repræsenteret datamatisk. Ved at vælge en hensigtsmæssig måde at beskrive informationsstrukturen i brugersystemet på og ved at benytte nogle universelle principper i det naturlige sprog kan man opnå, at specifikationerne bliver umiddelbart forståelige og samtidig fuldt præcise.

CISM-projektet (v. Niels Bjørn-Andersen).

Niels Bjørn-Andersen har færdiggjort det store internationale forskningsprojekt »Computer Information Systems and Management« med deltagelse fra fem lande. Projektet analyserer informationssystemers indflydelse på ledere og organisationsstruktur. Ud over de henvendte 50 publikationer, som projektet har resulteret i, er den afsluttende hovedrapport færdiggjort og under overvejelse hos forlag. Bogen ventes at udkomme i foråret 1984.

3B. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Niels Bjørn-Andersen: The Changing Role of Secretaries and Clerks. I Harry Ottway & Malcolm Peltu (red.): New Office Technology: Human and Organisational Aspects. Francis Pinter Publishers, London og Ablex, New Jersey, USA, 1983.

Niels Bjørn-Andersen (red.): Towards Tools for Transition Systems Design Methodologies. IFA, februar 1983. Eget bidrag: Information Systems Design Methodologies through the Looking Glass.

Niels Bjørn-Andersen: A Scandinavian Model for Utilization of Information Technology in the Office of the Future. Paper præsenteret på IFIP W.G. 8.2-konference, Ann Arbor, december 1982.

Niels Bjørn-Andersen: 200 millioner til mikro. Kronik i Politiken, september 1982.

Niels Bjørn-Andersen: Information Technology and Power Changes in Organizations – prospects of technology agreements and technology assessment. I Klaus Grewlich & Finn Hindkjær Pedersen (red.): Representation and Sharing of Power in Information Society. EEC Official Publication Centre, Luxemburg, 1983.

Niels Bjørn-Andersen: Skandinavisk model for fremtidens administrative arbejdsplads. Årsberetning fra Uddannelsesnævnet for handels- og kontorområdet, 1982.

Niels Bjørn-Andersen: Hvor blev borgeren af i det kontantløse samfund? Indlæg på seminar om informationssamfundet arrangeret af Telestyrelsen og Edb-Rådet, april 1983.

Niels Bjørn-Andersen, Michael Earl, Olav Holst og Enid Mumford: Information Society, for richer for poorer. EF's FAST-program, North-Holland, 1982.

Bent Arnberg og Niels Bjørn-Andersen: Edb og arbejde. IFA, februar 1983.

Torben Agersnap og Niels Bjørn-Andersen: Social Control by EDP in Denmark. Rapport til EF-Direktorat 5, Sociale Anliggender, på foranledning af det tyske EIFIP-Institut, Frankfurt.

Jannet Grønfeldt: Informationssamfundet år 2000 – forældet teknologi eller nytænkning. Dansk Telefonforenings medlemsblad Hallo 4/83.

Jannet Grønfeldt og Susanne Kandrup Nielsen: Kvinderne og Daphne. I Samfundsøkonomen nr. 3, 1983.

Susanne Kandrup: Education for the users, by the users, with the users. I U. Briefs, C. Ciborra og L. Schneider (red.): Systems design for, with and by the users.

Paul Lindgreen: Systemørens rolle i et edb-projekt. Data nr. 3/82.

Paul Lindgreen: Systemørens arbejde og metoder. Data nr. 5/82.

Leif Bloch Rasmussen: ETB's magt og menneskets. Sprog og Erhverv, nr. 3, 1982.

Leif Bloch Rasmussen: Konsekvenser, uddannelse og medbestemmelse på informationsteknologien – debatten i Skandinavien. I Trevor Jones (red.): Mikroelektronik og samfund. Nyt Nordisk Forlag, 1982.

FTF og IFA: Telekommunikation og betalingsformidling. Forskningsrapport, IFA og FTF, 1983.

FTF og IFA: Teknologien er ikke neutral – en pjece om telekommunikation, betalingsformidling og medbestemmelse. FTF, november 1982.

IFA: Teknologivurdering – er det en ko? Samfundslitteratur, februar 1983.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Susanne Kandrup Nielsen har deltaget i IFIP W.G. 9.1 Working Conference on Systems Design For, With, and By the Users, i Riva del Sole, Italien, den 20.–24. september 1982. Desuden har Susanne Kandrup arrangeret et seminar om kvinder og teknologi på HHK i dagene 30–31. maj 1983, hvori deltog kvindeforskere fra hele landet.

I samarbejde med Ole Monrad har Susanne Kandrup udviklet et kursus i projektarbejde/projektledelse.

Niels Bjørn-Andersen er medlem af Dansk Databehandlingsforenings faggruppe vedrørende kontorautomatisering og har i den forbindelse arrangeret et to-dages seminar. Niels Bjørn-Andersen har i perioden været medlem af en ekspertkomité under EF's 3. Direktorat, Interne Markeds- og Industriforhold. Gruppens navn er COST II BIS Working Group on Human Factors. Den har bl. a. holdt 2 møder i Bruxelles i beretningsperioden.

Jannet Grønfeldt samarbejder med grupper i Dansk Telefonforening om forskellige teknologispørgsmål samt omkring omlægning af organisationerne hos KTAS og FKT. Af andre aktiviteter kan nævnes, at Jannet Grønfeldt har haft barselsorlov.

5. GÆSTEFORLÆSNINGER

Der er i beretningsperioden blevet afholdt to forelæsninger af gæstprofessorer ved IFA:

Ulrich Briefs, Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliches Institut: Arbejderbevægelsens muligheder for indflydelse på den teknologiske udvikling.

Bjørn Hennestad, Bedriftsøkonomisk Institutt, Oslo: En kulturel forståelse af organisationer – nogle refleksioner i tilknytning til et igangværende projekt baseret på kognitiv kortlægning.

P. HA-CENTER

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Centerleder: Afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen.

Lektor med forskningspligt: Lektor, mag. scient. soc. Heine Andersen.

Eksterne lektorer: Lektor, cand. polyt. Oli B. G. Madsen; lektor, cand. scient. Mogens Esrom Larsen.

Gæsteforsker: Seniorstipendiat, cand. polit. Christian Knudsen.

Undervisningsassistent: Fuldmægtig, mag. art. Ib Hansen.

Adm. medarbejder: Michael Møller Nielsen, HA (fratrådt 31.1.1983).

Sekretær: Annelise Klüwer.

Projektmedarbejdere: Cand. merc. Jesper Schmidt, stud. merc. Gylfi Arnbjørnsson.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Centeret er oprettet i 1977 som en tværinstituttlig samarbejdsramme omkring ændringer af HA-studiet. Efterhånden er centerets medarbejdere blevet inddraget mere generelt i arbejdet med revision af de erhvervsøkonomiske uddannelser, ligesom der er igangsat uddannelses- og videnskabsforskning med særlig orientering mod erhvervsøkonomien, bl. a. til støtte for det studieudviklende arbejde.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

A. Studiestrukturarbejde

Orla Brandt Jensen har som formand for HA-fællesudvalget deltaget i udarbejdelsen af forslag til HA-rammebekendtgørelse samt forslag til ny HA-optagelsesbekendtgørelse. Som mødeleder for HD-fællesudvalget har *Orla Brandt Jensen* deltaget i udarbejdelse af HD-rammebekendtgørelse og forslag til ny HD-optagelsesbekendtgørelse. Endvidere er *Orla Brandt Jensen* inddraget i udarbejdelsen af forslag til revisorkandidatstudiet, herunder bekendtgørelsesforslag, og i planlægningen af den erhvervsøkonomiske uddannelse på RUC, ligesom han deltager i HD-revisionsarbejdet og i planlægningen af en kombinationsuddannelse for datalogi og erhvervsøkonomi.

Michael Møller Nielsen har ligeledes deltaget i HA-fællesudvalget.

B. Forskning

Projektet »Erhvervsøkonomiens udvikling med hensyn til forskning, undervisning og de erhvervsfunktioner, erhvervsøkonomer udøver« er med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd videreført af en projektgruppe bestående af *Heine Andersen*, *Christian Knudsen*, *Michael Møller Nielsen*, *Jesper Schmidt* og *Gylfi Arnbjørnsson*. Projektet omhandler studiet af samspillet mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet med særligt henblik på civiløkonomers funktioner, som civiløkonomer som ledere og specialister udfører i virksomhederne, og de behov for kundskaber og kvalifikationer, der følger heraf. Analysens resultater sammenholdes med en analyse af, hvilken viden og hvilke kvalifikationer der faktisk anvendes i leder- og specialistfunktioner, samt med en analyse af den faglige og forskningsmæssige udvikling inden for de erhvervsøkonomiske fagområder. Forskningens hovedsigte er således at søge belyst samspillet mellem de nuværende og fremtidige funktionelle behov, som de erhvervsøkonomiske kundskabsområder møder og vil møde fra praksissiden.

Endvidere indgår i projektet studiet af den faglige og forskningsmæssige udvikling i de erhvervsøkonomiske fagområder samt af disses metodemæssige problemer.

Publikationsvirksomhed

Heine Andersen: Mod en kritisk-teoretisk forståelsesramme til analyse af erhvervsøkonomiske fags udvikling. (Bidrag til konference om »Økonomi og videnskabeteori«, november 1982, under udgivelse).

Heine Andersen: Rationalitet, kommunikation, arbejdsdeling. Nogle teser om vidensgrundlag og integrationsmuligheder, økonomi/sprog. I: Nielsen, J. S. m. fl.: Sprog/økonomikonference. Videnskab og metode. HHK 1983.

Heine Andersen: Projektarbejde og undersøgelsesmetoder i videnskabsteoretisk perspektiv. I: Videnskabsteori og metodelære til projektarbejde i almen økonomi. HHK 1983.

Christian Knudsen: Mod en dialektisk videnskabsforståelse af det neoklassiske forskningsprograms normalvidenskabelige problemløsningsaktivitet. (Bidrag til konference om »Økonomi og videnskabsteori«, november 1982).

Christian Knudsen: Neoklassisk virksomhedsteori i videnskabsteoretisk belysning. 1983.

Michael Møller Nielsen: Hvad laver civiløkonomer? En analyse af udviklingen i erhvervsøkonomers erhvervsfunktioner. (Under udgivelse).

Jesper Schmidt: Organisatorisk management på HHK i historisk perspektiv. (Under udgivelse).

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Bedømmelsesudvalg

Orla Brandt Jensen har deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af 2 adjunkt/lektorstillinger ved Handelshøjskoleafdelingen i Sønderborg.

Heine Andersen har deltaget i lektorbedømmelsesudvalg på DTH og RUC.

Censorvirksomhed

Orla Brandt Jensen er censorformand for den samfundsvidenskabelige kandidatuddannelse ved Aalborg Universitetscenter og censor ved forvaltningsuddannelsen og uddannelsen i offentlig driftsøkonomi ved RUC.

Heine Andersen er censor ved Institut for Statskundskab, Århus Universitet og ved Handelshøjskolen i Århus.

Konferencer

Heine Andersen har sammen med Christian Knudsen under Dansk Selskab for Videnskabsforskning i november 1982 arrangeret en konference om emnet »Økonomi og videnskabsteori«. Konferencen samlede ca. 140 deltagere fra Skandinavien. En publikation med bidrag fra konferencen er under udgivelse.

Orla Brandt Jensen og *Michael Møller Nielsen* har deltaget i forberedelsen og gennemførelsen af Handelshøjskolens HA-konference i februar 1983.

Q. CENTER FOR TVÆRFAGLIGE STUDIER/ INSTITUT FOR LEDELSESFORSKNING

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Centerbestyrer: Kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (indtil 30.4.1983); mag.scient.soc. Helge Tetzschner (fra 1.5.1983).

Centerrådsformand: Dorte Klöcker-Larsen (indtil 31.1.1983); Winnie Kindler (fra 1.2.1983).

Professor: Torben Agersnap (indtil 31.8.1982).

Lektorer med forskningspligt: Cand.merc. Søren Christensen (fra 1.9.1982); mag.scient.soc. Jens Frøslev Christensen; cand.pæd. Aage Nedergaard; lic.merc. Peter Neergaard (indtil 1.9.1982).

Adjunktvikarer: Cand.scient.adm. Torben Grønnebæk (fra 1.4.1983); mag.scient.soc. Gurli Jacobsen (1.11.–31.12.1982); kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (1.11.1982–1.5.1983).

Kandidatstipendiater: Cand.polit. Povl Erik Jensen (indtil 1.10.1982); cand.techn.soc. Peter Kamedula; kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (indtil 1.11.1982).

Seniorstipendiat: Povl Erik Jensen (fra 1.10.1982).

Ekstern lektor: Professor Verner Goldschmidt (1.8.1982–28.8.1982).

Projektmedarbejdere: Civilingeniør Allan Ahrensberg; cand.polit. Kirsten Bregm (indtil 1.2.1983); civilingeniør Lars Goldschmidt; cand.polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand.mag., cand.scient.pol. Henning Sørensen; cand.merc. Valdemar Thomsen.

Undervisningsassistenter: Dan Andersen; Jørgen Andreasen; Johan Ankerstjerne; Jesper Arffman; Bent Arnberg; Elna Bering; Søren Bork; Hilmar Boyesen; Finn Bro-Rasmussen; Finn Gilling Christensen; Ditte Christensen; Per Christensen; Christian Christiani; Niels Dabelstein; Mogens Dahl; Preben Ebvil; Troels Elgaard; Jørgen Elkjær; John Stenfeldt Frederiksen; Lanni R. Füssel; Flemming Groll; Svend Gustavsen; Peter Orebo Hansen; Ib Hansen; Mikael Hansen; Niels Hald; Jørn Holm-Petersen; Fine Holten; Asger Høeg; Poul Ingerslev; Bjørn Bruno Jacobsen; Gurli Jakobsen; Jes Thorup Jelsmark; Holger Jensen; Lars Johansson; Søren Kerndrup; Ole Ryefelt Kentmark; Jens Kvorning; Carsten Kyhn; Bent Larsen; Bøje Larsen; Jørgen P.S. Laursen; Lise Lyck; Kim Møller; Birgit Munk; John Borre Nielsen; H. Duelund Nielsen; Aksel Nielsen; Karl-Otto Paludan-Andersen; Flemming Kühn Pedersen; Peter Plougmann; Niels Rabøl; Ole Rasmussen; Steen Rem; Min-Sik Rim; Søren Schmidt; Svend Solvig; Jørn B. Støvring; Bent Ryd Svensson; Claus Sørensen; Henning Sørensen; Kirsten Gaarde Thomsen; Valdemar Thomsen; Niels Toft; Michael Træsborg; Carsten West; Peter Wirue; Poul Wolffsen.

Hjælpeledere: Frank Ebsen; Michael Halbye; Henrik Jensen; Erling Kjædegaard; Niels Laursen; Torsten Ro Madsen; Michael Møller Nielsen; Jesper Schmidt; René Wedel.

Sekretærer: Alice Christensen; Birte Christensen; Helle Hansen; Winnie Kindler; Dorthe Klöcker-Larsen (orlov fra 1.2.1983); Kirsten Lindved; Jana Wermus.

EFG-elev: Joan Hocke.

Ansæt i henhold til lov 488: Monica Madsen (fra 1.6.1983).

Studentermedarbejdere: Stud.merc. Frank Ebsen; stud.merc. Henrik Jensen; stud.merc. Michael Møller Jensen; stud.merc. Steen Rem; stud.merc. Jesper Schmidt; stud.adm.pol. Jesper Strandgaard; stud.merc. René Wedel.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Ledelsesforskning blev oprettet 1. september 1971 på initiativ af Handelshøjskolens daværende undervisningsråd, der hos Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse søgte støtte til at starte en kombineret forsknings- og kursusvirksomhed og fik midler til at dække udgifterne de første år, hvor man gennemførte et stort og flere mindre lederkurser samt gennemførte forskningsarbejder inden for samme område. I foråret 1975 besluttede det økonomiske fakultetsråd at gennemføre en reorganisering af instituttets virksomhed. Samtidig tog man navneforandring til Center for Tværfaglige Studier/Institut for Ledelsesforskning (CTS/ILF).

I slutningen af indeværende beretningsperiode blev der indledt et nærmere samarbejde mellem CTS/ILF og Institutafdelingen for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse med henblik på en sammenlægning. Dette samarbejde udviklede sig på baggrund af behovet for en bedre koordinering af undervisningen på HA-studiets første år. Samarbejdet forventes i 1983/84 at munde ud i en ny institutdannelse.

3. ALMEN ØKONOMI

Som et led i reorganiseringen blev »Almen Økonomi«, det tværvidenskabelige fag ved Handelshøjskolens økonomiske kandidatstudium, i 1975 overdraget til CTS/ILF af fakultetsrådet og cand.merc.-studienævnet. Samtidig fik den nye stab til opgave at omlægge undervisningen til problemorienteret projektarbejde i mindre grupper af studerende med mulighed for en vidtgående studenterstyring af undervisningen.

Dette arbejde har nu stået på i en årrække, og resultaterne har været meget positive både set med de studerendes og med lærernes øjne. Arbejdet har dog ikke været problemfrit. De studerende har været bekymret over så megen tid, der går til studiearbejdet, når de selv bestemmer, hvad der skal nås. Lærerne har været noget i vildrede med, hvad der kræves af dem, når de skal optræde i en konsulentrolle i stedet for den vanlige styrende lærerrolle. Det sidste har man søgt at råde bod på gennem en løbende kursusvirksomhed fra centrets side.

Antal studerende og antal studiegrupper samt disses eksamenskarakterer inden for faget almen økonomi:

år	antal studerende til eksamen	antal grupper	karakter
1975/76	...	22	8,54
1976/77	131	24	8,62

1977/78	182	30	8,47
1978/79	179	32	9,00
1979/80	183	29	9,04
1980/81	237	42	8,70
1981/82	221	42	8,60
1982/83	273	48	9,17

Almen Økonomi har hvert år udbudt nogle temaer, som danner grundlaget for de studerendes valg af projektarbejde.

Temaerne har i de seneste år været:

1978/79:

Økonomisk demokrati. Boligbyggeriet og -markedet i Danmark i de kommende år indtil år 2000. Den økonomiske krise og arbejdsløsheden.

1979/80:

Danske energiforsyningsproblemer og muligheder for den fremtidige udvikling. Udvikling i ejendomsforholdene i dansk erhvervsliv i de kommende år. Den økonomiske krise og arbejdsløsheden.

1980/81:

Arbejdsmarkedets problemer i 80'erne. Medbestemmelse og medejendomsret. Erhvervsøkonomiens udvikling i Danmark.

1981/82:

Arbejdsmarkedets problemer i 80'erne. Erhvervsøkonomiens rolle i virksomheder og samfund. Medejendomsret og medbestemmelse i arbejdslivet og samfund. Virksomheder og den teknologiske og økonomiske udvikling i samfundet.

1982/83:

Erhvervsudvikling, levevilkår og offentlig reguleringsforsøg i internationalt såvel som nationalt/regionalt perspektiv.

Demokratiproblemer i forskellige organisationsformer. Aktuelle arbejdsmarkedsproblemer. Virksomheder og den teknologiske og økonomiske udvikling i samfundet.

Der er løbende gennemført et pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse med faget. Grundlaget herfor har været evaluering af studie- og undervisningsarbejdet.

Almen økonomi-forløbet i 1982/83 har imidlertid været genstand for en intensiv evaluering, idet 8 projektgrupper og deres vejledere – tilfældigt udtrukket blandt de i alt 48 grupper – har været fulgt fra start til slut.

Grupperne og vejlederne er blevet interviewet flere gange undervejs i forløbet. Problemformuleringer, midtvejsrapporter og projektrapporter er blevet gransket i evalueringsgruppen på CTS/ILF. Formålet har naturligvis været at se på, hvordan studieforløbet kan forbedres.

Tre konklusioner fra denne evaluering står markant og danner udgangspunkt for revisionen af almen økonomi 1983/84:

1. Projektgrupperne og deres vejledere lever et alt for isoleret liv i studieforløbet – såvel fagligt som i relation til de andre projekter.

2. Støtteforelæsningserne (temaforelæsnings og videnskabsteoriforelæsnings) er for generelle og bliver derfor ikke brugbare i tilstrækkeligt omfang i projektarbejdet.
3. Arbejdet med at gøre problemformuleringen styrende for indhentning af teori og materiale samt at anvende og integrere videnskabsteorien i behandlingen af stoffet, er det vanskeligste punkt i forløbet.

På grundlag af disse resultater startede CTS i begyndelsen af 1983 i samarbejde med cand. merc.-studienævnet og dettes Almen Økonomi-udvalg diskussioner om en mere omfattende studiereform på studiet.

Denne studiereform, som omfatter den nye årgang cand. merc.-studerende fra 1. september 1983, indeholder følgende ændringer i forhold til det hidtidige studieforløb:

1. Der findes ikke længere temaer, men de studerende indgiver i forbindelse med tilmeldingen til studiet en halv side med et foreløbigt problemfelt for projektarbejdet.
2. De to vejledere pr. projektgruppe (proces- og fagkonsulent) erstattes af kun én vejleder.
3. Grupperne får lejlighed til selv (via »klippekort«) at søge relevant fagligt og videnskabsteoretisk input til deres projekt som erstatning for temaforelæsnings og videnskabsteoriforelæsnings.
4. Ca. 1 måned inde i studieforløbet dannes der storgrupper bestående af 2–6 projektgrupper med beslægtede problemområder.

I forbindelse med gennemførelsen af denne studiereform udsendte CTS/ILF en omfattende studievejledning til de HA-studerende i april 1983, ligesom der blev arrangeret et orienteringsmøde.

Studiereformen på Almen Økonomi evalueres i 1983/84 af et team af professionelle pædagoger fra Lærerhøjskolen og Statens Erhvervspædagogiske Lærerhøjskole.

4. ERHVERVS-, TEKNOLOGI- OG ARBEJDSMARKEDSUDVIKLING (ETA)

Siden 1976 har CTS/ILF varetaget undervisning i faget Kulturhistorie og Psykologi på HA-studiets første år.

Efter et større pædagogisk udviklingsarbejde ved CTS/ILF i 1982 er dette fag nu blevet radikalt omlagt. Det har betydet, at centeret nu i stedet udbyder et fag inden for det overordnede tema: »Historiske træk og fremtidige perspektiver i den erhvervsmæssige, teknologiske og arbejdsmarkedsmæssige udvikling«.

Faget er stadig placeret på HA-studiets første år – og er første gang blevet afviklet i forårssemestret 1982 med i alt 24 timer pr. hold.

Der har været tale om en forsøgsundervisning, hvor formålet med faget kan beskrives som: – dels at give de studerende et bredt samfundsmæssigt perspektiv på erhvervsøkonomiske felter og – dels at medvirke til en form for almen studietræning gennem indlæring af den problemorienterede og projektorganiserede arbejdsform.

Hvert hold har fungeret som et slags projektforum, hvor de studerende i mindre grupper har udarbejdet et »miniprojekt« med udgangspunkt i en fælles temaramme.

Undervisningsforsøget har ikke været problemfrit. Dels sætter den beskedne ressourceramme nogle klare grænser for, hvor omfattende et projekt, der kan udarbejdes. Og dels har presset fra de mange andre fag, herunder de mange prøver og eksaminer, været en belastning i forhold til de studerendes arbejde med ETA. Alt i alt har omlægningen

af faget fra storholdsforelæsninger til undervisning på mindre hold betyder en klar kvalitetsforbedring. Desuden forekommer gennemførelsen af et »miniprojektarbejde« vel-egnet til at lære de studerende at gå i dybden med et problem, at problemformulere selvstændigt og at løse problemstillinger i mindre projektgrupper.

Som følge af de omlægninger, som i øvrigt foregår på HA-studiet, er det hensigten, at faget på længere sigt skal integreres med Erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

5. POLITISK ØKONOMI OG STATSTEORI

I undervisningsåret er faglærerfunktionen på cand.merc.-faget »Politisk økonomi og statsteori« blevet varetaget af kandidatstipendiat Peter Kamedula og seniorstipendiat Povl Erik Jensen.

6. LICENTIATSEMINAR

I såvel efteråret 1982 som foråret 1983 har Jens Frøslev Christensen ledet et licentiatseminar om industripolitik. Seminaret har udelukkende kørt med oplægsholdere fra centret, andre dele af højskolen og fra andre højere læreanstalter og forskningsinstitutioner. Deltagere har været lærere fra flere institutter, CTS/ILF samt studerende på højskolen.

7. EFTERUDDANNELSE AF HØJSKOLENS PERSONALE OG KANDIDATER

Efteruddannelsesopgaverne har siden oprettelsen af CTS/ILF været en væsentlig del af virksomheden.

Efteruddannelse af kandidater er hidtil ikke gennemført i eget regie, men centrets medarbejdere har deltaget i talrige efteruddannelsesaktiviteter for økonomer, ingeniører o.l. i private og offentlige virksomheder og institutioner.

Efteruddannelse af højskolens lærere i undervisningsfærdigheder o.l. gennemføres inden for det økonomiske fakultet af det økonomiske didaktikudvalg. I 1975 ansatte højskolen cand.pæd. Aage Nedergaard, som i sin undervisningstid skulle beskæftige sig med undervisning i undervisning. Han fik arbejdsplads på CTS/ILF, og året efter flyttedes didaktikudvalgets sekretariat hertil. Der gennemføres nu hvert år en række pædagogiske og fagdidaktiske kurser samt kurser for »introlærere« og i studieteknik.

Efteruddannelse af det administrative personale. Det stadigt voksende studentertal og højskolens umulige lokalesituation giver vanskelige arbejdsvilkår for såvel det administrative personale som lærerne ved højskolen. Højskolens samarbejdsudvalg har taget initiativ til at søge nogle af problemerne løst gennem forskellige kurser. I de senere år er der således gennemført for samarbejdsudvalget en række kurser i mødeteknik og i samarbejdsforhold. Kurserne står åbne for både VIP'er og TAP'ere, ligesom de pædagogiske kurser står åbne for begge personalegrupper.

Den samlede kursusaktivitet på højskolen, som er blevet administreret fra sekretariatet på CTS/ILF er vist i nedenstående oversigt.

Antal kurser og kursusedtagere

år	kurser	deltagere
1975	2	41
1976	6	91
1977	12	214
1978	7	200
1979	8	172
1980	10	275
1981	8	220
1982	9	183
1983	6	140

8. FORSKNING PÅ CTS/ILF

I den forløbne beretningsperiode er der som tidligere fremhævet sket det, at flere forskningsmedarbejdere er kommet andre steder hen, og at nye er kommet til.

Samtidig har nogle af de hidtidige forskningsprojekter i perioden været inde i en afsluttende fase. Dette har naturligt nok betydet, at centret har været præget af nye initiativer på forskningsområdet.

Søren Christensen, som siden 1.9.1982 har været udlånt til CTS/ILF fra Institut for Organisation og Arbejdssociologi, har sammen med Jan Molin arbejdet med et forskningsprojekt om organisationer i forandring, og resultatet heraf vil blive offentliggjort i bogform på Akademisk Forlag i slutningen af 1983 eller begyndelsen af 1984. I april 1983 præsenterede Søren Christensen et projektoplæg på en ekspertkonference i Cairo. Projektet drejer sig om socialisering og udvikling af ungdomskulturer med udgangspunkt i unge arbejdsløse.

Endelig har Søren Christensen sammen med Poul-Erik Daugaard Jensen (IOA) i perioden skrevet på en bog om magt og deltagelse. Magtdelen har eksisteret som forskningsrapport siden 1980. Den er nu i færd med at blive revideret, og deltagelsesdelen er ved at blive skrevet. Bogen påregnes at udkomme på Akademisk Forlag i sommeren 1984.

Jens Frøslev Christensen (som blev ansat på CTS/ILF som lektor 1.1.1982) har i første del af perioden været beskæftiget med at formidle og videreudvikle perspektiverne fra sit forskningsprojekt for Lavindkomstkommissionens sekretariat. De to hovedrapporter fra dette projekt blev offentliggjort af lavindkomstkommissionens sekretariat i 1980 og slutningen af 1981 med titlen »Erhvervsstruktur, teknologi og levevilkår«, Del I og II. Formidlingen og videreudviklingen har dels ligget i en udstrakt foredragsvirksomhed og dels i flere artikler/publikationer, hvoraf nogle er offentliggjort i beretningsperioden (jf. afsnittet Publikationer).

Derudover har Jens Frøslev Christensens forskningsindsats orienteret sig mod problemstillingen »Industripolitik og sociale og teknologiske innovationer«. I relation hertil har Jens Frøslev Christensen i perioden afholdt et licentiatseminar om industripolitik (se afsnit 5. Licentiatseminar) og været aktivt involveret i udviklingen af Handelshøjskolens nye initiativområde vedrørende iværksætterforhold (se afsnit 8. Nye initiativområder).

Povl Erik Jensen kom til CTS/ILF i 1979 og har været tilknyttet centret siden, først som kandidatstipendiat og fra oktober 1982 som seniorstipendiat.

Povl Erik Jensen har hovedsageligt forsket inden for TUBA-projektet (Teknologisk Udvikling og Beskæftigelse/Arbejdsløshed). Projektet har til formål at søge at indkredse sammenhængen mellem den økonomiske og teknologiske udvikling på den ene side og beskæftigelses- og arbejdsløshedsforholdene på den anden side. Projektet er teoretisk inspireret af segmenteringsteoriene, der ser arbejdsmarkedet opdelt i en række segmenter (delmarkeder) med ringe indbyrdes udveksling af arbejdskraft. Projektet interesserer sig specielt for udviklingen i kvalifikationer hos arbejdskraften i forhold til dannelsen og permanensen af virksomhedsinterne delarbejdsmarkeder under danske forhold. Projektet, som er under afrapportering, er p.t. udover Povl Erik Jensen bemanded med cand. techn. soc. Peter Kamedula.

Under overskriften »Teknologi og konjunkturer, arbejdskraftforbrug og værdidannelse« forbereder Povl Erik Jensen en licentiatafhandling. Det er formålet med dette projekt at skabe en større forståelse for sammenhængen mellem den teknologiske udvikling og den økonomisk/konjunkturrelle situation på den ene side og beskæftigelses- og samfundsstrukturene på den anden side.

Peter Kamedula, som har været tilknyttet CTS/ILF siden 1980 – først som projektmedarbejder til 1.2.1981, derefter som lektorvikar til 1.9.1981 og siden som kandidatstipendiat, har sammen med Povl Erik Jensen arbejdet med TUBA-projektet (jf. ovenfor) og vil i den kommende periode hovedsagelig arbejde med et licentiatprojekt med udgangspunkt i de industrielle omstillings- og fornyelsesproblemer i forbindelse med lukningen af Helsingør Værft.

Aage Nedergaard, som i 1975 blev ansat ved CTS/ILF – først som adjunkt og siden 1.11.1981 som lektor – har i perioden beskæftiget sig med pædagogisk udvikling og socialiseringsprocesser i undervisningen på Handelshøjskolen i København. Hovedsigtet med dette arbejde er bl. a. at bidrage til en forståelse af undervisningens betydning for den holdningsmæssige påvirkning af de studerende samt at opstille en evaluingsmetode for socialiseringsprocesserne i undervisningen.

Siden januar 1982 har *Henning Sørensen* været tilknyttet CTS/ILF som projektansvarlig på et projekt finansieret af Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd under navnet »Den militære profession og den civile kontrol i Danmark«. Der er tre formål med undersøgelsen. For det første undersøges det danske officerskorps' rekruttering, uddannelse, funktion, interessegruppedannelse og karrieremønster samt holdninger til deres beskæftigelse og til en række politiske forhold i Danmark. De danske officerers sociale baggrund og holdninger sammenlignes derefter med danske civile embedsmænds og udenlandske officerskorps' baggrund og holdninger. For det andet er formålet at afprøve en nyopstillet professionsmodels evne til at forklare udvikling og tilstand for alle slags professioner – civile som militære. Det tredje formål er at undersøge den civile kontrol med den militære profession (inkl. officerernes selvkontrol). Empirisk er projektet baseret på et større anlagt interviewmateriale.

Valdemar Thomsen har i beretningsperioden specielt arbejdet på et delprojekt inden for Leder- og dimittendundersøgelsen vedrørende civiløkonomer som medarbejdere og le-

dere. Delprojektet er en sammenlignende analyse af Almen Økonomi-studerendes holdninger til erhvervelse af kvalifikationer – dels over tid og dels sammenlignet med erhvervsaktive HA'eres opfattelse af kvalifikationstilegnelsen. De sidste data tages fra »spørgeskemaundersøgelsen i civiløkonomer som medarbejdere og ledere« (1982) og de første er indhentet fra to spørgeskemarunder henholdsvis september 1982 og 1983.

Helge Tetzschner – ansat som lektor ved CTS/ILF 1.11.1981 – har hovedsageligt fortsat sin forskning om medarbejderejede virksomheder. Projektet køres af en tværfaglig gruppe bestående af:

Mag.scient.soc. Poul Ingerslev, IOA, HHK.

M.B.A. lektor og dekan, Finn Junge-Jensen, IOA, HHK.

Cand.polit., adjunkt Niels Mygind, Nationaløkonomi, HHK.

Cand.polyt. og civiløkonom, stipendiat Hardy Roed-Thorsen, IOA, HHK.

Mag.scient.soc., lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF, HHK.

Mag.scient.soc., lektor Ann Westenholz, IOA, HHK.

Cand.merc., adjunktvikar Finn Keldsen, IOA, HHK.

Projektet er inde i afrapporteringsfasen. Der er i alt siden projektet startede i 1980 lavet flg.:

1. Litteraturstudier: Vi har stadig kun lavet to, og disse bliver kun publiceret i den foreliggende form som »mimeographs« fra HHK. Elementer fra disse vil naturligvis indgå i bearbejdet form i de endelige og i egentlig forstand offentliggjorte ting (dvs. bøger og artikler).
2. Engelsksprogede artikler/papers: Der er i alt lavet 12 stk., beregnet som diskussionsoplæg i diverse internationale forskningssammenhænge. Siden sidst er 3 af disse blevet offentliggjort i internationale tidsskrifter, og vi arbejder på revision af 3–4 papers, der skal komme i tidsskrifter og readers i løbet af 1983.
3. Virksomhedsbeskrivelser: Vi har måttet stå af på at inddrage nye virksomheder – selv om flere spændende er dukket op – men har alligevel arbejdet videre med de ca. 30 virksomhedsbeskrivelser for at lave dem alle i endelig form. Nogle af dem er fortrolige – af hensyn til virksomhederne – men de fleste af dem er nu blevet »opdateret« og er tænkt som og kan forhåbentlig fungere som studiemateriale for studerende og »tilbage melding« til virksomhederne.
4. Formidling: I alt har projektgruppen stået for ca. 25 korte »populære« artikler/kronikker og interviews. Siden sidst har vi også involveret os i Folkeuniversitetets undervisning og i radioudsendelser. Endvidere planlægges formidling via TV/film.
5. Tværgående analyser: I foråret 1983 udkom en analyse af fem medarbejderejede produktionsvirksomheder: Mac Marev: »Medarbejderejede virksomheder – fem eksemplarer«, en sag på godt 400 sider. Endvidere udkommer: Mac Marev »Det kan lade sig gøre«, der er en kortfattet sammenlignende analyse af 21 helt og delvist medarbejderejede virksomheder, deres opbygning og resultater. I skrivende stund arbejdes der også på 3–4 andre tværgående analyser, der forventes at afslutte det oprindelige Marev-projekt med udgangen af 1984.

Endvidere har Helge Tetzschner sammen med Ib Andersen (IOA) og Poul-Erik Daaugaard Jensen gennemført en analyse af AC's interessevaretagelse i forbindelse med 1981-overenskomstforhandlingerne. Resultaterne er publiceret i 2 artikler jf. publikationsliste.

Projektet »Erhvervsøkonomiens udvikling m.h.t. forskning, undervisning og de erhvervsfunktioner, erhvervsøkonomer udøver« er med støtte fra SSF videreført af en projektgruppe bestående af Heine Andersen, Christian Knudsen, Michael Møller Nielsen, Jesper Schmidt og Gylfi Arnbjørnsson. Der henvises i øvrigt til HA-centrets beretning.

9. NYE INITIATIVER

I løbet af beretningsperioden har centret aktivt involveret sig i to af Handelshøjskolens højtprioriterede initiativområder, der blev startet for RUA-midler i november 1982: Iværksætterområdet og teknologivurderingsområdet. Hensigten med disse initiativområder er at etablere undervisningsudbud og forskningsinitiativer på disse felter.

Iværksætterinitiativet

Da Handelshøjskolens uddannelser ikke specielt retter sig imod mindre virksomheders problemer og virksomhedsetableringsproblematikken, ønskede man at prioritere dette område højere. Hvordan kan undervisningen og forskningen styrkes på disse områder med det formål at målrette undervisningen og uddannelsen af kandidater til disse beskæftigelsesområder? Hvordan styrkes forskningen på disse felter, som er vigtige i relation til den danske erhvervsstruktur, der for hovedpartens vedkommende består af mindre virksomheder? Kan undervisningen og forskning målrettes, så højskolen kan yde et bidrag til etablering af nye virksomheder og ny produktion?

Til projektet blev der nedsat en støttegruppe bestående af: Dekan Finn Junge-Jensen; lektor Jens Frøslev Christensen, CTS/ILF; lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF; professor Zakken Worre, Institut for Regnskabsvæsen; seniorstipendiat Mette Mønsted, IOA; lektor Søren Christensen, CTS/ILF. Som projektmedarbejder blev cand. scient. adm. Torben Grønnebæk ansat.

I projektet er der indtil videre lavet en kortlægning af undervisningsaktiviteter på iværksætterområdet, der foregår i Danmark, Sverige og Norge.

Der er foretaget en del litteraturstudier, og der er etableret kontakter til organisationer, institutioner, myndigheder og enkeltpersoner, som beskæftiger sig med iværksætterproblematikken.

For tiden udarbejdes der en kortlægning af de eksisterende undervisnings- og forskningsaktiviteter på HHK, som sammen med andet materiale vil danne grundlag for at fremkomme med forskellige forslag til indplacering af undervisning på iværksætterområdet på HA, HD og cand. merc. På HA tænkes undervisningen bl. a. etableret som et valgfrit fag. På cand. merc. kan man tænke sig oprettet et nyt liniefag. Der er helt aktuelt blevet etableret et lic.seminar med titlen: »Virksomhedsetableringer og ny produktion«.

På forskningsområdet er der udarbejdet forskellige projektforslag, som dels kan understøtte undervisningsudviklingen, dels skabe et fagligt miljø på området. I denne sammenhæng forsøges der tilknyttet forskere finansieret med eksterne midler (bl. a. projekter om erhvervsudvikling i storbymiljøer, produktudvikling og virksomhedsetableringer og rådgivning til mindre virksomheder).

Endelig er der beskrevet forskellige »aktionsprojekter«, bl. a. et om etablering af et regionalt baseret rådgivnings- og initiativcenter.

Teknologivurderingsinitiativet

Initiativområdet om teknologivurdering har til formål i første omgang at etablere et grundlag for udvikling af og samspil mellem undervisning og forskning i økonomisk og samfundsmæssig teknologivurdering.

Til projektet blev der nedsat en støttegruppe bestående af: Lektor Peter Neergaard, Institut for Regnskabsvæsen, og stipendiaterne: Kim Møller, Institut for Udenrigshandel; Hardy Roed-Thorsen, IOA; Peter Kamedula, CTS/ILF; Povl Erik Jensen, CTS/ILF. Der er på nuværende tidspunkt ingen formaliseret undervisning i teknologivurdering på hverken HA, cand.merc. eller HD på det økonomiske fakultet.

På nuværende tidspunkt arbejdes der med en kortlægning af eksisterende undervisningstilbud inden for dette felt uden for Handelshøjskolen i København. Endvidere arbejdes der med en kvalitativ vurdering af den implicite teknologivurdering, der allerede ligger i undervisningen, specielt på HA.

Man er interesseret i både at se på undervisningens mål (hvad er tanken bag undervisningen), indhold og organisering (på alle niveauer) både her på HHK og på andre institutioner ud fra følgende 4 hovedlinier:

1. Teknologiteori og -historie
2. Konsekvenser af den teknologiske udvikling på samfunds-, virksomheds- og individplan
3. De konkrete værktøjer, f.eks.: Hvad lægger en investeringskalkule op til?
4. Aftaler om teknologi og teknologipolitik.

Dette arbejde skulle munde ud i et konkret forslag til undervisningens indhold og form. Projektmedarbejdergruppen har bestået af: Gitte Bengtsson; Ulf Brinkkær; Hanne Damgaard; Lars Frederiksen samt Vibeke Nymann Rasmussen.

10. PUBLIKATIONER

Søren Christensen, Poul-Erik Daugaard Jensen og Jan Molin: *Marginal Groups – Participation and Human Rights*. A proposal for a study of the improvement of the exercise of human rights through participation for marginal groups in urban areas. (Prepared for UNESCO, January 1983).

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen: *Communication and Political Agendas*. Tidsskriftet COMMUNICATIONS 1982.

Søren Christensen og Jan Molin: *Ledelse og Organisationsforandring* – skrevet til Forvaltningshøjskolens lederuddannelse.

Jens Frøslev Christensen: *Fuld beskæftigelse – en utopi? I: Beskæftigelsen i 80'erne*. Rapport nr. 4, Managements Erhvervspolitiske Forum 1982.

Jens Frøslev Christensen: *Perspektiver for den fremtidige efterspørgsel efter arbejdskraft. I: Fremtidig arbejdskraftefterspørgsel*. Red. Sven Illeris og Torben Pilegaard Jensen. Amtskommunernes Forskningsinstitut 1982.

Jens Frøslev Christensen: *Tendenser i industriens udvikling. Landsplanlægning 1983–2000*. Miljøministeriet/Planstyrelsen 1983.

Jens Frøslev Christensen: *På vej mod service- og selvbetjeningssamfundet*. Sparekassen nr. 5, maj 1983.

Jens Frøslev Christensen m. fl.: *Ud af krisen! Debatbog*. Udgivet af SID og redigeret af Hardy Hansen, Niels Meyer, John Mølgaard og Ove Nathan. Fremad 1983.

Jens Frøslev Christensen: *Krisen og dens velfærdsmæssige konsekvenser. I: Hvad betyder krisen for sundheden*. Den Almindelige Danske Lægeforening 1983.

Jens Frøslev Christensen, Povl Erik Jensen og Peter Kamedula: *Aktuelle arbejdsmarkedsproblemer og Virksomheder og den teknologiske og økonomiske udvikling i samfundet*. Materialesamling til Almen Økonomi, CTS/ILF, september 1982.

Povl Erik Jensen og Peter Kamedula: *20 virksomhedsrapporter fra det storkøbenhavn-ske område. Teknologi og arbejdskraft*. TUBA-projektet – delvist offentlige.

Henning Sørensen: *Danish Women in Military Units*, s. 189–201 Nancy Goldman (ed.), *Female Soldiers – Combatants or Non Combatants*, N.J. Greenwood Press., 1982.

Henning Sørensen: *The Military Profession in Practice and Theory*. København, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1982.

Henning Sørensen: *Kernevåbenkrigen er rykket nærmere*. Ny Politik nr. 2, februar 1982.

Henning Sørensen: *Territorialforsvaret i Øst og Vest: Kan Danmark lære heraf?* Fremtiden, nr. 1, 1982.

Henning Sørensen: *Jaruzelski – jesuit, kommunist og soldat*. Week-end avisen's Communiqué nr. 3, 1982.

Henning Sørensen: *Ny økonomisk teori*. CTS arbejdsnote 1983–3.

Henning Sørensen: *The Danish Military Profession in Comparative Perspective*. Paper præsenteret ved »Inter – University – seminar om Armed Forces and Society's 21. conference«, 21.–23. oktober 1982, Chicago, USA.

Valdemar Thomsen: *Ansætterundersøgelse*. Rapport nr. 2 i serien om civiløkonomer som medarbejdere og ledere. HHK 1982.

Valdemar Thomsen: *Datarapport for ansættelsesundersøgelsen*. Dimittend- og lederundersøgelse 1982. CTS/ILF 1982.

Valdemar Thomsen m. fl.: *Betænkning om vurdering af behovet for betalt leder i Amnesty Internationals Danske afdeling*. 1983.

Helge Tetzschner: »Den utopiske realitet«. Blegvad, Britt-Mari m. fl. (red.): »Arbejdsliv – menneskeliv«. s. 305–315. Samfundslitt. Gylling 1982. 11 sider.

Andersen, Ib, Poul-Erik Daugaard Jensen og Helge Tetzschner: »Hvad kan vi lære af 1981-overenskomstforhandlingerne?«, i: DJØF-bladet nr. 2, 1983, s. 62–65. 5 sider.

Andersen, Ib, Poul-Erik Daugaard Jensen og Helge Tetzschner: »Medlemmerne og interessevaretagelsen«, i: DJØF-bladet nr. 3, 1983, s. 92–96. 5 sider.

Mac Marev (dvs. Dino Raymond Hansen, Poul Ingerslev, Finn Junge-Jensen, Niels Mygind, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz): *»Medarbejdereje – erfaringer fra 5 virksomheder«*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne. København 1983. 457 sider.

Mac Marev (dvs. Poul Ingerslev, Niels Mygind, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz): *»Det kan lade sig gøre – en rapport om medarbejderejede virksomheder«*. Manuskript. København 1983.

V. Institutter og centre ved det erhvervsproglige fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt inden for institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning inden for det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse, nærmere opgave og beføjelser er beskrevet i højskolens statut §§ 30–41.

SPROGINSTITUTTERNES SEKRETARIAT

Overassistent Elna Oberleitner; assistent Anne Berg von Linde; assistent Christina Borrella; assistent Kirsten Elsborg; assistent Lise Eriksen; assistent Elsebeth Lange (ansat 1.2.83); assistent Anne Lunding; assistent Vibeke Maaløe; assistent Lene Nielsen; assistent Ester Olsen (fratrådt 31.7.83); assistent Lis Olsen; assistent Ina Kjøgø Pedersen (fratrådt 31.1.83); assistent Vivi Rønne; assistent Helle Tindbæk.

A. INSTITUT FOR ENGELSK

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer: Lektor, cand.mag. Finn Messell (til 31.12.82); adjunkt, cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand (fra 1.1.83).

Formand for institutrådet: Lektor, cand.mag. Tyge Stavnstrup.

Professor: Bengt Jürgensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand.ling.merc., translatør Lena Flugler; cand.ling.merc., translatør Inge Gorm Hansen; cand.phil. Per Anker Jensen (fra 1.9.82); cand.ling.merc. Rita Lenstrup (fra 1.7.83); John D. Murphy, Ph.D.; cand.mag. Helge Schwarz; cand.mag. Karen Stetting.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Jørgen Alsø; translatør Edna Seear Christensen; cand.ling.merc., translatør Helen Fogh, MA; cand.ling.merc., translatør Helle Pals Frandsen; cand.mag. Børge Larsen; cand.mag. Inge Livbjerg; cand.mag. Finn Messell; translatør Paul Monrad; translatør Vagn K. Sandberg; fagleder, cand.mag. Sven Sorgenfrey; cand.mag. Tyge Stavnstrup.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.ling.merc. Dorrit Faber; cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand; cand.interpret., translatør Jørgen Høedt; cand.ling.merc. Rita Lenstrup (til 1.7.83); cand.ling.merc. Lise Mourier (fra 1.7.83); translatør Christian Quist; cand.ling.merc. Anne Zoëga.

Adjunktvikarer med forskningspligt: Cand.ling.merc. Hanne Glasius (fra 1.9.82).

Adjunktvikarer uden forskningspligt: Cand.ling.merc. Hanne Glasius (til 31.8.82); cand.interpret. Ole Helmersen (fra 1.9.82); cand.mag. Anne Marie Bülow Møller (fra 1.9.82).

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc. Lise Mourier (til 30.6.83).

Eksterne lektorer: Mag. art. Vera Böiken; fil. dr. Margaret Malone, BA; cand. mag. Jennifer Draskau, BA; Marlene Ruth Hansen, BA; cand. interpret. Karen Holst (fra 1.2.83); cand. mag. Tove M. Lonning; cand. mag. Flemming Olsen; cand. mag. Viggo Hjørnager Pedersen; cand. mag. Ole Strømgren; cand. ling. merc. Karen Thrysoe; Linda Thøgersen, BA; Robin Alan Turner, MA; translatør Svend Vesterli.

Undervisningsassistenter: Sandra Anthony, ED; mag. art. Tove Grubb Basballe; cand. interpret. Bodil Benson; cand. interpret. Alice Bjørn-Andersen; cand. interpret., translatør Vivian Bondy; cand. phil. Gerda Christensen; translatør Annette Clark-Christensen; cand. interpret. Anne-Birte Damgaard; cand. interpret. Lise Damgaard; cand. interpret. Jeanny Fabritius; cand. phil. Vibeke Fengers; cand. interpret. Vibeke Lykke Friis; cand. interpret. Anne Skou Gersel; cand. interpret. Inger Gregersen; cand. phil. Birgit Hansen; cand. ling. merc. A. B. Mikke Vemming Hansen; cand. phil. Jan Heinemann; cand. interpret. Annette Hindkjær; cand. mag. Ida Hjørland; cand. interpret. Ingrid McNair Hüffeldt; cand. ling. merc. Robert Ibsen; cand. ling. merc. Lill Ingstav; cand. interpret. Susanne Weiersøe Jensen; translatør Christian Nørgaard Johnsen; cand. mag. Bente Kilgour (til 15.3.83); cand. interpret. Kirsten Kirkegaard; cand. phil. Susanne Leleur; cand. phil. Vibeke Lundh; cand. interpret. Dorte Lysgård; cand. mag. Marianne Madelung; cand. phil. Anne Marie Madsen; cand. interpret. Jytte Maegaard; cand. mag. Trine Mikkelsen; cand. interpret. Marianne Nerving; cand. phil. Vivian Paludan; translatør Benny Pedersen; cand. phil. et cand. interpret. Bent Norup Pedersen; cand. phil. Nina Benzon Petersen; cand. phil. Mogens Pind; cand. mag. Christian Planck; cand. phil. Lis Paaske; Shivraj Ralhan, MA; cand. phil. Diana Rasmussen; cand. mag. Lars Bo Rasmussen; cand. ling. merc. Jytte Schou; cand. interpret. Hans Henrik Sorgenfrey; cand. phil. Ingrid Stage; translatør Aase Marie Strandgaard; cand. phil. Susanne Svejgård; cand. interpret. Lisbet Pals Svendsen; cand. ling. merc. Annemette Lyng Svensson; cand. phil. Birgit Søndergaard; cand. mag. Hanne Margrethe Søndergaard; cand. mag. Inge Kornerup Sørensen; cand. phil. Lisbeth Thomsen; Steen Tofte, MA; cand. phil. Lise Trock-Jansen; cand. interpret. Lise Valeur; cand. interpret. Kirsten Vesterager; cand. interpret. Berit Trap Vinsand; cand. mag. Lillian Werdelin; cand. ling. merc. Charlotte Werther; cand. ling. merc. Karen Wolf-Frederiksen; cand. interpret. Stefan Zytphen-Adeler (til 21.12.82); cand. interpret. Inger Østergaard.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: mag. art. Tove Basballe (fra 1.1.83); cand. interpret. Kirsten Kirkegaard; cand. interpret. Dorte Lysgaard; cand. phil. Anne Marie Madsen (til 31.12.82); cand. mag. Hanne Margrethe Søndergaard.

Ekstern lektor: Mag. art. Vera Böiken.

TAP-medarbejdere: Assistent Christina Borella (til 31.1.83); assistent Lise Eriksen; assistent Elsebeth Lange (fra 1.2.83); assistent Helle Tindbæk.

Studerende: Steen Andersen (fra 1.1.83); Pia Jensen (til 31.12.82); Jane Miltov (til

31.12.82); Ingrid Mørkholm (fra 1.1.83); Susanne Thorsen (fra 1.1.83); Annette Vestergård (fra 1.1.83).

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for engelsk blev oprettet i februar 1970. Institutet dækker alle fagområder inden for engelsk.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Det må konstateres, at en række forskningsmedarbejdere ved instituttet på grund af store undervisningsmæssige og administrative byrder i beretningsperioden ikke har haft den normerede forskningstid til deres rådighed.

Dorrit Faber

1. har i forbindelse med kursus i tekstlingvistik afholdt i foråret 1982 på Handelshøjskolen ved lektor Lita Lundquist udarbejdet tekstanalyser af en juridisk tekst i samarbejde med Jørgen Høedt, Agnete Berg Nielsen og Anne Zoëga (udkommet i ARK 16: TEKSTLINGVISTIK: Teorier og Analyser. II Analyser).
2. har i fortsættelse af ovennævnte kursus sammen med Lena Munck, Agnete Berg Nielsen og Anette Villemoes arbejdet videre med tekstlingvistiske teorier, især med henblik på udarbejdelse af en ny kasusrolleanalysemodel beregnet til kontrastive analyser.
3. har fortsat arbejdet på sit projekt vedrørende kollokative mønstre inden for merkantil-økonomisk sprogbrug (engelsk/dansk).

Hanne Glasius arbejder med et projekt inden for forsikring. Projektet omfatter en komparativ, faktuel og terminologisk undersøgelse af forsikringsbranchen i USA, Danmark og England. Hun beskæftiger sig desuden i samarbejde med Britta Kragh og Flemming Agersnap med et projekt, der har til formål at undersøge, hvordan autentisk fremmedsprogligt filmmateriale kan anvendes i undervisningen.

Lise-Lotte Hjulmand har i beretningsperioden sammenfattet sit hidtidige arbejde med tema/rema-problematikken i afhandlingen *Tema/Rema-begreberne med særligt henblik på Prager-skolen, »Den tyske Skole« og Halliday* (udkommer som ARK 18 i efteråret 1983). Afhandlingen er opdelt i tre dele: første del er en forskningshistorisk redegørelse for tema/rema-forskningen hos Prager-skolen, »Den tyske Skole« og »Den engelske Skole«, anden del er en refererende bibliografi over udvalgte værker vedrørende non-generativ tema/rema-forskning, og en tredje del er en alfabetisk bibliografi.

Jørgen Høedt har fortsat arbejdet med et juridisk sprogligt projekt på baggrund af det semantiske indhold af begreber og betegnelser inden for konkurs. Har deltaget i et kursus i tekstlingvistik og i den forbindelse medvirket til udarbejdelse af artikel om tekstlingvistik og juridisk sprog (ARK 16 1983).

Per Anker Jensen har beskæftiget sig med formel syntaksteori og dennes anvendelighed i beskrivelsen og forklaringen af udvalgte områder i dansk syntaks. Særligt har han koncentreret sig om *der-* og *som-*konstruktioner i relativ- og indlejrede interrogativsætning.

ger. I artikelform foreligger som produkt af disse studier »Some Remarks on Danish Weakly Stressed *der*«, som er forfattet i samarbejde med professor Bent Jacobsen, HHÅ.

Desuden har Per Anker Jensen fortsat studier inden for inversion og refleksivitet og deltog i december med et debatindlæg herom ved en konference i Helsinki.

Per Anker Jensen deltog ved Forskningsseminar VII på Rolighed med et indlæg »Omkring tolkningsteoriens grundlæggelse«. Dette indlæg er senere blevet omarbejdet til artiklen »Simultantolkning: En note om fejltypologier og om muligheden for at få indsigt i mentale processer«. (Udgives efterår 1983 i ARK).

Igangværende forskning omfatter videre studier inden for ovennævnte felter samt et forsøg på at fastslå universalpragmatikkens anvendelighed ved forståelse og analyse af kunstneriske tekster.

Rita Lenstrup har i beretningsperioden

- sammen med Anne Zoëga arbejdet på en undersøgelse af oversættelsesstrategier ved tolkning fra engelsk til dansk af visse engelske infinitte sætninger,
- påbegyndt undersøgelser til en fortsættelse af afhandling afsluttet i 1982 (tildelt Tietgenprisen): Gengivelse af konstruktioner med den non-finitte verbalform, perfektum participium, ved oversættelse fra engelsk til dansk.

Lise Mourier arbejder med et projekt vedrørende international valutahandel. Projektet omfatter en faktuel, komparativ og terminologisk undersøgelse af valutateoretiske og valutahandelsmæssige forhold samt retsgrundlaget herfor i Danmark, Storbritannien og USA. I forbindelse hermed blev hun bevilget tilskud fra HHK til en studierejse til New York og Washington i oktober/november 1982, til hvilket formål hun også modtog en portion af Ch. Beissels Legat. På studierejsen besøgte Lise Mourier bl. a. banker og valutamæglerfirmaer, Verdensbanken, Den internationale Valutafond og den amerikanske centralbank. Rejserapport foreligger, og indtryk fra studierejsen er endvidere trykt i Kræmmerhuset 3, 1983: »L. M. Phone Home«.

John D. Murphy arbejder på en bog med titlen »The Historical Perspectives to Contemporary Britain«.

Anne Marie Bülow Møller er blevet Doctor of Philosophy ved University of East Anglia, England, på afhandlingen »Speech and Interaction«.

Christian Quist har i beretningsperioden fortsat deltaget i Tekstlingvistikgruppens arbejde, der afsluttedes med udgivelsen af ARK 16 I + II. Har i denne forbindelse medvirket ved udarbejdelsen af IV Kognitive Aspekter i bind I samt selvstændigt udarbejdet afsnittet »Vurdering af ekspertfaglighedsgrad« i bind II. Har endvidere deltaget med indlæg i Forskningsseminar VII maj 1983. Har endelig fortsat arbejdet med undersøgelse af det semantiske indhold af visse fysiske størrelser og fænomener/egenskaber, der knytter sig hertil i populærfaglig og ekspertfaglig tekstsammenhæng.

Helge Schwarz har

- a) fortsat arbejdet med de semantiske og syntaktiske relationer i forbindelse med nominalfraserne, herunder specielt

- b) kvantifikationsproblematikken og
- c) problemerne i forbindelse med numerus/tællelighed.

Anne Zoëga har i beretningsperioden:

- deltaget i AScLA-symposiet om oversættelse og tolkning i oktober i København, og bidraget med foredraget »Overvejelser i forbindelse med tilrettelæggelse af curriculum i tolkning«. Foredraget er publiceret i Fagsprogligt Centers udgivelse fra symposiet,
- i samarbejde med Agnete Berg-Sørensen, Dorrit Faber og Jørgen Høedt udarbejdet artiklen »Analyse af juridisk tekst«. Artiklen er publiceret i ARK 16, bd. II Tekstlingvistik,
- udarbejdet rapporten »Konferencetolkeuddannelsen 1981–82«,
- deltaget i projektgruppen for pilotprojektet JURIDISK ORDBOG,
- i samarbejde med Rita Lenstrup indledt en undersøgelse af oversættelsen af infinitive verbalformer i simultantolkning fra engelsk til dansk,
- fortsat arbejdet med en undersøgelse af genre- og temabestemte og tilbagevendende termer og strukturer i forbindelse med en straffesags gang i de 3 instanser i Danmark og England.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Størstedelen af instituttets fastansatte lærere samt en del undervisningsassistenter har deltaget i instituttets studierejse til London i dagene 1.–8. maj 1983.

Tove Basballe, Susanne Leleur og Lisbeth Thomsen er i færd med at udarbejde 6 bind i serien *Views on Britain/Views on the USA*, som i alt omfatter 10 bind, og som omhandler britiske og amerikanske samfundsforhold.

Serien er beregnet til undervisning på EG-studiet og beskæftiger sig med befolkningen, lovgivningsmagten, retsvæsenet, uddannelsessystemet og de sociale forhold i de to lande.

De første to bind i serien er udkommet på forlaget Samfundslitteratur. De resterende 8 bøger udkommer i tidsrummet 15.10.83 til 1.3.84.

Bøgerne er foreløbige, interne udgaver, som kun må bruges på HHK i undervisningsåret 1983/84. De endelige udgaver udkommer i efteråret 1984.

Vera Böiken har udarbejdet lærebogen *American Civics* til brug for realiaundervisningen på EA/ED samt redigeret en samling amerikanske noveller, *American Short Stories*, til brug for undervisningen på EG og EA/ED.

Jennifer Draskau har

1. udarbejdet et AEA-kompendium til brug ved undervisning i tekstlæsning: »STYLISTIC ANALYSIS OF TEXTS«,
2. udarbejdet et EK-kompendium til brug ved undervisning i oversættelseskritik: »TRANSLATION QUALITY ASSESSMENT«.

Dorrit Faber har på AScLA-Symposiet i København (4.–6. oktober 1982) holdt foredrag om »Kollokationer og oversættelse« (offentliggjort 1983 i rapport fra Symposiet).

Hanne Glasius har deltaget i HHK's terminologikursus samt i et kursus i leksikografiske emner ved Sv. E. Rosenberg. Hun har også deltaget i de to afholdte SPRØK-konferencer samt i et forskningsseminar på Institut for Afsætningsøkonomi: Introduktion til sproghandlingsteorien ved Lita Lundquist. Hun har arbejdet med tilrettelæggelse af forsøgsundervisningen på grundstudiet.

Ingrid McNair Hüffeldt, Vibeke Lykke Friis, Bodil Benson og Alice Bjørn-Andersen har udarbejdet en samling nye ekstemporaltekster til brug ved undervisningen i fagligt engelsk.

Jørgen Høedt har deltaget i et Unesco-ekspert møde i Paris vedrørende intensive sprogindlæringsmetoder.

Per Anker Jensen var medarrangør af HHK's Forskningsseminar VII på Rolighed.

Anne Marie Madsen, Nina Benzons Petersen og Birgit Søndergaard har udgivet en serie undervisningsmateriale: »Fiction, Fact and Opinion« til EG-studiet på HHK i disciplinen engelske og amerikanske samfundsforhold med særligt henblik på de krav, der stilles til emneorienteret undervisning. De interne førsteudgivelser indeholder følgende titler: *Government and Politics in Great Britain I & II* (red. af AMM, NBP & BS), *Women* (red. af AMM og BS) og *Media* (red. af BS). De endelige udgaver er planlagt til august 1984.

Lise Mourier har i undervisningsåret deltaget i følgende:

- oktober 1982: AScLA-symposiet: »Oversættelse og tolkning«.
- 19.–21. november: Seminaret »American Short Story« arr. af Commission for Educational Exchange between Denmark and the USA.
- 24. november: Tværfaglig forskningskonference i forbindelse med sprog/økonomi projekt. Til konferencen udarbejdede Lise Mourier et indlæg, der er trykt i synopsis i konferencens rapport.
- 9.–10. maj 1983: Sproginstutternes forskningsseminar på Rolighed med to indlæg:
 1. Forskeruddannelse og -funktion ved et erhvervsprogligt fakultet – muligheder, betingelser og forpligtelser, samt
 2. Betydningen af realiaviden i forbindelse med undervisning i disciplinen engelsk fagligt sprog og for den erhvervsproglige forsknings nye initiativer.

Har desuden deltaget i HHK's terminologikursus samt Samfundsøkonomi II. I forbindelse med udviklingsarbejde inden for undervisning arbejder Lise Mourier med indlemelse af amerikansk-engelsk terminologi og realia i pensum på EA/ED og EK-studiet. Som et resultat af besøget i den amerikanske centralbank november 1982 fremkom en artikel i SPRINT 1, 1983: »Den decentraliserede centralbank. The Federal Reserve System of the USA«.

John D. Murphy har udarbejdet »A brief guide to universities in Scotland and Northern England«.

Anne Marie Bülow Møller har på The Poetics and Linguistics Association's kongres i Sheffield givet en forelæsning med titlen »Fictional speech and the inadequacy of current discourse analysis«.

Lis Påske og Margrethe Søndergaard har udarbejdet følgende nye undervisningsmateriale til realiaundervisning/oversættelse i engelsk på EG:

»Views on Britain« – The System of Government Law and Order.

»Views on the USA« – The System of Government Law and Order.

Hæfterne indgår i en komplet serie på i alt 10 hæfter, som alle udkommer i undervisningsåret 1983–84 (til internt brug – Samfundslitteratur).

Desuden er følgende materiale udarbejdet specielt med henblik på de to forsøgshold: Hæftet »Media« og et kompendium til emnet »immigration« (findes på Sproginstitutternes Sekretariat, 7. sal, Fabrikvej).

Christian Quist har deltaget i HHK's EDB-begynderkursus, i Erfa-gruppens møder under Dansk Erhverv-Pædagogisk Selskab vedrørende datamatformidlet undervisning, har været medredaktør af »Nyt fra Terminologiafdelingen« samt brochure om Terminologiafdelingen og fungeret som censor ved HHÅ.

Karen Stetting har anvendt en stor del af sin tid på at få kvaliteten af højskolens månedlige avis forbedret og på at omlægge organisationen af det praktiske arbejde i forbindelse hermed. Hun har desuden været formand for grammatikgruppen og censor ved universiteterne.

Anne Zoëga har været medarrangør af forskningsseminaret på Rolighed i maj måned. Derudover har hun den 30. og 31. maj i Stockholm deltaget i et idéseminar for censorer i retstolkning, arrangeret af Kommerskollegium.

Herudover har en lang række af instituttets lærere

- deltaget i arbejdet med reformen af de erhvervsproglige studier, herunder to seminarer, arrangeret af Fællesudvalget,
- medvirket ved bedømmelsen i forbindelse med Tietgenprisopgaver, lektoroprykning og almindelige stillingsbesættelser.

5. GÆSTEFÖRELÆSNINGER

Den 16. september 1982 forelæste Bill Jones over »The Crisis of the British Labour Party«.

Den 27.–28. september 1982 afholdtes et seminar over følgende emner:

1. Exercise Design and Evaluation in English for Commerce
2. The Discoursal and Grammatical Structure of Commerce Texts
3. Organising Theme-based Curricula (of Life and Instructions),
ved professor C. N. Candlin.

Den 14. oktober 1982 forelæste Richard Pells over »American Social History of the 1930s«.

Den 26. oktober 1982 forelæste Paul Levine over »American Literature of the 1930s«.

Den 4. november 1982 forelæste Richard Pells over »American Social History of the 1950s«.

Den 25. november 1982 forelæste Paul Levine over »American Literature of the 1950s«.

Den 11. januar holdt Roland Freeman et lysbilledforedrag med titlen »Southern Roads and City Pavements« (om de amerikanske negres situation i nord- og sydstatene).

Den 4. marts og 28. april forelæste Niels-Gunnar Davidsen-Nielsen over emnet »tempus i moderne engelsk og dansk«.

Den 7.–11. marts afholdtes for EA/ED- og EK/EOT-studerende et seminar over engelske juridiske forhold under ledelse af Rochelle Gelman og Elisabeth Mann.

Den 28. april forelæste Steen Schousboe over emnet »aspekt«.

6. GUERNSEY STUDIEREJSE

Vibeke Lykke Friis, undervisningsassistent i fagligt sprog ved institut for engelsk, har i ugen 8.–15. marts 1983 gennemført sin egen »aktivitetsomlægning«, idet hun havde fem EG-studerende fra hold D 210 og A 307 med på en studierejse til den engelske kanalø Guernsey. Rejsen blev gennemført på VLF's eget initiativ, og deltagerne afholdt selv samtlige udgifter.

Formålet var bl. a. at se lidt nærmere på Guernsey som »offshore finance centre« med dens mange banker og finansinstitutioner, besøge professor C. Northcote Parkinson, som bor på Guernsey, samt at undersøge forhold inden for industri, landbrug/planteavl, forfatning, turisme m.m., og endelig at give de studerende lejlighed til at få et lille indtryk af, hvordan livet leves i dette »mini-England« tæt ved den franske kyst.

Der er udfærdiget en rejserapport på engelsk, som kan ses på biblioteket på Fabrikvej.

B. INSTITUT FOR FRANSK

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer: (1.8.82–5.1.83) Anne Dueholm; (5.1.83) Lilian Stage.

Professor: Dr. phil. Jens Rasmussen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. ling. merc. Gunhild Dyrberg; cand. phil. Lita Lundquist; cand. phil. Hanne Martinet; cand. mag. Jacques Qvistgaard; cand. mag. Lilian Stage.

Lektorer uden forskningspligt: Cand. mag. Aase Baillais; cand. mag. Anne Dueholm; cand. art. Birgitte Friis; translatør Hélène Holm; cand. art. Dorte Westrup; cand. jur. Niels Krogh-Hansen.

Adjunkter med forskningspligt: Cand. phil. Mirella Cristofoli; cand. ling. merc. Lena Munck; cand. mag. Bente Lihn Jensen; cand. phil. Birte Pass; cand. mag. Henrik Selsøe Sørensen; cand. mag. Hanne Aarup.

Adjunkt uden forskningspligt: Cand. ling. merc. Ellen Fehr Christensen.

Adjunktvikarer: Cand.interpret. Helle Graun Hermann; cand.ling.merc. Joan Haff Tournay.

Kandidatstipendiat: Cand.ling.merc. Charlotte Langkilde.

Eksterne lektorer (fransk): Marcel Hénaff, agrégé de philosophie; cand.ling.merc. Nina Hamerik; cand.ling.merc. Susanne Hertz; advokat, docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger; cand.phil. Ghani Mérad-Boudia; Maryse Pierrel Mikkelsen, maître en droit, cand.mag.; cand.jur. Jette Hassing Ronøe; cand.polyt. Jean Pierre Zafiryadis.

Eksterne lektorer (italiensk): Civilingeniør Leonardo de Chiffre; translator Johanne Mengel; cand.mag. Pina Zaccharin Lauritzen.

Undervisningsassistenter (fransk): Cand.phil. Françoise Andersen; cand.phil. Inge Lise Andersen; cand.phil. Nicole Andersen; cand.phil. Anne-Lis Bang-Pedersen; cand.interpret. Hanne Blaaberg; cand.mag. Charles Cespedes; cand.ling.merc. Hanne Maj Christensen; cand.ling.merc. Benedikte Dilling-Hansen; Jean-Jacques Etienne, maîtres ès lettres; Martine Fenger, maître ès lettres; Nicole Guillois, licenciée ès lettres; cand.mag. Eva Hammershaimb; cand.mag. Kirsten Kielland-Brandt; cand.phil. Birgitte Krag; cand.mag. Britta Kragh; cand.phil. Jean Kress; cand.interpret. Birgitte Lauterbach; cand.interpret. Annie Birgit Mansur; cand.mag. Else Marker-Larsen; cand.phil. Søren Michelsen; translator Inger Moe; cand.phil. Anne Merete Møller; cand.phil. Birgitte Ingemann Nielsen; cand.interpret. Jette Schramm Nielsen; cand.jur. Marianne Normann; cand.mag. Anne Kümpel Nørgaard; cand.phil. Jesper Grube Overgaard; cand.interpret. Jette Lund Pedersen; Karin Agerbech Petersen, docteur en linguistique; cand.phil. Kathrine Sørensen; cand.interpret. Eva Bruun Veedfald; cand.mag. Jørgen Westengaard-Holm.

Undervisningsassistenter (italiensk): Cand.mag. Lise Møller Andersen; translator Zita Andersen; cand.mag. Henrik Breyen; cand.mag. Ane Vibeke Foss; translator Merete Kock; Birthe Kofoed, EA; cand.phil. Iørn Korzen; Jette Madsen, ED; cand.phil. Hans Palle Mortensen; Giuseppina Panzeri, dott.; cand.phil. Lise Velschow.

Undervisningsassistenter (russisk): Cand.mag. Britta Bjørn; cand.mag. Gertrud Bohlbrog; mag.art. Lars Poulsen-Hansen; cand.mag. Sonja Vesterholt.

Sekretærer: Anna Berg von Linde; Christina Borella; Kirsten Elsborg.

Institutrådet bestod den 1.12.82 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Ekstern lektor: Cand.ling.merc. Susanne Hertz.

Undervisningsassistenter: Cand.mag. Else Marker-Larsen; cand.phil. Søren Michelsen.

TAP-medarbejdere: Anna Berg von Linde; Christina Borella; Kirsten Elsborg.

Studerende: Karin Beck; Anne Marie Hemmeth; Leif Juul; Henrik Kersting; Marianne Olsen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområderne inden for fransk, italiensk og russisk.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Mirella Cristofoli arbejder på en kontrastiv undersøgelse af konnektion inden for merkantil-økonomisk sprogbrug som led i et større dansk-italiensk oversættelsesteoretisk projekt i samarbejde med mag. art. Gunver Skytte Schmidt, Københavns Universitet. Mirella Cristofoli har foretaget en systematisk registrering af syntaktiske fejl og tvivlsspørgsmål i de EK-studerendes da.-it. oversættelser inden for økonomisk sprog og sammen med cand. mag. Bente Lihn Jensen bearbejdet de registrerede fejl med henblik på egentlig fejlanalyse og udarbejdelse af katalog over emner, der ikke er tilstrækkeligt udforsket, inden for såvel grundforskning som anvendt forskning.

Hun fortsætter sammen med translatør Merete Kock arbejdet på udvidelse af da.-it. kommercielt glossar.

Gunhild Dyrberg har sammen med Jules Lund, Københavns Universitet, Anne Plaschke, Bruxelles, og Joan Haff Tournay, HHK, fortsat arbejdet på en fransk-dansk samfundsfaglig ordbog, hvor hun specielt beskæftiger sig med områderne crédit, banques, bourse, commerce. Hun har fortsat indsamlingen af neologismer i fransk fagligt sprog og har skrevet forskellige artikler i SPRINT.

Bente Lihn Jensen undersøger brugen af modus, modalverber og værdiladede udtryk på italiensk og dansk med henblik på en kontrastiv analyse.

Hun har i samarbejde med Mirella Cristofoli bearbejdet syntaktiske fejl og tvivlsspørgsmål i de EK-studerendes oversættelser (da.-it.) inden for økonomisk sprog med henblik på en egentlig fejlanalyse samt udarbejdelse af katalog over emner, der ikke er tilstrækkeligt udforsket inden for dels grundforskning dels anvendt forskning.

Charlotte Langkilde har fortsat sine undersøgelser af læsefærdighed inden for fagligt fransk med særligt henblik på EG-studiet.

Hun har dertil fortsat indsamlingen og bearbejdningen af et omfattende materiale af forståelsesfejl, dels i forbindelse med undervisningen, dels i forbindelse med prøven i ektemporaltekst ved EG-eksamen i fransk, samt foretaget en systematisering af dette materiale. Hun har desuden foretaget en omfattende bearbejdning af besvarelsen af spørgeskemaer om fremmedsproglige læsevaner, fremmedsproglig læsefærdighed, motivation og interesse for økonomi og sprog m.m. hos de studerende ved indgangen til EG-studiet. Hun har i november 1982 fremlagt nogle af sine forskningsresultater ved en tværfaglig forskningskonference på HHK i form af et foredrag med titlen »Læsning af økonomiske tekster på fremmedsprog«.

Lita Lundquist har i 1982/83 udgivet følgende:

1982: »Virkelighed, fiktion og realisme set gennem Sproghandlingsteorien« i »Tekst og Virkelighed«, Akademisk forlag, 1982, p. 63-71

1983: »L'analyse de la communication et théorie linguistique« i Cebal 6. p. 28-50
»L'analyse textuelle. Methode, exercices«. Paris p. 1-159

samt været medredaktør af

ARK 16, I og II: »Tekstlingvistik. Teori. Analyser«, og bidrager til ARK 16, I.

Hun forsker i kognitive tekstforståelsesprocesser og er i den forbindelse i færd med at skrive en lærebog i intensiv tekstlæsning til korrespondentstudiet.

Endvidere arbejder hun med interaktions- og dialoganalyser med henblik på at belyse især erhvervsproglige samtaler.

Hanne Martinet

Udgivelser:

- »Les noms propres dans la traduction littéraire«, *META*, XXVII, 4. Montreal (1982) (s. 392-400),
- »Transplantation, intégration et conflits«, P.H. Nelde (ed.) *Vergleichbarkeit von Sprachkontakten*, Dümmler, Bonn (1983),
- »Some remarks about translation and style«, *Papers and Studies in Contrastive Linguistics*, Vol. 17, Poznań (1983) (s. 85-91).
- ASCLA-Symposiet, oversættelse og tolkning, Martinet, V. Hjørnager Petersen, J. Qvistgaard, Handelshøjskolen i København (1983),
- »Nogle bemærkninger omkring oversættelse og stilistik«, i ovennævnte publikation fra ASCLA-Symposiet (s. 47-60).

I trykken:

- »Why do we know how to translate what?«, *Semiotica*, Bloomington, Indiana,
- »Echanges transculturels - Traduction et interprétation«, Actes du colloque D.I.S.C.O.S.S., Paris,
- »Bilingualism and Bicultural Behaviour«, *La linguistique*, Paris,
- »Fachsprache und Gemeinsprache«, i FACHSPRACHE - 82, Kelz, H. (ed.), Dümmler, Bonn.

Under forberedelse:

Monografi om oversættelsesteori og praksis.

Lena Munck er ved at færdiggøre et kompendium til undervisning i teknisk sprog på EA/ED.

Hun har i fortsættelse af et kursus i tekstlingvistik afholdt i foråret 1982 på HHK ved lektor Lita Lundquist, sammen med Dorrit Faber, Agnete Berg Nielsen og Anette Villemoes arbejdet videre med tekstlingvistiske teorier, især med henblik på udarbejdelse af en ny kasusrolleanalysemodel beregnet til kontrastive analyser.

Hun har endvidere sammen med Lita Lundquist og Anette Villemoes i ARK 16, I skrevet kapitlet »Aspekter til en teksttypologi« og har i samarbejde med Anette Villemoes i ARK 16, II foretaget en kasusrolleanalyse og modalitetsanalyse af en teknisk tekst.

Birte Pass indsamler leksikografisk materiale i russisk merkantilt-økonomisk sprog til brug for et større ordbogsprojekt i samarbejde med kolleger fra slavisk institut i København og Odense.

Jacques Qvistgaard har fortsat igangværende arbejder (herunder dansk-fransk og norsk-fransk ordbog, termbankprojekt, indsamling af terminologisk materiale) og deltaget i arbejdet i tværproglige grupper. I øvrigt har han helliget sig planlægningen af Fag-

sprogligt Centers aktiviteter inden for forskningsområdet. Har sammen med Hanne Martinet og Viggo Hjørnager Pedersen udgivet Oversættelse og Tolkning (Bidrag fra AScLA-symposiet, oktober 1982 på Københavns Universitet).

Jens Rasmussen har foretaget stilistiske undersøgelser med henblik på opstilling af en fagsproglig teksttypologi. Han har fortsat arbejdet i neologigruppen med undersøgelser af nye ord i fransk merkantilt-økonomisk sprog.

På fakultetets forskningsseminar VII har han givet oplæg til en diskussion om forskeruddannelser, og til internationale kollokvier har han forberedt foredrag og indlæg (se Faglig virksomhed i øvrigt).

Endvidere har han redigeret CEBAL 6.

Lilian Stage arbejder fortsat med en kontrastiv analyse af franske og danske modalverber. Arbejder videre med en syntaktisk-semantisk analyse af ikke-hypotetiske si-sætninger samt en undersøgelse af danske oversættelsesækvivalenser.

Henrik Selsøe Sørensen har på et AScLA-symposium i København i oktober 1982 haft et indlæg med titlen »Pragmatisk-kommunikative dimensioner af fagsproglig oversættelse«; dette er publiceret i proceedings, der udkommer medio 1983.

Han har bidraget til ARK 16 (I og II), der under titlen »Tekstlingvistik« er publiceret i første halvår af 1983.

Projektet inden for fagsproglig kommunikation med titlen »Oversættelse af fagsproglige tekster på pragmatisk-kommunikativt grundlag« er blevet videreført, idet første del om tekstanalyse er afsluttet.

Henrik Selsøe Sørensen har deltaget i neologigruppens indsamling af nye franske ord og har været på studierejse til INALF i Villetaneuse.

Hanne Aarup har forberedt et indlæg til Handelshøjskolens forskningsseminar på Røglighed i maj 1983 om realiaviden og simultantolkning.

Hun udarbejder fejlanalyser af simultantolkning fra fransk til dansk.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Gunhild Dyrberg har på Terminologiaafdelingens kursus i terminologi været projektleder på et terminologisk projekt som afslutning på kurset. Hun har været medlem af redaktionskomiteen for SPRINT, bogudvalget, EK-studienævnet, lærergruppen omkring forsøgsholdet samt styringsgruppen for de merkantile og økonomiske fag og koordineringsgruppen for fransk i forbindelse med reformen af sprogstudierne. Endvidere er hun censor ved Handelshøjskolen i Århus.

Bente Lihn Jensen har på Italiensklærerforeningens seminar, oktober 1982, talt om verbalaffixet »si« på moderne italiensk.

Hun har deltaget i mødet på landsplan vedr. studiereformen på Scanticon, januar 1983.

Charlotte Langkilde har afprøvet dele af et kompendium i læsefærdighed på fransk på EG-studiet.

Lita Lundquist har i forbindelse med den nye integrerede uddannelse mellem sprog og økonomi (»Sprøk«) holdt et foredrag om sproghandlingsteori på et forskningsseminar

på HHK samt et foredrag om reklameanalyse på Institut for Afsætningsøkonomi. I forbindelse med det reviderede korrespondentstudium har Lita Lundquist holdt tre foredrag om tekstlæsning og tekstanalyse, almindeligt og fagligt sprog.

Lita Lundquist har været aktiv i Språk-udvalget og i faggruppen for almindelig sprog inden for det reviderede korrespondentstudium samt næstformand for Forskningskollegiet og medlem af Interimsstudienævn og didaktikudvalg.

Lita Lundquist har deltaget i 3 konferencer i 1982–83:

Romanismøde, Ålborg, november 1982

Kongres om socialpsykologi, Bristol, juli 1983

Kollokvium om skrive- og læseprocesser, Cerisy, Frankrig, juli 1983.

Hanne Martinet

- medarrangør af AScLA-symposiet »Oversættelse og Tolkning«, Københavns Universitet, 4.–6. oktober 1982; hun holdt foredraget »Nogle bemærkninger omkring oversættelse og stilistik« og var leder af arbejdsgruppen »Oversættelsesteori og kritik«,
- efter indbydelse fra Otto Benecke Stiftung, har hun deltaget i konferencen FACH-SPRACHE – 82, Wissenschaftszentrum, Bonn, 10.–12. november, hvor hun holdt foredraget »Language for Special Purposes, Common Language and Translation«,
- efter indbydelse fra de franske myndigheder, har hun deltaget i D.I.S.C.O.S.S. kollokviet »Discours contrastif – Sciences et Sociétés«, Université Paris 7, 14.–16. marts, hvor hun holdt foredraget »Echanges transculturels, traduction et interprétation«,
- deltaget i Handelshøjskolens forskningsseminar på Rolighed i maj 1983, hvor hun holdt foredraget »Tekstinterne og teksteksterne »realia« eller noget om reelle »realia««,
- i Lingvistkredsen i København, 17. maj, holdt hun foredraget »Oversættelse som en udfordring til lingvistikken«,
- efter indbydelse fra USA har hun deltaget i »The Lille-convention of The American Association of Teachers of French«, 27. juni–1. juli, hvor hun holdt foredraget »Culture, inférences et traduction«,
- er sekretær for ADLA, for Lingvistikkredsen i København og er medlem af redaktionskomiteen for SPRINT.

Birte Pass har i forbindelse med oprettelsen af et forsøgshold i russisk på den videregående erhvervsproglige uddannelse i russisk (oprettet 1.9.82) været medlem af den arbejdsgruppe, der blev nedsat for at undersøge mulighederne for et samarbejde med Københavns Universitet på dette felt.

I arbejdsgruppen har hun medvirket til tilrettelæggelse af studier og udarbejdelse af curriculum for de enkelte discipliner og sidder nu som formand for den af fakultetsstudienævnet nedsatte styringsgruppe for dette studium.

Birte Pass er desuden medlem af arbejdsgruppen i russisk i forbindelse med reformarbejdet på grundstudiet.

Jacques Qvistgaard er fortsat formand for ADLA's bestyrelse og formand for AILA's videnskabelige kommission for fagsprog.

Har medvirket ved planlægningen af og deltaget i AScLA-symposiet »Oversættelse og Tolkning« på KU 4.–6. oktober 1983.

Har i dagene 24.1.–30.1.1983 i Strasbourg deltaget i udarbejdelsen af det endelige program for symposiet »Le français des spécialités« (februar 1983), besøgt »Expo-langues 1983« i Paris og deltaget i forhandlinger med Unesco vedr. UNESCO ALSSED LSP. Har i dagene 23.2.–2.3.1983 deltaget i ovennævnte symposium i Strasbourg (bl. a. med et foredrag om »La formation des traducteurs et interprètes au Danemark«), samt i Paris haft drøftelser med direktøren for det franske Udenrigsministeriums Undervisningsafdeling.

Har i dagene 18–25. juni 1983 efter særlig indbydelse deltaget i et kollokvium i Sèvres med titlen »L'enseignement du français comme langue non maternelle« arrangeret bl. a. af Haut Comité de la langue française. Har endvidere haft drøftelser med den ansvarlige leder af Franterm vedr. fransk-dansk samarbejde på termbankområdet.

Har i dagene 4.–10. juli 1983 i Dublin dels deltaget i AILA's Internationale komité's årlige møde, dels deltaget i det efterfølgende symposium »Language ACROSS CULTURES« organiseret af IRAAL (Irish Association for Applied Linguistics).

Har endvidere deltaget i planlægning og tilrettelæggelse af Fagsprogligt Centers igangværende behovsundersøgelse vedr. erhvervsprog.

Jens Rasmussen har som konsulent for Fagsprogligt Center deltaget i planlægning og tilrettelæggelse af en undersøgelse af erhvervsproglige dimittenders arbejdsmæssige opgaver og uddannelsesbehov.

Som medlem af Statens humanistiske forskningsråds udvalg for fremmedsprogspædagogik har han bidraget til planlægning af behovsanalyser vedrørende fremmedsprog og et projekt vedrørende testning af kommunikativ kompetence.

Som medlem af Translatørkommissionen har han udarbejdet oplæg til ny bekendtgørelse for translatøreksamen.

Har efter indbydelse deltaget i følgende internationale arrangementer:

- et seminar om forskning vedr. behov for fremmedsprog (Nijmegen, Holland, 4.–6. oktober 1982) Foredrag: »Utilisation des résultats de l'analyse des besoins langagiers«,
- en konference om »Langues étrangères et Communication internationale«, arrangeret af den europæiske kulturfond (Genève 25.–27. november 1982),
- et kollokvium om oversættelsesteori (Mons, Belgien, 24.–25. marts 1983) Foredrag: »La dimension stylistique dans la traduction«,
- et symposium om forskning og undervisning i oversættelse og Tolkning (Wien, 24. maj 1983).

For gruppen af danskstuderende ved oversætter- og tolkeskolen i Mons har han den 23. marts 1983 holdt en gæsteforelæsning over emnet: »Les faux-amis danois-français«.

Han er af konsistorium valgt som medlem af Erhvervsøkonomisk Forlag I/S og udpeget til repræsentantskabet for Det Danske Selskab.

Jens Rasmussen er optaget som medlem af bestyrelsen for Blinkenberg-Høybye Fondet.

Lilian Stage har været institutbestyrer fra januar 1983.

Har været medlem af faggruppe I (almindeligt sprog) i forbindelse med reformen af korrespondentstudiet.

Henrik Selsøe Sørensen har deltaget i Terminologiaafdelingens arbejde; han har bl. a. bearbejdet skovbrugsprojektets ca. 4.500 danske, svenske og engelske termer og definitioner, således at de har kunnet indlæses i DANTERM.

I august 1982 deltog han i et 10-dages kursus i fagsprog og terminologi afholdt i VASA, Finland og bidrog til proceedings herfra.

Henrik Selsøe Sørensen startede sammen med fagsprogsinteresserede kolleger fra de øvrige nordiske lande det halvårslige tidsskrift »Nordisk tidsskrift for fagsprog og terminologi«, hvis første nummer udkom i maj 1983. Han har arbejdet med at introducere tidsskriftet i Danmark og Norden i øvrigt.

Henrik Selsøe Sørensen har deltaget i et intensivt kursus arrangeret af C.C.I.P. i Paris »L'actualité socio-économique« af en uges varighed i juni 1983.

Sammen med Sonja Hvalkof og Christian Quist har han fremstillet informationsmateriale om terminologiafdelingen, og han har undervist på Terminologiaafdelingens terminologikursus.

Henrik Selsøe Sørensen har sammen med Ellen Fehrn-Christensen tilrettelagt og gennemført den årlige studietur til Paris for studerende.

Han har i perioden været medlem af opgaveudvalget for fransk.

Hanne Aarup har bidraget med afsnit i Anne Zoëgas rapport om konferencetolkuddannelsen 81–82.

Hun har ved universitetet i Mons medvirket ved uddannelse og eksamen i konsekutiv og simultantolkning dansk-fransk.

5. GÆSTEFORLÆSNINGER

Den 27. september 1982 forelæste Pierre Pica, forskningsmedarbejder ved Institut de la Langue Française, Nancy, om »Etudes des langues de spécialité et linguistique théorique«.

Den 3. november 1982 forelæste Jacques Cellard, redaktør ved Le Monde, om »Poésie et syntaxe dans les expressions populaires« og om »Etat de la terminologie en français technique«.

Den 29. november 1983 forelæste Nicole Lefèvre om »L'étude des mots nouveaux« og om »Problèmes pratiques de la collecte et de la conservation des néologismes lexicaux«.

Den 12. april 1983 forelæste cand. polit Morten Skak om »Træk af Frankrigs økonomiske udvikling før og efter Mitterands magtovertagelse i 1981«.

6. CIUTI

Jens Rasmussen har som fakultetsrepræsentant deltaget i den årlige CIUTI-konference (Wien 25.–27. maj 1983).

7. ADLA

Det danske selskab for anvendt lingvistik (ADLA) har for AScLA (Association Scandinave de Linguistique Appliquée), som selskabet er tilsluttet, med deltagelse fra HHK og i samarbejde med KU arrangeret symposiet »Oversættelse og tolkning« den 4. oktober–6. oktober 1982 i København.

C. INSTITUT FOR SPANSK

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttets bestyrer og formand for institutrådet: Lektor, oversætter Niels Henning Pedersen, HD.

Lektorer med forskningspligt: Cand. mag. Søren Kaas Andersen; afdelingsleder, oversætter Jørgen Jensen; cand. ling. merc. Heribert Picht; oversætter Halvor Søborg (til 31.12.1982).

Lektorer uden forskningspligt: Oversætter Niels Henning Pedersen, HD; oversætter Ellen Sundbo (orlov); oversætter Erna Sølling.

Adjunkt med forskningspligt: Cand. ling. merc., oversætter Anette Villemoes.

Adjunktvikarer med forskningspligt: Cand. mag. Hanne Therkildsen; cand. ling. merc., oversætter Agnete Berg Nielsen.

Adjunktvikar uden forskningspligt: Cand. ling. merc., oversætter Louise Denver.

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc., oversætter Hanne Puggaard.

Eksterne lektorer: Dr. María Berta Pallares Garzón; cand. ling. merc., oversætter Ditte Obel Mikkelsen (orlov); oversætter Vibeke Pentz-Møller; cand. mag. Helle Wegener.

Undervisningsassistenter: Cand. ling. merc., oversætter Jørgen Aabye; cand. interpret., oversætter Ellen Marie Bentsen; cand. mag. Jens Borello; cand. mag. Therese Bøgelund; cand. mag. Charles Céspedes; cand. interpret., oversætter Boyja Dam; licenciada María Díaz-Varela; cand. interpret., oversætter Hans Peter Elmøe; cand. mag. Hanne Fersøe; cand. ling. merc., oversætter Annette Grindsted; cand. interpret., oversætter Ib Gustafsson; cand. ling. merc., oversætter Charlotte von Haffner; cand. phil. Inge Hammerich; María Fabricius Hansen; cand. ling. merc., oversætter Anders Hermansen; oversætter Doris Hornemann; cand. mag. Vibeke Kamp Jørgensen; cand. interpret., oversætter Kirsten Larnæs; cand. ling. merc., oversætter Pelle Løvgren; cand. ling. merc. Per Hilmer Petersen; licenciada María del Pilar Lorenzo; cand. interpret., oversætter Anne-Mette Keogh Rasmussen; cand. ling. merc., oversætter Lise Saxov; cand. mag. Ditte Skelboe; cand. mag. Charlotte Toubro.

Sekretærer: Lis Olsen; Elna Oberleitner; Vibeke Maaløe.

Studerende: Jette Jerl Jensen (indtil 30.11.1982); Tina Theilgaard (indtil 30.11.1982); Hans-Jørgen Thomsen (indtil 30.11.1982); Ida Elisabeth Olsen; Michael Skovgaard; Regitze Fejerskov; Iben Ø. Petersen.

2. OPRETTELSE

Institut for spansk blev oprettet i februar 1970.

Instituttet dækker alle fagområder inden for spansk.

3. FORSKNING

Søren Kaas Andersen har fortsat arbejdet med spansk tekstlingvistik og omarbejdet/ud-

videt sit kompendium i tekstanalyse og oversættelsesteori til brug for EK samt beskæftiget sig med moderne spansk og sydamerikansk litteratur.

Jørgen Jensen

- har i »Sprint«, nr. 1, 1983, publiceret en artikel: »Internationale aftaler. Sproglige aspekter ved forhandling om og udarbejdelse af traktater og kontrakter«,
- har holdt et indlæg om »Oversættelse og realiaviden« ved forskningsseminaret på Røllighed i maj 1983,
- fortsætter sine undersøgelser vedrørende aspekt og aktionsart.
- Publicerer i efteråret 1983 under titlen »Spanien og Europa« et essay af Miguel de Unamuno med kommentar, noter og gloser samt supplerende tekster.

Agnete Berg Nielsen

- har i forbindelse med kursus i tekstlingvistik afholdt i foråret 1982 på Handelshøjskolen ved lektor Lita Lundquist udarbejdet tekstanalyser af en juridisk tekst i samarbejde med Dorrit Faber, Jørgen Høedt og Anne Zoëga (udkommet i ARK 16: TEKSTLINGVISTIK: Teorier og Analyser. II Analyser),
- har i fortsættelse af ovennævnte kursus sammen med Dorrit Faber, Lena Munck og Anette Villemoes arbejdet videre med tekstlingvistiske teorier især med henblik på udarbejdelse af en ny kasusrolleanalysemodel beregnet til kontrastive analyser,
- har fortsat sin undersøgelse af neologismer i spanske økonomiske tekster,
- har påbegyndt en terminologisk-leksikografisk behandling af dansk-spansk selskabsret.

H. Picht

- har på AScLA-symposiet »Oversættelse og Tolkning« i København (4.–6. oktober 1982) holdt et indlæg med titlen »Hvad gør et almensproget verbum til et fagsprogligt verbum?« samt givet et debatoplæg (»oversættelsesrelateret terminologiarbejde – fagsproglig oversættelse; to størrelser, der betinger hinanden«). Indlægget er publiceret i proceedings p. 189–201,
- har på Aslib-konferencen »Translating and the Computer 4: Term Banks for Tomorrow's World« i London (11.–12. november 1983) holdt et indlæg med titlen »Training Terminologists for Term Banks«. Proceedings er under udgivelse,
- har udarbejdet et udkast af kap. 7 i forbindelse med ISO/TC 37, WG 5, som har til opgave at revidere ISO/R 1087 »Vocabulary and Terminology«,
- har medvirket i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af terminologikurset 1982/83 under valgfri fag,
- har skrevet en oversigtsartikel om »Centre for Terminology at the Copenhagen School of Economics and Business Administration«; artiklen publiceres i TermNet News nr. 7,
- har revideret og suppleret 2 EK-kompendier til brug ved undervisning i samfundslære i spansk om Spanien,
- har skrevet en artikel om »Det nordiske terminologiarbejde«, som er publiceret i Nordisk Tidsskrift for Fagsprog og Terminologi, nr. 83/1, p. 2–8,
- har efter indbydelse fra »School of Translation Studies« i Turku, SF, holdt 3 foredrag om terminologi samt et seminar for lærerstaben om terminologiske specialeafhandlinger. (25.–26. marts 1983),

- har efter indbydelse fra Universidad Simón Bolívar, Carácas, Venezuela deltaget i gennemførelse af »1er Seminario Nacional de Terminología« fra 11.-15. april 1983. Undertegnedes bidrag bestod i 9 foredrag og 4 øvelser. Proceedings forventes udgivet snarest,
- har deltaget i et seminar om »Datorstøtt terminologiarbete« i Stockholm 3.-4. maj 1983 og holdt et indlæg om »klassifikation for termbanker«,
- har efter indbydelse fra Hochschule Hildesheim holdt et foredrag om »terminologiske specialeafhandlinger« (10. juni 1983),
- har fortsat sit bibliografiske arbejde i forbindelse med TermNet (BT 12) vedr. registrering af terminologiske specialeafhandlinger. I forbindelse hermed blev der gennemført en registrering af institutioner,
- har suppleret »Bibliografi over terminologiske artikler og afhandlinger i videste forstand«,
- har fortsat en større undersøgelse vedr. almensprogede verbers semantiske forhold i fagsproglig sammenhæng.

Hanne Puggaard

- arbejder fortsat med en terminologisk-leksikografisk behandling af civilprocessen og grundlæggende procesretlige begreber i spansk ret,
- er indgået i den tværsproglige juraordbogsgruppe, hvis DANTERM-pilotprojekt omhandler en fælles dansk del vedr. civilprocessen i Danmark.

Anette Villemoes

- har afsluttet et projekt med titlen »Et forsøg på at opstille en oversættelsesstrategi dansk-spansk for verbalhelheder i teknisk sprog«. Vil blive publiceret i ARK,
- har i fortsættelse af et kursus i tekstlingvistik afholdt i foråret 1982 på HHK ved lektor Lita Lundquist, sammen med Dorrit Faber, Lena Munck og Agnete Berg Nielsen arbejdet videre med tekstlingvistiske teorier, især med henblik på udarbejdelse af en ny kasusrolleanalysemodel beregnet til kontrastive analyser,
- har sammen med Lita Lundquist og Lena Munck i ARK 16, I skrevet kapitlet »Aspekter til en teksttypologi« og har i samarbejde med Lena Munck i ARK 16, II foretaget en kasusrolleanalyse og modalitetsanalyse af en teknisk tekst.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Søren Kaas Andersen har anmeldt Jens Rasmussen og Lilian Stage: Øvelser i fransk grammatik, i Kræmmerhuset 7/82, samt Jørn Lund: Sprog og sprogbrug i dag, i Sprint 3/82. Endvidere redaktionsarbejde i forbindelse med Sprint og deltagelse i forskellige faglige møder og kollokvier.

Jørgen Jensen

- har været medlem af 3 bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af adjunkt/lektorstillinger på HHK samt af et tilsvarende udvalg ved Handelshøjskolen i Århus,
- er medlem af styringsgruppen for sociale, politiske og kulturelle forhold i forbindelse med det reviderede korrespondentstudium samt af arbejdsgruppen for faget dansk,
- har deltaget i arbejdet i de tværsproglige grupper for grammatik og for oversættelse og tolkning.

Agnete Berg Nielsen har i foråret 1983 deltaget i kursus afholdt på Handelshøjskolen ved mag.art. S.E. Rosenberg omhandlende »Udvalgte leksikologiske emner« og »Nyere syntaktiske beskrivelsesmodeller«.

H. Picht

- har som det danske medlem af ISO/TC 37/WG 5 deltaget i arbejdsgruppens møder den 22.–23. september 1982 i Wien og den 21.–22. april 1983 i Frankfurt,
- er terminologiafdelingens repræsentant i SPRINT-redaktionen samt har været medredaktør for nr. 1983/1 og 1983/2,
- er formand for NORDTERM/AG i »terminologiuddannelse«,
- er medlem af editorial board for TermNet News, som udgives af Infoterm,
- har bidraget til Nyt fra Terminologiafdelingen, SPRINT og LSP-Newsletter,
- har arrangeret et besøg af 1½ dages varighed for gæster fra »School of Translation Studies«, i Turku, SF, som fandt sted den 16.–17. maj 1983. Afholdt et foredrag om evaluering af terminologiske specialeafhandlinger,
- har deltaget i NORDTERM-mødet i Stockholm den 5. og 6. maj 1983,
- har deltaget i 4. European Symposium on LSP, Bordeaux, 29.8.–2.9.1983.

Hanne Puggaard

- har deltaget i kursus i leksikologi på HHK v. lektor S.E. Rosenberg,
- har deltaget i kursus i Nyere syntaktiske beskrivelsesmodeller på HHK v. lektor S.E. Rosenberg,
- har været på studierejse til EF's tolkecenter i forbindelse med afholdelsen på HHK af kurset Introduktion til Simultantolkning,
- har været underviseren i juridisk sprog på kandidattrinets 1. år,
- har været underviseren og eksamen i simultantolkning på EK (8 ugers kursus),
- har været specialevejleder for 4 juridiske terminologispécialer (1-EA + 3-EK),
- har udarbejdet eksamensopgaver for EG-studiet fagligt sprog 1. og 2. år samt for simultantolkning på EK-studiet og været ombedømmer ved EK-eksamen i juridisk sprog,
- er pr. maj 1983 medlem af planlægningsgruppen for det kommende års forskningsseminar,
- har deltaget i forskningsseminar maj 1983 og seminarerne i forbindelse med revision af studierne.

Anette Villemoes

- har været medarrangør af forskningsseminar i foråret 1983,
- har holdt et indlæg på forskningsseminaret om en oversættelsesstrategi dansk-spansk for verbalhelheder i teknisk sprog,
- har i foråret 1983 deltaget i et kursus ved mag. art. S.E. Rosenberg om udvalgte leksikologiske emner og om nyere syntaktiske beskrivelsesmodeller,
- har deltaget i adgangsbetingsudvalget, i styringsgruppen og i koordineringsgruppen i forbindelse med reformen af grundstudiet.

D. INSTITUT FOR TYSK

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Instituttets bestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand. art. Hans Peter Jørgensen.

Professor: Mag. art. Hans-Peder Kromann.

Lektorer med forskningspligt: Cand. ling. merc., translatør Inge Baaring; cand. phil. Peter Colliander (pr. 1.6.83); afdelingsleder, cand. mag. Gert Engel; translatør, cand. jur. Bente Kristensen; udenlandsk lektor, Dr. -Ing. Klaus Müller; translatør Theis Riiber; cand. mag. Poul Rosbach.

Lektorer uden forskningspligt: Cand. mag. Frede Boje; cand. mag. Liselotte Brøndlund; translatør Flemming Koue.

Adjunkt med forskningspligt: Cand. ling. merc. Bodil Nistrup Madsen.

Adjunkter uden forskningspligt: Cand. interpret. Doris Hansen; cand. pæd. Grethe Hjorth; cand. interpret. Anne-Marie Mehl Knudsen; cand. ling. merc. Birthe Vesterli.

Kandidatstipendiat: Cand. mag. Gyde Hansen (indtil 1.5.83); cand. mag. Steffen Leo Hansen (pr. 1.6.83).

Eksterne lektorer: Dr. phil. Klaus Bohnen; Rechtsanwalt Hilke Kovacs; cand. mag. Svend Wodtmann Pedersen; lic. phil. Peder Skyum-Nielsen (dansk); mag. art. Svend Erik Rosenberg (lingvistik).

Undervisningsassistenter: Cand. mag. Gitte Ahlstrand; cand. mag. Hans Erik Dam; cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen; cand. mag. Steffen Leo Hansen; translatør Jytte Haussmann; cand. mag. Jytte Heine; translatør Henriette D. Holm; cand. mag. Lise Neersø Jaspersen; cand. phil. Roselies Kjeldsen; translatør Inger C. Kragh; cand. interpret. Birgit Lindow; cand. ling. merc. Jeanette Mangaard; cand. phil. Helge Nielsen; translatør Ulla I. Olsen; cand. interpret. Ulla H. Pedersen; cand. interpret. Benedikte S. Poulsen; cand. mag. Ursula Schmalbruch; cand. phil. Hilde Svendsen; cand. mag. Susanne Vestergaard; cand. ling. merc. Flemming Vogdrup; cand. interpret. Annette Zimmermann.

Sekretær: Vivi Rønne Hansen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af følgende:

Undervisningsassistenter: Cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen; translatør Henriette D. Holm; cand. mag. Lise Neersø Jaspersen.

TAP-medarbejdere: Vivi Rønne Hansen; Lene Nielsen; Ester Olsen.

Studerende: Indtil 1.1.83: Lars Frederiksen. Fra 1.1.83: Elisabeth Bitsch-Christensen; Per Christiansen; John Mogensen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for tysk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for tysk.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONS VIRKSOMHED

Inge Baarings arbejde med afdækning af eksisterende strategier ved simultantolkning med tysk som udgangssprog er nu færdiggjort. Resultaterne heraf er bl. a. udnyttet til udarbejdelse af et sæt undervisningsmaterialer, der tager specielt sigte på afhjælpning af de problemer, der opstår ved simultantolkning fra tysk til dansk på grund af den særlige tyske ordstilling.

Arbejdet med anvisning af nye strategier fortsætter, og samtidig afsluttes en fejlanalyse af et antal simultantolkede tekster fra tysk til dansk.

Peter Colliander: »Das Korrelat und die obligatorische Extraposition« (346 s.) er udkommet som Sonderband 2 i *Kopenhagener Beiträge zur Germanistischen Linguistik*. »Kongruenz- und Rektionsrelationen in der deutschen Gegenwartssprache« (28 s.) er udkommet i CEBAL nr. 6.

Peter Colliander arbejder videre med infinitivers og bisætningers syntaks, arbejder videre med grundlæggende syntaktisk teoridannelse og didaktisering heraf.

Gert Engel og *Bodil Nistrup Madsen* har videreført deres datalingvistiske forskning med henblik på oprettelse og drift af leksikografiske databaser.

Den optiske indlæsning af den første database af denne art: *Blinkenberg* og *Høybye's Fransk-Danske Ordbog* kunne påbegyndes i juni 1983.

Som medlemmer af ETTO-ordbogsgruppen under Statens humanistiske Forskningsråd har Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen fortsat ydet bidrag til projektet »Udvikling af et fælles format for danske ordbøger«.

Bodil Nistrup Madsen og Steffen Leo Hansen har i samarbejde med ordbogsgruppen oprettet en testdatabase for leksikografiske data og udviklet og afprøvet søge- og udskriftsmuligheder.

Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen anvender deres forskningstid i øvrigt i Terminologiafdelingen (se denne).

Gyde Hansen har afleveret sin afhandling »Kontrastiv analyse af artikelbrugen på dansk og tysk« som prisopgave og er blevet belønnet med guldmedalje. Hun er begyndt at arbejde opgaven med henblik på udgivelse.

Endvidere er hun i gang med undersøgelser af kriterier for en typologi af fagsproglige tekster.

Bente Kristensen er indtrådt i en arbejdsgruppe bestående af Gert Engel, HHK, Birgit Lindow, HHK, J.Th. Keiding, DTH og Olaf Rieper, Institut for organisation og arbejds sociologi, HHK, som planlægger et hovedprojekt under DANTERM »Mennesket i arbejde«.

Projektet er en videreførelse af de nu afsluttede projekter inden for ergonomi og arbejderbeskyttelse.

Hans-Peder Kromann: Paradigmatische und syntagmatische Relationen im zweisprachigen Wörterbuch I: Die Lexikographie von heute und die Wörterbücher von morgen. Analysen – Probleme – Vorschläge. Hrsg. v. J. Schildt und D. Viehweger. Linguistische Studien 109. Berlin 1983, 330–48. Se i øvrigt Tysk ordbogsgruppe.

Theis Riiber: Se ordbogsgruppen.

Poul Rosbach: Se ordbogsgruppen.

Ordbogsgruppen (H.-P. Kromann, Th. Riiber og P. Rosbach) har fortsat sine studier i tosprogsleksikografiens teori og udarbejdet afhandlingen »Überlegungen zu Grundfragen der zweisprachigen Lexikographie« (ca. 100 s.). Afhandlingen er af H. E. Wiegand antaget til udgivelse i: »Studien zur neuhochdeutschen Lexikographie«, Bind V. 1984. Studier vedr. klassifikation af tekster for opbygning af korpora til leksikografiske formål er videreført i samarbejde med Gyde Hansen.

Det fagsproglige forsøgskorpus befinder sig fortsat i opbygningsfasen.

Videreudvikling af den leksikografiske rekord samt gentagne forsøg med EDB ved Th. Riiber i samarbejde med Bodil Nistrup Madsen og Steffen Leo Hansen.

Excerpering af delområder inden for økonomi på forsøgsbasis gennemført i samarbejde med eksterne personer.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Inge Baaring har på forskningsseminaret på Rolighed i maj 1983 holdt følgende foredrag: Strategier ved simultantolkning med tysk som udgangssprog. (Se desuden under Center for konferencetolkning).

Peter Colliander har skrevet en artikel til SPRINT: »Tekstlæsningsmodel«. Han har udarbejdet undervisningsmateriale til brug for forsøgsundervisningen på korrespondenttrinnet (Tysk Grammatik II (Ledstilling), 68 s.).

Han har deltaget i en kongres i Berlin Vest vedr. modalpartikler. Han har fortsat deltaget i planlægningen af forsøgsundervisningen og varetaget undervisningen i tysk alm. sprog.

Han har været medlem af SPRINT-redaktionen samt rejseleder på studieturen til Wien.

Gert Engel har fortsat været medlem af CETIL (se 1981/82), af CIDIT-MULTI (se 1981/82), af styringsgruppen for det af Statens humanistiske Forskningsråd oprettede initiativområde »EDB i tekst, tale og ordbøger (ETTO)« og (indtil 30.5.83) af Det faglige Landsudvalg for De humanistiske Uddannelser.

Han har fortsat været medlem af Udvalget vedr. handelshøjskoleområdet i Syd- og Sønderjylland og blev den 7.10.82 af undervisningsministeren beskikket som udvalgets formand. Udvalget har afsluttet sit arbejde i april 1983.

Gyde Hansen har deltaget i »Frühjahrstagung des Instituts für deutsche Sprache« med emnet »Pragmatik in der Grammatik«, den 15.–18.3.1983.

Bente Kristensen har i hele beretningsperioden været leder af fakultetets reformarbejde. Hun er formand for det af fakultetsstudienævnet nedsatte interimsstudienævn, der rådgiver fakultetsstudienævnet i alle spørgsmål vedr. forsøgsundervisningen, og hun har fungeret som formand for samarbejdsgruppen mellem det erhvervsproglige og det erhvervsøkonomiske fakultet med henblik på planlægning og koordinering af undervisningen i erhvervsøkonomi, erhvervsret og fagsprog på de to forsøgshold.

Hun har desuden været formand for det af alle de erhvervsproglige institutioner ned-

satte fællesudvalg, som forbereder en reform af de erhvervsproglige studier på landsplan. Hun har samtidig været formand for fællesudvalgets forretningsudvalg, som har udarbejdet oplæg og indstillinger til behandling i fællesudvalget.

Bente Kristensen har yderligere i hele beretningsperioden været medlem af det af det erhvervsøkonomiske og det erhvervsproglige fakultet nedsatte udvalg til forberedelse af en integreret kandidatuddannelse i sprog og økonomi.

Hun er indtrådt som fakultetets repræsentant i »Repræsentantskabet ved Danmarks Pædagogiske Biblioteks EF-informations- og dokumentationscenter for fremmedsprogsundervisning«.

Hun er fortsat daglig leder af Terminologiafdelingen og har i den forbindelse deltaget i et nordisk seminar »Datorstøtt Terminologiarbete« i Stockholm 3.–5.5.1983 samt i de nordiske terminologiorganers årsmøde »Nordterm« 5.–6.5.1983 ligeledes i Stockholm.

Hans-Peder Kromann har holdt foredrag ved en kongres om leksikologi og leksikografi ved Akademie der Wissenschaften der DDR, Zentralinstitut für Sprachwissenschaft, oktober 1982 samt gæsteforelæsnings om tosprogsleksikografi ved Heidelbergs Universitet og Institut für deutsche Sprache, Mannheim.

Han er valgt til formand for Forskningskollegiet og Forskningsplanlægningsudvalget. Medlem af bogudvalget. Medlem af 3 udvalg vedr. lektorbedømmelse (formand for to), vedr. besættelse af eksternt lektorat og en adjunkt/lektorstilling samt formand for udvalg til bedømmelse af en prisopgave.

Han har været vejleder for adjunker og en stipendiat samt fungeret som redaktør af ARK.

Bodil Nistrup Madsen har deltaget i »Symposium on lexicography«, arrangeret af Engelsk institut og Institut for germansk filologi, Københavns Universitet, Amager, 1.–2. september 1982.

Hun har deltaget i følgende kurser, afholdt af EDB-centret, HHK: 15.11.82 SPSS startkursus (statistical package for the social science). 24.11.82: Kursus i tegneplotter. 3.–5.5.1983: Kursus i videregående programmering. 1.–2.6.83: Registerkursus.

Hun har endvidere deltaget i kurset ALIS On-Line informationssøgning, 1.6.83, Danmarks Tekniske Bibliotek.

Klaus Müller blev inviteret til at holde foredrag for VDI (Verein Deutscher Ingenieure) og GVC (Gesellschaft Verfahrenstechnik und Chemieingenieurwesen) over emnet »Die Auswahl von Zweitraffinationsverfahren für Altöle unter besonderer Berücksichtigung der Rohstoff- und Energiekosten« den 25.–26.10.82 i Bad Nauheim. Han har desuden skrevet en artikel om »Möglichkeiten der Altölverwertung«, som udkommer i »Müll und Abfall«, nov. 1983 og har påbegyndt udarbejdelsen af bidrag til »Handbuch, Müll- und Abfallbeseitigung«, »Abfallbeseitigungsrecht für die betriebliche Praxis« samt et projekt for EF-Kommissionen ang. kooperationsmuligheder mellem AVS-Starterne og EF på motor- og spildolieområdet.

Theis Riiber har været medlem af 2 bedømmelsesudvalg (OU og HHK).

Poul Rosbach har været medlem af 6 bedømmelsesudvalg (OU, ÅU og HHK).

Svend Erik Rosenberg har i samarbejde med Grammatikgruppen holdt foredrag om

nyere aspektforskning; i samarbejde med Tekstlingvistikgruppen holdt foredrag om semantiske rolleanalyser og sproghandlingsanalyser i tekstlingvistikken. Han har afholdt et kursus i udvalgte leksikologiske emner: synonymi, polysemi, homonymi, ordbogstyper samt afholdt et kursus med gennemgang af nyere syntaktiske beskrivelsesmodeller: Diderichsens sætningsskema, transformationsgrammatik, relationsgrammatik, valensgrammatik.

Flemming Vogdrup har i perioden 13.–23. oktober foretaget en individuel informationsrejse arrangeret af Goethe-Institut. Rejsen omfattede deltagelse i AKDaF-kongressen med temaet »Didaktisierung von Fachtexten« i Radolfzell, besøg på Fachhochschule Konstanz, Siemens Sprachendienst samt Sprachen- und Dolmetscherinstitut i München (den såkaldte Schmidt-Schule). Derefter besøg på Hochschule Hildesheim, Übersetzungsabteilung, Friedrich-List-Oberschule og Fachhochschule für Wirtschaft i Vestberlin.

5. GÆSTEFÖRELÆSNINGER

Prof. Dr. H. E. Wiegand, Heidelberg; Prof. Dr. K. Reiss, München; Prof. I. Rosengren, Lund; Prof. Dr. D. Herberg, Berlin; Prof. Dr. D. Möhn, Hamburg; Prof. Dr. D. Viehweger, Berlin; Gisela Adamowsky, Berlin.

E. INSTITUT FOR ERHVERVSPRAKSIS

1. INSTITUTTETS MEDARBEJDERE

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Handelsfaglærer, cand. ling. merc., translator Lise Saxov.

Lektorer uden forskningspligt: Finn Hagen Jespersen, HA; Erik Otto, HA.

Handelsfaglærere: Anne Harries, EA; Jette Krog, ED; Erna Larsen; Jytte Halfdan Madsen, ED; Hanne Nielsen, ED; Jette Nørgaard; Marie-Louise Westergaard.

Undervisningsassistenter: Korrespondent Conny Bauer; korrespondent Nina Bruun, ED; korrespondent Lisbeth Christensen; underdirektør, cand. merc. Flemming Hansen; cand. merc. Jens Otto Hansen; korrespondent Lone Hasfeldt; fuldmægtig Per Boje Jensen, HD; cand. phil. Lis Kreiberg; korrespondent Asta Bodil Lauritzen; cand. merc. Bent Larsen; handelsfaglærer Else Lindinger; fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke; korrespondent Christa Susanne Madsen; cand. polit. Lars Munk; handelsfaglærer Bente Møller-Nielsen; cand. interpret. Marianne Nerving; cand. merc. Preben Nielsen; adjunkt, cand. merc. Anders Pedersen; cand. oecon. Søren Pedersen; fuldmægtig, cand. polit. Henrik Pinholt; handelsfaglærer Inge Lise Plejl; handelsfaglærer Mona Lisbeth Schjødt-Hansen; korrespondent Jane Storm; adjunkt, cand. merc. Niels Tranum.

Sekretærer: Anne Lunding; Ester Olsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke (til dec. 1982); korrespondent Lisbeth Christensen; korrespondent Mona Schjødt-Hansen (fra dec. 1982).

TAP-medarbejder: Anne Lunding.

Studerende: (fra dec. 1982) Anne-Marie Hjort; Katja Krener-Andersen; Iben Ø. Petersen.

Instituttet er opdelt i 2 faggrupper:

1. Faggruppen for regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi.
Faggruppeleder: Erik Otto.
2. Faggruppen for maskinskrivning og stenografi.
Faggruppeleder: Lise Saxov.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for erhvervspraksis blev oprettet i februar 1970. Institutet dækker fagområderne erhvervslære (herunder regnskabslære) og samfundsøkonomi, maskinskrivning samt dansk, engelsk, fransk og tysk stenografi under sprogstudierne.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Samfundsøkonomi: Arbejdet med revision af lærebog i samfundsøkonomi er stillet i bero indtil videre.

Maskinskrivning: Jette Nørgaard har udarbejdet en revideret udgave af »Maskinskrivning, grundkursus«.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

I forbindelse med maskinskrivningsundervisningen på EG-studiet har faggruppen for maskinskrivning og stenografi arrangeret en række informationsmøder om elektronisk tekstbehandling samt arrangeret installering af og forestået instruktion i anvendelse af fjernskriverkredsløb. Endvidere har faggruppen udarbejdet nyt båndmateriale som supplement til undervisningen i stenografi.

Stenografilærerne har deltaget i et kursus i lynskrift ved Jonna Carlsen.

F. FAGSPROGLIGT CENTER

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Styringsgruppe: Jacques Qvistgaard (formand); Jørgen Jensen; Theis Riiber; Jørgen Høedt; studenterplads (ubesat); Lise Eriksen (TAP).

Medarbejdere: Jørgen Høedt (daglig leder); Jennifer Draskau; Lise Eriksen.

2. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Hanne Martinet; Viggo Hjørnager Pedersen; Jacques Qvistgaard: AScLA-Symposiet: Oversættelse og Tolkning, 1983.

Jennifer Draskau og Jørgen Høedt: The World of LSP II, (udkommer november 1983).

Unesco Alsed LSP Newsletter Vol. 5 No. 2 (15), Vol. 6 No. 1 (16).

3. SPROGBEHOV

Fagsprogligt Centers aktiviteter inden for analyse af sprogbehov har i perioden koncentreret sig om en større undersøgelse af de erhvervsproglige dimittenders beskæftigelsesmønster. Arbejdet foregår i samarbejde med analyseinstituttet AIM. Rapport forventes færdig i første halvdel af 1984.

4. MØDEVIRKSOMHED

Fagsprogligt Center har:

- medvirket ved tilrettelæggelsen af Le Colloque Européen du FSP: »Le FSP dans le contexte européen – bilan et perspectives«, Strasbourg, februar 1983, i samarbejde med AILA, AFLA, AEDE, Universités II et III de Strasbourg, CRDP og CIELS (handelskammeret),
- medvirket ved tilrettelæggelsen af 4th European Symposium on LSP, University of Bordeaux II, september 1983, i samarbejde med University of Bordeaux II samt AILA.

Jennifer Draskau har:

- deltaget i AScLA-symposiet: »Oversættelse og Tolkning« (4.–6. oktober 1982) i København og holdt et indlæg med titlen »Comparative Structural Analysis Revisited: its possible relevance for the translation of poetry«. Indlægget er publiceret i proceedings p. 61–78,
- deltaget i Aslib-konferencen »Translating and the Computer 4: Term Banks for Tomorrow's World« (11.–12. november 1982) og skrevet konferencerapport, som er offentliggjort i Unesco Alsed LSP Newsletter Vol 6 No. 1 (16) May 1983, p. 3.
- arrangeret og deltaget i European Prime Users Association-konferencen (EDB) i Paris, (4.–6. maj 1983),
- holdt et indlæg i plenum på 4th European Symposium on LSP, Bordeaux, (29.8.–2.9.83) med titlen »Is there a scientific-technical register?«,
- skrevet en artikel om »Slang«, publiceret i Sprint, 1983:1, p. 3–9,
- skrevet en artikel med titlen »Towards a Clarification of the Concept »Jargon«, publiceret i Fachsprache 1/1983, p. 11–24.

Endvidere har Fagsprogligt Center haft besøg af en række udenlandske gæster.

G. CENTER FOR KONFERENCETOLKNING

1. CENTERETS MEDARBEJDERE

Daglig leder: Lektor, cand. ling. merc., translatør Inge Baaring (tysk).

Medarbejdere: Adjunkt, cand. ling. merc., translatør Anne Zoëga (engelsk); adjunkt, cand. mag. Hanne Aarup (fransk).

Centeret er oprettet pr. 1.4.1981 og har til opgave at varetage alle administrative og undervisningsmæssige funktioner i forbindelse med den nyoprettede konferencetolkeuddannelse ved højskolen. Disse funktioner omfatter annoncekampagne, udarbejdelse af informationsmateriale samt afholdelse af informationsmøder og optagelsesprøve. Centeret varetager i øvrigt udarbejdelse af lærerdækningsplan samt skemalægning, planlæg-

ning og gennemførelse af undervisningsaktiviteterne og afholdelse af eksamen. Uddannelsen har til formål at bibringe dimittenderne sådanne kundskaber i konsekutiv tolkning og simultan tolkning, at de er i stand til at fungere som konferencetolke ved overnationale organisationer samt på det frie marked i Danmark og i udlandet. Centeret har i de sidste to år gennemført to uddannelsesforløb på 6 mdr. 7 kandidater har bestået eksamen og har alle fundet beskæftigelse ved EF i Bruxelles.

Centeret har i indeværende beretningsår af EF fået tildelt en bevilling til gennemførelse af dels et danskursus for udenlandske tolke, der ønsker at supplere deres passive arbejdsprog med dansk og dels en udvidet tolkeuddannelse, hvor der skal kunne optages studerende med engelsk, tysk og fransk som modersmål. Kurserne gennemføres i studieårene 1984–1985.

H. TERMINOLOGIAFDELINGEN

1. AFDELINGENS MEDARBEJDERE

Bestyrelse: Afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel (formand); afdelingsleder, cand.mag. J. Qvistgaard (næstformand); lektor, cand.ling.merc., translatør Inge Gorm Hansen; lektor, cand.ling.merc. H. Picht; TAP-repræsentant: Elna Oberleitner; lektor, translatør, cand.jur. Bente Kristensen (daglig leder).

Medarbejdere: Adjunkt, translatør, cand.phil. Mirella Cristofoli; lektor, cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg; afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel; lektor, cand.ling.merc., translatør Inge Gorm Hansen; cand.ling.merc. Sonja Hvalkof (pr. 1.10.82); lektor, translatør, cand.jur. Bente Kristensen; adjunkt, cand.ling.merc. Rita Lenstrup; adjunkt, cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen; lektor, cand.ling.merc. H. Picht; adjunkt, translatør Chr. Quist; afdelingsleder, cand.mag. J. Qvistgaard; adjunkt, cand.mag. Henrik Selsøe Sørensen.

2. OPRETTELSE OG FORMÅL

Terminologiaafdelingen blev oprettet i 1974 som et tværsprogligt center og har til opgave at drive undervisning og forskning i fagsproglig leksikografi og terminologi samt at udføre informations-, dokumentations- og konsulentarbejde inden for de nævnte områder.

3. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

DANTERM-system projekt

Det specielt udviklede DANTERM-tegnset, der nu omfatter mere end 300 karakterer, er af Gert Bechlund (Handelshøjskolens EDB-center) i samarbejde med Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen samt medarbejderne på BNF (British Non-Ferrous Metals Technology Centre), Wantage (England) blevet indføjet i Informations- og Dokumentations-systemet STATUS II. I denne forbindelse har Gert Engel, Bodil Nistrup Madsen og Gert Bechlund i tiden fra den 12. til den 14. april 1983 aflagt et besøg i Wantage (England).

Publikationer:

- »DANTERM«, Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen. *Multilingua* 1–4/1982.
»The DANTERM System«, Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen. Nordisk forskersymposium om datamatunderstøttet leksikografi, august 1982 i Sandbjerg. *SOM* 3, 1983.

Projekt: DANTERM-klassifikation

H. Picht, Bodil Nistrup Madsen og Gert Engel har videreført projektet og udarbejdet et forslag for klassifikationen af landbrugsområdet.

Terminologisk hovedprojekt »Landbrug«

Projektledelse: Gert Engel i samråd med overbibliotekar Inge Berg Hansen, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles bibliotek.

Et pilotprojekt (ansvarlig: Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen) vedr. landbrugsmaskiner (emneområderne »plovtyper«, »plovens bestanddele«, »jordbundsforhold« og »pløjeprocessen«) er gennemført i samråd med Jordbrugsteknisk Institut, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Publikation:

- »Arbejdsrapport over pilotprojektet »Landbrugsmaskiner«, Inger Gregersen, Sonja Hvalkof og Anne-Mette Keogh Rasmussen (september 1983, 27 sider).

Delprojekt »Skovbrug«

Henrik Selsøe Sørensen har bearbejdet og forberedt det foreliggende materiale (ca. 4.500 svenske termer og definitioner med danske ækvivalenter og engelsk oversættelse af selve termen) til indlæsning i DANTERM. Indlæsningen er tilendebragt, og der planlægges herefter en revision og tilpasning af materialet til danske forhold; dette arbejde skal udføres af en gruppe sagkyndige.

Delprojekt »Landbrugsøkonomi«

(Ansvarlig: Gert Engel; projektmedarbejdere: cand.ling.merc. Sys Bundgaard og cand.interpret. Hanne Blaaberg).

I samråd med medarbejdere fra Institut for Økonomi (Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole) er der udarbejdet et overordnet begrebssystem samt delsystemer vedr. »Landbrugspolitik« og »Driftsledelse«. Indtil nu er inventariseret ca. 400 danske termer (med tilhørende definitioner og kontekster).

Terminologisk projekt »Arbejderbeskyttelse«

(Ansvarlig: Gert Engel; projektmedarbejder: cand.interpret. Birgit Lindow).

Projektet blev afsluttet i beretningsåret.

Publikation:

ARBEJDERBESKYTTELSE (Glosar med 600 termer og definitioner på de fire nordiske sprog). (Trykt som manuskript, 290 s. 1983).

H. Picht: Se Institut for spansk.

4. FAGLIG VIRKSOMHED

Dokumentation

I forbindelse med Terminologiafdelingens dokumentationsvirksomhed har H. Picht ajourført »Bibliografi over terminologiske artikler og afhandlinger i videste forstand« (sidste udgave 1982–11–01) samt foretaget registrering af alle terminologiske specialer som led i TermNet (BT 12).

Afholdte kurser m.m.

Terminologikursus

Terminologiafdelingen har igen i år afholdt et kursus i terminologi under valgfri fag. Kurset henvendte sig til EA/ED- og EK-studerende samt interesserede lærere.

Kurset omfatter 12 dobbelttimer, ca. 70 deltagere.

Udover de mere teoretisk prægede forelæsninger blev der afholdt mindre øvelser, og kurset sluttede med to terminologiske miniprojekter.

Følgende medarbejdere deltog som arrangør, foredragsholder hhv. projektleder: Gunhild Dyrberg; Bente Kristensen; Bodil Nistrup Madsen; Heribert Picht; Chr. Quist; Henrik Selsøe Sørensen.

H. Picht i øvrigt: se Institut for spansk.

Gert Engel har fortsat varetaget hvervet som formand for TERMINOLOGIGRUPPEN (samarbejdsorgan for bl. a. Dansk Sprognævn, Dansk Standardiseringsråd og Handelshøjskolerne).

Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen har fra 12. til 15. august 1982 deltaget i Nordisk Forskersymposium om datamatstøttet leksikografi på Slot Sandbjerg.

Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen har fra 30. august til 1. september 1982 deltaget i AGROVOC (Jordbrugsthesaurus) Training Seminar, arrangeret af Det veterinær- og landbrugsfaglige dokumentationscenter.

Gert Engel, Bente Kristensen og H. Picht har fra 3. til 6. maj 1983 deltaget i NORD-TERM-konferencen på Hässelby Slot, Stockholm.

Bodil Nistrup Madsen har (tildels i samarbejde med kandidatstipendiat, cand.mag. Steffen Leo Hansen) gennemført en række demonstrationer af DANTERM-systemet. Bodil Nistrup Madsen har fra 21. marts til 23. marts 1983 deltaget i 2nd Meeting of experts on »Guidelines for the recording of terminological data for machine processing« og fra 23. marts til 25. marts 1983 i 2nd Meeting of the Working Group »Vocabulary of terminological data banks«, arrangeret af INFOTERM, Wien.

NYT fra Terminologiafdelingen, nr. 8, april 1983. Redaktion: Gunhild Dyrberg, Sonja Hvalkof, Christian Quist. Handelshøjskolen i København.

5. GÆSTEFORLÆSNINGER

Professor Dieter Möhn, Universität Hamburg, holdt den 9. marts 1983 forelæsning og kollokvium over »Die terminologische Wortgruppe« og den 10. marts 1983 forelæsning over »Fachtexte als Forschungsbereich« (i samarbejde med Institut for tysk).

I. TVÆRSPROGLIGE AKTIVITETER

1. FORSKNINGSEMINAR VII

Sproginstitutionerne afholdt Forskningsseminar VII den 9.–10. maj 1983 på kursus ejendommen Rolighed ved Vedbæk.

Der blev på seminaret drøftet følgende hovedemner med de nævnte indlæg og efterfølgende diskussion:

Forskeruddannelse

Lise Mourier.

Jens Rasmussen.

Initiativer på forskningsfronten i det forløbne år

Finn Junge-Jensen: SPRØK.

Niels Bugge Hansen: Samarbejde HHK–KU.

Hans-Peder Kromann: Initiativområder for erhvervsproglig forskning.

Teknisk sprog

Christian Quist: Eksempel på strukturering af udvalgte fagsprog inden for teknisk og videnskabeligt sprog samt undersøgelse af visse termers skiftende begrebsindhold i teknisk og videnskabeligt sprog.

Anette Villemoes: Oversættelsesstrategi for verbalhelheder dansk-spansk, specielt i teknisk sprog.

Tolkning

Hanne Aarup: Realiabaggrund ved simultantolkning.

Inge Baaring: Strategier ved simultantolkning fra tysk til dansk.

Per Anker Jensen: Omkring tolkningsteoriens grundlæggelse.

Realia

Hanne Martinet: Tekstinterne og teksteksterne »realia« eller noget om reelle »realia«.

John Murphy: Realia – an attempted definition and identification of areas of research.

Lise Mourier: Betydningen af realiaviden i forbindelse med undervisning i disciplinen engelsk fagligt sprog og for den erhvervsproglige forsknings nye initiativer.

Jørgen Jensen: Er målsætningen for disciplinen »realia« tilstrækkeligt omfattende, og bliver komponenterne »kultur« og »historie« tilstrækkeligt tilgodeset i undervisningen?

Seminaret var tilrettelagt af Per Anker Jensen, Anette Villemoes og Anne Zoëga.

2. ARK

Sproginstitutionernes Arbejdspapirer er oprettet 1979 og af Forskningskollegiet tænkt

som en ramme for foreløbige arbejdsresultater fra medarbejdere under det erhvervsproglige fakultet. Der optages artikler om fagligt og almindeligt sprog.

16. Tekstlingvistik: Teorier og analyser

I: Teorier. Januar 1983

II: Analyser. Februar 1983.

17. Eva Harboe og S.-O. Poulsen: Hovedtendenser vedrørende tempus- og modusbru-
gen i danske og tyske domme i 1. instans. April 1983.

18. Lise-Lotte Hjulmand: Tema/Rema-begreberne med særligt henblik på Prager-sko-
len, »Den tyske Skole« og Halliday. Forskningshistorie, referat af udvalgt litteratur
og bibliografi. August 1983.

VI. Lærerstab

A. OVERSIGT OVER LÆRERSTABENS SAMMENSÆTNING

Ved udgangen af undervisningsåret 1982/83 var der, jf. nedennævnte oversigt, ved højskolen ansat 18 professorer, hvoraf 1 som rektor, 9 docenter, afdelingsledere og fagledere, 24 lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi, 9 adjunkter uden forskningspligt i sprog, 8 fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi, 97 lektorer, 29 adjunkter, 19 stipendiater, 69 eksterne lektorer samt 786 undervisningsassistenter.

Antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1983:

1. Professorer	18
2. Docenter, afdelingsledere og fagledere	9
3. Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi	33
4. Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi	8
5. Amanuensisgruppen	126
6. Forskningsstipendiater	15
7. Seniorstipendiater	4
8. Eksterne lektorer	69
9. Undervisningsassistenter	786
10. Administrative medarbejdere i administrationen	110
11. Administrative medarbejdere ved biblioteket	33
12. Administrative medarbejdere ved edb-centret	9
13. Administrative medarbejdere ved institutterne	81

I alt 1302

Antal lærere ved højskolen pr. ultimo juli 1983

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1983
Professorer i økonomi m.v.	0	2	3	4	7	11	11	12	15	13
Professorer i jura	0	0	1	1	1	2	2	2	1	2
Professorer i sprog	0	0	0	1	1	1	3	3	3	3
Professorer i kulturhistorie	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Docenter, afdelingsledere og fagledere:										
i økonomi m.v.	3	2	4	4	3	1	7	6	6	5
i sprog	0	0	1	0	1	0	3	4	4	4

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1983
Adjunkter og lektorer uden forskningspligt:										
i erhvervslære og samfundsøkonomi										
	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2
i sprog										
	0	3	9	9	12	22	33	30	37	31
Fastansatte lærere:										
i maskinskrivning og stenografi:										
	0	0	0	0	0	1	3	4	7	8
Eksterne lektorer:										
i økonomi										
	0	13	15	10	7	8	8	3	28	35
i sprog										
	0	2	2	2	0	0	3	4	29	34
Amanuensisgruppen:										
i økonomi m.v.										
	0	4	4	6	11	26	53	70	76	90
i sprog										
	0	0	0	1	1	1	9	11	19	36
Stipendiater										
	0	0	0	0	0	4	14	20	20	19
Undervisningsassistenter:										
erhvervsøkonomiske studier										
	18	36	51	44	59	123	237	261	405	585
erhvervsproglige studier										
	10	21	38	44	43	28	36	89	225	201
Antal lærere m.v. i alt¹⁾										
	31	86	128	127	147	230	425	523	878	1068
(heraf heltidsansatte)										
	3	11	24	29	39	74	154	169	191	213

1) En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet under begge grupper.

Fortegnelse over højskolens lærere og forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1982/83 samt over administrationen findes i bilag 1.

VII. Censorer

Det formelle grundlag for censorvirksomheden var til og med sommereksamen 1983 Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 om visse forhold i forbindelse med censorers medvirken ved eksaminer på de højere uddannelsesinstitutioner. Den 18. juli 1983 – altså efter afslutningen af sommereksamen – udsendte undervisningsministeriet en ny bekendtgørelse om de censorer ved de højere uddannelsesinstitutioner, der beskikkes af undervisningsministeriet. Reglerne i denne bekendtgørelse får således virkning fra vintereksamen 1983/84.

Se Bilag 2

VIII. Handelshøjskolens Bibliotek

OPRETTELSE

Biblioteket er oprettet i første halvdel af 1922. Det havde da til huse i Købmandsskolens bygning på Nørrevold. I 1927 flyttede biblioteket til Julius Thomsens Plads. Samme år blev samlingen systematiseret og en del af bestanden, der da talte ca. 1.550 bind, kom på »åbne« hylder.

I 1930 modtog biblioteket en betydelig boggave, således at bestanden nu nåede op på ca. 5.500 bind.

I 1929 skete der en større udvidelse af biblioteket, idet Reklamebiblioteket blev etableret som en specialafdeling inden for biblioteket. Denne specialsamling indgik først i bibliotekets egentlige bestand i 1966.

Bestanden er i dag på 185.951 bind og tæller 3.519 løbende periodica.

Hovedbiblioteket (økonomi) er fortsat beliggende på Julius Thomsens Plads, medens Sprogbiblioteket har til huse på Fabrikvej.

1. PERSONALE

1 overbibliotekar; 2 biblioteksbetjente; 11 bibliotekarer; 1 overassistent samt 10 assistenter på heltid, 3 assistenter på deltid samt 5 forskningsbibliotekarer, 1 bibliotekarpraktikant plus timelønnet medhjælp i alt 36,5 årsværk i 1983.

2. ORGANISATION

Bibliotekets øverste organ er Biblioteksudvalget, der har overbibliotekaren som formand. Biblioteket er organiseret ved selvstyrende arbejdsgrupper; BIS (Bibliotekets Interne Styringsgruppe) er koordinerende organ for disse grupper. BIS-medlemmerne vælges for et år ad gangen af de respektive selvstyrende arbejdsgrupper, der er sammensat således: (se også afsnittet med kollegiale ledelsesorganer).

Administrationsgruppe:

Henning Bøge, Inge Halling.

Intern gruppe:

Steen Bichel, Lone Falther, Liselotte Faurholdt, Elisabeth Knudsen, Ulla Kvist, Ellen Mogensen, Erik Rasmussen, Tine Timm, Andreas Aamand.

Ekstern gruppe:

Karen Bache, John Hedegaard, Hanne Husum (fratrådt 31/12 1982), Bente Høst-Mad-

sen, Jozef Jurkowski (fratrådt 31/3 1983) Morten Kvorning, Birgitte Lauritsen, Alice Nymand (vikar – fratrådt 31/12 1982), Sanne Poulsen (fra 1/3 1983), Preben Rasmussen, Helle Skouv, Birgit Støvring (orlov indtil 31/8 1982), Doris Thaarup (fra 15/2 1983), Kim Ryder Tønnesen.

Fagreferentgruppen:

Hanne Abrahams, Finn Skriver Frandsen, Margrethe Stig Hansen, Finn Hansson (fra 1/3 1983) Ole Harbo (fratrådt 28/2 1983), Helge Pedersen, Kjeld Wiene (fratrådt 31/8 1982).

Sprogbibliotek:

Verner Asholt, Inge Gotthardt, Elsebeth Kjørstrup, Henning Rothe (fra 15/8 1982), Susanne Seemann.

Terminform: Sonja Hvalkof, Anne-Marie Langsig (begge fra 1/10 1982).

Herudover fungerer 3 tværgående arbejdsudvalg, nedsat af BIS: edb-udvalg, pr-udvalg og efteruddannelsesudvalg.

3. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEKS FAGOMRÅDER

Handelshøjskolens Bibliotek (HB) er hovedfagbibliotek inden for de erhvervsøkonomiske områder, herunder afsætningsøkonomi, bankvæsen, forsikring, beskrivende økonomi, udenrigsøkonomi, almen driftsøkonomi og trafikøkonomi.

Desuden findes litteratur omhandlende jura, speciel dansk og international erhvervsret, nationaløkonomi, anvendt og teoretisk statistik, regnskabsvæsen, finansiering, kreditvæsen, organisation, psykologi, sociologi og elektronisk databehandling.

Gennem sprogbiblioteket på Fabrikvej dækkes for de sproglige studier relevante områder: moderne sprogvidenskab og -pædagogik, alment og fagsprog samt realia.

Hovedbiblioteket (økonomi)

Julius Thomsens Plads 10, 5. sal, 1925 København V. Tlf.: (01) 35 13 36.

Mandag–torsdag kl. 11–20, fredag kl. 11–17. I juni, juli og august dog: mandag og torsdag kl. 13–20. Tirsdag, onsdag og fredag kl. 11–17.

Sprogbiblioteket

Fabrikvej 7, 6. sal, 2000 København F. Tlf.: (01) 19 19 19, lokal 335.

Mandag–torsdag kl. 9–20 og fredag kl. 9–16.

I juni, juli og august dog: mandag–fredag kl. 9–16.

4. LØBENDE PUBLIKATIONER

Accessionslister

HB udarbejder lister over nyindkøbt litteratur, dels for Hovedbiblioteket, dels for Sprogbiblioteket. Listerne sendes gratis til alle interesserede.

»Aktuelle tidsskriftsartikler« (red. Hanne Abrahams)

HB udgiver hver 14. dag »Aktuelle tidsskriftsartikler«, en liste over aktuelle emner, behandlet i bibliotekets løbende tidsskrifter. »Aktuelle tidsskriftsartikler« tilsendes ligeledes gratis ved henvendelse til udlånspersonalet. Alle er velkomne til at foreslå emner.

I beretningsåret blev følgende emner behandlet:

Nr.	Dato	Emne
13	1.08.82	Spanien
14	1.09.82	Teknologi, samfund og arbejde
15	15.09.82	Ledelse
16	1.10.82	Lederne. Ledervalg og lederuddannelse
17	15.10.82	Pengeløst samfund
18	1.11.82	Økonomisk demokrati. Lønmodtagerfonde. Udbyttedeling
19	15.11.82	Artikler af George J. Stigler
20	1.12.82	Frankrig efter Mitterrand
21	15.11.82	Julegaver
1	15.01.83	Kultur og økonomi
2	1.02.83	Tests. Problemer omkring personaletests
3	15.02.83	Stress. Burnout
4	1.03.83	Små virksomheder
5	15.03.83	Organisationsstudier
6	1.04.83	Terminologiske data banker
7	15.04.83	Arbejdstid: Deltid – Flexetid – Job Sharing
8	1.05.83	Privatisering
9	15.05.83	Velfærdsstaten i krise?
10	1.06.83	Kreativitet
11	15.05.83	Organisationsudvikling
12	1.07.83	Afsætningsøkonomi
13	15.07.83	Mikrocomputere

5. AFSLUTTEDE FAGLIGE ARBEJDER

1. Handelshøjskolens Bibliotek: Tidsskriftsfortegnelse pr. 1.10.1982 (149 s.) Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck A/S. København 1982.
2. Hansen, Margrethe Stig:
Rapport om indførelse og brug af det Universelle Decimal-klassifikationssystem (UDK) på Handelshøjskolens Bibliotek, Sprogbibliotek, København. 1983. 130 sider, heri 8 bilag. (Fotokopi).

Løbende:

Biblioteket leverer løbende materiale til tidsskrifterne »Forsikring« og »Civiløkonomien«.

6. ANDEN VIRKSOMHED

Det økonomiske Bibliotek

Omflytning

I forbindelse med overgang til nyt klassifikationssystem holdt biblioteket lukket 4 uger i sommeren 1982 for at foretage rokering i samlingerne.

På 5. sal er nu placeret håndbøger, bibliografier, statistik og vejvisere, samt i nærmagasinet årsberetninger og 12 årgange tidsskrifter.

På 4. sal findes alt materiale til udlån: bøger i gammel samling (1965–82), bøger i ny samling (UDK) samt 2 årgange tidsskrifter.

Kataloger (systematisk og alfabetisk)

Katalogerne er nøglen til vore egne bogsamlinger (ikke tidsskrifter). Vi har fundet det meget væsentligt at forbedre disse og dermed muligheden for at søge litteratur i den bogsamling, som er anskaffet, for at udnytte denne bedst muligt. Der er arbejdet på tre udgaver af katalogerne:

- 1) papirudgave
- 2) mikrofiche-udgave
- 3) on-line katalog

ad 1) I mange år har der været produceret årlige papirkataloger. Det har haft den ulempe, at lånerne (og bibliotekspersonalet) har skullet slå op i en række enkeltårskataloger, når de søgte litteratur. Derfor har vi længe arbejdet for en kumulering af katalogerne til en samlet (1965–82) alfabetisk og samlet systematisk katalog. Den første blev produceret ved årsskiftet, og vi regner med fremover at foretage kumulering årligt. Det vil dog være nødvendigt at lave et brud i systematisk katalog 1. januar 1983, fordi vi skiftede fra det gamle klassifikationssystem (GIF–GAF–GUF etc.) til det internationale UDK. Derimod arbejder vi med programændringer, så det gamle (1965–82) alfabetiske katalog kan flettes sammen med det nye alfabetiske katalog.

Der er produceret en (systematisk) oversigt over det nye systems ca. 1.000 grupper. Og der er lavet en emneordliste (ca. 5.000 emner).

ad 2) Vi får nu produceret en mikrofiche-udgave af katalogerne. Fremstillingsprisen er ca. $\frac{1}{50}$ af prisen for en papirudgave. Derfor er denne egnet til spredning.

Vi er indstillet på at placere disse kataloger hos institutter og afdelinger og har planlagt to forsøg. Yderligere har vi allerede sendt kataloger til biblioteker, herunder virksomhedsbiblioteker, som vi har samarbejde med. Det giver større udlån, men et udlån, som er mindre problematisk, fordi bøgerne er verificeret i vore kataloger.

ad 3) Vi undersøger desuden mulighederne for etablering af en on-line søgbar database bestående af vore ca. 80.000 katalogiserede bøger (1965–). Vi har fået en bevilling på 60.000 kr. af konsistoriums edb-udvalg til disse undersøgelser, som afvikles i 1983. Det ville være ønskeligt i det mindste at kunne foretage en fritekstsøgning i katalogerne

som et supplement til eksisterende søgemuligheder i fastformskatalogerne. En sådan søgning ville i princippet også kunne gennemføres på terminaler på institutterne.

Med mikrofiche og med (måske) on-line kataloger vil vi øge de decentrale søgemuligheder. (institutter osv.).

Udstillinger

Der har været tre mindre udstillinger om 1) litteratursøgning med emnet Teknologi og Samfund, 2) nobelpristageren Stigler og 3) UDK-klassifikationssystemet.

Hages samling

Biblioteket modtog for ca. 50 år siden en bogsamling fra grosserereren, finansministeren m.v. Christoffer Hage. Hage var redaktør/forfatter af Haandbog i Handelsvidenskab, som på C. F. Tietgens foranledning blev udarbejdet til brug i undervisningen på Niels Brock. Bogsamlingen har i de forløbne år været deponeret på loftet på Julius Thomsens Plads. Nu er hele bogsamlingen taget frem, registreret og grovklassificeret med henblik på opstilling som særstilling. Samlingen skal holdes samlet og forventes overflyttet til sprogbiblioteket, fordi den har en hovedvægt af litterære/almendannende bøger skønt mange økonomiske perler.

Fællesudvalg

Der er efter ønske fra det økonomiske fakultetsråd nedsat et *fællesudvalg*, der skal undersøge relationerne mellem fakultetet og det økonomiske bibliotek. Udvalget søger at udarbejde katalog over bibliotekets aktuelle og mulige serviceydelser, som kan danne grundlag for en videre diskussion på biblioteket og fakultetet. Endvidere er det tanken, at denne katalog også skulle kunne bruges som en slags håndbog om biblioteket til brug for blandt andet institutterne og studienævnene. Udvalget består af Torben Agersnap, Tage Skjøtt-Larsen, Lauge Stetting fra fakultetet og fra biblioteket Hanne Abrahams og Preben Rasmussen. Finn Skriver Frandsen afløste 1. marts 1983 Ole Harbo i udvalget.

Flytning

Konsistorium besluttede 23. juni, at det økonomiske bibliotek skulle flyttes til Rosenørns Allé 29. Der forventes indflytning sommer 1984.

Sprogbiblioteket

Pr. 1.1.1981 anvendes UDK-klassifikation på nye bøger indgået i Sprogbiblioteket og pr. 1.7.1982 på Hovedbiblioteket.

Terminform

I oktober 1982 startedes med støtte fra Direktoratet for de Videregående Uddannelser et projekt med henblik på at opbygge et terminologisk informations- og dokumentationscenter – Terminform – til betjening af erhvervslivet og den offentlige sektor.

7. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEK

	1978/79	1979	1980	1981	1982
A. Tilvækst					
<i>Julius Thomsens Plads 10</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	3.498	3.736	5.271	4.733	7.042
Nettotilvækst, i m	44	94	69	73	196
Bogbestand, antal bd.	131.233	134.969	140.240	147.636	163.606
Bogbestand i m	2.882	2.976	3.045	3.000	3.738
Antal løbende periodica	2.966	2.826	3.168	2.705	2.778
 <i>Fabrikvej 7 (sprogbiibl.)</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	1.125	1.607	1.569	1.624	3.980
Nettotilvækst, i m	24	24	34	36	70
Bogbestand, antal bd.	14.324	15.931	17.500	19.106	22.345
Bogbestand i m	348	381	415	453	523
Antal løbende periodica	236	410	507	559	741
 <i>Totalt</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	4.623	5.343	6.830	6.357	11.022
Nettotilvækst, i m	68	118	113	109	266
Bogbestand, antal bd.	145.557	150.900	157.740	166.742	185.951
Bogbestand i m	3.230	3.357	3.460	3.453	4.261
Antal løbende periodica	3.200	3.236	3.675	3.264	3.519
 B. Udlån					
Antal hjemlån, i alt	55.524	56.020	59.813	59.659	61.526
heraf studerende	26.199	27.187	29.187	30.798	31.299
lærere og institutter	23.964	14.136	18.574	16.564	19.530
udenforstående	16.161	14.697	12.052	12.297	10.697
heraf danske biblioteker	2.984	2.834	2.955	3.347	3.437
Antal Xerox-kopier, der erstatter hjemlån .	1.366	1.150	1.028	898	2.164
Udlån, inkl. Xerox	56.690	57.170	60.841	60.557	63.690
Læsesalslån	1.103	559	224	173	683

IX. Studerende og eksaminer

A. OVERSIGTER

I undervisningsårene 1981/82 og 1982/83 var der på højskolen indmeldt følgende antal studerende, der fordeler sig således:

	1981/82	1982/83
Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	1.609	1.667
Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand. merc.)	982	1.181
Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium (lic. merc.)	47	53
Det erhvervsøkonomiske revisorkandidatstudium (cand. aud.)	–	116
De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD)		
1. del	2.100	2.273
2. del: afsætningsøkonomi	315	334
finansiering og kreditvæsen	241	258
forsikring	14	16
organisation	376	382
regnskabsvæsen	619	682
udenrigshandel	103	223
Det erhvervsproglige grundstudium, dag (EG)	1.227	1.344
Det erhvervsproglige grundstudium, aften (EG)	837	1.117
Den erhvervsproglige afgangseksamen (EA)	150	153
Den erhvervsproglige diplomprøve (ED)	492	537
Den erhvervsproglige kandidateksamen (EK)	284	292
Prøven i italiensk	34	34
Prøven i russisk	–	–
Prøven i spansk	78	78
	<hr/>	<hr/>
	9.567	10.740

TILGANG OG AFGANG I TAL I BERETNINGÅRET

a. De erhvervsøkonomiske studier

Det almene erhvervsøkonomiske studium

I efterårssemestret 1982 blev der optaget 700 nye (hvoraf 36 udenlandske) studerende.

Til 1. årsprøve af den almene erhvervsøkonomiske eksamen i april/juni 1983 indstillede sig 576 studerende, hvoraf 511 bestod eksamen.

Til den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) i april/juni 1983 indstillede sig 462 studerende, hvoraf 397 bestod eksamen.

Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium

I 1982 var der en tilgang af 297 studerende, og til den afsluttende eksamen i december 1982/januar 1983 bestod 92 eksamen, og i april/juni 1983 bestod 56 eksamen.

De erhvervsøkonomiske specialstudier

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del var der i 1982 en tilgang af 1.319 nye studerende.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del, som er fælles for alle studerende, deltog i april/juni 1983 906 studerende, hvoraf 639 bestod eksamen.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 2. del, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig i april/juni 1983 599 studerende, hvoraf 448 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1983	
	indstillet	bestået
Afsætningsøkonomi	89	56
Finansiering og kreditvæsen	64	48
Forsikring	5	4
Organisation:		
Almen linie (strategi og planlægning)	79	71
Offentlig forvaltning	4	4
Videregående personaleadministration	8	7
Datamatik	32	31
Tillægsprøve i offentlig forvaltning (aflagt af personer, der tidl. har bestået diplomprøven)	1	1
Tillægsprøve i datamatik	2	1
Tillægsprøve i videregående personaleadministration	2	2
Tillægsprøve i strategi og planlægning	0	0
Regnskabsvæsen	244	169
Udenrigshandel	74	58

b. De erhvervsproglige studier

Det erhvervsproglige grundstudium

I efterårssemestret 1982 blev der optaget 1.157 nye studerende.

På det erhvervsproglige grundstudium indstillede i april/juni 1983 920 studerende sig til eksamen, hvoraf 296 bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen, 167 i to sprog og 129 i et sprog, og 437 bestod den erhvervsproglige prøve, heraf 131 i to sprog og 306 i et sprog.

Fordelingen på de forskellige discipliner var:	1983	
	indstillet	bestået
Engelsk	445	412
Fransk	177	157
Italiensk	27	20
Russisk	8	8
Spansk	84	75
Tysk	179	162
Obligatoriske bifag	675	623
Korrespondentfag	200	188

Den erhvervsproglige afgangseksamen

I 1982 blev der optaget 103 nye studerende.

Til den erhvervsproglige afgangseksamen (EA) i 1983 indstillede sig 51 studerende, hvoraf 28 bestod eksamen.

Den erhvervsproglige diplomprøve

I 1982 blev der optaget 208 nye studerende.

Til den erhvervsproglige diplomprøve (ED) i 1983 indstillede sig 151 studerende, hvoraf 105 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1983	
	indstillet	bestået
Engelsk	65	71
Fransk	33	25
Italiensk	1	1
Spansk	22	8
Tysk	30	20

20 dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende EA.

1 handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøven i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgaver erhvervet den erhvervsproglige diplomprøve.

De erhvervsproglige kandidatstudier

Til den erhvervsproglige kandidateksamen i december 1982/januar 1983 indstillede sig 12 studerende, hvoraf 8 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1982/1983	
	indstillet	bestået
Engelsk	4	3
Fransk	4	2
Spansk	1	1
Tysk	3	2

Til den erhvervsproglige kandidateksamen i april/juni 1983 indstillede sig 16 studerende, hvoraf 10 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1983	
	indstillet	bestået
Engelsk	10	4
Fransk	3	3
Spansk	1	1
Tysk	2	2

Til den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen i april/juni 1983 indstillede sig 39 studerende, hvoraf 14 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1983	
	indstillet	bestået
Engelsk	18	4
Fransk	7	5
Spansk	9	2
Tysk	5	3

Translatøreksamen blev ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. maj 1973 henlagt til handelshøjskolerne. Eksamen blev første gang afholdt i maj/juni 1973. Til eksamen i 1982/83 indstillede sig 40 studerende, hvoraf 14 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1983	
	indstillet	bestået
Arabisk	1	1
Engelsk	11	6
Finsk	1	0
Fransk	1	1
Færøsk	1	1
Grønlandsk	3	0
Islandsk	1	1
Norsk	1	1
Polsk	2	1
Portugisisk	4	0
Russisk	1	0
Serbokroatisk	2	2

Svensk	2	0
Tjekkisk	2	0
Tyrkisk	1	0
Tysk	4	0
Ungarsk	2	0

B. ANKEKOMMISSIONER 1982/83

Det er i styrelsesloven fastsat, at der skal nedsættes ankekommissioner til behandling af klager over eksamen. Kommissionernes arbejdsgrundlag er reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 og af 12. februar 1980. Ankekommissionerne nedsættes under forsæde af censorformanden eller censornæstformanden.

På det erhvervsøkonomiske fakultet har ankekommissionerne således været nedsat under ledelse af censorformanden, direktør, cand. polit. Sten Buhl eller censornæstformanden, direktør, cand. oecon. Søren Aggebo.

På det erhvervsproglige fakultet har kommissionen fungeret med censorformanden, professor Ove K. Clausen eller censornæstformanden, professor, dr. phil. Morten Nøjgaard.

Fuldmægtig Per Boje Jensen, HD, er ankekommissionernes faste sekretær, og han varetager i øvrigt den indledende sagsbehandling af samtlige klagesager.

Klageproceduren er i realiteten tredelt. Den studerende, der står uforstående over for en karakter, henvises til at kontakte eksaminator og fra denne få en begrundelse for den foretagne evaluering. Langt de fleste klager stopper efter dette første – uformelle – led. I de tilfælde, hvor eksaminanden ikke føler sig overbevist af eksaminators forklaring, indgiver han en skriftlig klage, der herefter forelægges lærer og censor til udtalelse. Dette er første led i den egentlige klageprocedure. Bedømmerne har mulighed for at hæve en karakter, hvilket sker i enkelte tilfælde. Der er desuden hjemmel til at tilbyde eksaminanden en omeksamination og endelig kan klagen afvises.

Eksaminanden har herefter mulighed for at indbringe sagen for en ankekommission, der kan

- hæve den givne karakter
- henvise de skriftlige opgaver til ombedømmelse ved nye bedømmere
- tilbyde eksaminanden en omeksamen og
- afvise klagen

Ved omeksamen, der typisk tilbydes ved klager over mundtlig eksamen, er det den sidst opnåede karakter, der er den gældende, medens man ved ombedømmelse alene kan hæve den foretagne evaluering.

De efterfølgende oplysninger om ankekommissionernes arbejde skal ses i lyset af, at der i et studieår foretages evalueringer i et omfang af ca. 60.000, idet også de interne evalueringer nu kan indbringes for en ankekommission.

a. Det erhvervsøkonomiske fakultet

HA-studiet

Censorrepræsentanter: direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen. Rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies og direktør, lic.merc. Børge O. Madsen har som suppleanter medvirket i et antal sager. Lærerrepræsentant: lektor, lic.merc. Flemming Poulfelt. Studenterrepræsentant: stud.merc. Henrik Tornblad, der senere er erstattet af stud.merc. Per Hannover.

Kommissionen har behandlet følgende sager:

1. klage over opgavetekst ved skriftlig prøve i teoretisk statistik. Klagen afvistes.
2. klage over opgavetekst ved 8 timers skriftlig prøve i erhvervsøkonomi stillet af Institut for Regnskabsvæsen ved sygeeksamen. Klagen afvistes.
3. 7 klager over evalueringen af seminaropgaver i datamatik. De 6 klager afvistes, medens en ombødømmelse af den 7. klage ikke førte til ændring af karakteren.
4. 8 klager over mundtlig eksamen i fagene erhvervsøkonomi, teoretisk statistik, nationaløkonomi og erhvervs- og samfundsbeskrivelse. De 7 klager afvistes, medens der blev givet tilladelse til omeksamen i det 8. tilfælde. Udfaldet af omeksamen blev, at karakteren blev hævet.
5. 2 klager over evalueringen af skriftlige opgavebesvarelser i erhvervsøkonomi og erhvervsret. Begge klager afvistes.

Cand. merc.-studiet

Censorrepræsentanter: direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen. Rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies og direktør, cand.merc. Peter H. Kragh har som suppleanter medvirket ved behandling af et antal sager. Lærerrepræsentant: lektor, cand.merc. Johannes Mouritsen. Professor Egil Fivelsdal har som suppleant medvirket ved behandlingen af et antal sager. Studenterrepræsentant: stud.merc. Karin Andersen.

Kommissionen har behandlet følgende klager:

1. 3 klager over evalueringen af almen økonomi. De 2 af klagerne afvistes, medens karakteren i det 3. tilfælde forhøjedes fra 9 til 10.
2. 3 klager over evalueringen af skriftlige opgaver; de 2 vedrørte faget A5 markedsføringsplanlægning og den 3. faget F1 finansiell planlægning. De 3 klager afvistes.
3. klager over mundtlig eksamen i faget A2, hvor der klagedes over eksaminationsformen. Klagen blev imødekommet, og eksaminanden tilbudt en omeksamen. Tilbudet blev dog afslået.

HD-studiet, 1. del

Lærerrepræsentant: direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og overregistrator, cand.jur. Jens Selmer. Lærerrepræsentant: lektor Helmer Duelund Nielsen og studenterrepræsentant: HD-stud. Kristian Heldt-Hansen.

Der forelå til behandling:

1. 4 klager over evalueringen af skriftlige opgaver i erhvervsøkonomi, nationaløkonomi og teoretisk statistik. Klagen over evalueringen af opgaven i nationaløkonomi og en af opgaverne i erhvervsøkonomi afvistes.

Ved en opgave i erhvervsøkonomi fandt ankekommissionen bedømmernes svar lå summarisk, at kommissionen ikke havde anden udvej end at sende opgaven til ombødømmelse.

Ved en opgave i teoretisk statistik fandt ankekommissionen, at der forelå tvivl om, hvorvidt den foretagne evaluering 00 var korrekt. Opgaven blev henvist til ombødømmelse, hvor karakteren 03 blev givet.

HD-studiet i finansiering

Censorrepræsentanter: direktør, cand. polit. Tyge Korsgaard og direktør, cand. polit. Hans E. Hansen. Lærerrepræsentant: professor Carl E. Sørensen og studenterrepræsentant: Janne T. Thomsen.

Der forelå til behandling i kommissionen 1 klage over evalueringen af hovedopgave. Klagen blev afvist.

HD-studiet i organisation

Censorrepræsentanter: oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted og rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies. direktør Ole Heise har som suppleant medvirket i en enkelt sag. Lærerrepræsentant: professor Egil Fivelsdal og studenterrepræsentant: HD-stud. John Olsen.

Kommissionen har behandlet følgende sager:

1. 4 klager over evalueringen af hovedopgaver. I 2 tilfælde afvistes klagen, medens 2 opgaver blev henvist til ombødømmelse. I begge tilfælde blev udfaldet af den oprindeligt foretagne evaluering karakteren 5 udfaldet af ombødømmelsen.
2. Klage over mundtlig eksamen, hvor hovedpunktet var, at eksaminationen blev foretaget af en anden lærer end den, der havde forestået undervisningen. Ankekommissionen fandt, at en eksaminand ikke har krav på at blive eksamineret af den lærer, der har undervist den pågældende, og klagen afvistes.

HD-studiet i regnskabsvæsen

Censorrepræsentanter: direktør, statsaut. revisor Erik Steiner og direktør, cand. polit. Bent Lilholt. Lærerrepræsentant: lektor, cand. mag. Henning Kirkegaard. I en enkelt sag medvirkede adjunkt, cand. merc. Ulrik Gorm Møller som suppleant. Studenterrepræsentant: Chr. Birk-Sørensen.

Der har været behandlet følgende sager:

1. klage over bedømmelsen af 4 timers skriftlig opgave. Klagen afvistes.
2. 3 klager over mundtlig eksamen. De 2 klager afvistes, medens der i den 3. sag forelå omstændigheder, som gjorde, at ankekommissionen fandt, at en omeksamen burde tilbydes. Udfaldet af omeksamen blev, at karakteren 5 blev gentildelt.
3. 2 klager over evalueringen af omprøver for 6. semester prøve. Begge klager afvistes.

HD-studiet i udenrigshandel

Censorrepræsentanter: direktør, civilingeniør H.J. Koktvedgaard, HD, og departementschef, cand.polit. Otto Müller. Lærerrepræsentant: lektor, cand.merc. Ole Wi-berg og studentrepræsentant: HD-stud. Hans Vengberg.

Der har været behandlet følgende klager:

1. klage over evalueringen af 6. semester prøve i økonomisk geografi. Ankekommissionen fandt, at opgaven burde underkastes ombedømmelse, og udfaldet af denne blev, at karakteren 8 blev gentildelt.
2. klage over bedømmelse af hovedopgave. Det var i denne sag nødvendigt at indhente yderligere oplysninger, og ved afslutningen af redaktionen af årsberetningen var klagen endnu ikke færdigbehandlet.

b. Det erhvervsproglige fakultet

Der er på det erhvervsproglige fakultet nedsat en ankekommission, der er fælles for de 3 studietrin. Censorrepræsentanterne er professor, dr.phil. Morten Nøjgaard og translator Birthe Marie Andersen. Lektor, cand.mag. Oleg Koefoed og professor Poul Steller har i flere sager medvirket som suppleanter. Lærerrepræsentant er afdelingsleder, translator Jørgen Jensen. Lektor, cand.mag. Frede Boje har i flere sager medvirket som suppleant. Studentrepræsentant er stud.ling.merc. Carsten Harder, der senere er afløst af stud.ling.merc. John Olsen.

Ankekommissionen har behandlet følgende sager:

1. Kollektiv klage over skriftlig og mundtlig eksamen på EA/ED-studiet i engelsk. Ankekommissionen imødekom klagen, og samtlige skriftlige opgavebesvarelser blev underkastet ombedømmelse, medens der blev tilbudt de studerende omeksamination for mundtlig eksamen. Ombedømmelsen førte til, at en række karakterer blev hævet, og det samme var tilfældet med omeksamination.
2. Klage over evalueringen af 4 timers skriftlig opgave i spansk juridisk sprog ved EK/EOT eksamen. Opgavebesvarelsen blev henvist til ombedømmelse, hvor udfaldet blev, at karakteren 03 atter tildeltes.
3. 2 klager over evalueringen af oprykningsprøve på EA/ED-studiet i spansk. Begge klager afvistes.
4. Klage over evalueringen af skriftlige opgavebesvarelser ved translator eksamen i ungarsk. For de 4 af de 5 opgavetekster fastslog ankekommissionen klagen som uberegtiget, medens man i det 5. tilfælde, oversættelse i almindeligt sprog fra dansk til ungarsk fandt, at opgaveteksten var så atypisk, at der burde tilbydes en omeksamination med ny opgavetekst. Tilbudet blev accepteret, men udfaldet blev, at karakteren 5 atter tildeltes.
5. Klage over bedømmelse af specialeopgave på EA/ED-studiet i spansk. Klagen afvistes.
6. Klage over bedømmelse af semesteropgave i samfundslære i spansk på EA/ED-studiet. Opgavebesvarelsen henvistes til ombedømmelse og udfaldet blev, at karakteren 7 fortsat tildeltes.

7. 2 klager over bedømmelsen af skriftlige opgaver i alm. sprog i henholdsvis oversættelse og version på EK-studiet i spansk afvistes.
8. Klage over evalueringen af 4 timers skriftlig prøve i merkantilt sprog på EK/EOT-studiet i tysk. Klagen afvistes.
- 9 Klage over evalueringen af 4 timers skriftlig opgave i juridisk sprog ved EK-studiet i fransk. Klagen afvistes.
10. Klage over bedømmelse af 3 timers opgave i merkantilt sprog på ED-studiet i tysk. Klagen afvistes.
11. 10 klager over bedømmelsen af skriftlige opgaver på EG-studiet. De 5 klager vedrørte EG-studiet i engelsk. De 3 klager afvistes, og i 2 tilfælde henvistes til ombedømmelse. I det ene tilfælde foreligger udfaldet, der blev, at karakteren 5 atter tildeles og i det andet tilfælde foreligger udfaldet ikke ved afslutningen af redaktionen af årsberetningen. En klage vedrørte skriftlig opgave i erhvervsfag. Klagen afvistes. Det samme var tilfældet ved skriftlig opgave i samfundsøkonomi. 3 klager vedrørte skriftlige opgaver i tysk. De 2 klager afvistes, medens man i det 3. tilfælde henviste opgavebesvarelsen til ombedømmelse. Udfaldet af denne blev, at karakteren ændredes fra 5 til 8.

X. Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.

A. DET ERHVERVSØKONOMISKE LICENTIASTUDIUM

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 18. februar 1981 med ikrafttrædelsesdato 1. april 1981 om erhvervelse af licentiatgraden.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde, og tildelingen af licentiatgraden er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentianden har vist egnethed for sådant arbejde.

I beretningsperioden bestod licentiatudvalget af:

Professor Torben Agersnap (formand), professor Niels Chr. Nielsen, lektor Lars Grønholdt, adjunktvikar Ann Westenholz. Professor Jens Rasmussen var indtil den 31. december 1982 medlem af udvalget.

Assistent Annelise Klüwer har været udvalgets sekretær.

Tildeling af licentiatgraden:

I beretningsperioden er licentiatgraden tildelt cand. psyk. Jan Molin, cand. merc. Anders Joest Hingel, B. Com. Mohamed El-Dabaa og cand. scient. Peter Maskell.

Jan Molin indleverede den 4. september 1981 en afhandling med titlen: »Understanding Changing Organizations« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd og bestående af: Lektor Finn Borum, professor Torben Agersnap og afdelingsleder Per Schultz Jørgensen indstillede i marts 1982 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Cand. psyk. Jan Molin
»Understanding Changing Organizations«

Afhandlingen, der er skrevet på engelsk, omfatter 257 tekstsider, 9 sider litteraturliste og 15 sider appendiks.

Opgavens hovedsigte er at diskutere de logiske og praktiske grænser for forandring i organisationer, idet den offentlige forvaltning benyttes som udgangspunkt.

Teksten er inddelt i tre kapitler:

- I. Drawing a conceptual map (82 sider)

- II. Drawing an empirical picture (126 sider)
- III. Drawing a frame of consequences (44 sider)

I kapitel I introduceres opgavens studiefelt, organisationsopfattelse og ændringsperspektiv. *Studiefeltet* er kommunale socialforvaltninger og de organisatoriske løsninger, disse valgte til varetagelsen af en ny opgave – særfor sorgen, som blev udlagt i 1980. Der redegøres for træk af den historiske udvikling inden for statslig og kommunal forvaltning, og der foretages en sammenligning af private og offentlige organisationer, munnende ud i at der er så vigtige fælles træk, at man kan anvende samme metoder og teorier ved studier inden for disse to sektorer.

Organisationsopfattelsen er fænomenologisk og distancerer sig såvel fra det rationalistiske, strukturelle perspektiv som fra et volontaristisk aktørperspektiv. Individet betragtes som det centrale udgangspunkt for organisationsanalyser, idet individet udgør forbindelsesledet mellem organisationens strukturelle og cognitive elementer. Som hovedelementer i organisationsanalysen fokuseres på individernes virkelighedsopfattelse, de deraf følgende bevidste handlinger, og de adfærdsmønstre og den rationalitet, der ex post kan udledes af observerede handlinger.

Ændringsperspektivet placerer i overensstemmelse med det fænomenologiske udgangspunkt læring, kvalitative ændringer og bevidstgørelse som hovedelementerne. Læring er ifølge afhandlingens synspunkt ikke blot et spørgsmål om forøget indsigt i årsagsvirkningssammenhænge, men også om øget bevidsthed om, i hvilken udstrækning igangsatte ændringsprocesser bestemmer og begrænser, hvad der kan læres. Kvalitative ændringer defineres som overskridelser af den dominerende virkelighedsopfattelse og valg af løsninger, der ligger uden for den dominerende konsensus. Endelig er bevidstgørelsen resultatet af en proces, der opfylder ovennævnte krav, og samtidig konfronterer aktørerne med konkrete, subjektivt oplevede problemer.

Ud over formuleringen af dette ændringsperspektiv kritiseres den traditionelle OU-litteratur for en lukket-system orientering og en fokusering på enten strukturer eller aktører, således at sammenhængene mellem omverdensrelationer, struktur og adfærd ikke behandles tilfredsstillende.

I kapitel II introduceres yderligere fire teoretiske elementer – magt, participation, virkelighedsopfattelse og interessevaretagelse – der indgik som vigtige bestanddele af det konkrete forandringsprojekt. Magt anvendes direkte i det af Christensen og Daugaard Jensen (1980) formulerede begrebsapparat, medens participation dels bestemmes ved nogle ideelle krav, dels ved hjælp af Illeris' (1974) faser for en deltagerstyret, problemorienteret proces. Virkelighedsopfattelse defineres generelt som den ureflekterede proces, hvorved det daglige kaos af ustrukturerede stimuli transformeres til klasser af fænomener, der svarer til en eksisterende forståelsesramme. Specifikt beskrives privatisering, personificering, kategorisering og kausalforklaringer som fundamentale for den vestlige tankeverden.

Interesser behandles både som subjektive og objektive størrelser, idet de to opfattelser placeres som to forskellige, komplementære perspektiver på kampen om knappe ressourcer.

Derefter redegøres for og analyseres et konkret OU-projekt, der dels omfattede en komparativ del, dels et intensivt ændringsprojekt. Den komparative del dækker over en sammenligning af fire forvaltningers generelle karakteristika og de konkrete organisatoriske løsninger, de valgte i forbindelse med løsningen af den nye arbejdsopgave. Hovedkonklusionen er her, at forvaltningerne synes at reproducere den på forhånd eksisterende struktur.

Ændringsprojektet i én af de fire forvaltninger beskrives dels i form af en kronologisk redegørelse for projektforløbet, dels som betragtninger over primært de problemer, der registreredes under processen. De mest betydningsfulde resultater af denne anvendelse af den formulerede OU-model er på det mere generelle plan afdækningen af forskellige organisationskulturer og dertil knyttede myter og analyser af, hvorledes disse dels influerer på organisationernes løsningsvalg, dels udgør blokeringer i forhold til kvalitative forandringer. På det mere specifikke plan vises ved hjælp af to konkrete cases, hvordan blokeringer for indlæring som følge af henholdsvis en fastlåst virkelighedsopfattelse og en manglende feed-back blev søgt ophævet af konsulenterne gennem markante handlinger, der brød med eksisterende myter.

I kapitel III foretages en opsummering og vurdering, dels ved at vende tilbage til de implicite og meta-teoretiske præmisser for den formulerede OU-model, dels ved at diskutere de konkrete og teoretiske problemer i forbindelse med det konkrete OU-projekt. Herved bringes specielt følgende problemer i fokus:

- vanskelighederne ved at overføre træningsgruppe-metodikken til arbejdet med en hel organisation
- om det er muligt at overskride den eksisterende forestillingsverden uden på forhånd at have formuleret ét eller flere alternativer – med andre ord om det er muligt at frigøre deltagernes sociale fantasi
- projektdeltagernes manglende tilbøjelighed til at analysere interessevaretagelsen, endside at inddrage klienternes interesser i analysen
- problemerne med at bevare projektet som et medarbejderstyret projekt, der ikke blot drives frem af konsulentens motivation og karisma
- vanskelighederne med at anvende en problemorienteret pædagogik inden for rammerne af en formel organisation
- tilbøjeligheder til at falde tilbage til at anvende en »lukket-system« betragtning i forhold til den udvalgte organisation.

Som en konsekvens af disse problemer konkluderes, at kvalitative ændringer af organisationer *ikke* er mulige, men at det *måske* er muligt at så kimen til kvalitative ændringer ved hjælp af forandringseksperimenter, der

- arbejder på mikro-niveau med små, selvstændige grupper
- arbejder bevidst henimod en overskridelse af de normer og værdier, der er produktet af den primære og den sekundære socialisering
- anvender mere eksperimenterende og »irrationelle« teknikker
- inkluderer en evaluering, der går ud over det enkelte projekt og inddrager en flerhed af projekter og virkningerne inden for et større system.

Vurdering af afhandlingen

Der er tale om en meget ambitiøs afhandling, der trækker på *teoretiske elementer* fra didaktikken, psykologien, socialpsykologien og politologien, og som samtidig forsøger at forbinde elementer fra fænomenologien, behaviorismen og materialismen. Forfatteren demonstrerer en god indsigt i disse forskellige teoretiske elementer og formår at kombinere disse på udmærket vis, således at ændringslitteraturen tilføres visse nye perspektiver.

Specielt må fremhæves forfatterens bestemmelse af kvalitative ændringer som et interessant korrektiv til ændringslitteraturen, hvori »ændring« ofte anvendes som en samlebetegnelse for alle mulige typer af forandringer i forhold til en starttilstand. Forfatteren foretager her en god sammenkobling af forskellige fagdiscipliner (psykiatrien, psykologien og politologien), hvorved nødvendige forudsætninger for kvalitative ændringer, d.v.s. overskridelser af etablerede erkendelses- og forestillingsrammer, indkredses.

Uanset, at afhandlingens teoretiske dele er af en god kvalitet, er der dog grund til at knytte enkelte kommentarer til denne.

For det første har analysen til tider en unødigt høj kompleksitet, der, kombineret med en ikke altid lige klar engelsk sprogbrug, gør fremstillingen svær at læse og at overskue. Da kompleksiteten til tider kan nærme sig snørklethed, bør afhandlingens struktur og centrale tankegang yderligere forenkles i forbindelse med en bearbejdning til en publikation. Ligeledes bør der ske en vis bearbejdning på det sproglige og syntaktiske plan, hvor tidspresset kan aflæses i en del trykfejl og kryptiske formuleringer.

For det andet er der visse muligheder for at reducere afhandlingens ræsonnementer. Således forekommer den indledende sammenligning af private og offentlige organisationer ikke at være strengt nødvendig – så meget mere som sammenhængen mellem præmisser og konklusion ikke synes helt klar.

Dale's »levels of adapting in human systems« og Golembiewsky's »gamma, alpha and beta-changes« synes heller ikke strengt nødvendige, så meget mere som disse to systematiseringsmodeller ikke relateres direkte til forfatterens hovedinddeling: kvantitative vs. kvalitative ændringer.

For det tredje forekommer forfatterens bearbejdning af de anvendte teorielementer at være noget svingende. Leavitt's skematiske model anvendes på en meget kursorisk måde, og Christensen og Daugaard Jensens magt-begreber anvendes direkte, selv om »strukturel magt« har en noget uklar status. Forsøget på at reducere tre af magtdimensionerne til én (a common sense understanding of power) er ligeledes heller ikke helt klar. I det hele taget er forfatterens præcisering af begreber ufuldkommen – det gælder f. eks. konsulentbegrebet.

Der er således visse muligheder for yderligere at klargøre de teoretiske ræsonnementer, i hvilken forbindelse en inddragen af Silverman's »action frame of reference«, der fokuserer på aktørernes forestillingsverden og dennes betydning for handlinger og legitimitet måske kunne hjælpe.

Opgavens empiriske dele er dels en god og overskuelig sammenligning af fire forskellige socialforvaltninger, dels en kronologisk redegørelse for et ændringsprojekt i én af disse. Procesbeskrivelsen er letlæst og overskuelig og koncentrerer sig primært om det, man kan lære mest af: manglende realisering af intentionerne og oplevede problemer undervejs. Fokuseringen på de problematiske aspekter giver dog til tider et lidt barokt billede af projektet. Det forekommer endvidere at være en svaghed, at man i den kronologiske redegørelse ikke direkte kan genfinde den formulerede ændringsmodels elementer, og at der anvendes et til tider meget generelt beskrivelsesniveau, der sår nogen usikkerhed om, hvad der er »rådata«, og hvad der er forfatterens fortolkninger af data. Ligeledes ville det være en fordel at få klienternes reaktioner på konsulentaktiviteterne mere udførligt beskrevet.

I forhold til aktionsforskningens to mulige evalueringsdimensioner: konkrete resultater på organisationsplanet respektive teoriudvikling, placerer forfatteren sig klart som anvender af den sidstnævnte. Der foretages derfor ingen vurdering af kvaliteten af de gennemførte aktiviteter, der i stedet anvendes som basis for identifikation af vigtige blokeringer for ændringer, og ændringskonsulenters handlemuligheder i forhold til sådanne.

Organisationskulturen, i betydningen »den dominerende virkelighedsopfattelse« placeres som det centrale element for forståelsen af en organisations specielle kendetegn, og dermed eksisterende blokeringer for ændringer. På et mere detaljeret fænomenologisk niveau afspejles kulturen i myter, der er små afbildninger af aktørernes organisationsopfattelse. Dette perspektiv underbygges ved en beskrivelse af de fire socialforvaltninger som fire væsensforskellige kulturer med dertil hørende myter. Der er her tale om et originalt og væsentligt bidrag til ændringslitteraturen, der samtidig peger mod behovet for ny forskningsindsats for at nå frem til en klarere bestemmelse af perspektivets status og relationerne mellem kultur, myter og aktørinteresser og -strategier og deres placering i forhold til forfatterens grundmodel.

Endvidere gives ved hjælp af to cases eksempler på, hvorledes ændringskonsulenter kan bidrage til at ophæve blokeringer for erfaringsdannelse ved at foretage »markante« handlinger. Det vil være interessant i videre forskning at få dette punkt og relationerne mellem kultur, myter og handlinger videreudviklet.

Afhandlingen munder ud i et forsøg på at bestemme de problemer af modelmæssig, teoretisk og udførelsesmæssig art, der var forbundet med den formulerede model og anvendelsen af denne i de konkrete organisationer. Der fremhæves i denne forbindelse mange væsentlige aspekter, som normalt ikke inddrages i ændringsprojekter, og det påpeges ærligt, hvorledes »åbent system perspektivet« og »interesseaspektet« ikke blev realiseret af konsulenterne. Problemgennemgangen munder forståeligt nok ud i en skepsis over for muligheden af at gennemføre kvalitative ændringer af organisationer, idet der dog som tidligere refereret antydes visse muligheder. Dette forekommer at være en rimelig – men måske næppe overraskende – konklusion, givet definitionen på kvalitative ændringer og de refererede vanskeligheder under projektforløbet. Det kan dog – som det altid er tilfældet ved case-baserede analyser – være vanskeligt umiddelbart at afgøre, om problemerne er af mere generel eller speciel karakter, og i hvilket omfang forfatterens kategorier er ad-hoc eller principiel art.

På trods af de anførte kritiske kommentarer er besvarelsen som helhed et indsigtfuldt arbejde, der dokumenterer et dybtgående kendskab til de anvendte teoriområder. Forfatteren demonstrerer indsigt i en videnskabelig arbejdsmetodik, og at han er i stand til nytænkning, således at der foreligger interessante bidrag til organisationsændringslitteraturen, og et væsentligt grundlag for videre forskning.

Bedømmelsesudvalget mener derfor, at afhandlingen bør accepteres til forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen på sit møde den 5. april 1982.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 30. november 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Finn Borum Torben Agersnap Per Schultz Jørgensen

Emnet til forelæsningen blev stillet af lektor Søren Christensen og lektor Kristian Kreiner og havde følgende ordlyd:

»Hvilke overvejelser bør ledelsen af en mellemstor dansk virksomhed gøre sig før en eventuel iværksættelse af et deltagerstyret organisationsforandrings-projekt i virksomheden?«

Forelæsningen over emnet fandt sted den 7. december 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Finn Borum Torben Agersnap Per Schultz Jørgensen

Bedømmelsesudvalget indstillede herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles cand. psyk. Jan Molin som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat *mercaturae* (lic. merc.).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 7. marts 1983.

Anders Joest Hingel indleverede i 1980 en afhandling med titlen: »Ny teknologis sociale funktion og konsekvenser. En analyse af den teknologiske udvikling på grundlag af Karl Marx og Max Webers videnskabelige traditioner« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd og bestående af: Professor Flemming Agersnap, ekon. dr. Åke Sandberg og professor Torben Agersnap indstillede i marts 1983 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Cand. merc. Anders Joest Hingel

»Ny teknologis sociale funktion og konsekvenser«

En analyse af den teknologiske udvikling på grundlag af Karl Marx og Max Webers videnskabelige traditioner.

Forfatteren søger ud fra en gennemgang af to dominerende traditioner inden for generel samfundsteori at udtrække de elementer, som kan danne grundlag for en teoretisk analyse af den teknologiske udvikling. Der er dels tale om en analyse til forklaring af den teknologiske udvikling, dens funktion og dens konsekvenser og dels en analyse som grundlag for eventuelle reguleringer eller indgreb. Analysen viser således aktuelle og potentielle konsekvenser af den teknologiske udvikling med sigte på, at analysen kan danne grundlag for teknologivurdering.

I første afsnit begrundes emnets behandling ud fra en kort dokumentation af behovet for en regulering af den teknologiske udvikling og især af behovet for et teknologiteoretisk grundlag for denne regulering. Derefter skitseres »to af vor tids mest betydende samfundsvidenskabelige traditioner repræsenteret ved Max Webers og Karl Marxs analyser af over- og underordningsforhold i samfundet« samt en sammenstilling af de to traditioners bidrag.

I de to næste afsnit gennemføres så en gennemgang af disse to traditioner, idet fokus er koncentreret om de elementer, som kan forklare teknologisk udvikling. Det er inden for den marxistiske tradition begreber som herredømme, disciplin og kontrol i arbejdsprocessen og inden for den Weberske tradition begreber som magt- og dominansforhold i virksomhederne.

I sidste afsnit bruges denne omfattende teorigennemgang derefter som grundlag for vurderinger af den teknologiske udviklings konsekvenser og som grundlag for udviklingen af regulerende tiltag over for den teknologiske udvikling (»teknologipolitik«) og over for dens konsekvenser (»konsekvenspolitik«).

Der er således i overvejende grad tale om et teoretisk arbejde med inddragelse af en række casestudier og mindre undersøgelser primært som illustration af de udledte sammenhænge. Bedømmelsen vil derfor i særlig grad angå, med hvilken logik og klarhed de enkelte slutsatser er udledt og argumenteret. Desuden indgår spørgsmål om den dokumenterede indsigt i litteraturen samt evne til kritisk tekstlæsning.

Der er tale om valg af et meget relevant og aktuelt emne og ligeledes et valg af to fundamentale teoritraditioner, som hver på sit analyseniveau indtager en dominerende stilling.

På det generelle samfundsmæssige niveau bruges den marxistiske tradition som grundlag for placering af teknologien og den teknologiske udvikling som samfundsbestemte elementer. Værdiøgningsvangen eller overskudsmaximeringen i den kapitalistiske økonomi ses som den »i sidste ende« drivende kraft for udviklingen. Heraf udledes en kamp om herredømmet over arbejdsprocessen gennem udvikling af kontrol og disciplin. Den historiske udvikling af dette herredømme studeres fra håndværk over fabriksdriften i den tidlige kapitalisme frem til mekanisering og automation. Fremkomsten af Taylorisme, Fordisme og til sidst forsøgene med delvist selvstyrende grupper belyses.

Analysen foretages gennem en detaljeret diskussion af de forskellige dimensioner i ud-

førelsen af arbejdsprocessen: 1) til- og fraførelse af arbejdsgenstanden, 2) planlægning og udførelse af arbejdsforløbet, 3) vurdering af arbejdsforløbet, 4) korrektion af arbejdsforløbet, 5) arbejdsprocessens rækkevidde. Det vises på overbevisende måde, at studier kun af arbejdsprocessens udførelse er en for snæver afgrænsning for at forstå hele den teknologiske forandringsproces. Forestillingerne om produkterne og projekteringen af arbejdsprocessen er andre aktiviteter, som må inddrages i forståelsesrammen. Ved hjælp af det således udviklede begrebsapparat analyseres udviklingen af herredømmet over arbejdsprocessens planlægning og udførelse. Gennem anvendelsen af maskiner øges kontrollen over arbejdsprocessens udførelse: »pålidelige« maskiner overtager produktionen. Maskinanvendelsen er også en måde at øge disciplinen ved at presse arbejderne til at være aktive og »involverede« i arbejdsprocessens udførelse. Kapitalens herredømme forøges således gennem dens kontrol over formgivningen af arbejdsprocessens materielle elementer og deres integrering i et produktivt system. Kontrollen over teknikudviklingen, forsknings- og udviklingsaktiviteterne o.l. bliver dermed en nøglefaktor i tider med hurtig teknologisk udvikling. I analysen vises, hvorledes kontrollen over arbejdsprocessens projektering koncentrerer hos maskinproducenterne.

Taylorismen er en organisationslære først og fremmest for udviklingen af kontrol over arbejdsprocessen, men den giver også anvisninger f. eks. om udvalg af personale, hvad der tjener til styrkelse af disciplinen. Nyere organisationsteorier som f. eks. Human Relations er derimod primært rettet mod udviklingen af disciplinen. Socioteknikken og forsøgene med selvstyrende grupper ses som et offensivt ledelsesværktøj anvendt i situationer, hvor ledelsen allerede har en omfattende kontrol over arbejdsprocessen. Den kan derfor slække på detailkontrollen og derigennem øge de ansattes engagement og disciplin – uden at sætte den overordnede kontrol på spil. I situationer, hvor ledelsens kontrol er mindre udviklet, kan sociotekniske løsninger være et tegn på, at de er fremtvunget af de ansatte. Sådanne løsninger kan således undertiden fremstå som led i en strategi for at øge de ansattes kontrol over deres eget arbejde.

På grundlag af det udviklede begrebsapparat er der således gennemført en idérig og interessant analyse af forandringer i herredømmet over arbejdsprocessen. De store udviklingsperspektiver er fremstillet omhyggeligt og med en kritisk holdning til den tilgængelige dokumentation herfor. Der er tale om en grundig og velargumenteret gennemgang. Man kunne dog måske have ønsket en noget klarere fremstilling af forholdet mellem de tre nøglebegreber på et tidligt stade i fremstillingen.

I det næste afsnit forlades de enkle og generelle antagelser, som på et højt ambitionsniveau har kunnet føres igennem til nogle ret klare udsagn om udviklingstendenserne i samfundet. For også at kunne udvikle udsagn om udviklingen i mere konkrete og specifikke situationer er der behov for analyser på et højere detaljeringsniveau og dermed omfattende et meget større antal faktorer.

Anders Hingel går her tilbage til Max Webers diskussion af magt- og dominansforhold. Det er en bred og generel model, som i princippet omfatter alle samfundsgrupper og deres indbyrdes relationer på mange felter. Det vil være en uoverkommelig opgave inden for afhandlingens rammer at diskutere alle disse (muligvis vigtige) relationer. Da behandlingen derfor ikke kan blive udtømmende, er ambitionen om en generel fremstil-

ling problematisk. En anvendelse af den Weberske analysetradition på et konkret eksempel kunne formentlig have givet mere fokus og sammenhæng til dette afsnit. Begrebsapparatet fra den Weberske tradition øger kvaliteten af mere konkrete analyser, men lader sig vanskeligt fremstille på fuldt dækkende måde generelt.

Ud fra det ovennævnte begrebsapparat behandles virksomhedernes beslutninger om indførelse af ny teknologi såvel som deres udvikling af kontrolsystemer m.v. Analysen inddrager her andre forfattere som f. eks. Joan Woodward og hendes diskussion af forholdet mellem teknik og kontrol samt af spillerummet for ledelsens kontroludøvelse. Der er ligeledes gjort meget ud af en analyse af arbejdernes muligheder for at øve indflydelse på den teknologiske udvikling, bl.a. deres muligheder for at udvikle en »modmagt«. Selv om analyserne er begrænset til de to ovennævnte grupper og bliver af en kasuistisk karakter, antydes der dog herigennem et grundlag for senere mere konkrete afgrænsede analyser.

Der savnes også nogle koblinger eller parallelle analyser til analyserne i det forrige afsnit. Det ville således have været interessant at have set Taylorismens udvikling fremstillet inden for den Weberske teoritradition med dens skiftende karakter af bevægelse og af bare teknik og metodestudier samt af dens vekslende kontekst inden for lønforhandlingerne.

I det sidste afsnit behandles derefter anvendelsen af de føromtalte teorier som grundlag for udsagn om virkninger af den teknologiske udvikling, dvs. som grundlag for en teknologivurdering. Der behandles såvel den teoriafledede som den institutionaliserede og dermed praktisk forekommende.

Anders Hingel argumenterer på grundlag heraf for, at teknologivurdering må gennemføres på et meget decentraliseret niveau, dvs. ude i virksomhederne og med deltagelse af de forskellige aktører. Han stiller sig meget tvivlende over for mulighederne for en særlig nuanceret teknologivurdering på branche- eller landsniveau. Når der er udført en række decentrale analyser på virksomhedsniveau, åbner der sig dog måske muligheder for en sammenfatning på et mere aggregeret niveau, herunder f.eks. gennem sammenstilling af analyser af såvel de teknologifremstillende som -brugende virksomheder.

Til sidst skitseres, på hvilken måde de teoretiske analyser kan give grundlag for en offentlig eller statslig reaktion. Der introduceres således en skelnen mellem »teknologipolitik« og »konsekvenspolitik«. I første tilfælde er der tale om indgreb, som påvirker selve den teknologiske udvikling (f. eks. innovationstakten og -retningen) og den nationale optagelse af de nye teknologier. I det andet tilfælde tages denne udvikling som exogent bestemt. Det politiske problem bliver da en mildning eller forsinkelse af de uønskede konsekvenser af indførelsen af den nye teknologi. Det kan f. eks. ske gennem fastlæggelsen af grænseværdier eller regler for anvendelsen af teknologien. Det vises, hvordan det udviklede sæt af analyser kan være støttende for begge sæt af politiske problemstillinger.

Afhandlingen vidner om en stor belæsthed og beherskelse af de behandlede teorier. Specielt bør fremhæves det omfattende kendskab til fransk litteratur på området. Omfanget og grundigheden af behandlingen fremgår f. eks. også af, at litteraturlisten om-

Mohamed El-Dabaa indleverede i marts 1983 en afhandling med titlen: »Cost-benefit analysis in the developing countries. A case study of Caustic Soda Plant in Egypt« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd og bestående af: Professor Flemming Agersnap, lektor Per Kongstad og professor Agnete Weis Bentzon indstillede i april 1983 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

B. Com. Mohamed El-Dabaa

»Cost-benefit analysis in developing countries. A case study of Caustic Soda Plant in Egypt«.

Mohamed El-Dabaa blev indskrevet ved licentiatstudiet i 1978. Han har under vejledning af professor Torben Agersnap udarbejdet ovenstående afhandling. Den er på 150 sider opdelt i 8 kapitler suppleret med et appendix.

Afhandlingen behandler de økonomiske overvejelser i forbindelse med start af en stor kemisk fabrik i Ægypten. Mohamed El-Dabaa har fået adgang til de teknisk-økonomiske opstillinger for denne fabrik og diskuteret dem ud fra en gennemgang af litteratur om cost-benefit analyser i overvejelser om ulandsbistandens fordeling samt ud fra en gennemgang af den ægyptiske økonomi.

Kapitel 1 omfatter en kort introduktion samt en oversigt og et resumé over opgaven. Kapitel 2 indeholder en gennemgang af hovedtræk ved det ægyptiske samfund og den ægyptiske økonomi. Det vises, hvordan landet har mange træk svarende til hovedparten af ulandene, men også en række mere specielle træk. Der gennemgås her specielt betydningen af de mange, overvejende faglærte arbejdere, som arbejder i de andre arabiske lande. Dette forhold er af betydning både p.g.a. de beløb, de sender hjem fra udlandet og p.g.a. den konkurrencesituation, det skaber for beskæftigelse af faglært arbejdskraft.

Kapitel 3 behandler mere specifikt Ægyptens politik i de seneste 20 år m.h.t. økonomisk udvikling og m.h.t. opnåelse af kapital fra udlandet. Kapitlet slutter med en diskussion af, hvordan målene for en økonomisk udviklingspolitik kan formuleres og (evt.) gøres operationelle samt af, hvilke faktorer som specielt i Mellemøsten vanskeliggør opfyldelsen af disse mål.

I kapitel 4 foretages en gennemgang af litteratur om cost-benefit analyser. El-Dabaa behandler her såvel disse analysers oprindelse, flere af deres tidlige anvendelsesområder samt flere forskellige udformninger. Kapitlet viser kendskab til den omfattende litteratur. På grund af det omfattende oplæg er det beskedent, hvor meget der er gjort ud af en egentlig stillingtagen til de forskellige metoder. Kapitel 4 tjener da også først og fremmest som en baggrund for den efterfølgende beskrivelse af O.E.C.D.'s metode.

I kapitel 5 gennemgås de forskellige elementer i O.E.C.D.'s manual for projektevaluering. Vanskelighederne for projektevalueringer i ulande knytter sig ofte til, at det pågældende land har skabt en meget lukket økonomi med både særligt subsidierede priser

og særligt høje »monopolpriser« dvs. i begge tilfælde priser, som afviger fra verdensmarkedspriser. For at gøre de indgående økonomiske størrelser sammenlignelige i en investeringskalkule må der udvikles konverteringsfaktorer såvel for varepriser som for lønninger. Udformningen og begrundelsen for den af O.E.C.D. anbefalede metode gennemgås. En stillingtagen til metoden antydes.

I kapitel 6 anvendes derefter disse mere raffinerede økonomiske analysemetoder på en konkret investeringskalkule vedrørende opbygningen af en fabrik til fremstilling af caustisk soda. Den nye analyse viser på den ene side, at El-Dabaa behersker O.E.C.D.-metoden, og på den anden side, at denne analysemetode på en mere overbevisende måde får de samfundsmæssige gevinster frem ved den pågældende investering. Der savnes i kapitlet en mere udførlig redegørelse for de anlagte skøn, f.eks. overførelsen af skønnene for konverteringsfaktorer vedr. Indien til Ægypten.

Kapitel 7 giver konklusionen af de mange beregninger i kapitel 6, idet der indledes med en mindre sensitivitetsanalyse af nogle af skønnene i beregningerne. Denne analyse er dog meget formalistisk og rører ikke ved de mere centrale usikkerheder i investeringskalkulens forbrugstal.

Konklusionen viser på den ene side, at den oprindelig anvendte kalkule var misvisende, men viser samtidig, at den konkrete beslutning var rigtig, dvs. at fabrikken er rentabel og rigtig placeret i landet. Der savnes en diskussion af, om dette forhold er generelt for metoden eller skyldes specielle træk ved den pågældende investering, f.eks. at den er meget kapitaltung. Der gennemføres dog en diskussion af nogle af årsagerne til forskellene mellem de to kalkuler.

Endelig gennemføres i kapitel 8 en noget mere vidtgående diskussion, som søger at gå ud over de umiddelbare sammenhænge vedrørende selve investeringen og i stedet inddrage spørgsmål som indkomstfordelingen o.l. Igen er der her tale om ret omfattende emner, som underkastes en ret kortfattet diskussion. Diskussionen viser El-Dabaa's kendskab til problemstillingerne, men springer store dele af argumentationen over.

Til sidst er afhandlingen blevet tilføjet et appendix. Dette appendix er tilføjet, fordi der i november 1982, hvor afhandlingen i hovedsagen var udarbejdet, blev publiceret et studie fra Verdensbanken om cost-benefit analyser i Ægypten. John M. Page »Shadow Prices for Trade Strategy and Investment Planning in Egypt« World Bank Staff Working Papers 1982. Dette arbejde rummer estimater for konverteringsfaktorer for et meget stort antal varegrupper samt en diskussion af 3 forskelligt begrundede konverteringsfaktorer for lønninger. Der er i appendix redegjort for Page's arbejde. Desuden er afhandlingens investeringskalkule gennemregnet med de nye priser. Dette ændrede grundlag giver kun beskedne forskydninger i tallene og ændrer intet ved sammenligningen til den oprindelige kalkule.

El-Dabaa har i afhandlingen demonstreret betydningen af at anvende cost-benefit analyser sigtende mod at gøre indenlandske og internationale priser sammenlignelige. Han har begrundet det dels ud fra litteraturen på feltet og dels ud fra forholdene i og omkring starten af en stor kemisk fabrik i Ægypten. Han har på systematisk vis bygget afhandlingen op, defineret problemstillingen, trukket det teoretiske grundlag frem og

fremskaffet data fra en konkret investering i Ægypten. Der er således etableret en klar overordnet ramme for afhandlingens behandling af emnet. Selv om emnet således er dækkende behandlet, kunne man dog have ønsket en mere dybtgående behandling af enkelte detailanalyser samt af præmisserne for nogle af de indgående skøn. Selv om nogle af udsagnene er ufuldstændigt argumenterede, finder vi dog, at afhandlingen rummer så stor og selvstændig en indsats, at den bør accepteres til forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen på sit møde den 25. april 1983.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 2. maj 1983 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap Per Kongstad Agnete Weis Bentzon

Emnet til forelæsnings blev stillet af lektor Henrik Schaumburg-Müller og professor Torben Agersnap og havde følgende ordlyd:

»Hvordan kan lønninger til indenlandsk arbejdskraft indregnes i samfundsmæssige investeringskalkuler i udviklingsprojekter i et U-land?«.

Forelæsningsen over emnet fandt sted den 2. maj 1983 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap Per Kongstad Agnete Weis Bentzon

Bedømmelsesudvalget indstillede herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles B. Com. Mohamed El-Dabaa som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat mercatorum (lic. merc.).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 9. maj 1983.

Peter Maskell indleverede i januar 1983 en afhandling med titlen »Industriens regionale omlokalisering fra 1970–1980 – omfang, årsager, konsekvenser« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd og bestående af: Professor Torben Agersnap, professor Stephan Ott og lektor Poul O. Pedersen indstillede i maj 1983 til det økonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Cand. scient. Peter Maskell

Industriens regionale omlokalisering 1970–1980, Omfang, årsager, konsekvenser

Forfatteren indleder sin afhandling med at sige, at den udgør et forsøg på at reformulere regionaløkonomiens teoretiske grundproblem: Forbindelsen mellem rumlige strukturer og økonomiske processer. Det er i mange henseender lykkedes ham.

Afhandlingen er på 394 sider med et rigt noteapparat samt forfatterindex. Den er delt i

syv kapitler og meningsfuldt illustreret med grafiske opstillinger og konkrete eksempler.

Det første kapitel beskæftiger sig med et empirisk problem, som var det, der satte afhandlingsarbejdet igang. Problemet er den regionale industriudvikling gennem 1970'erne. I modsætning til den almindelige antagelse om, at befolkning og erhverv koncentrerer sig i byerne, sker der en decentralisering af industriens arbejdspladser. Væksten er større i yderkommunerne end i bycentrene.

Forfatteren gennemgår de foreliggende nationaløkonomiske teoris uformåenhed med hensyn til at kunne forklare denne udvikling. Såvel neoklassisk som neomarxistisk økonomisk teori må udbygges for at kunne forklare såvel tidligere perioders centralisering som den nyere tids decentralisering.

Man kan hente inspiration til den regionaløkonomiske teori fra de økonomiske teorier om udviklingen i svagt industrialiserede lande. Forfatteren gennemgår historisk ideerne om selvcentreret vækst (Rostov) og afhængighedsudvikling (Franck). Selv om de ikke kan anvendes direkte som grundlag for en teoretisk udbygning, så fører de forfatteren til to hovedparametre i en ny model: De samfundsgivne rammebetingelser og de stedbundne »egenskaber« for den regionaløkonomiske udvikling. Her kunne man ønske en analyse af et mellemniveau.

Til rammebetingelserne hører den tekniske udvikling og udviklingen i produktionsomkostningerne og i omkostninger ved omsætningen. Ændringer i produktiviteten og i omsætningens effektivitet medfører ændringer i de stedbundne egenskaber betydning. Der vil være tendenser til en geografisk homogenisering af en egenskab. Men samtidig aktualiseres betydningen af andre egenskaber for virksomhedernes lokalisering. Dette samspil kommenteres nærmere i afhandlingen.

I det afsluttende kapitel diskuteres kriterier for bestemmelser af et udviklingsniveau. Ideerne om en lineær udvikling for de enkelte regioner tilbagevises. I stedet inddrages begrebsparret avancerethedsulempen og tilbageliggendehedsfordele (Veblen). Analysen viser her, at man ikke kan regne med, at en økonomisk udvikling af en region nødvendigvis følges af en udvikling af levevilkårene for den lokale befolkning.

Afhandlingen er som helhed veldisponeret og velskrevet. Den skæmmes visse steder af en overdreven brug af et svært læseligt fagsprog.

Sammenfattende er det udvalgets opfattelse, at denne afhandling i høj grad dokumenterer forfatterens anlæg for videnskabeligt arbejde. Afhandlingen rummer et teorihistorisk afsnit, der på en meningsfuld måde fører frem til en kritik af gældende teori og en skitse til et nyt teoriapparat. Desuden er der i afhandlingen gennemført en empirisk analyse til illustration af nogle væsentlige punkter i teorien.

Der er derfor hos udvalgets medlemmer ingen tvivl om, at denne *afhandling kan antages til forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad*. Men vi vil samtidig tilråde, at forfatteren lader denne afhandling indgå i en doktorafhandling, der f. eks. kunne bestå i en større artikel på engelsk, som i kort og koncis form udtrykker den her udviklede teori

Økonomi

1. En redegørelse for forskellige teorier om produktudvikling samt en undersøgelse af, hvilke faktorer der har været af betydning for produktudviklingen i udvalgte virksomheder. På denne baggrund vurderes produktudviklingen i teori og praksis med særligt henblik på samfundsmæssige aspekter.
2. En teoretisk og empirisk analyse af samspillet mellem virksomhedernes arbejdskraftefterspørgsel og arbejdsmarkedets udbud af arbejdskraft belyst med udgangspunkt i udviklingen i en eller flere brancher.
3. En teoretisk og empirisk analyse af virksomhedernes reaktioner på skiftende konjunkturer i form af investeringsadfærd og arbejdskraftefterspørgsel med henblik på en belysning af mulige offentlige indsatser på de industri- og erhvervspolitiske områder.
4. Der ønskes en teoretisk og empirisk analyse af, hvorledes funktionærernes uddannelsesniveau, arbejdsfunktioner og arbejdsvilkår påvirker deres deltagelse i funktionærorganisationerne samt disse organisationers struktur og aktiviteter.
5. En analyse af evalueringsforskningsmuligheder for at bidrage til problemløsning. I analysen inddrages empirisk materiale fra en eller flere studier af danske forvaltningsområder.
6. På basis af en gennemgang af centrale regnskabsteorier og teorier om offentlig regulering af virksomhedernes regnskabsaflæggelse ønskes en komparativ analyse mellem amerikansk regnskabspolitik (FASB-standarder) og fælles-europæisk regnskabspolitik (Det Fjerde Selskabsretlige Direktiv).
7. En studie af anvendelse af formaliserede styringssystemer til projekt- og ressourcestyring i større virksomheder med store krav til teknologisk og uddannelsesmæssig udvikling, belyst ved empiriske eksempler.
8. En teoretisk redegørelse for fænomenet »intra-industry trade« med henblik på at opstille forklaringsmodeller til belysning af Danmarks internationale specialiseringsmønstre.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor inden udgangen af august 1984.

Adgang til at besvare prisopgaverne har dimittender fra og studerende ved handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne samt andre danske højere uddannelsesinstitutioner, idet de dog ved afleveringen *enten* skal være under 35 år *eller* have bestået afgangseksamen inden for de sidste 10 år. Personer, der ikke opfylder de nævnte krav, kan søge dispensation.

Prisen består i en guldmedalje samt 10.000 kr. En besvarelse, der ikke skønnes at opfylde kravene for tildeling af guldmedalje, men som viser, at der er gjort et påskønnelsesværdigt arbejde, kan belønnes med indtil 5.000 kr.

Alle nærmere oplysninger om besvarelsen fås ved henvendelse på Handelshøjskolens kontor.

Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-Prisopgaven 1981

Til prisopgaven:

»En kontrastiv analyse af artikelbrug på dansk og et eller flere fremmedsprog belyst ved eksemplermateriale fra udvalgte tekster«,

indkom 1 besvarelse under mærket »\$« og med titlen: **Kontrastive Analyse des Artikelgebrauchs im Dänischen und Deutschen**«.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: Professor Hans-Peder Kromann, universitetslektor Jørgen Olsen og professor Jens Rasmussen.

Afhandlingen omfatter 507 maskinskrevne kvartsider, hvoraf indholdsfortegnelsen udgør 7 sider, noteapparatet 7 sider, kildefortegnelsen 2 sider og sekundærlitteraturhenvisningerne 5 sider.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Artikelbrug er et af de svære grammatiske emner, som forudsætter en systematisk anvendelse af et bredt spektrum af såvel syntaktiske som semantiske kategorier samt inddragelse af en stilistisk begrebsramme, for at der kan opnås en fyldestgørende beskrivelse. Den stillede opgave bliver ikke mindre kompliceret af, at der stilles krav om at sammenligne artikelbrugen i to sprog, og at det valgte sprogpar dansk og tysk med hensyn til artikelbrug fremviser divergerende syntaktiske og semantiske kategorier på nogle vigtige områder.

Afhandlingen er inddelt i tre kapitler samt en 7 siders beskrivelse af artikelbrugen i fagsproglige tekster på dansk og tysk. Kapitel 1 (side 1–42) indeholder en redegørelse for det forudsatte teoretiske og metodiske apparatur, i kapitel 2 (side 43–297) beskrives artikelbrug ved »identificerbare« genstande, i kapitel 3 (side 298–480) artikelbrug ved »ikke-identificerbare« genstande. Underinddelingen af kapitlerne er gennemgående symmetrisk: et afsnit om dansk følges af et tilsvarende afsnit om tysk, hvorefter der afsluttes med det sammenlignende afsnit. Inden for hvert af afsnittene for dansk og tysk underinddeles igen symmetrisk. Således fremstår besvarelsen i sin ydre komposition som strengt gennemsystematiseret ud til de mindste kategorier og som særdeles fast i sin komposition af helheden.

Teoretisk og metodisk grundlag (kapitel 1)

Forfatteren ser sin opgave i at beskrive både forskelle og ligheder ved artikelbrugen i dansk og tysk. I tilslutning til H. Vater defineres artiklen som en funktionsklasse, der på grundlag af fælles syntaktiske og semantiske egenskaber ikke bare omfatter den traditionelle grammatiks ubestemte og bestemte artikler, men også de demonstrative og possessive pronominer samt visse andre pronominer. Denne syntaktisk-semantiske definition af artikelbegrebet giver den klare fordel, at det klassiske artikelbegreb kan belyses inden for en større sammenhængende ensartet kategori, end den tilvante klassificering af artiklerne ellers tillader, og der etableres på en forudseende måde det rigtige sammenligningsgrundlag for artikelbrugen i to sprog. Undersøgelsen kommer således i praksis til at omfatte for **dansk**: *det efterhængte fleksiv* (Schlussartikel), *den, en* og *Ø-artiklen*, for **tysk**: *der, ein, Ø-artiklen* og *Verschmelzungsform* (*am, ans, zum, zur, ...*).

Med baggrund i den af Baldinger og Heger konciperede tegteori og i centrale pragmatisk begreber («Sprecher«, »Hörer«, »Situation«, »Allgemeinwissen« m. fl.) fremsættes den hovedtese, at artiklens fundamentale funktion ligger i at meddele »Hörer«, på hvilken måde der med givne sproglige udtryk refereres til genstande, som omtales, hvorledes »Hörer« skal indordne de genstande, der refereres til, i diskursverdenen, og hvad »Sprecher« har i sinde og forventer af »Hörer«. Ifølge tesen tilkendegiver »Sprecher« således ved hjælp af artikelbrugen over for »Hörer«, om han, »Sprecher«, eksempelvis regner med, at »Hörer« kan **identificere** en omtalt genstand, eller om »Hörer« skal **forestille** sig individuelle genstande eller begreber.

Denne fundamentale skelnen mellem referens til en genstand og referens til en forestilling eller et begreb om genstande gøres således til afhandlingens grundlæggende onomasiologiske forudsætning for at opstille regler for artikelbrugen i de to sprog og danner basis for de to hovedkapitler:

1. Artikelbrug ved **identificerbare** genstande, dvs. i de tilfælde, hvor »Hörer« forudsættes at kunne identificere den genstand, der refereres til.
2. Artikelbrug ved **ikke-identificerbare** genstande, dvs. i de tilfælde, hvor der refereres til en forestilling eller et begreb om genstande.

Foruden semantiske og pragmatiske kategorier inddrages syntaktiske kategorier i beskrivelsen. Den nominale enheds konstituentstruktur, interne relationer og ledfunktioner skitseres i sidste halvdel af det indledende kapitel, undertiden på en summarisk og utilstrækkelig måde, f. eks. siges om genitiven i dansk (side 31): »Er tritt hauptsächlich als Artikelgrösse auf«. Samtidig forekommer der unødige gentagelser ved de symmetriske afsnit om fonologi, semantik, stilistik m. fl.

Selv om den sidste del af indledningskapitlet rummer upræcise formuleringer og en række gentagelser, som skyldes den anlagte disposition, og selv om der, som det vil vise sig, savnes uddybende forklaringer til begreber, er der i indledningen udkastet et overbevisende semantisk og syntaktisk grundlag for beskrivelsen af artikelbrugen i dansk og tysk. Gennemgående er der anført velvalgte eksempler til at illustrere problemstillingen.

Artikelbrug ved identificerbare genstande (kapitel 2)

Med støtte i Mikkelsens behandling af artikelbrugen underinddeles kapitlet efter kriteriet »Identifizierbar ohne Attribut oder Apposition« vs. »Identifizierbar mithilfe eines Attributs, einer Apposition, eines Präpositionalattributs, eines Gliedsatzes oder Infinitivs«. Denne valgte disposition gennemføres særdeles konsekvent, og i hele behandlingen er analysen splittet op i forskellige analyseniveauer. På den ene side anlægges som grundlag det onomasiologiske synspunkt: »Identifizierbarkeit«: »Nicht-Identifizierbarkeit«; på den anden side analyseres dette begrebs indhold ud fra komponenter som »Kontext«, »Situation« og »Allgemeinwissen« i niveauer som fonologi, topologi, semantik, stilistik og tekstsemantik.

I den strengt gennemførte disposition savnes der imidlertid visse steder en præciserende uddybning af analyseniveauernes teoretiske status og indre sammenhæng, ligesom det

forbliver uafklaret, i hvilket omfang og med hvilken dybde de enkelte analyseniveauer er nødvendige for en tilfredsstillende analyse af eksemplerne. F. eks. er det relations-syntaktiske begreb parataxe i dispositionen placeret på samme niveau som »Allgemeinwissen«. – Attribuering spiller en stor rolle for fremstillingens struktur, og der burde have været redegjort for denne relationssyntaktiske kategoris relation til formkategorierne ledsætning og infinitivkonstruktion. – Den grammatiske kategori kasus anføres flere steder som et karakteristikum for tysk over for dansk, og denne iagttagelse bruges da også på udmærket måde til at påvise kontrastive afvigelser i de to sprog, men der er ikke på betryggende måde gjort rede for, om den omtalte kasusbrug er et træk ved de enkelte syntagmers kerne eller ved artiklen, og i hvor høj grad og på hvilke områder der mangler kasus på dansk. – Det gennemgående underafsnit »Identifizierbar durch die Situation« med særligt henblik på »Artikelgebrauch bei Zeitangaben, die identifizierbar sind durch die Situation« (side 177–180) kan ikke udskille »Zeitangaben«, uden at disse i denne fremstilling vil blive opfattet som en inkluderet mængde i sig selv. Det betones nemlig i analysen af eksemplerne og ved de sammenfattende oversigter, at disse »Zeitangaben« er afhængige af »die Situation«, og at denne »Situation« er »die Elemente, die die Situation ausmachen, nämlich Angaben des Orts und der Zeit« (side 177). – Under betegnelsen apposition, der omfatter et ikke klart defineret begreb »attributiv apposition«, placeres højst forskellige syntagmer som f. eks. »klokken syv«, »den halve liter Jersey mælk« og ledsætninger af typen »... i bevidstheden om, at man er uafhængig...« (side 141–147). – Selv om de enkelte niveauer teknisk set holdes adskilt på tilfredsstillende måde, kniber det undertiden med at formulere tilstrækkeligt klart, hvilken slags »Semantik«, der er tale om (f. eks. side 158), og på hvilket niveau det meget centralt placerede begreb »Gebrauch« skal situeres. På samme måde indføres i forskellige underafsnit ikke nøjagtigt beskrevne hjælperegler, f. eks. side 264, hvor der tales om »die Absicht des Sprechers«, hvilket principielt strider mod den af forfatteren i indledningen valgte – og godt begrundede – indfaldsvinkel, nemlig at »Identifizierbarkeit« skal måles fra »der Hörer«. – Det tekniske begreb fra tekstlingvistikken »Involvierung« inddrages som et analyseredskab uden nærmere præcision af dets definitoriske status; således ses det i eks. 314 ikke klart, at den postulerede involvering direkte skulle påvirke artikelbrugen. – Den uformidlede indføring af operationen »substitution« (f. eks. side 93) synes ikke på rimelig måde at stå mål med den øvrige funktionelle beskrivelse af artikelbrugen, og især virker det forstyrrende, at den frembragte substitutionsstørrelse ikke nærmere artikelbestemmes (eks. 393–394). – Af og til kan der savnes en minutiøs distinktion mellem form og funktion, respektive en klar definition af de klasse-matiske begreber. F. eks. er det uheldigt, når der ved et eks. som »Nakskov Havn« tales om, at dette *er* en »skjult genitiv«. – Ved regelformuleringerne ville det have gjort den komplicerede disposition klarere, såfremt de metasproglige elementer havde været nøjere specificeret med henblik på deres implikationer. F. eks. 774, side 191, hvor det angives, at »bei Richtungsangaben kann Ø-Artikel stehen«.

Indvendingerne mod manglende begrebsdefinitioner kan dog ikke overskygge resultaterne. Der er i dette kapitel taget et godt initiativ til en korrektion af behandlingen af artikelbrugen både på tysk og på dansk. Særlig skal det fremhæves, at det er lykkedes forfatteren at tage utilstrækkeligt belyste enkeltfænomener op til en grundig behandling

ved hjælp af det udviklede analyseapparat. Således undersøges det, om der kan opstilles betingelser for brugen af genitivattributter i artikelfunktion på dansk, og her er gjort betydningsfulde iagttagelser. Tilmed er der demonstreret solid forståelse for, at de forskellige analyseniveauer primært er gode målestørrelser i deres isolerede stand, men at også en styret kombination af disse fører frem til kontrollerbare resultater (side 114). Et vigtigt skridt frem mod en ny perspektivering af beskrivelsen af artikelbrugen på de to sprog tager forfatteren ved at lade funktioner være prævalente over for former, og dette princip synes også stort set at være gennemført med gode beskrivelser til følge. Af de mange behandlede enkeltfænomener i emnekredsen skal nævnes, at for et meget kompliceret fænomen som »Die Verschmelzung der Präposition mit dem Artikel« synes den valgte beskrivelsesmåde at være særdeles gunstig, og forfatteren har her opnået præcise og nye resultater. Med stor indsigt samles de indvundne resultater i en *sammenligningsdel*. Her har forfatteren helt rigtigt erkendt, at der dels må sammenlignes på forskellige trin: ordgruppe, sætningsniveau, tekstniveau, og dels sammenlignes ud fra hvert sprogs særlige konstruktioner, hvorved den adirektionale betragtningsmåde ikke helt kan overholdes. Det må fremhæves som en særlig fortjeneste, at der i dette afsnit vises analyser, som bidrager til en bedre beskrivelse af artikelbrugen i dansk og tysk. Kapitlets resultater hviler på et så solidt grundlag og har en sådan lødighed, at den opnåede nye erkendelse med hensyn til artikelbrugen på dansk vs. tysk på adskillige områder bør få indflydelse på opfattelsen af dette kapitel inden for sprogvidenskaben.

Artikelbrugen ved ikke-identificerbare genstande (kapitel 3)

Dette kapitel samler en række forskelligartede typer af artikelbrug, som har det tilfælles, at de er defineret som negationen af hovedtypen i kapitel 2. Behandlingen af de uensartede typer falder i to undertyper: tilfælde, hvor »Hörer« ud fra temaremastrukturen og ud fra informationsstrukturen (givet: nyt) kan forvente at få »spezielle Nachinformation« (side 298–355) og tilfælde med fastere vendinger, funktionsverber, prædikativer og generisk brug (side 356–478). De udvalgte områder er væsentlige, og der fremlægges inden for hvert af afsnittene resultater, som ikke hidtil har været beskrevet systematisk og på et omfattende empirisk grundlag.

De enkelte afsnit opviser dog forskelle med hensyn til afklarethed i begrebsapparatet og med hensyn til ønskelig præcision i formuleringerne. Eksempelvis fremstilles generisk brug af artiklerne på en mere veloplagt og eksplicit måde end de øvrige afsnit, hvor især afsnittet om artikelbrugen ved »Nicht-Identifizierbar + Spezielle Nachinformation« er kendetegnet ved en række uklarheder både i anvendelsen af begrebet »Nachinformation«, der ikke ses fyldetsgørende defineret (side 11 ff. og 298 ff.) og i anvendelsen af eksempler, der skulle illustrere denne »Nachinformation« (f. eks. 1207, 1213, 1214). Også i dette afsnit mærkes savnet af veldefinerede syntaktiske begreber og præcise formuleringer, f. eks. side 301 brugen af udtrykket »Kern des Präpositionalattributs«, eller side 303 udtrykket »nicht exemplarisch« i den givne sammenhæng. Men afsnittet indeholder ud over de rigtige konstateringer af lighederne i dansk og tysk vigtige resultater, som klart viser, at dansk adskiller sig væsentligt fra tysk bl. a. på to følgende punkter: på dansk kan der lægges vægt på »die Art, die Sorte, das Charakteristische der Gegenstände« eller på »Einzelgegenstand« som sådan, eks. 1257 (der kom krans: der kom *en*

krans . . .), på tysk kun: (es kam ein Kranz). Endelig dokumenteres den frugtbare tese, at dansk ved hjælp af artikelbrugen kan differentiere, om hele remaet er den ny information (han *har købt hus*) eller om det blot er en »Einzelgegenstand«, som er ny information: (han har købt *et hus*). Her overfor står tysk med artiklen *ein* i begge konstruktioner. På baggrund af det righoldige materiale opstilles en fyldig liste over hyppigt forekommende verber med denne konstruktionsmulighed. Beskrivelsen af disse særlige forhold på dansk gør denne del overordentlig udbytterig.

I afsnittet om artikelbrug ved fastere vendinger erkendes det indledningsvis, at det er vanskeligt at afgrænse visse typer af faste vendinger over for den lige omtalte type, eksempelvis at det ikke med det opstillede apparat lader sig afgøre, om »zum Besuch gehen« er en del af prædikatet eller refererer til begrebet »Besuch«. Afsnittet indeholder nyttige oversigter (side 363–367) over hovedtyper af faste præpositionsforbindelser i dansk og tysk. I en god opstilling vises hovedtendensen i dansk (Ø-artikel), medens tysk har Verschmelzungsform, når den er mulig (»til afsked«/»zum Abschied«). Der er dog ikke belæg i materialesamlingen for forfatterens generalisering om vendinger med verbalsubstantiv (side 368), og en diskussion af de gennemleksikaliserede vendinger (»på forhånd«, »til gengæld«, »i kraft af«) kunne formentlig have ført til en klarere afgrænsning af materialet.

I afsnittet om funktionsverber og »Phraseologische Ganzheiten« styrer forfatteren, uden at skele til eventuelle afgrænsningsproblemer, mod opstillingen af eksempel materialet og sammenligningen. Forfatteren giver klogt afkald på at sammenligne de »fra-seologiske helheder« og fremlægger for funktionsverberne udmærkede skematiske oversigter, der viser lighederne og forskellene mellem de to sprog.

Ved behandlingen af artikelbrugen i forbindelse med prædikativer udnyttes den semantiske skelnen mellem prædikativer, som refererer til, at den i sætningen omtalte genstand tilhører en klasse, og prædikativer, som refererer til semantiske egenskaber, som kendetegner klassen (eks. 1586: . . . ikke fordi hun er *kvinde*, men fordi hun er *en god rektor*). Uden at være blind for grænsetilfældene fastslås der sammenfald ved artikelbrugen i dansk og tysk, bortset fra tvangen til kasusmarkering i tysk, bl. a. ved hjælp af Verschmelzungsform, og bortset fra visse forbindelser, hvor dansk har Ø-artikel, tysk Verschmelzungsform og efter præpositionen *für* artiklen *ein* (alle anså ham for kommunist/alle hielten ihn für einen Kommunisten). Opstillingen af det store materiale dokumenterer ganske vist velkendte regler, men netop i kraft heraf også de mere specielle regler med forskellig artikelbrug. Også i dette afsnit viser det sig at være gunstigt at behandle den tyske Verschmelzungsform under den onomasiologiske synsvinkel.

I det sidste store afsnit om den generiske brug af artiklen fremføres mere eksplicit og dermed læservenligt det begrebsapparat, hvormed de fire artikelformer i generisk brug beskrives. Der redegøres på en klar måde for de kontekstuelle signaler for generisk brug, og ved valgte eksempler gennemspilles og kommenteres den generiske artikelbrug i både dansk og tysk, herunder de betydningsnuancer, der er forbundet med de fire artikelformer (side 418 og 444) og de semantiske oppositioner på sætningsniveau. Det skal også fremhæves, at den valgte fremgangsmåde fører til en mere systematisk påvis-

ning af de undvigemanøvrer, som »Sprecher« foretager for at opnå størst mulig entydighed i sit udsagn.

Kapitlet er kendetegnet ved at opvise resultater inden for alle afsnittene, omend nogle af de beskrevne ligheder inden for hvert af afsnittene kan betegnes som på forhånd kendte, men ikke som systematisk beskrevne på så solidt et materialegrundlag som det foreliggende. Det kan drages i tvivl, om det er nødvendigt at eksemplificere lighederne parallelt i begge sprog på den meget udførlige og undertiden atomistiske måde, det er sket, ofte på bekostning af den mere ekspliciterende tekst. Her overfor står imidlertid betydelige resultater inden for hvert af afsnittene, hvor reglerne i den sammenlignende del fortjener at blive udmøntet i kommende grammatikkapitler om artikelbrugen i tysk og dansk.

I det afsluttende korte afsnit om artikelbrugen i fagsprog nævnes på den ene side forskelle i artikelbrugen i »Normalsprache« og fagsprog i begge sprog, på den anden side forskelle i artikelbrugen i dansk og tysk fagsprog. Afsnittet er i sin korthed ikke en fyldestgørende beskrivelse, men som forfatteren rigtigt skriver, artikelbrugen i fagsprog kan kun beskrives på basis af beskrivelsen af artikelbrugen i »Normalsprache«.

Afhandlingens noteapparat er relativt lille og består undertiden – lidt skuffende – kun af en litteraturhenvisning. Til gengæld afspejler litteraturlisten den brede almene orientering i lingvistik, som afhandlingens teoretiske og metodiske grundlag også vidner om. Al væsentlig sekundærlitteratur om artikelbrugen i dansk og tysk synes ligeledes at være integreret i fremstillingen.

Analysen af materialet

Materialet er hentet fra dansk og tysk skriftsprog, både litteratursprog og sag- og fagsprosa. Områderne ser ud til at være tildelt lige stor vægt i begge sprog. Der fremlægges i afhandlingen ca. 2000 analyserede eksempler, hvilket især bidrager til den voluminøse fremstilling. Det indsamlede eksempelmateriale er meget righoldigt, men indeholder redundans, idet der ofte gives et stort antal eksempler på ukomplicerede fænomener. Der gives ret konsekvent eksempler på artikelbrug ved samme type substantivsyntagme i forskellig ledfunktion, uden at der foretages en gennemgående diskussion af, hvorvidt og i hvilke tilfælde ledfunktionen har indflydelse på artikelsyntaksen.

Selve demonstrationen bygger hovedsagelig på fundne teksteksempler, stedvis på selv-lavede oversættelser til dansk eller tysk. De autentiske eksempler er i almindelighed opstillet særskilt for hvert af de to sprog, og en direkte jævnføring er kun foretaget i korte oversigtskapitler. Analysen og rubriceringen af eksemplerne er meget omhyggeligt gennemført, selv om der forekommer enkelte fejlanalyser, forkerte placeringer eller problematiske afgrænsninger til andre artikelformer, f. eks. til demonstrativpronomen i eks. 278–283. En del eksempler burde være udeladt eller i det mindste forsynet med en særlig kommentar. Det gælder således fast indarbejdede (leksikaliserede) forbindelser, hvor kun én artikeltype er mulig (eks. 1465 »rub og stub«) eller syntagmer, hvor artikelforekomst overhovedet ikke findes (eks. 252 »siden 1956«). Eksemplerne kan lejlighedsvis være underkastet en letfærdig interpretation, f. eks. 655 af Siegfried Lenz.

De selvavede oversættelser er som oftest tilstrækkeligt beviskraftige, men undertiden problematiske, f. eks. side 277, 381 ff., eks. 1946. Oversættelsen er ikke altid naturlig, og ofte ville der kunne benyttes alternative artikelanvendelser. Regelformuleringen, der foretages på denne baggrund, kommer herved til at indeholde et vist usikkerhedsmoment.

Reglerne går fortrinsvis på at konstatere, hvad der *kan* forekomme af artikeltyper inden for en eksempelgruppe og tager ikke altid sigte på den mere differentierede specifikation, som ville være mulig, f. eks. ved eks. 152 og 652 vedrørende »folgendes« eller side 390 f. Uanset indvendinger imod enkeltanalyser udgør det omfattende og autentiske materiale og de gennemgående dygtigt analyserede eksempler det solide fundament, hvorpå forfatteren har bygget mange rigtige og nye resultater vedrørende ligheder og forskelligheder i artikelbrugen i dansk og tysk.

Samlet vurdering

Udvalget finder, at afhandlingen vidner om overbevisende evner for selvstændigt videnskabeligt arbejde med semantisk komplicerede problemer vedrørende et omfattende materiale i to sprog. Udvalget har ganske vist rejst indvendinger mod en række anvendte begreber og analyser, som forekommer uafklarede, samt mod fremstillingsformen, der både kan synes for atomistisk i sin disposition og afspejle for megen iver efter at præsentere eksempel materiale. Men afhandlingen om artikelbrugen i dansk og tysk er foruden på det righoldige materiale baseret på nyere og de nyeste semantiske teorier og metoder af strukturalistisk observans, hvorved der kastes nyt lys over emnet som helhed og bringes nye resultater for dagen. Det morfologiske og syntaktiske fundament er i det store og hele fyldestgørende, analysen af det store eksempel materiale er gennemgående sikker og solid, og i de sammenlignende afsnit sammenfattes overordentlig nyttige og brugbare kontrastive regler, der vil være af største værdi for fremtidige kapitler om artikelbrugen i dansk og tysk. Resultaterne fortjener at blive publiceret i bearbejdet form. Udvalget finder, at afhandlingen trods de påpegede mangler er værdig til belønning med en guldmedalje.

Hans-Peder Kromann

Jørgen Olsen

Jens Rasmussen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat, cand. mag. Gyde Hansen.

Til prisopgaven:

»Gengivelse af en eller flere konstruktioner med non-finit verbalform ved oversættelse fra et fremmedsprog til dansk«.

indkom 1 besvarelse under mærket »Télémaque« med titlen: **Gengivelse af konstruktioner med den non-finitte verbalform perfektum participium ved oversættelse fra engelsk til dansk«.**

Til bedømmelse af afhandlingen nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: professor Jens Ramussen, professor Poul Steller og lektor Karen Stetting.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Besvarelsen er opdelt i tre hovedafsnit:

- I. Teori (side 1–72).
- II. Undersøgelser (side 73–147) med redegørelse for tre metoder; hertil litteraturliste (side 148–153).
- III. Bilag (eksempler og spørgeskemaer anvendt i undersøgelsen (76 sider).

I forordet begrundet forfatteren sit valg af afgrænsning med, at perfektum participium (herefter forkortet til PP) er hyppigere forekommende i engelsk end i dansk som non-finit sætningskonstituerende verbal. Hovedvægten lægges på engelske PP-sætningers muligheder for gengivelse ved nøjagtig samme konstruktion i oversættelse til dansk, i besvarelsen kaldet »kopi«. Påviselige forskelle af syntaktisk art i udgangsteksterne gøres til hovedemnet for en undersøgelse af, hvilke eksempler der har kunnet kopi-oversættes. (Denne rimelige fremgangsmåde kommer også til syne i de spørgeskemaer, der er vedlagt som bilag.)

I den grammatiske litteratur behandles det store antal syntaktiske variationsmuligheder i forbindelse med non-finit sætningsdannelse sjældent samlet, og de forskellige grammatiske skolers varierende sætningsbegreb har gjort det nødvendigt for forfatteren dels at forsøge at klargøre sine begreber i den teoretiske del og dels at begrænse den praktiske undersøgelse til de varianter, som – efter forfatterens erfaring og skøn – »særlig ofte giver anledning til syntaktiske ændringer ved oversættelse til dansk« (s. 3).

I kapitel 1 understreges, at udgangspunktet ikke er en semantisk størrelse, men PP som morfologisk størrelse i en bestemt syntaktisk funktion (s. 4). Danske grammatikker omtales som utilstrækkelig basis for en forståelse af, i hvilket tilfælde kopi-oversættelse af engelsk PP kan lade sig gøre. Grader af grammatisk ambiguitet omtales og sættes i forbindelse med problemer ved maskinel oversættelse og simultantolkning, og den ofte store spredning i syntaktiske oversættelsesmuligheder for hver konstruktions mening har bevirket, at forfatteren har opgivet at satse på en fælles morfosyntaktisk sammenligningsbasis ved sin oversættelsesundersøgelse.

I kapitel 2–8 redegøres der for de relevante grammatiske begreber og de forskellige gængse opfattelser af de dertil hørende grammatiske kategorier. Disse teoretiske kapitler, der tilsammen udgør besvarelsens første del, har adskillige svagheder. Der er i de fleste tilfælde tale om en i det væsentlige refererende fremstilling, og forfatteren synes ikke at have tilstrækkelig faglig selvtilid til at drage standard-grammatikkernes opdelinger og forklaringer i tvivl. For eksempel gives der under omtalen af finithed i kapitel 1 ikke nogen forklaring på de forskelle og ligheder, der findes i to centrale engelske grammatikker og to tilsvarende danske. Forfatteren vælger uden nærmere begrundelse ét af elementerne fra beskrivelserne af finithed i de fire ovennævnte værker og gør dette til sit definitionskriterium, nemlig tempusbøjning (side 10), i forbindelse med PP udtrykt ved et tidsbøjet hjælpeverbum. Selv om dette i og for sig er fornuftigt i den givne situation, ville det have været ønskeligt med en diskussion af dette kriterium set i forhold til andre kriterier, f. eks. subjektsafhængigheden.

Under redegørelsen for sætningsbegrebet i kapitel 3 har forfatteren valgt at gå ud fra Greenbaums opfattelse, der bygger »clause«-begrebet på den interne struktur af sætningsled, medens, »sentence«-begrebet ikke beskrives på anden måde end som en »higher-ranked unit« (side 12). Man kunne have ønsket sig en mere kritisk stillingtagen. Der er desuden ikke gjort helt klart rede for primær nekus over for sekundær nekus i forbindelse med mulighederne for reduktion og udbygning, selvstændighed og afhængighed.

Der tales flere steder om »ledsætningsplan« blandt andet på side 46, hvor dette udtryk bruges om sætningsledplanet, f.eks. »sætninger på ledsætningsplan er underordnede sætninger«. På side 54 sættes »ledsætningsplan« i modsætning til syntagmeledplan. Både på sætningsplanet og på syntagmeledplanet findes der ledsætninger, og det er derfor kun nødvendigt at skelne mellem sætningsled- og syntagmeledplanerne. Begrebet »ledsætningsplan« er ikke nødvendigt, men hvis man ville bruge denne term, måtte man bruge den som samlebegreb for forhold inden for ledsætninger på ethvert plan.

Efter ovenstående få blandt mange eksempler på en vis usikkerhed over for de teoretiske problemer, må man sige, at besvarelsen også rummer mange positive aspekter. Disse kommer ikke mindst frem i forbindelse med besvarelsens anden del, skønt der dog også her forekommer fejlanalyser. Denne del består af en redegørelse for en indledende undersøgelse af danske oversættelser af to engelske værker. Forfatteren opstiller her en række syntaktiske oversættelsestyper og undersøger frekvensen af de enkelte inden for godt 30 sider af hvert af værkerne. En sådan klassifikation af oversættelsesmuligheder er absolut af interesse. Efter den indledende undersøgelse koncentrerer forfatteren sig om kopioversættelserne for at få rede på, om der er syntaktiske træk i overfladestrukturen, der fremmer eller blokerer muligheden for kopi. Dette er et prisværdigt formål, for det er netop problemer af denne art, som kan være vanskelige at gøre rede for i undervisningen i oversættelse.

Strategien i den fortsatte undersøgelse samler sig derefter om, hvilke metoder der lader sig anvende.

Forfatteren har valgt at bruge tre forskellige metoder med anvendelse af informanter:

1. Oversættelse ved uddannede oversættere af et antal eksempler.
2. Interview på grundlag af færdige oversættelsesforslag fra forfatteren.
3. Udfyldelse af spørgeskemaer med oversættelsesforslag udarbejdet af forfatteren.

Informantantallet har i alle tilfælde været meget lille: 10 (ved 1.), hvoraf kun 4 reagerede, 8 (ved 2.) og 4 (ved 3.).

De overvejelser, der er gjort i forbindelse med metodeudarbejdelsen er et værdifuldt element i besvarelsen, men informantantallet er betænkeligt lille. Det er dog forståeligt, at de praktiske og tidsmæssige vanskeligheder har gjort arbejdet møjsommeligt.

Udvalget anser resultaterne af den empiriske undersøgelse for at være interessante, skønt af beskedent omfang.

Udvalget vil gerne – med henblik på hele besvarelsen – fremhæve forfatterens stadige stræben efter klarhed, konsekvens, overskuelighed og – med henblik på 2. del – efter

empirisk underbygning, og det finder, at afhandlingen på trods af mangler og visse uklarheder er et fortjenstfuldt arbejde inden for et problemfyldt område, som det kræver mod at bevæge sig ind i.

Udvalget indstiller derfor enstemmigt, at afhandlingen belønnes med 5.000 kr.

Jens Rasmussen

Poul Steller

Karen Stetting

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af adjunkt, cand. ling. merc. Rita Lenstrup.

Til prisopgaven:

»Der ønskes udviklet en stokastisk og dynamisk afsætningsøkonomisk model til beskrivelse af konsumentenhedens mærkevalg på dagligvaremarkedet.

Modellen, der skal bygge på realistiske adfærdsteoretiske hypoteser, ønskes udviklet på en sådan måde, at den ikke blot kan anvendes til beskrivelse og prognose af den tidsmæssige udvikling i konsumentens mærkevalg, men også kan tjene som beslutningsmodel (f. eks. med hensyn til prisen) for udbyderen af et dagligvaremærke. Endelig lægges der vægt på, at modellen er empirisk anvendelig, således at den umiddelbart kan danne grundlag for indsamling og bearbejdning af markedsanalysedata,

indkom 1 besvarelse under mærket **»Fortuna«**.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: Professor Erling B. Andersen, lektor Søren Heede og lektor Jørgen Kai Olsen.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Afhandlingen, der er på 270 s., + appendix, er disponeret i 6 kapitler. I kapitel 1 behandler forfatteren de indledende afgrænsninger og afhandlingens struktur. I kapitel 2 gennemgås den statistiske teori for Markovkæden af 1. orden. Kapitel 3 forbinder Markovkæden med den afsætningsøkonomiske teori, og i kapitel 4 begynder forfatteren på at opbygge en beslutningsmodel over Markovkæden. Kapitel 5 omhandler modellens anvendelse som responsmodel, og afhandlingen afsluttes med kapitel 6, hvor modellen, således som forfatteren har beskrevet den tidligere, anvendes som optimeringsmodel med hensyn til prisen for den betragtede vare.

Om de enkelte kapitler skal udvalget udtale følgende:

I kapitel 1 afgrænses afhandlingen i forhold til den stillede opgave. Forfatteren gør meget ud af at fastlægge de enkelte begreber i den meget brede opgaveformulering, og der foretages en række begrænsninger, som får konsekvenser for den resterende del af afhandlingen. Således foretages der – efter en definition af begrebet »en stokastisk og dynamisk afsætningsøkonomisk model« – den afgrænsning, at modellerne først og fremmest beskæftiger sig med individprocesser i mærkevalg, således at det forudsættes, at der for en flerhed af konsumenter er tale om ækvidistante og sammenfaldende tidspunkter for købet. Desuden forudsættes, at den indkøbte mængde er den samme, således at konsumentenhedens mærkevalg sker på givne tidspunkter og blandt givne, kendte, udbudte mærker. Endelig behandles begrebet realistiske adfærdsteoretiske hypote-

ser, og forfatteren siger: »Dels skal den modelstruktur, vi søger, have vist sin berettigelse i praksis gennem empiriske undersøgelser – den skal kunne beskrive. Dels skal der være tale om en modelstruktur, som tillader indfortolkning af en række hypoteser, opstillet i den adfærdsorienterede, deduktive gren af afsætningsøkonomien«.

I kapitel 2 gennemgås Markovkæden af 1. orden. Forfatteren demonstrerer her et indgående kendskab til den statistiske teori, der ligger bag Markovkæden, og dokumenterer, at han til fulde er i stand til at beherske dens modelapparat. Det kan kritiseres, at der sker en begrænsning til den simple, stationære Markovkæde af 1. orden. Der er desuden tale om en meget lærebogsagtig fremstilling af kendt litteratur.

I kapitel 3 gennemgås Markovkædens muligheder for at blive anvendt som deskriptiv afsætningsøkonomisk model. Forfatteren baserer sig her på andre forfatteres arbejder med en afsætningsøkonomisk/statistisk beskrivelse af konsumenters mærkevalg. Der er også her tale om et særdeles velgennemarbejdet afsnit. Således behandler forfatteren både aggregeringsproblemerne og den statistiske inferens om modellens parametre, herunder specielt hypotesen om kædens orden og hypotesen om kædens stationaritet. Forfatteren går videre med at udarbejde alternative modeller, byggende på Markovkæden, og behandler her heterogene bernoullimodeller og den lineære læreproces. I den forbindelse kan det nok kritiseres, at forfatteren relativt ukritisk refererer andres arbejder med de pågældende modeller anvendt på afsætningsøkonomiske problemstillinger.

I kapitel 4 og fremefter kommer forfatterens originale bidrag til udvidelse af Markovkædens anvendelse inden for det afsætningsøkonomiske hovedområde. Således omfatter kapitel 4 de indledende overvejelser omkring formulering af overgangssandsynlighederne i Markovkæden, således at den er egnet til en beslutningsmodel. I kapitel 5 gennemgås en egentlig responsmodel, hvor der fokuseres på prisen betydning for modellens parametre og dermed dens ligevægtssituation. Endelig gennemgås i kapitel 6 modellens anvendelighed som optimeringsmodel, og der formuleres 4 forskellige profitfunktioner. Det vises ved simulation, at en af disse profitfunktioner vil give den største profit på langt sigt.

Det oplæg til at diskutere statistiske inferensproblemer i Markovkæden, som tegner sig i kapitel 3 følges ikke op i de næste 3 kapitler. Herved kommer afhandlingen til at falde i to dele, og man savner den egentlige integration af statistik og afsætningsøkonomi.

Ved en helhedsvurdering af afhandlingen fremstår den som et særdeles grundigt stykke arbejde inden for et begrænset felt af den økonomiske og statistiske teori. Afhandlingen repræsenterer, både hvad angår de statistiske og de afsætningsøkonomiske dele, en meget grundig analyse af de modeller, der arbejdes med. Det er imidlertid også klart, at den teoretiske erkendelse ikke bringes særlig meget videre i forhold til kendte og accepterede teorier. En mulighed ville her være at forsøge at anvende modellen på konkrete, empiriske materialer. Afhandlingens styrke ligger i dens velgennemtænkte anvendelse af teoretiske modeller på den givne problemstilling i et vanskeligt grænseområde mellem statistik og afsætningsøkonomi.

Udvalget skal derfor – trods de fremførte svagheder – indstille, at det store arbejde med afhandlingen belønnes med Tietgenprisens guldmedalje.

Erling B. Andersen

Søren Heede

Jørgen Kai Olsen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af lektor, cand. merc. Ole Stenvinkel Nilsson.

Priserne blev uddelt ved Handelshøjskolens årsfest den 19. marts 1983.

XI. Højskolens økonomi

I det følgende bringes Højskolens regnskab for 1982 (1/1–31/12)

Lønninger (alle former for løn)	kr. 111.579.103
Særlige ydelser	kr. 57.735
Tjenesterejser og befordring	kr. 531.567
Kontorhold	kr. 5.582.726
Fremmede tjenesteydelser, herunder EDB-lønkørsel, rengøring, tilskud til kantiner, konsulentonorar, transport af materiel	kr. 4.232.627
Køb af undervisnings- og eksamensmaterialer	kr. 409.797
Anskaffelser af materiel, maskiner, undervisningsinventar, kontorinventar m.v.	kr. 4.056.102
Anskaffelser af bøger og tidsskrifter til biblioteket	kr. 2.356.369
Driftsmidler, herunder el, vand, varme	kr. 4.687.511
Reparations- og vedligeholdelsesarbejder	kr. 1.416.223
Husleje	kr. 16.562.899
Kommunale skatter og afgifter	kr. 31.796
Renter	kr. 304.666
Betaling til de regionale EDB-centre	kr. 9.306
Diverse udgifter	kr. 86.099
Samlede udgifter	<u>kr. 151.904.526</u>

Lejeindtægter	kr. 7.560
Salg af undervisningsmateriale m.v.	kr. 566.243
Kommunale refusioner	kr. 1.333.860
Diverse indtægter	kr. 317.035
Samlede indtægter	<u>kr. 2.224.698</u>

Over særlige tilskudskonti har der yderligere været afholdt følgende udgifter:

Løn til seniorstipendiater	kr. 863.626
Løn til kandidatstipendiater	kr. 2.007.206
Ekskursioner – studerende	kr. 208.695
	<u>kr. 3.079.527</u>

Handelshøjskolen har i finansåret 1982 modtaget følgende tilskud:

Import-Eksport/Forskningsrådet	kr.	280.590,-
Reklamens samfundsmæssige betydning/Forskningsrådet	kr.	104.000,-
Budgetsystemer/Forskningsrådet	kr.	110.034,-
Arbejdsløshedspjektet/Forskningsrådet	kr.	53.732,-
Medarbejdere i virksomheder i Danmark/Forskningsrådet	kr.	100.000,-
Særforsorgens udlægning/Forskningsrådet	kr.	3.028,-
Deltagelse og politisk beredskab/Forskningsrådet	kr.	23.400,-
TUBA/Forskningsrådet	kr.	81.133,-
Edb-journalisering/Teknologistyrelsen m. fl.	kr.	578.791,-
Landindustriarbejderundersøgelsen/Forskningsrådet	kr.	82.239,-
Rislumfonden/Udenrigshandel	kr.	35.000,-
Erhvervsøkonomisk udvikling/Forskningsrådet	kr.	176.538,-
Athene	kr.	6.000,-
Pædagogisk praksis/Forskningsrådet	kr.	61.529,-
Daphne-projektet	kr.	105.000,-
Cedefob/EF-kommissionen	kr.	47.270,-
Omfordelingen via de offentlige finanser/Forskningsrådet	kr.	10.000,-
Studenterassistance/Forskningsrådet/Ledelsesforskning	kr.	28.000,-
Forskningsstyring/Forskningsrådet	kr.	173.500,-
Formidling/Forskningsrådet	kr.	45.196,-
Europæisk industri- og teknologipolitik/Forskningsrådet	kr.	28.000,-
Militær profession/Forskningsrådet	kr.	8.000,-
Politisk økonomisk analyse/Forskningsrådet	kr.	243.370,-
Sociale klasser og faglig organisering/Forskningsrådet	kr.	247.000,-
NORDREFO/Norsk institut for by- og regionsforskning	kr.	54.000,-
Endagskonference/FUHU/Afsætningsøkonomi	kr.	15.000,-
Forskning/Forstædernes Bank/Finansiering	kr.	25.000,-
Den studenter sociale undersøgelse/Egmont H. Petersens Fond	kr.	250.000,-
TTR/Otto Mønstedts Fond – Tuborgsfond/Trafik	kr.	175.495,-
Danmarks Internationale Konkurrenceevne/Undervisningsmin.	kr.	99.436,-
Danmarks Internationale Konkurrenceevne/Selskabet til fremme af dansk eksportforskning	kr.	40.000,-
Danmarks Internationale Konkurrenceevne/Forskningsrådet	kr.	30.000,-
Erhvervskonference/FUHU	kr.	161.600,-

XII. Højskolens lokaler

Højskolens virksomhed har i beretningsåret været gennemført i følgende lokaler:

Fabrikvej 7

Institut for engelsk
Institut for fransk
Institut for spansk
Institut for tysk
Institut for erhvervspraksis
Det erhvervsproglige fakultet
Sprogbiblioteket
Sproginstitutionernes sekretariat
De studerendes Råd
Moderate Studenter

Undervisning af og studiekontor for:

HA 1.-2. år
CM
HD 1. del
HD 2. del
sprogstudier

Howitzvej 60

Institut for afsætningsøkonomi
Institut for finansiering
Institut for organisation og arbejdssociologi
Institut for regnskabsvæsen

Undervisning af:

CM

Julius Thomsens Plads 10

Institut for erhvervsøkonomi
EDB-centret
Hovedbiblioteket
De studerendes Råd
Moderate Studenter

Undervisning af og studiekontor for:

HA 1., 2. og 3. år
CM
HD 1. del
HD 2. del
Særprøven i skatteret og revision

Rosenørns Allé 9, stuen og 3. sal:

Institut for europæisk markedsret
Forsikringsinstitutet
Institut for teoretisk statistik
Institut for trafik-, turist- og regionaløkonomi
Informationsforskningsafdelingen

Nansensgade 19

Centraladministrationen
Institut for erhvervsret og revision
Center for tværfaglige studier
Institut for ledelsesforskning
Institut for nationaløkonomi
Institut for udenrigshandel
HA-center
AIESEC

Undervisning af
HA 1., 2. og 3. år
CM
HD 1. del
HD 2. del

Turesensgade 22

Institutafdeling for erhvervs- og
samfundsbeskrivelse
Arbejdsgruppen for anvendt statistik
Det erhvervsøkonomiske fakultet
Det økonomiske studienævnsekretariat
Matrikelkontor/økonomi
De studerendes Råd

Undervisning af:
HA 1., 2. og 3. år
CM
HD 1. del
HD 2. del

Nørre Søgade 37

Reproduktionsafdelingen

XIII. Stipendier og studielån

I 1982/83 er der til højskolens studerende uddelt stipendier, bevilget af følgende private legat- og fondsbestyrelser:

	kr.
Vilhelm Christiansens Fond	375.000
Firmaet Evers & Co.'s Studiefond	18.000
Garvermester C. W. Gerickes Legat	18.000
Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond	138.000
H. O. Langes Fond	200.000
Frederik Larsens Fond	100.000
Grosserer Holger Laage-Petersen og Hustrus Fond	68.000
Otto Mønstedts Fond	65.000
Verner Olsens Mindelegat	2.343
Julius Skrikes Stiftelse	3.000
Foreningen »Studenternes Venner«	11.000
Grosserer Laurits Svendsens Legat	20.000
Direktør Andreas Sørensen og Hustrus Fond	44.690

Der er desuden ydet støtte til højskolens studerende fra Statens Uddannelsesstøtte efter de i lovgivningen om uddannelsesstøtte fastsatte regler.

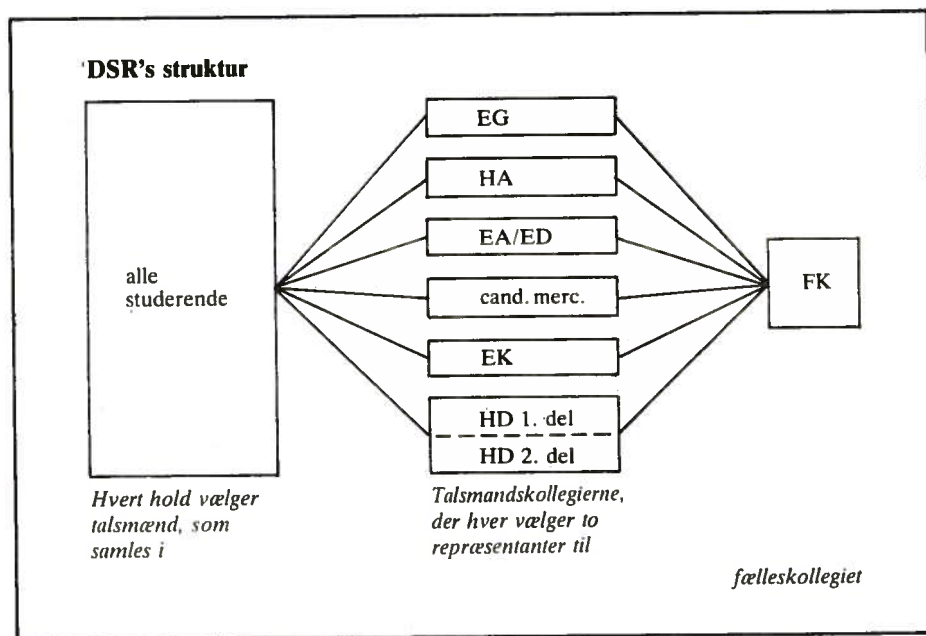
XIV. Studenterorganisationer

DE STUDERENDES RÅD

De studerendes Råd – DSR – er den officielle repræsentant for de ved Handelshøjskolen immatrikulerede studerende. Rådets opgaver er at varetage de studerendes interesser og repræsentere disse såvel over for højskolen som udadtil.

DSR's struktur

I 1982 ændrede DSR sin struktur. Baggrunden for dette var et ønske om at forenkle kommunikationslinierne og styrke de enkelte talsmandskollegier. Det er fra disse TMK'er, alle initiativer kommer, og talsmandskollegierne danner derfor grundlaget for alt arbejde i DSR.

Talsmandsordningen er nu som altid bygget op omkring princippet, om at hvert hold på en studieretning vælger en repræsentant (= talsmand). Talsmændene samles studieret-

ningsvist i deres respektive talsmandskollegier (HA-TMK, EG-TMK osv.). En af de første vigtige opgaver for TMK'erne er at opstille kandidater til de kollegiale organer på Handelshøjskolen.

Derudover vælger hvert TMK 2 repræsentanter til det såkaldte Fælleskollegium, hvor der desuden sidder en repræsentant for medarbejderne. Ved denne struktur sikres en mere direkte forbindelse mellem TMK'erne og det fælles organ.

Fælleskollegiet konstituerede sig i oktober 1982 med flg. sammensætning:

EG-TMK: Katja Krener og Nulkumar Mohur
EA/ED-TMK: Tove Sørensen og Linda Stensnæs
EK-TMK: Ole Madsen og Per Christiansen
HA-TMK: Annie Løkke og Berit Döhl
CM-TMK: Henrik Tornblad og Erling Tjærandsen
HF-TMK 1: Søren Lassen og Jan von Luckner
HD-TMK 2: Roger Dornan

Nyvalg sker pr. 15. april og 1. december.

DE SPROGLIGE TMK'er

Ifølge den nye struktur lægges initiativer og beføjelser ud til de enkelte TMK'er, og der er da også sket meget på sprogafdelingen i det forløbne år.

EG-TMK prioriterer traditionelt introkurset højt. I år fik man endelig mulighed for at arrangere hytteture i forbindelse med introforløbet, hvilket blev en stor succes.

Forsøget med de 2 EG-forsøgshold blev i år fortsat under Interimsstudienævnet. Der har naturligt været en del problemer, men mindst lige så mange positive erfaringer. Bl. a. har man kunnet konstatere et mindre frafald på forsøgsholdene end på de »traditionelle« hold.

EA/ED-TMK har også afholdt introkursus, men derudover arbejdet videre med ændringen af semesteropgaverne i litteraturhistorie, målbeskrivelser etc. Via repræsentanterne i studienævnet har man fået udvirket, at der nu udover pensumlister i grammatik, fonetik og semesteropgaver tillige udarbejdes lister over gennemgæede emneområder i merkantilt, juridisk og teknisk sprog.

EK-TMK har især været engageret i studienævnsagerne. Bl. a. har man fulgt arbejdet op om den ny eksamensbekendtgørelse med forslag om de længe ønskede deleksaminer, – en sag, der desværre trækker i langdrag. Endvidere har man i EK-TMK beskæftiget sig med kandidatstudiet i russisk (i samarbejde med Københavns Universitet), ændringer af enkelte målbeskrivelser, simultantolke-kursus samt indførelse af seminaropgaver i realia i stedet for de traditionelle stedprøver.

Repræsentanter fra alle tre TMK'er har fortsat deltaget i reformarbejdet for de sproglige studier. Derudover er man indgået i det såkaldte SPRØK-projekt, der har til formål at udarbejde et forslag til en integreret sprog- og økonomiuddannelse på HHK.

Selv om den nye struktur i DSR reelt afskaffede det tidligere Sproglige Studieudvalg, er udvalget dog fortsat under navnet Sprogligt Fællesudvalg. Udvalget har ingen egentlige beføjelser, men fungerer som et nødvendigt kontaktoorgan for repræsentanterne i de kollegiale organer og for arbejdet på sprogafdelingen i øvrigt.

DE ØKONOMISKE TMK'er

Meget af arbejdet er foregået decentralt, idet der i talsmandskollegierne er behandlet en række sager af betydning for det enkelte studium. Koordineringen af spørgsmål vedr. flere økonomiske TMK'er er foregået via TMK-repræsentanterne i Fælleskollegiet.

HA-TMK har i år især arbejdet med ændringer af HA-studiet. Man valgte at gå ind i omlægningsarbejdet på trods af, at man via den af studienævnet vedtagne principbeslutning kunne se, at det ikke ville blive det bedre studium, man havde håbet. Der er dog visse forbedringer i sigte bl. a. en reduktion af timetallet samt etableringen af en tværfaglig seminaraktivitet på 1. år. Gennem vedtagelsen af HA-TMK's forslag til en foreløbig plan for evalueringsformen på 1. år opnåede man desuden en reduktion i det urimeligt store antal udprøvnings, der har været kendetegnende for HA-studiets første år.

Udover studieomlægning har man beskæftiget sig med oprettelsen af erhvervsøkonomiske studier på RUC. Bl. a. arrangeredes en høring med deltagere fra de involverede parter. Desuden har man som sædvanlig prioriteret introkurserne højt, samtidig med at spørgsmål om information, studievejledning og kantine er blevet diskuteret.

CM-TMK har i lighed med sidste år brugt en del tid på at få afskaffet den unødvendige dobbeltudprøvnings, der finder sted ved afholdelsen af 8-timers-prøven. Derudover har man især beskæftiget sig med Almen Økonomi-projektet. Her var det hovedsagelig forløb og evaluering, der blev diskuteret. CM-intro har ligeledes været et ofte debatteret emne.

HD-TMK har udover HD-intro fokuseret på en tiltrængt forbedring af HD. 1. delstudiet, ligesom man har diskuteret omlægninger af 2. delstudiet. Hertil kommer så den nye problematik omkring kombinationsuddannelser, som f. eks. HD-Datalogi.

PROJEKTGRUPPER

Udover aktiviteterne i talsmandskollegierne foregår der en masse i DSR's forskellige projektgrupper.

Bladprojektet

Bladprojektet står for udgivelsen af forskellige informationspublikationer. Projektets vigtigste opgave er »Fabrikken«, der udkommer 8 gange årligt (+ specielle ekstranumre). »Fabrikken« har udviklet sig til at være en af de væsentligste informationskanaler på højskolen, samtidig med at det er et benyttet debatorgan.

Politisk økonomi

Traditionelt har der blandt de studerende på højskolen altid eksisteret et behov og en interesse for at diskutere faglige spørgsmål med andre. Der har desuden været rejst en kritik af det ret ensidige indhold i undervisningen.

DSR har til imødekomme af dette behov arrangeret kurser, hvor man kan få mulighed for at diskutere og kritisere den gældende faglighed på højskolen og opstille alternative teorier.

Klubprojektet

Klubprojektet er ansvarlig for festerne og værtshuset Slyngelstuen. Der bliver årligt arrangeret 8 fester, hvortil der er stor søgning.

Kvindeprojektet

Det kan være vanskeligt at være kvinde på Handelshøjskolen, bl.a. p.g.a. den meget skæve kønsfordeling. Dette har medført et behov for et forum, hvor kvinder på højskolen kan mødes og diskutere. I år har en del basisgrupper fungeret, og der har været afholdt et kvindeseminar.

Revy-projektet

Efter en kortere pause blev der igen arrangeret revy på HHK i 1982 og 83. Projektgruppen er allerede nu i gang med planlægningen af 1984-revyen.

Ad hoc-grupper

Udover de faste projektgrupper bliver der nedsat forskellige ad hoc-grupper til varetagelse af mere konkrete arbejdsopgaver. F.eks. bliver der hvert år nedsat en Rusbogsredaktion til udformning af årets rusbog.

ANDRE SERVICEFUNKTIONER

Samfundslitteratur

Igen i år har vores boghandel og forlag haft et gunstigt resultat, og man har derfor udvidet varesortimentet samt studenterrabatordningen. Derudover har man også i år opstillet en boglade i Nansensgade i hele september måned; dette for at forbedre servicen for de nye HA-studerende.

Studererassistance

Studererassistance – vikarbureauet for sprog- og økonomistuderende – er inde i en ekspansiv periode. Med en intensiv PR-aktivitet håber man, at denne udvikling vil fortsætte.

DSR-Tryk

Trykkeriet i Nansensgade står som tidligere dagligt til rådighed for studerende, der har behov for at få trykt opgaver, seminar, speciale m.m. til en p.t.-pris på 0,25 kr. pr. kopi.

Kursusejendommen Undløse Kro

I 1982 købte DSR sammen med 2 andre studenterorganisationer Undløse Kro, som siden er blevet indrettet til seminar- og kursusejendom. Takket være Undløse Kro er DSR's seminaraktivitet steget væsentligt.

Eksterne aktiviteter

DSR's virke har ikke kun drejet sig om forholdene på HHK. Vi har tillige beskæftiget os med uddannelsespolitiske områder, der også berører studerende på andre uddannelsessteder. Af vores arbejde på landsplan kan nævnes, at vi er en af Danske Studerendes

Fællesråds medlemsorganisationer. Gennem dette fællesråd kan politikken på forskellige studenterpolitiske områder koordineres, og der kan foretages en erfaringsudveksling medlemsorganisationerne indbyrdes om udviklingen inden for forskellige uddannelser. Derudover har vi afholdt et fællesseminar med landets andre handelshøjskoler samt afdelinger for at drøfte specifikke handelshøjskoleproblemer. Specielt er vi gået ind i problematikken om Handelshøjskole Syd.

Da der i Bergen blev afholdt et fællesnordisk handelshøjskole-seminar, deltog vi dels i forslagsplanlægningen og dels i selve seminaret. Dette samarbejde med de andre nordiske handelshøjskoler ser ud til at blive udvidet i de nærmeste år.

Især på sprogsafdelingen har man desuden haft omfattende informationsudveksling med udenlandske uddannelsesinstitutioner, bl.a. tolkeskoler gennem SIETI.

MODERATE STUDENTER

På et tværpolitisk og demokratisk grundlag har MODERATE STUDENTER til formål at virke som interesseorganisation for de studerende ved Handelshøjskolen i København. MODERATE STUDENTER beskæftiger sig kun med uddannelsespolitik og uddannelsesmæssige forhold med den grundholdning, at Handelshøjskolen skal udbyde de uddannelser og det uddannelsesniveau, som de studerende har behov for i deres fremtidige erhvervsfunktion.

Året 1982/83 har, om muligt, været et endnu mere aktivt år end 1981/82. Dette kan i høj grad tilskrives to forhold. 1) Vi har i dag flere aktive medlemmer end nogen sinde, hvorfor vi har været i stand til at udvide vores aktiviteter, samt gøre vores eksisterende aktiviteter endnu bedre. 2) Vi har for første gang haft et år, hvor vi ikke har haft egentlige økonomiske problemer, hvilket skyldes dels øgede indtægter, og dels en ny økonomistyringsplan. Dog skal vi ikke lægge skjul på, at nogle aktiviteter/ideer er blevet »henlagt« grundet manglende økonomiske ressourcer.

Af mere vigtige aktiviteter kan nævnes dels vores arbejde i de styrende organer og div. udvalg under HHK, samt udgivelsen af vores blad HANDLEREN, der udgives i samarbejde med vores søsterorganisation ved Handelshøjskolen i Århus, Liste M. Endelig skal vores RUSBOG også nævnes; rusbogen udkommer, ligesom HANDLEREN i 5.000 eksemplarer.

De studenterpolitiske opgaver, der er for omfattende til at blive klaret på lokalt plan, lader vi STS tage sig af. STS (Sammenslutningen af Tværpolitiske Studenterorganisationer) er en paraplyorganisation for alle de forskellige Moderate Studenter ved landets højere læreanstalter. STS har klaret dette arbejde til vores fulde tilfredshed, dette kan dog ikke kun tilskrives det faktum, at formanden for Moderate Studenter ved HHK har sæde i STS's hovedbestyrelse.

For en studenterorganisation er et af årets højdepunkter styrelsesvalget, da det dels viser styrkeforholdet studenterorganisationerne imellem, og hvad vigtigst er, giver os en reel indflydelse på vores studiesituation. En indflydelse vi selvsagt bruger til at påvirke uddannelserne i den retning, vi ønsker, altså mod en erhvervsorienteret uddannelse. (En af de ting, vi førte valgkamp på, var at HHK skal udbyde de uddannelser, det uddannelsesniveau, den forskning og den undervisning, vi som studerende må have krav

på, for at HHK kan blive erhvervslivets universitet – bemærk, dette er *ikke* det samme som erhvervslivets krav. Da vi har fået flertal i en række institutråd, og i det eftertragtede HA-Studienævn, samt det nyoprettede Cand.aud.-Studienævn (hvor vi har alle 5 studenterpladser) plus en del andre styrende organer, har det været muligt for os at sikre, at uddannelserne er blevet påvirket i en positiv retning.

Til at koordinere arbejdet i de styrende organer har vi et Uddannelsesudvalg, hvor alle vore indvalgte i de styrende organer samt vores forretningsudvalg har sæde. Uddannelsesudvalget har på trods af det øgede arbejdspress, som fulgte i kølvandet på styrelsesvalgsfremgangen klaret opgaven ligeså godt, som de nu i skrivende stund, klarer koordineringen af valgkampen til styrelsesvalget december 1983.

Organisationens daglige drift bliver varetaget af et syv-mands stort FU, Forretningsudvalg, der består af:

formand:	Kristian Heldt-Hansen, HA- og HD-studerende
næstformand:	Randi Plesner, EG-studerende
økonomisekretær:	Michael Schou, HD-studerende
informationssekretær:	Rolf Thrane, stud.merc.
organisationssekretær:	Ole Steen Jørgensen, HA-studerende
up:	Philip Dornonville de la Cour, stud.merc.
up:	Henning Halse, HA-studerende

Her vil jeg godt benytte lejligheden til at takke Handelshøjskolens administration og medarbejdere for et godt og behageligt år, med håb og tro om at dette vil fortsætte ud i fremtiden.

Ønskes yderligere oplysninger om MODERATE STUDENTER skal man være velkommen til at tage kontakt med et af vores sekretariater:

Julius Thomsens Plads 10, lokale 102, 1925 København V.

Tlf.: 01/37 35 10.

Åbent daglig mellem kl. 9.00 og kl. 13.00.

Fabrikvej 7, lokale 243, 2000 København F

Tlf.: 01/19 19 19, lokal 329. Efter kl. 19.00 dog tlf.: 01/19 19 68.

Åbningstiden er afhængig af studenterpresse på Fabrikvej, men åbningstiden vil kunne oplyses ved henvendelse til vores sekretariat på Julius Thomsens Plads.

XV. Organisationer med tilknytning til højskolen

A. FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

Foreningens bestyrelse består af 15 medlemmer.

Forretningsudvalget: Sparekassedirektør, cand. jur. Steen Madsen (formand); direktør Aage Rask-Pedersen (næstformand); direktør Knud Green-Andersen, HA; bankdirektør, cand. polit. Hans Paaschburg.

Handelshøjskolens styrelsesråd: Bankdirektør, cand. polit. H. Maegaard Nielsen, HA (formand); bankdirektør, professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen; kreditforeningsdirektør, cand. polit. Erik Haunstrup Clemmensen; sparekassedirektør, statsaut. revisor Andreas Nicolaisen; direktør Jørgen Søtoft, HD.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse besætter 6 pladser i Handelshøjskolens styrelsesråd. Hidtil har de 6 været valgt blandt bestyrelsens medlemmer for 3 år ad gangen. Bestyrelsen vedtog pr. 1. januar 1980 at tilbyde Foreningen af Danske Civiløkonomer en af disse pladser, som i beretningsåret har været besat af FDC's formand, direktør Henrik Audon.

Købmandsskolens styrelse: Grosserer Thorvald Kortbæk (formand); manufakturhandler Axel Müller (næstformand); direktør, cand. jur. Erik Langsted; grosserer Klavs Olsen; afdelingschef Lars Pedersen; afdelingschef Ole Tillge.

Handelshøjskolens rektor og Købmandsskolens direktør deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Foreningen har i beretningsåret ydet tilskud til Handelshøjskolen på kr. 1.264.623,80.

B. DANMARKS JURIST- OG ØKONOMFORBUND (DJØF)

DJØF er faglig organisation for alle juridiske, økonomiske og øvrige samfundsvidenskabelige kandidater.

Den primære opgave for DJØF er at varetage medlemmernes interesser omkring løn- og ansættelsesvilkår.

I DJØF's vedtægter hedder det om formålet:

»Danmarks Jurist- og Økonomforbund, der er tilsluttet Akademikernes Centralorganisation (AC), har til formål

at samle Danmarks jurister og økonomer til varetagelse af standens faglige, økonomiske og sociale interesser,

at hævde den juridiske og økonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet,
at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse,
at forhandle løn- og ansættelsesvilkår for de offentligt og privat ansatte jurister og økonomer og
at samarbejde med andre organisationer i spørgsmål af fælles interesse.»

Medlemmernes faglige og økonomiske interesser kan være forskellige efter ansættelsesform og -sted. Forbundet er derfor delt i en række delforeninger og valggrupper, som tilsammen dækker alle de områder, hvor jurister og økonomer beskæftiges.

DJØF har pr. 1. oktober 1983 16.000 medlemmer.

Studentermedlemmerne er organiseret i Stud.Samf.Foreningen, foreningen af samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske studerende.

Stud.Samf.Foreningens formål er at styrke sammenholdet mellem de studerende og kandidater og studerende indbyrdes samt varetage medlemmernes økonomiske, sociale og faglige interesser.

Med dette formål er foreningens rolle klart defineret som primært varetagende de studerendes interesser i DJØF og over for DJØF, idet der på landsplan eksisterer organisationer, primært Danske Studerendes Fællesråd, til formidling af studenterpolitiske synspunkter.

Stud.Samf.Foreningens repræsentantskab består af 20 medlemmer, der bliver valgt i 10 valgkredse på de forskellige uddannelsesområder under Stud.Samf.Foreningen.

Det skaber mulighed for en bred og tværfaglig erfaringsudveksling blandt de forskellige uddannelsesområder.

Bestyrelsen, der består af seks medlemmer, og to lokale redaktioner for Stud.Samf.-bladet er i øjeblikket sammensat således, at disse organer tilsammen rummer repræsentanter fra samtlige uddannelsesområder under Stud.Samf.Foreningen.

Det skaber mulighed for en bred og tværfaglig erfaringsudveksling blandt de forskellige uddannelsesområder.

Af andre aktiviteter, der arbejdes med i Stud.Samf.Foreningen kan nævnes praktikordningen. Som led i fremskaffelse af praktikpladser og sommerferiejobs udsender Stud.Samf.Foreningen i samarbejde med DJØF en praktikantpjece til private og offentlige ansættelsesmyndigheder, ligesom praktikantstillinger annonceres i »DJØF-bladet«, hvor Stud.Samf.Foreningens medlemmer i øvrigt kan annoncere gratis under rubrikken »Stilling søges«.

Desuden afholdes der to gange årligt seminarer over aktuelle emner for foreningens medlemmer.

DJØF arrangerer hvert efterår kandidatvejledningsmøder på landets højere uddannelsessteder, og forbundet udgiver en kandidatvejledningspjece, som indeholder væsentlige oplysninger for nye kandidater, som skal søge job.

Endelig står Stud.Samf.Foreningen for fordeling af enkelte af pensionskassens lejligheder til Stud.Samf.medlemmer.

Kontingentet for studerende er i 1983 70,- kr. pr. kvartal.

Juristernes og Økonomernes Pensionskasse

Jurister og økonomer, som er ansat på overenskomst i den offentlige sektor, optages automatisk i pensionskassen. Endvidere optages jurister og økonomer, som er medlemmer enten af Foreningen af privat ansatte under DJØF eller af Advokatfuldmægtigforeningen.

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Jurist- og Økonomforbundets Forlag er en selvejende institution med hjemsted i Københavns kommune.

C. DANSK MAGISTERFORENING, SEKTION XXIII

Som organisation for magistre varetager Dansk Magisterforening disses interesser og virker herunder for opretholdelse af magisteruddannelsernes niveau og videnskabelige grundlag og for sikring af magistrernes økonomiske og sociale tryghed.

Formål for sektion XXIII er at være kontaktorgan mellem DM og dens medlemmer, beskæftiget ved de erhvervssproglige uddannelser og at varetage disse medlemmers interesser.

Bestyrelsesmedlemmer, ansat ved Handelshøjskolen i København, er: Lektor Anne Dueholm (formand); cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen; lektor Edna Seear Christensen; lektor Lilian Stage.

D. BIBLIOTEKARFORBUNDET

Forbundets formål er at varetage medlemmernes tjenstlige, økonomiske, faglige og uddannelsesmæssige interesser.

Bibliotekarer med afgangseksamen fra Danmarks Biblioteksskole eller anden dertil svarende uddannelse kan blive aktive medlemmer.

Bibliotekarforbundet har pr. 1. oktober 1983 4.364 medlemmer.

Bibliotekarforbundet udgiver medlemsbladet Bibliotek 70, der udkommer hver 14. dag.

Bibliotekarforbundets Klub på Handelshøjskolen Bibliotek i København har pr. 1. okt. 1983 16 medlemmer.

Klubbens formål er at fremme medlemmernes tjenstlige, faglige, økonomiske og uddannelsesmæssige interesser og at befordre kontakten mellem medlemmerne og forbundet. Klubben er den lokale organisation af Bibliotekarforbundet.

Bibliotekarforbundets medlemmer ved Handelshøjskolens Bibliotek i København er medlemmer af klubben.

Arbejdsløse bibliotekarer, der er medlemmer af Bibliotekarforbundet, kan være medlem af klubben.

Praktikanter, der er medlem af Bibliotekarforbundet, kan deltage i klubbens møder.

Bibliotekarforbundet er repræsenteret i Handelshøjskolens Samarbejdsudvalg og Teknologiuvalg.

Bibliotekarforbundets tillidsrepræsentant på Handelshøjskolen er: Karen Bache.

E. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER

Sammenslutningen af dimittender med HD-, HA-, cand. merc.- eller cand. aud.-eksamen eller lic.- eller dr. merc.-graden. Udgiver bl. a. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, Civiløkonomen, »stud. merc.«, Civiløkonomernes Lønstatistik og Civiløkonomernes Dimittend-Avis. Medlem af Nordisk Civiløkonom Forbund. Tilsluttede foreninger med egen bestyrelse: Afsætningsøkonomisk Klub, Cand. Merc. Foreningen og Lic. Merc. Clubben.

FDC blev stiftet 24. maj 1954 og havde pr. 1.9.1983 9.429 medlemmer, heraf 3.159 studiemedlemmer.

Formål

FDC har til formål at samle alle danske civiløkonomer til varetagelse af deres faglige, økonomiske og sociale interesser, at hævde den erhvervsøkonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet, at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse samt at samarbejde med organisationer og institutioner i spørgsmål, der har betydning for civiløkonomer.

Efteruddannelse

FDC har i foreningsåret 1982/83 afholdt 23 kurser med i alt 585 deltagere. Desuden har FDC for andet år i træk afholdt en »Civiløkonomdag«, i maj 1983 med 130 deltagere. I slutningen af september 1983 afholdt FDC en konference med fokus på privatiseringen.

Prisopgave

I forbindelse med Civiløkonomdagen 4. maj 1983 blev udskrevet en prisopgave om produktivitet og effektivitet. Vinderen vil få tildelt en præmie på kr. 25.000,- til uddeling på Civiløkonomdagen i 1984.

Civiløkonomernes Forlag

I foreningsåret 1982/83 har forlaget solgt ca. 5.000 eksemplarer af sine bøger. I september 1983 udkom desuden *Strategisk udvikling*, redigeret af lektor, cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen, og i oktober udkom *Små datamater til administrativ databehandling*, skrevet af lektor, cand. polyt. Flemming Rasmussen.

Andre nye bøger er under udarbejdelse, herunder *Kontorautomatisering i praksis*, skrevet af lektor, lic. tech. Thomas Skousen. En ny bogserie: *Erhvervsøkonomisk Debat* ventes introduceret i slutningen af 1983.

Civiløkonomen

De redaktionelle strategier for 1983/84 tager bl. a. sigte på at fastholde og videreudvikle *Civiløkonomen*, som ikke alene et medlemsblad med foreningsstof, men også som et fagblad med væsentlig faglig information. *Civiløkonomens* stillingstillæg *JOBBØRS* er blevet meget positivt modtaget af såvel læserne (oplag: ca. 11.000) som af virksomheder og institutioner, der søger kvalificerede medarbejdere med civiløkonom-eksamen.

Erhvervsøkonomisk Tidsskrift

Ud fra et ønske om alsidighed i emnevalget udsendte FDC i februar 1983 en opfordring til alle lærere m.v. på handelshøjskolernes økonomiske institutter om at tænke på ET i forbindelse med offentliggørelse af forskningsresultater el. lign. Tidsskriftets redaktør er fortsat professor, ekon.dr. Erik Johnsen.

FDC's uddannelsesudvalg

Det af FDC's hovedbestyrelse nedsatte uddannelsesudvalg har også i foreningsåret 1982/83 beskæftiget sig med en række uddannelsespolitiske spørgsmål, senest med forslaget om en erhvervsøkonomisk mellemuddannelse på RUC.

FDC's arbejdsmarkedsudvalg

Gennem dette udvalg forvaltes bl. a. FDC's stillingsrådgivning og juridisk assistance. Udvalget har bl. a. i 1982/83 sikret, at et stigende antal jobsøgningskurser for nydimmitterede civiløkonomere kan gennemføres i de kommende år. Et forsøgsprojekt vedr. et personligt udviklingsprogram for nydimmitterede og yngre civiløkonomere har vist positive resultater og vil blive tilbudt et større antal medlemmer i 1984.

FDC's overenskomstudvalg

I august 1983 lykkedes det FDC at få fornyet overenskomsten for de i Udenrigsministeriet ansatte civiløkonomere for perioden 1. april 1981 til 31. marts 1983. På et ekstraordinært repræsentantskabsmøde i maj 1983 blev det besluttet, at FDC søger optagelse i Akademikernes Centralorganisation og i forbindelse hermed at indgå en grænseaftale med Jurist- og Økonomforbundet (DJØF).

Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse

CA havde pr. 1.9.1983 4.631 medlemmer, hvoraf 280 modtog dagpenge (heraf 50 nye dimittender). I maj/juni 1983 udgav CA/FDC for andet år i træk *Civiløkonomernes Dimittend-Avis* med nyttige oplysninger om beskæftigelsesmulighederne og det efterhånden ret udviklede dagpengesystem.

I september 1983 blev *Civiløkonomernes Jobbørs* (CJB) introduceret som en ny service baseret på edb-registrerede oplysninger om stillingssøgende civiløkonomere.

FDC's formand: Henrik Audon, HD. (indtil 9.10.1983)

FDC's direktør: Cand.merc. Peter Mehlbye.
FDC's uddannelseschef: Ole Salting, HD.
FDC's informationsdirektør: Cand.merc. Børge Rasmussen.
Adresse: FDC, Børsen, Indgang A, Slotsholmsgade, 1216 København K.
Telefon (01) 14 90 45.

F. ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND & ARBEJDSLØSHEDSKASSE

Erhvervsprogligt Forbund

er den forhandlings- og aftaleberettigede faglige organisation for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervsproglige studier med følgende eksaminer: Ensproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), tresproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), erhvervsproglig prøve, erhvervsproglig korrespondenteksamen, erhvervsproglig diplomprøve (ED), erhvervsproglig afgangseksamen (EA), erhvervsproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand.interpret.) og erhvervsproglig kandidateksamen (cand.ling.merc.) samt Handelshøjskolens prøve for konferencetolkning.

Forbundet optager desuden personer med translatørekksamen, kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervsøkonomisk-sproglige eksaminer samt handelsfaglærereksamen i sprog fra SEL. Under forudsætning af, at de pågældende er beskæftiget med erhvervsprogligt arbejde optager forbundet derudover personer med universiteternes eksaminer exam.art., cand.phil. og cand.mag. i sprog.

Erhvervsprogligt Forbunds formål er på partipolitisk neutralt grundlag at varetage medlemmernes faglige, økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige interesser.

Forbundets lokalstruktur består af kredse (på beretningstidspunktet Nordjysk Kreds, Århuskredsen og Fynskredsen) samt af virksomhedsklubber på statslige og private arbejdspladser (på beretningstidspunktet 28).

Forbundet gennemfører ajourføringskurser for medlemmerne landet over inden for det erhvervsproglige grundstudiums fag samt efteruddannelseskurser i relevante fag, såsom tekstbehandling, notat- og referatteknik og personaleadministration. Desuden arrangeres orienteringsmøder vedrørende lønforhold, overenskomstforhold, klubdannelser o.lign. af fagforeningsmæssig karakter.

Forbundet udgiver medlemsbladet »Sprog & Erhverv«, som udkommer månedligt samt et særligt blad for de erhvervsproglige studerende, »Erhvervsprog«. Derudover udgiver forbundet en publikationsserie for medlemmer og tillidsmænd omfattende orienteringsstof vedrørende arbejdsmarkedsproblemstillinger, arbejdsretlige problemstillinger, ansættelsesforhold, kommenterede lovudgaver m.v.

Forbundet gennemfører **arbejdsmarkedsorientering** for de erhvervsproglige studerende på samtlige erhvervsproglige læresteder, men med særligt sigte på dimittend- og kandidatårgangene.

Den 1. marts 1982 indgik Erhvervsprogligt Forbund en samarbejdsaftale med Dansk

Arbejdsgiverforening vedrørende det organisatoriske samarbejde mellem arbejdsgiver- og arbejdstagerparten. Herudover aftalte Dansk Arbejdsgiverforening og Erhvervs-sprogligt Forbund en særlig ansættelsesformular for erhvervsproglige funktionærer, ansat på virksomheder inden for Dansk Arbejdsgiverforenings forhandlingsområde.

Pr. 1. september 1983 havde Erhvervsprogligt Forbund 5.419 medlemmer.

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse

er den af staten anerkendte arbejdsløshedskasse for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervsproglige studier. Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse formidler erhvervsproglige stillinger og erhvervsproglig arbejdskraft parallelt med den offentlige arbejdsanvisning.

Arbejdsløshedskassen gennemfører i samarbejde med Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse særlige orienteringsarrangementer for dimittender og kandidater vedrørende beskæftigelses- og arbejdsløshedsforhold og -forsikring på samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, samt tillige i samarbejde med CA og Merkonomernes Arbejdsløshedskasse og Ingeniør-Sammenslutningen særlige kurser for arbejdsløse, herunder jobsøgningskurser.

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse havde pr. 1. september 1983 4.841 medlemmer. Af disse var 1.081 medlemmer arbejdsløse, svarende til en arbejdsløshedsprocent på 22,3. I 1982 udbetalte Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse knap 43 millioner kroner i dagpenge og feriedagpenge til sine ledige medlemmer.

G. AMANUENSISRÅDET VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Amanuensisrådet, som blev stiftet den 21. maj 1965, består af lektorer, adjunkter, afdelingsledere, assistenter og stipendiater, der er tilknyttet de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København.

Rådet har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige interesser, dels i relation til Danmarks Jurist- og Økonomforbund og dels på lokalt plan.

Rådets ledelse består efter generalforsamlingen den 28. januar 1982 af:

DJØF-repræsentanter: Lektor Poul-Erik Daugaard Jensen, ORG.; forskningsbibliotekar Helge Pedersen, BIBL.J.; lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF.

Suppleanter: Lektor Ib Andersen, ORG.; lektor Hans Kornø Rasmussen, UHA.; lektor Jens Aaris Thisted, REGN.

Tillidsmænd: Lektor Hans Kornø Rasmussen, UHA.; lektor Stig Ree, EØ.; lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF.; lektor Jens Aaris Thisted, Regn.; seniorstipendiat Peter Maskell, TTR.

Suppleanter: Lektor Elizabeth Thuesen, EU.

Formandsskabet i Amanuensisrådet varetages af Helge Tetzschner og Jens Aaris Thisted.

H. FORENINGEN AF HONORARLØNNEDE TIMELÆRERE VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Foreningen har til formål at varetage medlemmernes fælles og individuelle interesser – herunder økonomiske og arbejdsmæssige – i ansættelsesforholdet over for Handelshøjskolen under hensyntagen til den i 1980 indførte tillidsmandsordning på sprogafdelingen.

Foreningen virker for, at undervisningsassistenter og eksterne lektorer er rimeligt repræsenteret i de styrende organer, der er relevante for medlemmernes arbejdsforhold.

På generalforsamlingen den 4. november 1982 valgtes i overensstemmelse med vedtægterne af 1978 én bestyrelse for den sproglige afdeling og én for den økonomiske afdeling.

På efterfølgende møder konstituerede bestyrelserne sig som følger:

Sproglig afdeling: Vibeke Lykke Friis (formand), Lisbeth Thomsen (fælles sekretær), Tove Basballe, Anne Skov Gersel, Kirsten Kielland-Brandt. Suppleanter: Britta Kragh og Lillian Werdelin.

Økonomisk afdeling: Lise Lyck (formand), Mogens Nørager-Nielsen (fælles kasserer), Tom Jacobsgård, Jens Allin Hansen. Suppleant: Mikael Hansen.

I. AFSÆTNINGSØKONOMISK KLUB

AØK er som bekendt en selvstændig fagklub under FDC og klubben har godt 1.000 medlemmer.

I foreningsåret 1982/83 har klubbens bestyrelse brugt megen tid på drøftelse af det fremtidige indhold i klubbens aktiviteter.

I den konkurrencesituation klubben befinder sig i, er bestyrelsen i sine drøftelser gang på gang vendt tilbage til, at det bærende element i klubbens virke må være aktiviteter på et højt fagligt plan.

I slutningen af maj måned 1983 drøftede klubben sin situation med Institutet for Afsætningsøkonomi. Der var tale om et særdeles konstruktivt møde, hvor Institutet bekræftede sin fortsatte interesse og villighed til at støtte AØK's fagteoretiske indsats, ja endog i forstærket grad i de kommende foreningsår.

I foreningsåret har aktivitetsprogrammet været bygget op omkring fagteoretiske miniseminarer, virksomhedsbesøg og et par sociale sammenkomster.

Aktivitetsskalendarer har haft følgende indhold:

- 21.09.1982 Generalforsamling
- 04.10.1982 Miniseminar: Sådan kommer krisen til at kradse.
- 14.10.1982 Møde med DSK's formand Holger Christensen.
- 11.11.1982 Besøg hos Kai Dige Bach.
- 10.12.1982 Julestue på Bregnerød Kro.

- 26.04.1983 Franchising: Besøg hos Mac Donald.
16.06.1983 Besøg hos SAS for gennemgang af ny SAS-strategi.
17.06.1983 Dimittendfest på Galleri Asbæk.

Ved dimittendfesten overrakte AØK's pris for bedste eksamen til Sven Arne Blomberg, og for bedste hovedopgave til Hanne Lilienfeldt.

Lektor Hanne Hartvig Larsen har i foreningsåret 1982/83 repræsenteret Institut for Afsetningsøkonomi i AØK's bestyrelse.

J. FORSIKRINGSKLUBBEN

(Forsikringsteoretisk studiekлуб)

blev stiftet 23. april 1926 af studerende ved Handelshøjskolen med det formål »at fremme interessen for teoretiske og praktiske forsikringssspørgsmål og at virke for god kollegial forståelse mellem medlemmerne«.

Formand: Konsulent Henning Jønsson, tlf. (01) 13 75 55.

Forsikringsklubben har ca. 1200 medlemmer, der i den forløbne periode har fået tilbudt en række møder af både forsikringsteknisk og samfundsrelevant art f. eks. »Gruppeaftaler og gruppeforsikringer. Erstatning for personskader, Nye teletjenester til informationssamfundet bl. a. teledata, Forsikringer en gros, G 82-lanceringer og erfaringer, NL 79 og Forsikringsrådgivning – også for familien«.

K. UDENRIGSHANDELSKLUBBEN

Udenrigshandelsklubben (UHK) blev stiftet 16. september 1975 med det formål at samle HD'ere i udenrigshandel samt cand. merc.'er med udenrigshandel som speciale til faglige aktiviteter samt varetage medlemmernes fælles interesser.

Der arrangeres bl. a. virksomhedsbesøg, temamøder samt institutmøder i samarbejde med Institut for Udenrigshandel.

I det forløbne år er bl. a. gennemført virksomhedsbesøg hos SAS, J-B International, Brüel & Kjær A/S samt Hempel. I samarbejde med ISS Center for Service Management, Dansk Markedsføringsforbund samt Forlaget Management har der været afholdt Export Briefings vedrørende markederne Vesttyskland og Philippinerne. Endelig har DONG's formand, ambassadør Jens Christensen, afholdt foredrag.

Formand for klubben: Afdelingschef, cand. polit. Tim Dalskov, HD, Fredensvej 1, 2950 Vedbæk.

Tlf. (privat): (02) 89 16 11, tlf. (kontor): (01) 14 15 14.

Klubbens bestyrelse: Fuldmægtig, cand. merc. Ole Christoffersen (sekretær); ingeniør Claus Clausen, HD (kasserer); bankdirektør John Rammer, HD (næstformand); udviklingschef, civilingeniør Poul E. Uth, HD og lektor, cand. merc. Ole Wiberg, MS.

L. CAND.LING.MERC.-FORENINGEN

Foreningen er stiftet den 2. april 1977 og er en forening af dimittender fra handelshøjskolerne med enten erhvervsproglig kandidateksamen (cand.ling.merc.) eller erhvervsproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand.interpret.).

Formål: Fagligt og kammeratligt samvær, udveksling af erfaringer, opretholdelse og højnelse af det faglige niveau, udbredelse af kendskabet til uddannelsen, kontakt til handelshøjskolerne, samarbejde med andre, lignende foreninger.

Hidtidige aktiviteter: Diskussionsmøder med hhv. politikere og fagforeningsfolk, stillingtagen til en reform af studiet, kursus, foredrag og PR.

Fremtidige aktiviteter: kurser, foredrag, orientering til kommende kandidater og PR-arbejde.

EK-studerende kan optages som studentermedlemmer.

Bestyrelse: Finn Juhl Pedersen (formand), Lise Damsgaard, Mette Konner, Sys Bundgaard, Kirsten Vesterager.

Formand: Finn Juhl Pedersen, Tunnelvej 7, 1. tv., 2600 Glostrup, tlf. (02) 45 24 60.

Kasserer: Lise Damsgaard, Langelandsvej 6, 2000 København F, tlf. (01) 19 57 19.

M. LIC.MERC.-CLUBBEN

blev stiftet 28. november 1952 med det formål at samle de handelsvidenskabelige licentiater til samvirke om fælles faglige interesser. Klubben er tilsluttet FDC.

Formand: Direktør, lic.merc. Torben Carlsson, Rothesgade 19, 2100 København Ø.

Bilag 1

A. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE OG FORSKNINGSMEDARBEJDERE VED UDGANGEN AF UNDERVISNINGÅRET 1982/83

Professorer:

Flemming Agersnap, organisationsteori, udnævnt 1/2 1978; Torben Agersnap, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/3 1969; Niels Blomgren-Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/9 1982; Børge Dahl, erhvervsret, udnævnt 1/7 1981; Egil Fivelsdal, organisationssociologi, udnævnt 1/10 1973; dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958; dr. polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6 1963; ekon. dr. Erik Johnsen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1969; Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/4 1973; Hans-Peder Kromann, tysk, udnævnt 1/11 1976; dr. jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963; Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963; dr. polit. Niels Chr. Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1979; dr. merc. Otto Ottesen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1974, (orlov); dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/2 1965; dr. merc. Frode Slipsager, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1/4 1976; Carl E. Sørensen (konstitueret), finansiering, udnævnt 1/9 1963; Zaken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/2 1978.

Docenter, afdelingsledere og fagledere:

Afdelingsleder, cand. mag. Gert Engel, tysk, udnævnt 1/3 1969; afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1/4 1968; afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen, spansk, udnævnt 1/8 1969; afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1969; lektor, cand. stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen, edb, udnævnt 15/11 1970; afdelingsleder, cand. mag. Jacques J. Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/1 1969; fagleder, cand. mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1970; afdelingsleder, cand. polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/4 1968; docent, dr. phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.

ADJUNKTER/LEKTORER UDEN FORSKNINGSPLIGT I SPROG, ERHVERVSLÆRE OG SAMFUNDSØKONOMI:

Lektorer:

Translatør Jørgen Alsø, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand. mag. Aase Baillais, fransk, udnævnt 1/8 1974; cand. mag. Frede Boje, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand. mag. Liselotte Brøndlund, tysk, udnævnt 1/8 1974; translatør Edna Seear Christensen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand. mag. Anne Dueholm, fransk og russisk, udnævnt 1/8 1974; trans-

latør, cand.interpret. Helen Fogh, engelsk, udnævnt 1/9 1979; translatør, cand.ling. merc. Helle Pals Frandsen, engelsk, udnævnt 1/9 1977; cand.art. Birgitte Friis, fransk, udnævnt 1/9 1975; translatør Héléne Holm, fransk, udnævnt 1/8 1974; Finn Hagen Jespersen HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/4 1967; cand.art. Hans Peter Jørgensen, tysk, udnævnt 1/9 1975; translatør Flemming Koue, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.jur. Niels Krogh-Hansen, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Børge Larsen, engelsk, udnævnt 1/3 1969; cand.mag. Inge Livbjerg, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Finn Messell, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translatør Paul Monrad, engelsk, udnævnt 1/8 1974, (fratrådt 31/7 1983); Erik Otto HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/8 1955; translatør Niels Henning Pedersen HD, spansk, udnævnt 1/8 1974; translatør Vagn K. Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1971; cand.mag. Tyge Stavnstrup, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translatør Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1972, (orlov); translatør Erna Sølling, spansk, udnævnt 1/9 1980; cand.art. Dorte Westrup, fransk og italiensk, udnævnt 1/8 1974.

Adjunkter:

Cand.ling.merc. Louise Denver, spansk, udnævnt 1/9 1981; cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen, fransk, udnævnt 1/11 1979; cand.interpret. Doris Hansen, tysk, udnævnt 1/9 1981; cand.interpret. Ole Nørgaard Helmersen, engelsk, udnævnt 1/9 1982; cand.interpret. Helle Graun Hermann, fransk, adjunktvikar 1/9 1982–29/2 1984; cand.pæd. Grethe Hjorth, tysk, udnævnt 1/8 1982, fratrådt 31/7 1983; cand.mag. Anne Marie Bülow Møller, engelsk, udnævnt 1/9 1982; cand.ling.merc. Joan Haff Tournay, fransk, udnævnt 1/9 1982; cand.ling.merc. Birthe Vesterli, tysk, udnævnt 1/9 1979.

Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi:

Handelsfaglærer Anne Harries EA, udnævnt 1/1 1978; handelsfaglærer Jette Krogh ED, udnævnt 1/1 1978; handelsfaglærer Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963; handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, udnævnt 1/8 1967; korrespondent Hanne Nielsen ED, udnævnt 1/10 1980; handelsfaglærer Jette Nørgaard, udnævnt 1/9 1979; cand.ling.merc., translatør Lise Saxov, udnævnt 1/8 1970; handelsfaglærer Marie-Louise Westergård, udnævnt 1/1 1980.

Amanuensisgruppen:

Lektorer

Dr.rer.pol. Peter Aderhold, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/9 1978; mag.scient.soc. Heine Andersen, HA-center, udnævnt 1/10 1977; mag.scient.soc. Ib Andersen, organisation, udnævnt 1/8 1978; cand.mag. Søren Kaas Andersen, spansk, udnævnt 1/8 1974; fil.kand. Jan Annerstedt, informationsforskningsafdelingen, adjunktvikar 1/1–15/2 1982 og 1/12–31/12 1982; cand.merc. Jørgen Frode Bakka, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/11 1980; civilingeniør Gert Bechlund, edb-centret, udnævnt 1/8 1977; lic.merc. Niels Bjørn-Andersen, datamatik, udnævnt 1/8 1973; lic.jur. Britt-Mari Persson Blegvad, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/8 1973; lic.merc. Finn Borum, organisation, udnævnt 1/10 1977; translatør, cand.ling.merc. Inge Baaring, tysk, udnævnt 15/9 1974; cand.polit. John Carlsen, udenrigshandel, udnævnt 1/9 1980, fra-

trådt 15/8 1982; cand. polit. Cai F. Christensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; mag. scient. soc. Jens Frøsløv Christensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1982; cand. merc. Søren Christensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; cand. merc. Dennis Clausen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand. phil. Peter Dahm Colliander, tysk, udnævnt 1/6 1983; cand. ling. merc. Gunhild Dyrberg, fransk, udnævnt 1/11 1978; lic. merc. Jens Oluf Elling, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1976; dr. merc. Harald Gjessing Enderud, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/7 1974; cand. polit. Hans Engstrøm HA, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. jur. Jens Fejø, europæisk markedsret, udnævnt 1/11 1974; cand. ling. merc. Lena Flugger, engelsk, udnævnt 1/9 1979; cand. merc. Lars Peter Grønholdt, teoretisk statistik, udnævnt 1/5 1980; cand. polit. E. Damsgård Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Erik Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; ekon. dr. Flemming Hansen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/9 1977; translator, cand. ling. merc. Inge Gorm Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; civilingeniør Ove Hedegaard, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; lic. merc. Søren Heede, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. jur. Kjeld Hemmingsen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; civilingeniør Tage Henriksen HD, edb-centret, udnævnt 1/1 1979; cand. merc. Stig Ingebrigtsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1976; cand. polit. V. Thorsgaard Jacobsen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand. scient. oecon. Bjarne Astrup Jensen, finansiering, udnævnt 1/2 1983; cand. oecon. Bjarne Sloth Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 15/10 1979; cand. phil. Per Anker Jensen, engelsk, udnævnt 1/9 1982; cand. merc. Poul-Erik Daugaard Jensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1982; Finn Junge-Jensen, MBA, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1978; cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1975; cand. merc. Steffen Jørgensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/8 1973; cand. merc. Henning Kirkegaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Hans Kornø Rasmussen, udenrigshandel, udnævnt 1/9 1980; translator, cand. jur. Bente Kristensen, tysk, udnævnt 1/7 1980; cand. merc. Leif Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. scient. Hans Kurt Søgård Kvist, teoretisk statistik, udnævnt 1/2 1979; cand. merc. Hanne Hartvig Larsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1976; cand. polit. Henrik Holt Larsen, organisation, udnævnt 1/10 1979; cand. ling. merc. Rita Lenstrup, engelsk, udnævnt 1/7 1983; civilingeniør Paul Lindgreen, informationsforskning, lektorvikar 1/1–30/6 1983; cand. polit. Lars Lund, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. phil. Lita Lundquist ED, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand. polit. Svend Marker-Larsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/2 1975; cand. phil. Hanne Martinet, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand. merc. Preben Melander, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1978; akademiingeniør Jørgen Rudolf Meyer, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1982; cand. merc. Johannes Mouritsen, finansiering, udnævnt 1/1 1981; John Desmond Murphy MA, engelsk, udnævnt 1/1 1982; ingeniør Klaus Müller, tysk, udnævnt 1/4 1980, fratrådt 15/7 1983; cand. polit. Michael Møller, finansiering, udnævnt 1/7 1982; cand. jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand. pæd. Aage Nedergård, regnskabsvæsen, udnævnt 1/11 1981; lic. merc. Peter Neergaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1977; cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Jens Carl Ry Nielsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; lic. merc. Orla

Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; ekon.dr. Jerker Nilsson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1982; cand.merc. Ole Stenvinkel Nilsson, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1980; cand.merc. Jørgen Kai Olsen, anvendt statistik, udnævnt 1/8 1973; cand.jur. Poul Olsen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Jens Overø, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1976; cand.jur. Hans Viggo Godsk Pedersen, erhvervsret og revision, udnævnt 1/8 1982; statsaut. revisor, cand.merc. Robert Sloth Pedersen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Orla G. Petersen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Michael Pettersson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Heribert Picht, spansk, udnævnt 1/1 1978; lic.merc. Flemming Poulfelt, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; cand.merc. Lars Wendel Ranfelt, erhvervsøkonomi, vikar 1/10 1982–31/5 1984; civilingeniør Flemming Rasmussen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; lic.jur. Hjalte Rasmussen, europæisk markedsret, udnævnt 1/4 1975; lic.techn. Leif Bloch Rasmussen, datamatik, udnævnt 1/3 1977; lic.merc. Stig Evan Ree, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1976; cand.mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/1 1982; mag.scient.soc. Hans Olaf Rieper, organisation, lektorvikar 1/1–31/12 1983; translator Theis Riiber, tysk, udnævnt 1/6 1982; cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller, udenrigshandel, udnævnt 10/5 1980; akademiingeniør Jens Schou-Christensen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1983; cand.merc. Poul Schultz, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; cand.mag. Helge Lykke Schwarz, engelsk, udnævnt 1/8 1974; lic.merc. Tage Skjøtt-Larsen, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; lic.techn. Thomas Skouzen, forsikring, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Lilian Stage, fransk, udnævnt 1/9 1978; cand.mag. Karen Stetting, engelsk, udnævnt 1/8 1974; mag.scient.soc. Helge Tetzschner, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/11 1981; cand.merc. Jens Aaris Thisted, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1982; cand.jur. Elisabeth Thuesen, europæisk markedsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Harald Vestergaard HD, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; mag.scient.soc. Ann Westenholz, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/10 1981; cand.merc. Ole Wiberg MS, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973.

Adjunkter

cand.merc. Michael Andersen, regnskabsvæsen, adjunktvikar 1/3–30/6 1983; cand.merc. Johan Ankerstjerne, finansiering, udnævnt 3/5 1979; cand.phil. Mirella Cristofoli ED, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.ling.merc. Dorrit Faber, engelsk, udnævnt 1/9 1980; cand.ling.merc. Hanne Glasius, engelsk, udnævnt 1/7 1982; cand.scient.adm. Torben Grønnebæk Hansen, ledelsesforskning, adjunktvikar 1/4–30/9 1983; cand.polit. Uffe Foss Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/9 1981; cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand, engelsk, udnævnt 1/9 1980; cand.interpret. Jørgen Høedt, udnævnt 1/5 1980; mag.scient.soc. Poul Ingerslev, organisation og arbejds sociologi, adjunktvikar 1/8 1982–31/1 1983 og 1/5–31/8 1983; cand.mag. Bente Lihn Jensen, fransk, udnævnt 1/9 1982; cand.merc. Svend Høgsberg Kristensen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1981; cand.merc. Finn Kelsen, organisation, adjunktvikar 1/7–31/12 1983; cand.interpret. Anne-Marie Mehl Knudsen, tysk, udnævnt 1/8 1982, fratrædt 31/7 1983; cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen, tysk, udnævnt 16/4 1980; cand.interpret. Lise Kate Mourier, engelsk, udnævnt 1/7 1983; cand.ling.merc. Lena Munck, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.polit. Niels Erik Mygind, nationaløkonomi, udnævnt 1/5 1983; cand.merc. Ulrik Gorm Møller, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1981, fratrædt 31/12 1983; cand.ling.merc. Agnete

Berg Nielsen, spansk, udnævnt 1/9 1980; cand.phil. Birte Pass, fransk, udnævnt 1/9 1982; translator Christian Quist, engelsk, udnævnt 1/1 1981; cand.merc. Carsten Rohde, regnskabsvæsen, adjunktvikar 1/3–30/6 1983; cand.merc. Liisa Salojarvi, finansiering, adjunktvikar 9/8 1982–31/12 1983; cand.polit. Jesper Strandskov, udenrigshandel, udnævnt 15/2 1982; cand.merc. Kai Clausen Svarrer, finansiering og kreditvæsen, udnævnt 1/10 1973, orlov 1/6 1982–31/12 1983; cand.mag. Henrik Selsøe Sørensen, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.mag. Hanne Therkildsen, spansk, adjunktvikar 1/1–31/8 1983; cand.ling.merc. Anette Villemoes, spansk, udnævnt 1/9 1979; cand.ling.merc. Anne Zoëga, engelsk, udnævnt 1/7 1981; cand.mag. Hanne Aarup, fransk, udnævnt 1/7 1981.

Forskningsstipendiater:

cand.merc. Eric Bentzen, finansiering, udnævnt 1/2 1982; cand.merc. John Kaj Christiansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/6 1982; cand.merc. Jannet Grønfeldt, organisation, udnævnt 1/10 1982; cand.merc. Carsten Krogholt Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 15/6 1981; cand.mag. Gyde Hansen, tysk, udnævnt 1/10 1980, fratrådt 30/4 1983; cand.merc. Klaus Møller Hansen, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1981; cand.merc. Preben West Hansen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/2 1981; cand.mag. Steffen Leo Hansen, tysk, udnævnt 1/6 1983; cand.polit. Povl Erik Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/10 1979, fratrådt 30/9 1982; cand.merc. Tore Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1981; cand.techn.soc. Peter Michael Kamedula, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Charlotte Langkilde, fransk, udnævnt 1/12 1980; cand.psych. Jan Molin, organisation, udnævnt 1/10 1981; cand.polit. Niels Erik Mygind, nationaløkonomi, udnævnt 1/5 1980, fratrådt 30/4 1983; cand.scient. Kim Møller, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1983; cand.merc. Anders Fredslund Pedersen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1981; cand.ling.merc. Hanne Puggård, spansk, udnævnt 1/9 1981; civilingeniør Hardy Roed-Thorsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/1 1981; kand.samf. Jørgen Schmidt, udenrigshandel, udnævnt 1/11 1979, fratrådt 31/10 1982.

Seniorstipendiater

cand.polit. Povl Erik Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/10 1982; cand.merc. Torben Beck Jørgensen, organisation, udnævnt 1/2 1980, fratrådt 31/12 1982; cand.scient. Peter Maskell, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/8 1980, fratrådt 30/9 1983; mag.scient.soc. Mette Mønsted, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1982; cand.merc., akademiingeniør Claus Germann Petersen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1980.

Eksterne lektorer:

Cand.polit. Sigurd Bennike, informationsteori, udnævnt 1/8 1980; cand.polit. Hans Henrik Bjerling, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1981; dr.phil. Klaus Bohnen, tysk, udnævnt 1/1 1975, fratrådt 30/3 1983; mag.art. Vera Böiken, amerikanske realia, udnævnt 1/3 1976; civilingeniør Leonardo De Chiffre, italiensk tekn. sprog., udnævnt 1/9 1979; konsulent, cand.merc. Per Christensen, organisation, udnævnt 1/5 1979; cand.merc. Sverre Riis Christensen, adfærds/parameter teori, udnævnt 1/1 1983; cand.mag. Jen-

nifer Draskau BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/1 1977; cand.merc. George Greibe, personaleadministration, udnævnt 1/9 1982; cand.merc. Jeppe Gustafsson, organisation og samfund, udnævnt 1/3 1981; cand.ling.merc. Nina Hamerik, fransk tolkning, udnævnt 1/9 1981; Marlene R. Hansen BA, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; cand.jur. Jørgen Henriksen, selskabs- og skifteret, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Susanne Hertz, fransk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1976; lektor, cand.jur. Jan Hinze, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.merc. Lars Bo Ive, markedsføringsplan, udnævnt 1/3 1983; cand.merc. Henning Jacobsen, almen erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1981; cand.merc. Tom Jacobsgaard, organisation, udnævnt 1/1 1983; lic.polit. Flemming Dalby Jensen, finansiering, udnævnt 1/1 1980; professor Søren Kjeldsen-Kragh, international økonomi, udnævnt 1/9 1976; cand.polit. Kaj Kjærsgaard, økonomisk politik, udnævnt 1/7 1980; cand.phil. Else Koefoed, fransk teknisk sprog, udnævnt 15/11 1980; Rechtsanwalt Hilke Kovacs, tysk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1981; prokurist, Johnny K. Kragh HD, kreditvurdering, udnævnt 1/1 1983; cand.jur., doctor en droit Dorthe Laouedj Kryger, fransk juridisk sprog, udnævnt 1/3 1979; lektor, mag.scient. Mogens Esrom Larsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; advokat, cand.jur. Søren Larsen, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.mag. Pina Zaccarin Lauritzen, italiensk stilistik, udnævnt 1/9 1979; lektor, underdirektør, cand.merc. Martin Lauth Lauridsen MBA, markedsføringsorganisationer, udnævnt 1/1 1977; cand.merc. Anders Lindvik, økonomi- og budgetmodeller, udnævnt 1/8 1981; cand.mag. Tove Lonning, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1977; lektor, lic.techn. Oli B.G. Madsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; fil.dr. Margaret Malone, engelsk, litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; translatør Johanne Mengel, italiensk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1977; cheføkonom, cand.polit. Niels Mengel, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1/10 1982; cand.phil. Abel Ghani Merad-Boudia, fransk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1975; cand.ling.merc., translatør Ditte Obel Mikkelsen, spansk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1978, orlov 4/2 1983–31/8 1984; maitre en droit Maryse Mikkelsen, fransk realia, udnævnt 1/1 1982; cand.polit. Palle Mikkelsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; afdelingschef, cand.scient.pol. Jørgen Nue Møller, organisation og arbejds sociologi, forvaltningslære, udnævnt 1/8 1973; lektor, cand.pæd. Hans Henning Nielsen, pædagogik, udnævnt 1/1 1983; cand.merc. Kurt Anker Nielsen, økonomisk styring og budgettering, udnævnt 1/1 1977; cand.mag. Flemming Olsen, engelsk tekstlæsning/litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1981; lektor, dr.phil. Berta Pallares-Garzon, spanske hovedværker og spansk litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1976; civilingeniør, lic.tech. Finn Hindkjær Pedersen, ledelsesforsk./op.analysis, udnævnt 1/9 1982; revisor, cand.merc. Klaus Hans Pedersen, regnskabsvæsen, udnævnt 15/1 1983; cand.mag. Svend V. Wodtmann Pedersen, tysk litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1981; universitetslektor, cand.mag. Viggo Hjørnager Pedersen, engelsk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1976; translatør Vibeke Pentz-Møller, spansk tolkning, udnævnt 1/1 1975; afdelingschef, translatør Kjeld Præstegaard, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1977; mag.scient.soc. Hans Olaf Rieper, arbejdsmiljø, udnævnt 1/2 1980, fratrædt 31/12 1982; cand.mag. Jette Hassing Ronø, fransk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1982; mag.art. Svend Erik Rosenberg, lingvistik, udnævnt 1/3 1982; cand.polit. Elsebeth Rygner, finansiering, udnævnt 1/4 1982; marketingdirek-

tør, cand. merc. Hugo Rønsdal, international markedsanalyse, udnævnt 1/9 1976; cand. polit. Peter Schütze, finansiering, udnævnt 1/7 1979; cand. mag., lic. phil. Peder Skyum-Nielsen, dansk, udnævnt 15/9 1981; cand. merc. Katrine Steen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1980; cand. mag. Ole E. Strömgreen, amerikansk samfundslære, udnævnt 1/9 1977; prokurist Finn Carl Sørensen HD, finansiering, udnævnt 1/12 1977, (fratrådt 30/6 1982); lic. techn. Tom Togsverd, finansiering, udnævnt 1/1 1980; fuldmægtig, cand. polit. Jens Thomsen, international økonomi, udnævnt 1/11 1976; cand. ling. merc. Karen Thrysoe, engelsk juridisk sprog, udnævnt 1/2 1980; Linda Thøgersen BA Honours, engelsk samfundslære, udnævnt 1/9 1976; Robin Eric Alan Turner BA, engelsk, mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/9 1977; cand. mag. Ole Tuxen, danske kulturelle forhold i international ideologier, udnævnt 1/9 1979; cand. merc. Svend Jørgen Vedde, skatteret, udnævnt 1/5 1980; cand. phil. Helle Wegener, spansk grammatik, udnævnt 1/9 1979; adjunkt, cand. mag. Bent Weidberg, tysk litteratur/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1975, (fratrådt 31/8 1981); direktør, translatør Svend Vesterli, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/1 1975; fuldmægtig, cand. polit. Andreas Wildt, nationaløkonomi, udnævnt 1/10 1982; civilingeniør Jean-Pierre Zafiryadis, fransk teknisk sprog, udnævnt 14/3 1979.

B. FORTEGNELSE OVER ADMINISTRATIONEN

Rektor: Professor, dr. merc. Frode Slipsager, valgt for perioden 1/8 1979–31/7 1984.

Prorektor: Lektor, cand. ling. merc. Lena Flugel, valgt for perioden 1/8 1981–31/7 1983.

Administrator: Cand. jur. Jørgen Friis Christensen, udnævnt 1/6 1981.

Kontorchef:

Kurt Poder, udnævnt 1/7 1981; cand. jur. Claus Tønnesen, udnævnt 1/8 1981.

Studieadministrator:

Cand. merc. Poul Flindhardt, udnævnt 1/6 1981.

Fuldmægtige:

Cand. polit. Ebbe Trærup Andersen, udnævnt 1/3 1983; Jørgen Andersen, ansat 1/5 1963, (fratrådt 31/12 1982); cand. jur. Lone Burmeister, ansat 1/7 1976; A. Herbert Christy, ansat 15/9 1969; Lone Dreisler, ansat 15/8 1978; Hanne Feveile, ansat 1/10 1982; Jan Clausen Hansen, ansat 1/10 1979; cand. merc. Søren Ring Hansen, ansat 1/1 1983; Jane Hjorth-Andersen, ansat 1/2 1975; Per Boje Jensen HD, ansat 1/9 1966; Thorkild Kristoffersen, ansat 15/1 1966; Inge Klint, ansat 1/2 1976; cand. polit. Kjeld K. Lykke, ansat 1/3 1976; cand. merc. Mogens Nørager-Nielsen, ansat 1/1 1973.

Tekniske ledere:

Ingeniør Finn Kempf, ansat 1/11 1975.

Overassistenter:

Mogens Andersen, ansat 8/3 1976; Kaj Jensen, ansat 1/11 1974; Lis Langen, ansat 1/9 1968; Gunna Lund, ansat 1/2 1961; Lilli Thorngaard, ansat 1/8 1947.

Kontorassistenter/assistenter:

Lise Abildgaard, ansat 1/6 1968; Gerd Andersen, ansat 1/4 1979; Elisabeth Bitsch-Christensen, ansat 1/9 1981; Vibeke Brøndum, ansat 1/8 1981; Inge Bjerre, ansat 15/8 1980; Hanne Bruun, ansat 1/5 1982; Bente Krogh Christensen, ansat 1/12 1978; Connie Christensen, ansat 1/8 1971; Hans Erik Corneliussen, ansat 1/2 1980; Kirsten Davidsen, ansat 1/8 1969; Hanne Døssing, ansat 1/4 1981; Anelise Frederiksen, ansat 1/6 1973; Grete Bay Friis-Hansen, ansat 1/11 1977; Jens Færge, ansat 1/6 1978; Hanne Gregersen, ansat 3/5 1979; Grete Hammerich, ansat 1/3 1978; Egon Svarth Hansen, ansat 1/10 1981; Inger Overgaard Hansen, ansat 1/8 1967, fratrædt 30/4 1983; Bent Toft Haugaard, ansat 1/10 1975; Bente Hviid, ansat 1/2 1978; Else Bjørno Jensen, ansat 1/4 1970; Grethe Toft Jensen, ansat 1/11 1971; Karen Fooker Jensen, ansat 1/6 1979, fratrædt 30/4 1983; Sonja Jensen, ansat 1/12 1982; Marianne Johansen, ansat 1/2 1976; Birthe Johnsson, ansat 1/2 1972; Lilli Jørgensen, ansat 1/9 1972; Anette Larsen, ansat 1/9 1980; Birgit Larsen, ansat 1/6 1980; Britta Larsen, ansat 1/8 1972; Gudrun Nedersee Larsen, ansat 1/8 1976; Helle Larsen, ansat 5/10 1978; Ida Larsen, ansat 8/3 1965; Knud Stenbæk Larsen, ansat 1/1 1983; Kaj Larsson, ansat 1/1 1980; Lene Loving, ansat 1/3 1983; Lise Laurents, ansat 1/3 1978; Kate Kjær Lauritsen, ansat 1/9 1969; Tove Lorentzen, ansat 1/11 1977; Tove Lund, ansat 1/10 1975; Kirsten Madsen, ansat 15/1 1979; Børge Marquardsen, ansat 1/12 1981; Grete Mortensen, ansat 1/5 1981; Eric Møller, ansat 1/8 1979; Helle Würtz Nielsen, ansat 1/11 1982; Irene Nielsen, ansat 1/1 1981; Jytte Nielsen, ansat 1/4 1981; Jørgen Nørgaard Nielsen, ansat 1/4 1981; Lis Nielsen, ansat 15/8 1980; Marianne Olsen, ansat 1/7 1979; Lis Pedersen, ansat 20/6 1983; Bente Lundhøj Petersen, ansat 1/4 1979; Ketty Petersen, ansat 1/10 1973; Ruth Petersen, ansat 1/11 1979; Inge Randa, ansat 1/3 1973; Kathe Retsloff Rasmussen, ansat 1/11 1980; Lars Roldsgaard, ansat 15/4 1982; Lise-Lotte Simonsen, ansat 1/10 1982; Diana Stuhr, ansat 19/3 1979; Annette Svendsen, ansat 1/8 1982; Aase Thiim, ansat 1/4 1973; Eva Thorup, ansat 1/3 1981; Birgit Ulriksen, ansat 1/7 1979; Rita Voss, ansat 1/7 1964; Gudrun Westervang, ansat 1/10 1980.

EFG-praktikanter:

Linda Lykke Andersen, ansat 1/9 1981; Tenna Berntsen, ansat 1/8 1982; Annette Blankschøn, ansat 1/11 1982; Britta Hansen, ansat 1/8 1981, (udlært 31/7 1983); Ulla Hansen, ansat 20/9 1982; Anita Jørgensen, ansat 1/8 1982; Klaus Meth, ansat 20/9 1982; Bettina Krøll Nielsen, ansat 22/6 1981, (udlært 21/6 1983); Michael Søgaard Nielsen, ansat 1/9 1981; Helle Nøhr, ansat 1/9 1981; Hanne Slaarup, ansat 1/8 1981, (udlært 31/7 1983).

Skolebetjente:

Kai Aistrup, ansat 1/4 1972; Poul-Erik Andersen, ansat 1/8 1974; Svend Åge Christiansen, ansat 1/2 1980, (fratrædt 31/10 1982); Preben Gamholdt, ansat 1/3 1961; Klaus Boye Hansen, ansat 1/4 1975; Eigil Jensen, ansat 15/12 1964; Torben Juhl Pedersen, ansat 1/2 1980; Tage Jørgensen, ansat 1/8 1968; John Kirchhoff-Jørgensen, ansat 1/6 1970; Hans Erik Lindegaard Knudsen, ansat 16/11 1982; Erik Nielsen, ansat 1/4 1982, fratrædt 31/7 1983; Holger Eigil Nielsen, ansat 1/1 1967; Ulla Nielsen, ansat 11/7 1983; Frode Paulsen, ansat 1/11 1966, (død 22/6 1983); Victor Wassmann, ansat 1/3 1980.

Bilag 2

I studieåret 1982/83 har følgende censorer af Undervisningsministeriet været beskikket i forbindelse med højskolens prøver og eksaminer.

A. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSSPROGLIGE EKSAMINER SAMT I ENGELSK OG TYSK VED DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM (HA-STUDIET)

Engelsk

Lektor, translatør Willy Agtby; translatør Birthe Marie Andersen; seminarielektor, cand. mag. Jens Axelsen; lektor, translatør John J. Binzer; lektor, cand. mag. Ulf Böiken; statsaut. translatør og tolk Marie-Louise Brendstrup; lektor, cand. ling. merc., translatør Lis Henningsen Bro; lektor, cand. mag. Ole Bus; lektor, dr. phil. Niels Davidsen-Nielsen; vicedirektør, translatør Mogens Dyhr, HD; lektor, cand. pæd. Gerd Gabrielsen; lektor, cand. mag. Knud Gram-Andersen; lektor, cand. mag. Niels Hald; Jørgen Hansen, Bachelor of Science; lektor, cand. mag. Niels Chr. Bugge Hansen; lektor, statsaut. translatør og tolk Børge Ingeman; professor Bent Jacobsen; adjunkt Hans Vinther Jensen; translatør Jørgen Tommy Jensen; afdelingsleder, dr. phil. Arne Astrup Juul; fuldmægtig, cand. ling. merc. Henning Vang Jørgensen; cand. ling. merc. Annette Kjærulff; translatør Jette Lachmann; lektor, cand. art. Hanne Lauridsen; civilingeniør F. I. Brink Larsen; translatør Børge Maretti; cand. ling. merc. Hanne Mathiesen; salgsinspektør, translatør Hans Jørgen Mengel; forstander Torkild Mortensen; landsretssagfører Erik Münter; universitetslektor, dr. phil. Hans Frede Nielsen; lektor, translatør Ole Søborg Nielsen; lektor, cand. ling. merc. Sonja Poulsen; translatør Ebba Schlüter; lektor, cand. art. Steen Schousboe; lektor Norman Shine; professor Poul Steller; afdelingsleder Bent Sunesen; professor, dr. phil. Knud Sørensen; professor, dr. phil. Torben Vestergaard; fuldmægtig, cand. ling. merc. Lis Witsø.

Fransk

Lektor, cand. mag. Marianne Aggebo; lektor, cand. mag. Magnus Berg; ekspeditionssekretær Johannes Føns Buhl; statsaut. translatør Eilif Christensen; advokat Frantz Dahl; cand. ling. merc. Kirsten Drewsen; tolk Birgit Erichsen; mag. art. Kirsten Gro-Nielsen; advokat Henrik von Holstein; adjunkt, cand. phil. Pierre Hyllested; lektor, cand. mag. Oleg Koefoed; civilingeniør Michel Christian Laraignou; lektor, cand. mag. Knud Aage Larsen; Inger Lyng, EA; cand. mag. Barbara Melchior; professor, dr. phil. Morten Nøjgaard; professor, dr. phil. Birger Munk Olsen; lektor, cand. mag. Vagn Outzen; lektor Arne Schnack; adjunkt, cand. mag. Kamma Skov; professor, cand. mag. Carl Vikner; kontorchef Erik Wille; advokat Henrik Worning.

Italiensk

Translatør Gudrun Bagge; translatør, cand. mag. Aase Lagoni Danstrup; lektor, mag. art. Hugo Ibsen; professor, dr. phil. Jørn Moestrup; lektor, mag. art. Lene Waage Petersen; lektor, mag. art. Gunver Skytte Schmidt.

Russisk

Lektor, ph. d. Henning Andersen; lektor, cand. phil, translatør Jørgen Harrit.

Spansk

Oversætter Erik Sloth Andersen; lektor, cand. mag. Ulf Böiken; translatør, cand. ling. merc. Claire Duvantier; kontorchef Bjørn Furu, HD; translatør Inger Hall; lektor, cand. mag. Kjær Jensen; cand. mag. Merete Hjorth Jensen; civilingeniør Kristen Krage-lund; cand. ling. merc. Ellen Lautrup; lektor John Kuhlmann Madsen; kontorchef, translatør Poul Madsen; underdirektør, cand. jur. Jørgen F. Nissen; professor, dr. phil. Morten Nøjgaard; fuldmægtig, cand. phil. Otto Chr. Schepelern; kontorchef, translatør, cand. jur. Halvor Skov; civilingeniør Jens Staugaard; handelsråd, cand. polit. Søren Ejler Storgaard; translatør K. P. Vorsmark.

Tysk

Civilingeniør Ejvind Andersen; lektor, cand. mag. H. Bergstrøm-Nielsen; translatør Heinz W. Dühring; translatør, cand. jur. Helmut Christensen; translatør Edith Christiansen; translatør Inger Jelstrup Christophersen; professor Ove K. Clausen; salgschef Peter Hausmann; translatør Esther Hedegaard; professor, fil. dr. Karl Hyldgaard-Jensen; studielector, cand. mag. Gerhard Jaspersen; translatør Lene Bøgeholm Jensen; afdelingsleder, cand. mag. Elli Jørgensen; afdelingsleder, cand. mag. Mogens Wied Jørgensen; lektor Per El Jørgensen; lektor, cand. mag. Fritz Kamp; translatør Meta Knudsen-Poulsen; translatør Ellen Larsen; cand. ling. merc. Lars Henrik Rønnow Larsen; translatør Nils Wilhelm Lassen; translatør Helmuth Norsker; universitetslektor, mag. art. Jørgen Olsen; professor, dr. phil. Henning Spang-Hanssen; lektor Monika Wese-mann; lektor, cand. mag. Vibeke Winge; underdirektør, translatør Robert Wunsch.

Maskinskrivning og stenografi

Mariane Bjerre, ED; korrespondent Birte Dam-Hendriksen; korrespondent Dorrit Faber; Marianne Ingebrigtsen, ED; korrespondent Agnete Ingvordsen; korrespondent Kate Irene Jensen, ED; Jonna Sehested-Grove, ED.

Erhvervslære og samfundsøkonomi, niveau I

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen, HD; direktør Allan Hansen, HA; direktør, cand. merc. Ole Hegglund; konsulent Flemming Steen, HD; marketingdirektør Claus Trolle, HD.

Samfundsøkonomi, niveau II

Pensionskassechef, cand. polit. Thomas Henriksen.

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef Ole Jacobsen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ligningschef, cand. jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzou; direktør, cand. jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; advokat Jacob Nørager-Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; direktør, cand. jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand. jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell.

B. CENSORER BESKIKKET VED TRANSLATØREKSAMEN I FØLGENDE SPROG:

Arabisk

Undervisningsassistent Motie Ibrahim Hassan; mag. art. Stig Torben Rasmussen; afdelingsleder, cand. theol. Svend Maan Søndergaard.

Bulgarsk

Lektor, dr. phil. Kristine Heltberg; kandidatstipendiat, mag. art. Jørn Qvonje; afdelingsleder, mag. art. Stig Surland.

Finsk

Lektor, dr. phil. Annikki Kaivola Bregenhøj; translator Sirkka Kroman; lektor, mag. art. Michael Larsen.

Færøsk

Fuldmægtig Karl Andreassen; mag. art. Jóhan Hendrik W. Poulsen; mag. art. Ulf Zachariassen.

Grønlandsk

Skoledirektør Christian Berthelsen; viceskoleinspektør Jørgen Holm; professor Robert Petersen; translator Jens Poulsen.

Hollandsk

Kontorchef, translator, cand. jur. Bernard Bévort; adjunkt, cand. mag. Gorm Christiansen; lektor Diederik Grit; lektor, cand. mag. Poul Rosbach.

Islandsk

Dr. phil. Erik Sønderholm; professor, dr. phil. Christian Emil Westergård-Nielsen; ord-bogsredaktør, dr. phil. Ole Widding.

Italiensk

Lektor, translatør Johanne Mengel; lektor, mag.art. Lene Waage Petersen; lektor, cand.art. Dorte Westrup.

Nygræsk

Lektor, cand.mag. Sysse Engberg; lektor, cand.mag. Rolf Hesse; lektor, cand.mag. Sophia Scopetéa.

Norsk

Presseattache, cand.jur. Bjørn Olav Blokhus; cand.phil. Olaug Kristine Østlie Bringager; professor Erik Hansen.

Polsk

Ekspeditionssekretær, translatør George E. Z. Damborg; lektor, dr.phil. Kristine Heltberg; translatør Maria-Margarete Jakobsen; translatør S. R. de Summer-Brason.

Portugisisk

Translatør Børge Hansen; lektor, translatør Niels Henning Pedersen, HD; lektor Luis Adolfo Walter de Vasconcelos.

Russisk

Cand.phil. Marina Orlova Jermak; cand.phil. Birte Pass; professor, dr.phil. Hans Christian Sørensen.

Serbo-kroatisk

Lektor, mag.art. Per Jacobsen; cand.mag. Jane Kabel; lektor, mag.art. Henning Mørk Pedersen.

Svensk

Civilingeniør Kaj Balsborg; professor Erik Hansen; lektor, fil.dr. Stig Orjan Ohlsson; ambassadesekretær Jan Eric Kule Palmstierna.

Tjekkisk

Translatør Blanka K. T. Borg; undervisningsassistent, mag.art. Jiri Lichtenstein; lektor, fil.kand. Jens Skov-Larsen.

Tyrkisk

Universitetslektor Bernt Brendemoen; lektor, cand.mag. Iben Raphael Meyer; translatør Viron Valasaki.

Ungarsk

Cand.mag. Andras Banfi; overassistent Clara Hoffmann; lektor, mag.art. Michael Larsen; professor Jacob Mey; forskningsbibliotekar, cand.mag. C.K. Németh; advokat K.L. Németh; translatør Leif M. Sand; lektor, cand.mag. Bagge Henrik Ussing.

C. CENSORER BESKIKKET VED DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM (HA)

Databehandling

Underdirektør, cand.polyt. P. V. Andersen, HD; direktør Peter Plejl, HD; professor Poul Sveistrup.

Regnskabslære

Konsulent, lic.merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen, HD; cand.merc. Niels Beck; prokurist E. H. Christensen; fabrikant, civiløkonom B. Steen-Johnsen, HD.

Matematik

Ingeniørdocent, mag.scient. J. Ditlev Monrad.

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand.jur. Ole Alsøe; professor, dr.jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Niels Elmélund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef Ole Jacobsen; statsaut. revisor Hans Henning Jessen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzón; direktør, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; advokat Jacob Nørager-Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand.jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; bibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand.oecon. Søren Agebo; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand.oecon. Uffe Andersen; generaldirektør, cand.polit. Ole Andersen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk, HD; salgschef, cand.merc. Jørgen Bertelsen; ekspeditionssekretær, cand.polit. V. E. Carstensen; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; direktør, cand.polit. C. J. Clemmensen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; studieleder, cand.merc. Bent Gram; cand.polit. Nils Groes; professor Erik Gørtz; underdirektør, cand.polit. Jørgen Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; pensionskassechef, cand.polit. Thomas Henriksen; kontorchef, cand.polit. Kristian Hjulsager; direktør Vagn Isaksen; afdelingschef, cand.polit. N. P. Jacobsen; underdirektør, cand.polit. Paul Kaaris; vicedirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; fuldmægtig, cand.polit. Jens Lunde; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand.merc. Hans Meyer; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; sekretariatschef, cand.po-

lit. Ole Olesen; informationsdirektør, cand. polit. E. Heimann Olsen; kommunaldirektør, cand. merc. Mogens Olsen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; marketingchef, cand. merc. Poul Ernst Rasmussen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand. merc. K. V. Slot; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand. oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand. polit. Kaj Westergård; fuldmægtig, cand. polit. Klaus Willerslev-Olsen; direktør, cand. oecon. Allan Winther.

Erhvervsøkonomi

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev; kontorchef, ingeniør Allan Andersen, HD; direktør, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; rektor Flemming Andersen; direktør, cand. oecon. Uffe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; underdirektør, cand. merc. Cato Anthoni Baldvinsson; salgschef, cand. merc. Jørgen Bertelsen; direktør, cand. merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand. polit. Sten Buhl; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; lektor, cand. merc. Poul Rind Christensen; direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard; direktør, cand. merc. Verner Damm; fuldmægtig, cand. oecon. Poul Due; kontorchef, cand. oecon. Mogens Ebling; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, cand. oecon. Jens Fisker; bankdirektør, cand. merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; studieleder, cand. merc. Bent Gram; cand. polit. Nils Groes; professor, lic. merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; lektor Frank Hansen; direktør Ole Heise, HA; økonomidirektør, lic. merc. Steen Hemmingsen; pensionskassechef, cand. polit. Thomas Henriksen; lektor, lic. merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg; statsaut. revisor, cand. merc. Torben Haaning; forskningsleder Sven Illeris; direktør, cand. merc. Svend Aage Birk Jakobsen; cand. polit. Søren Bernth Jensen; lektor, cand. merc. Peter Kragh Jespersen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; konsulent, cand. merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Preben Kjær, HA; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; kontorchef, cand. merc. Helge Krausing; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund, HD; direktør, lic. merc. Børge O. Madsen, HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen, HD; arkitekt Gitte Marling, MAA; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; civiløkonom Vilhelm Nørring, HD; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; kommunaldirektør, cand. merc. Mogens Olsen; direktør, cand. merc. Ejvind Oxe; lektor Mogens Kühn Pedersen; økonomidirektør Jan Petersen; lektor Viggo Plum; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; direktør, cand. oecon. Otto N. Rasmussen; marketingchef, cand. merc. Poul Ernst Rasmussen; direktør, cand. merc. Erik Rebild; forstander, cand. merc. Per Rendtorff; direktør, cand. merc. P. Rohde; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson; direktør, cand. polit. Jens W. Trock, HA; lektor, cand. oecon. Jens Vestergaard; direktør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

Nationaløkonomi

Professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk, HD; kontorchef, cand. polit. William Bose-

rup; direktør, cand. polit. Preben Bov; fuldmægtig, cand. polit. Søren Brodersen; ekspeditionssekretær, cand. polit. V. E. Carstensen; fuldmægtig, cand. polit. Anders Møller Christensen; lektor, cand. polit. J. P. Christensen; vicedirektør, cand. polit. Ib Christiansen; seniorforsker, cand. polit. Ulf Christiansen; konsulent, cand. polit. Henrik Christoffersen; underdirektør Anders H. Dahl; fuldmægtig, cand. polit. Poul Uffe Dam; konsulent, cand. polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand. merc. Bent Gram; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; professor Erik Gørtz; sekretariatschef, cand. polit. Folmer Hammerum; underdirektør, cand. polit. Jørgen Hansen; lektor, cand. polit. Jørgen Drud Hansen; forskningsassistent, cand. polit. Per Vejrup Hansen; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; forskningsassistent, cand. polit. Ingrid Henriksen; pensionskassechef, cand. polit. Thomas Henriksen; direktør, cand. oecon. Oluf Ingvarsen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; fuldmægtig, cand. polit. Jesper Jespersen; vicedirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; kontorchef, cand. polit. Finn Høirup Mortensen; sekretariatschef, cand. polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; lektor, cand. polit. Peder Jørgen Pedersen; lektor, cand. oecon. Kristian Rask Petersen; professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen; kontorchef, cand. polit. Lene Skotte; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedebye.

Statistik

Professor, dr. phil. Erling B. Andersen; lektor, cand. stat. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand. act. M. Weis Bentzon; cand. merc. Niels Blunch; direktør, cand. polit. Sten Buhl; lektor, dr. merc. Jens Jørn Dahlgaard; professor Erik Harsaae; lektor, cand. polit. Viggo Høst; cand. polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand. oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand. polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand. stat. Søren Johansen; lektor, cand. stat. Nils Kousgaard; lektor Kai Kristensen; professor, dr. scient. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand. merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand. polit. Finn Madsen; professor, dr. polit. P. C. Matthiessen; professor Ole Nielsen; adm. direktør, cand. merc. Johannes Poulsen; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; lektor, lic. stat. Poul Thyregod; professor Karl Vind.

D. CENSORER BESKIKKET VED DEN ERHVERVSØKONOMISKE KANDIDATEKSAMEN (CAND. MERC.)

Direktør Knud Agbo; oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; højesteretssagfører Niels Alkil; lektor Bruno Amoroso; direktør, ingeniør Allan Andersen, HD; professor, dr. polit. Ellen Andersen; professor, dr. phil. Erling B. Andersen; statsaut. revisor Tage Andersen; professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; underdirektør, cand. oecon. Jesper Andreasen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; ekspeditionssekretær, cand. jur. Poul Bach; underdirektør, cand. merc. Cato Anthoni Baldvinsson; afdelingsforstander, cand. act. M. Weis Bentzon; professor, dr. phil. Mogens Blegvad; direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; lektor, cand. psych. Vilhelm Borg; afdelingsleder, institutbestyrer Anders Boserup; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard,

HD; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; fuldmægtig, cand.polit. Anders Møller Christensen; lektor, cand.merc. Poul Rind Christensen; direktør Preben Christensen; direktør Arne Christiansen; afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christian- sen; konsulent Magnus Demnitz; direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum; statsaut. revisor Jens Kristian Elkjær-Larsen; civilingeniør Ole Engberg; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; cand. merc. Jørn Eriksen; bankdirektør, cand.merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; statsaut. revisor Søren Wonsild Glud; cand.polit. Nils Groes; direktør, cand.polit. Olav Grue; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; adm. direktør Tor Hamnes; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; lektor Frank Hansen; direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen; cand. merc. Iørgen Sehested Hansen; under- direktør, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; direktør, cand.polit. Peter Gorm Hansen; advokat Vibeke Haume; underdirektør, cand.oecon. Jørgen Harne; direktør Laurids Hedaa; adm. direktør Erik Heirung; direktør Ole Heise, HA; økonomidirektør, lic.merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; civilingeniør Kim A. Hueg, HD; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; seminarieadjunkt Bertel Haarder; forskningsleder Sven Illeris; civilingeniør, lic. tech. Per Langaa Jensen; lektor, cand.psych. Sigurd Jensen; cand.polit. Søren Bernth Jensen; lektor, cand.jur. Jørgen Vammen Jepsen; lektor, cand.merc. Peter Kragh Jespersen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; di- rektør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, lic.merc. John Kjær; civiløkonom Jør- gen Preben Kjær; cand.polit. Christian Knudsen; advokat Robert Koch-Nielsen; lek- tor, cand.merc. Niels Lolk Koefoed; afdelingsleder, mag.scient. Per Kongstad; direk- tør Tyge Korsgaard; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; lektor, lic.techn. Kristian Kreiner; lektor, cand.oecon. Gustav Kristensen; sekretariatschef, konsulent Per Lach- mann; kontorchef, cand.jur. Torben Larsen; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; lig- ningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; civilingeniør Mogens Lind- hard, HD; direktør, lic.merc. Ottomar Loff; vicedirektør Jørgen Lotz; kontorchef, cand.jur. Kaj Lotz; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund, HD; direktør, lic.merc. Bør- ge O. Madsen; cand.merc. Erik Kloppenborg Madsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; statsaut. revisor Willy Madsen; arkitekt Gitte Marling, MAA; adjunktvikar, cand.scient. Lars Mathiassen; direktør, cand.merc. Peter Mehlbye; nationalbankdirek- tør, cand.polit. Rich. Mikkelsen; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; studieleder, dr.merc. Helge Munksgaard; departementschef, cand.polit. Otto Müller; forskningsassistent, cand.phil., dr.merc. Iver Hornemann Møller; departementschef Otto E. Møller; direktør A. P. Nicolaisen; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; universitetslektor, cand.scient.pol. Hans Jørgen Nielsen; direktør, cand.polit. Henning Axel Nielsen; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; adm. direktør, civilingeniør Per W. Nielsen, HD; lektor J. A. Noord- hoek; sekretariatschef Ejvind Næsborg, HA; underdirektør, cand.polit. Erik Ohrt; di- rektør, cand.pharm. Knud Overø, HD; direktør, cand.merc. Ejvind Oxe; direktør, cand.jur. Henning Palludan; direktør Carl Erik Palsgaard; direktør Bent Pedersen; statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen; sikkerhedschef, civilingeniør John Douglas Pe- dersen; lektor Mogens Kühn Pedersen; lektor, dr.phil. Poul Ove Pedersen; cand. oecon. Henrik Preben Perregaard; statsaut. revisor Arne From Petersen; økonomi-

direktør Jan Petersen; direktør, cand. merc. Poul Erik Petersen; professor, dr. jur. Allan Philip; direktør Peter Plejl, HD; lektor Viggo Plum; revisionschef Frede Bech Poulsen; direktør, cand. polit. Hans Paaschburg; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; retsformand, cand. jur. Poul Ridler; lektor, cand. polyt. J. O. Riis; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; direktør, cand. polit. Edvard Ole Rogren; departementschef, cand. jur. Jens Rosman; direktør, cand. polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand. jur. Peder Schlegel; professor, dr. jur. Torben Svénné Schmidt; generalsekretær, cand. jur. Henrik Sejer-Petersen; forskningsleder, lic. merc. Preben Sepstrup; direktør, cand. jur. Arne Skjoldager; advokat Leif Skov; professor, afdelingsleder Svend Skyum-Nielsen; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor V. Spang-Thomsen; professor Poul Sveistrup; professor Knud Erik Svendsen; vicerevisionschef Verner Søgaard; direktør, cand. polyt. Flemming Tamstorff, HD; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson; direktør, cand. jur. H. Thranow; lektor, lic. stat. Poul Thyregod; konsulent Henning Tjørnehøj; fuldmægtig, cand. jur. Peter Vesterdorf; lektor, cand. oecon. Jens Vestergaard; lektor, cand. merc. Nils Villemoes; professor Karl Vind; direktør Børge Warsberg, HD; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt; direktør, cand. merc. Ole Wennemoes; direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm; konsulent, cand. scient. pol. H. H. Østergaard; direktør Oluf Aagaard.

E. CENSORER BESKIKKET VED DEN ERHVERVSØKONOMISKE REVISORKANDIDATEKSAMEN (CAND. AUD.)

Højesteretssagfører Niels Alkil; lektor, lic. jur. Paul Krüger Andersen; statsaut. revisor Tage Andersen; ekspeditionssekretær, cand. jur. Poul Bach; statsaut. revisor Mogens Christensen; afdelingschef Svend Gravesen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; advokat Robert Koch-Nielsen; statsaut. revisor Niels Lauritsen; ligningschef, cand. jur. Vagn Laustsen; kontorchef, cand. jur. Kaj Lotz; statsaut. revisor Willy Madsen; lektor, cand. jur. Aage Michelsen; direktør Andreas P. Nicolaisen; statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen; statsaut. revisor Arne From Petersen; advokat Ernst Polack; retsformand, cand. jur. Poul Ridler; departementschef, cand. jur. Jens Rosman; statsaut. revisor Jens Røder; statsaut. revisor V. Spang-Thomsen; revisionschef, statsaut. revisor Bent Tjørnemark; professor Niels Ørgaard.

F. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSØKONOMISKE DIPLOMPRØVER, 1. DEL (HD)

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef Ole Jacobsen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ligningschef, cand. jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup, advokat Jes-

per Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzou; direktør, cand. jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; advokat Jacob Nørager-Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; direktør, cand. jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand. jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup Birk, HD; ekspeditionssekretær, cand. polit. V.E. Carstensen; vicedirektør, cand. polit. Ib Christiansen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; pensionskassechef, cand. polit. Thomas Henriksen; direktør Vagn Isaksen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand.merc. Hans Meyer; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; informationsdirektør, cand. polit. E. Heimann Olsen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand.merc. K. V. Slot; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand.oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand. polit. Kaj Westergaard.

Erhvervsøkonomi

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand.merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; direktør Gunnar Christensen; direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard; kontorchef, cand.oecon. Mogens Ebling; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; økonomidirektør, lic.merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand.oecon. Ove Høeg; seminarieadjunkt Bertel Haarder; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; konsulent, cand.merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Kjær, HA; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; civiløkonom Jakob Krarup; kontorchef, cand.merc. Helge Krausing; direktør, cand.merc. Jens Laustsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen, HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen, HD; civiløkonom Vilhelm Nørring, HD; forstander, cand.merc. Per Rendtorff; direktør, cand.merc. P. Rohde; afdelingschef, cand.merc. Willy Tiedemann; direktør, cand. polit. Jens W. Trock, HA.

Nationaløkonomi

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; professor, dr.oecon. P. Nyboe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk, HD; kontorchef, cand. polit. William Boserup; direktør, cand. polit. Preben Bov; ekspeditionssekretær, cand. polit. V.E. Carstensen; lektor, cand. polit. J. P. Christensen;

vicedirektør, cand. polit. Ib Christiansen; direktør, cand. polit. C. J. Clemmensen; generaldirektør, cand. polit. Aage la Cour; underdirektør Anders Dahl; konsulent, cand. polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand. merc. Bent Gram; direktør, cand. polit. Olav Grue; sekretariatschef, cand. polit. Folmer Hammerum; underdirektør, cand. polit. Jørgen Hansen; lektor, cand. polit. Jørgen Drud Hansen; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; pensionskassechef, cand. polit. Thomas Henriksen; direktør, cand. oecon. Oluf Ingvarsen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; afdelingschef Jørn Kjær; direktør, cand. polit. Bent Kristiansen; vicedirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; informationschef, cand. polit. Henning Lindegaard; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Axel Mossin; kommitteret, cand. polit. Henning Møller; afdelingschef Erik Nieport; sekretariatschef, cand. polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; lektor, cand. polit. Peder Jørgen Pedersen; kontorchef Poul Erik Pedersen; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; lektor, cand. polit. Sten Sverdrup-Jensen; kontorchef, cand. oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedeby; professor, cand. polit. E. Yndgaard.

Statistik

Professor, dr. polit. Ellen Andersen; professor, dr. phil. Erling B. Andersen; lektor, cand. stat. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand. act. M. Weis Bentzon; cand. merc. Niels J. Blunch; civilingeniør, lic. tech. Leif Brøndum; direktør, cand. polit. Sten Buhl; lektor, dr. merc. Jens Jørn Dahlgaard; professor Erik Harsaae; lektor, cand. polit. Viggo Høst; cand. polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand. oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand. polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand. stat. Søren Johansen; lektor, cand. stat. Nils Kousgaard; lektor Kai Kristensen; afdelingsforstander, cand. polit. Severin Olesen Larsen; professor, dr. scient. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand. merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand. polit. Finn Madsen; professor, dr. polit. P. C. Matthiessen; professor Ole Nielsen; adm. direktør, cand. merc. Johannes Poulsen; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; professor Karl Vind; civilingeniør, lic. tech. Aage Vølund.

G. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSØKONOMISKE DIPLOMPRØVER, 2. DEL (HD)

Afsætningsøkonomi

Direktør, cand. polyt. Henry Brennum, HD; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard, HD; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; analysechef, cand. merc. Mogens Godt; direktør Steffen Gulmann, HD; underdirektør, cand. merc. Karl Worre Jørgensen; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; studieleder, dr. merc. Helge Munksgaard; direktør, lic. merc. Jan Aarsø Nielsen; udviklingsdirektør, cand. merc. Flemming Torp Petersen; direktør Jørgen M. Thygesen, HD.

Finansiering og kreditvæsen

Underdirektør, cand. oecon. Jesper Andreasen; underdirektør, cand. merc. Cato An-

thoni Baldvinsson; bankdirektør, cand. merc. Svend-Aage Frederiksen; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen; underdirektør, cand. oecon. Jørgen Harne; økonomisk konsulent, cand. polit. Henning Holten; civilingeniør Kim A. Hueg, HD; direktør Tyge Korsgaard; nationalbankdirektør, cand. polit. Rich. Mikkelsen; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; direktør, cand. polit. Henning Axel Nielsen; bankdirektør, cand. jur. Flemming Pedersen; direktør Keld Ditlev Pedersen, HD; direktør Peter Plejl, HD; direktør, cand. polit. Hans Paaschburg; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; direktør, cand. polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand. jur. Peder Schlegel; direktør, cand. jur. Arne Skjoldager; kreditchef Finn Carl Sørensen; direktør, cand. polyt. Flemming Tamstorf, HD; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt; direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm.

Forsikring

Direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; direktør Preben Christensen; direktør, lic. merc. John Kjær; direktør, cand. jur. Henning Palludan; direktør, cand. jur. H. Thranow; direktør Børge Warsberg, HD.

Organisation og arbejdssociologi

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; oberstløjtnant, civilingeniør H. A. S. Arnoldus; professor, dr. phil. Mogens Blegvad; lektor, cand. psych. Vilhelm Borg; advokat Ole Brøns; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; administrator, cand. jur. Jørgen Friis Christensen; direktør Finn Clement; direktør, cand. merc. Verner Damm; konsulent Magnus Demnitz; civilingeniør Ole Engberg; direktør, cand. silv. Peter Friis, HD; direktør Jens Birkedal Grell; professor, lic. merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; miljøkonsulent Morten Højland Hansen; direktør, cand. polit. Peter Gorm Hansen; direktør Laurids Hedaa; direktør Ole Heise, HA; direktør, cand. act. F. Hertz; personalechef, cand. jur. Ib Hjarlitz; direktør, cand. merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; mag. scient. soc. Mette Jensen; civilingeniør, lic. tech. Per Langaa Jensen; lektor, cand. psych. Sigurd Jensen; lektor, cand. merc. Peter Kragh Jespersen; tillidsrepræsentant Barbara Kryger; forskningsleder, cand. psych. P. N. Kühl; kontorchef, cand. jur. Torben Larsen; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund, HD; professor Reinhard Lund; socialdirektør Svend Lundtorp; ingeniør, docent Robert Madsen; direktør, cand. merc. Peter Mehlbye; direktør, cand. polit. Aage Melbye; rektor, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; forskningsassistent, cand. polit., dr. merc. Iver Hornemann Møller; regnskabschef, statsaut. revisor Gordon Nielsen; universitetslektor, cand. scient. pol. Hans Jørgen Nielsen; adm. direktør, ingeniør Per W. Nielsen, HD; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; direktør, cand. merc. Ejvind Oxø; økonomidirektør Jan Petersen; direktør Peter Plejl, HD; civilingeniør Knud Erik Reddersen; forskningsleder Jens Erik Steenstrup; professor Poul Sveistrup; direktør, civilingeniør Peter Sørensen; obertsløjtnant, cand. psych. J. Termøhlen; direktør Jens Ugilt Thomsen; konsulent Henning Tjørnehøj; revisor Jørgen Vestergaard; konsulent, cand. psych. Poul Vidriksen; civilingeniør, lic. tech. Aage Vølund; konsulent, cand. scient. pol. H. H. Østergaard; direktør Oluf Aagaard.

Regnskabsvæsen

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; adm. direktør Egon Johannes Andersen, HD; direktør, cand. polyt. Niels Schreiner Andersen; adm. direktør Torben Bonnesen; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard, HD; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør, cand. polit. Kåre B. Dullum; statsaut. revisor F. Dühning; statsaut. revisor N. B. Fabricius; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; professor G. Graversen; afdelingsleder, cand. polit. Bent Greve; cand. merc. Iørgen Sehested Hansen; direktør Ole Heise, HA; direktør, cand. merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst; direktør, cand. merc. Flemming J. Jensen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; direktør Bent Larsen, HD; finansdirektør, cand. polit. Bent Lilholt; underdirektør, cand. oecon. Eigil Lund; regnskabschef Bent Hauerberg Madsen; direktør Peter Müller, HD; sekretariatschef Ejvind Næsborg, HA; professor, cand. oecon. Bent Provstgaard; kontorchef, cand. oecon. Birger Riisager; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; direktør, cand. polit. Edvard Ole Rogren; direktør, cand. polyt. Chr. Røvsing; statsaut. revisor Jacob Schiøler; direktør, civilingeniør Johan Schrøder; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor Steen Sommer-Jørgensen; direktør, cand. merc. Jens Stampe; statsaut. revisor E. Steiner; professor Poul Sveistrup; direktør, cand. polit. Palle Overgaard Sørensen; statsaut. revisor Per Værndal; civilingeniør, lic. tech. Aage Vølund; direktør, cand. merc. Ole Wennemoes; direktør, cand. oecon. Allan Winther; statsaut. revisor Ib Yde; direktør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

Udenrigshandel

Ambassadør Jens Christensen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; departementschef, cand. jur. Niels Ersbøll; direktør Jan Frøshaug, HD; direktør Jørgen Hooge, HD; direktør, civilingeniør H. J. Koktvedgaard, HD; skibsreder, generalkonsul Asger Juul Lindinger, HD; direktør, cand. polit. Ove Munch; departementschef, cand. polit. Otto Müller; bankdirektør, cand. polit. Henning Maegaard Nielsen, HA; direktør Bent Pedersen; direktør Allan Petersen, HD; direktør Peder Morten Petersen, HD; professor, dr. jur. Allan Philip; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; professor, dr. jur. Torben Svenné Schmidt; udenrigsråd, ambassadør K. Erik Tygesen; fuldmægtig, cand. jur. Peter Vesterdorf.

Prøven i revision

Statsaut. revisor Tage Andersen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; statsaut. revisor Willy Madsen; direktør A. P. Nicolaisen; statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen.

Prøven i skatteret

Højesteretssagfører Niels Alkil; ekspeditionssekretær, cand. jur. Poul Bach; advokat Robert Koch-Nielsen; ligningschef, cand. jur. Vagn Laustsen; kontorchef, cand. jur. Kaj Lotz; statsaut. revisor Arne From Petersen; retsformand, cand. jur. Poul Ridler; departementschef, cand. jur. Jens Rosman; statsaut. revisor V. Spang-Thomsen.

Bilag 3

A. DE ERHVERVSØKONOMISKE EKSAMINER 1982/83

Følgende bestod **Den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA):**

Aakard, Hans Frederik	Berthelsen, Michael Visby	Dorfelt, Christian
Aakast, Tina Rutzou	Bielawski, Maciej Stefan	Dreyer, Jens
Adamsen, Kim Munk	Bisgaard, Jan	Dyrling, Peter
Ahlefeldt-Laurvig, Kaj	Bochner, Jerzy	Dyrnes, Heidi
Vincens Frederik	Boesen, Lars	Eberhard, Annemarie
Ahlers, Jesper	Boserup, Christian	Eckersberg, Rolf
Albertsen, Peter Dalsgaard	Brockenhuus-Schack,	Eisvang, Garth Asbjørn
Ambus, Mads	Frands Axel Michael	Enevold, Kate
Andersen, Anne Stougaard	Brusvang, Johannes Rene	Eriksen, Lars
Andersen, Birger	Bruun, Peter Ole	Evers, Chris Hahn
Andersen, Hans Christian	Bugge, Eivind Smestad	Faarup, Jens
Bjerre	Buhl, Jens Peter	Fabricius-Bjerre, Poul
Andersen, Henrik Bo	Busch-Jensen, Christian	Lars
Andersen, Jan Henrik	Axel	Feldthus, Hanne
Andersen, Jan Steen	Bybæk, Tonny Frank	Fiane, Frode
Andersen, Jens Fritzel	Børresen, Erik	Forsberg, Marianne
Andersen, Kim Vrå	Callesen, Jesper Peter	Frandsen, Nils
Andersen, Niels Hjulær	Carstensen, Oluf Steen	Frederiksen, Lasse
Andersen, Ole Rolf	Carøe, Cathrine Birgitte	Frederiksen, Per Vinge
Andersen, Paul Liisberg	Caspersen, Tina	Frederiksen, Søren Allan
Andersen, Peder Jon	Christensen, Hanne	Freisleben, Karl Peter
Andersen, Stig Kennet	Merete	Kjær
Andersson, Sven	Christensen, Hans Morten	Fritson, Pål
Askbo, Kim Rene	Christensen, Kim Erbo	Geervliet, Helene-Birgitte
Aukner, Erik	Christensen, Kitt Hedlund	Gisselmann, Røslie Jette
Aunvig, Mikael	Christensen, Leif Peter	Goldschmidt, Niels
Axelsen, Michael	Christiansen, Allan	Christian
Bagge, Bjørn Jarl Elwart	Christiansen, Henrik	Graae, Britta Dorit
Baltzer, Henrik Louis	Barner	Gransøe, Jørgen
Heiberg	Christiansen, Michael Elm	Grathwohl, Anette Kirsten
Bang, Michael	Christiansen, Per	Groot, Morten
Becker, Susanne	Krogsgaard	Grynnerup, Søren
Bentzen, Jan	Clausen, Elisabeth	Guldbrandsen, Kim
Berger, Karl Gerhard	Dilling, Carsten	Gylling, Lars Monrad

Hald, Claus Erik	Jensen, Allan Kamp	Knap, Peter
Hannover, Per	Jensen, Axel	Knudsen, Finn
Hansen, Henrik Bo	Jensen, Finn Erik	Knudsen, Frank
Hansen, Jan Helm	Jensen, Flemming Lind	Knudsen, Jens Kjær
Hansen, Jesper Bo	Jensen, Henrik	Knudsen, Lena Merete
Hansen, Jørgen	Jensen, Jan	Knudsen, Anne Gunn
Hansen, Jørgen Lindgreen	Jensen, Jan Juul	Koch, Klaus
Hansen, Kim	Jensen, Jeanette Ulveman	Kofoed, Anne Maria
Hansen, Kim Stormly	Jensen, Jesper Peter	Kongsted, Michael
Hansen, Kim Thines	Jensen, Johnny Peter	Kowalski, Thomas Rykala
Hansen, Palle Neerup	Jensen, Kim Erling	Krag, Lone
Hansen, Pia Torpe	Jensen, Lasse	Krebs, Flemming
Hansen, Steffen	Jensen, Niels Elmo	Kreipke, Tina
Hansen, Susanne	Jensen, Peter Anker	Kristensen, Hans-Jørgen
Hansen, Søren Dam	Jensen, Susanne	Kristensen, Jack Otto
Hartung, Mogens	Jessen, Peter Heinrich	Kristensen, Johnny Klaus
Alexander North	Jessen, Svend Erik	Kristensen, Kurt Ilskov
Hasle, Henning	Johannesen, Peter	Kristensen, Lars Gøttrup
Hass, Mikael	Anfinnur	Kristensen, Lars Henrik
Hauglund, Jørgen	Johansen, Flemming	Lagermann, Klaus
Hellensberg, Peter Enrico	Wiberg	Langkjær, Charlotte Erica
Hellmuth, Steen	Jørk, Mette	Larsen, Annekarin
Helt, John	Jørgensen, Finn Rye	Larsen, Anette
Hendriksen, Mark Stefan	Jørgensen, Jan	Larsen, Lars Gregers
Henriksen, Helle Russel	Jørgensen, Jan Bonde	Larsen, Lene Bisgaard
Hersfeldt, Frank Bøgh	Jørgensen, Lars Bo	Larsen, Lene Ravn
Hilbert, Ole	Jørgensen, Lars Schultz	Larsen, Paul Edward
Hinca, Michael	Jørgensen, Morten Bjarne	Kulikovsky
Hjalmarsdottir, Gudny	Jørgensen, Peter Kjermann	Larsen, Steen Skovgaard
Thora	Jørgensen, Sten Claus	Larsen, Søren Brandshøj
Hjelmveit, Nils	Jørgensen, Søren Collitz	Larsen, Tommy Niels
Holm, Erik Preben	Stryhn	Vicentz
Holving, Per Aksel	Kaas, Carsten Torben	Lauritzen, Gorm
Hope, Kristin	Kallhovde, Sigurd	Thorbjørn Damgaard
Høg, Knud Flemming	Kamp, Iben Leere	Lauritzen, Kim Helmer
Højland, Jesper	Kibsgaard, Klaus Moth	Lavrsen, Iron
Jacobsen, Klaus Nyholm	Kildeager, Per Low	Leifing, Mickael
Jacobsen, Michael Elfert	Kirkegaard, Bente	Leung, Annie Yin Nai
Jacobsen, Rene	Kirstan, Tine Susanne	Lilleløkken, Svein Arne
Jacobsson, Stella	Gottlor	Lillemoen, Tor
Jakobsen, Birte Majgård	Kjær, Torben	Lind, Peter Begstrup
Jakobsen, Henning Sabroe	Kjærgaard-Hansen, Jens	Lindahl, Anette
Jakobsen, Henning	Ole	Lindberg, Peter
Jakobsen, Henrik	Kjærsgaard, Carl Erik	Lindhard, Johnny Axel
Jakobsen, Per Arne	Klingemann, Lene Susanne	Lorentzen, Nis Peter

Ludvigsen, Peter Vindal
 Lund, Lars
 Lund, Martin
 Løgstrup, Mads Dalsgård
 Madsen, Claus Ulrik
 Madsen, Lene Bjellekjær
 Madsen, Lene Kate
 Madsen, Ole Ellerbæk
 Madsen, Per Steen
 Mark, Lars
 Mark, Michael
 Mazanti-Andersen, Peter
 Jannick
 Merser, Hans
 Meyer-Karlsen, Kim
 Middelboe, Mads Mathias
 Mikkelsen, Per Dauberg
 Moe, Torsten Leif
 Moerner, Stig Flemming
 Mogensen, Finn
 Mortensen, Carsten
 Mortensen, Flemming
 Nørgaard
 Mortensen, Johnny Quist
 Munch, Lars Henrik
 Møller, Carsten
 Møller, Kaja
 Møller, Kim Allan
 Møller, Kim Thoustrup
 Møller-Kristensen, Henrik
 Mølsted-Møller, Stig
 Nathan, Herbert Michael
 Nielsen, Anette Østbjerg
 Nielsen, Benny
 Nielsen, Frands Baastrup
 Nielsen, Frederik Grunde
 Nielsen, Hans Erik
 Rønbæk
 Nielsen, Henning Palm
 Nielsen, Jesper Brøckner
 Nielsen, Jette
 Nielsen, Jette Pagh
 Nielsen, Jørn Møller
 Nielsen, Lars
 Nielsen, Lone Møller
 Nielsen, Michael Gøtzche
 Nielsen, Mogens Slot
 Nielsen, Per Frank Vest
 Nielsen, Steen Christian
 Niemeyer, Rene
 Nilsson, Torben Per
 Nisbeth, Susanne
 Nordvig, Henrik Michael
 Beyer
 Nygaard, Jan
 Odborg, Lars
 Olesen, Jan Nørgaard
 Olesen, Vibeke Møller
 Olsen, Jørgen Frode
 Olsen, Ole Vrangbæk
 Pantan, Kirsten
 Pedersen, Bo Møller
 Pedersen, Henrik Groth
 Pedersen, Jens Otto
 Pedersen, Jørn
 Pedersen, Kim
 Pedersen, Michael Bernth
 Pedersen, Mikkel Schmidt
 Pedersen, Rune Lang
 Pedersen, Søren
 Pedersen, Thomas Kjær
 Perregaard, Peter
 Petersen, Aldo-Michael-
 Noes
 Petersen, Bjarne
 Petersen, Bo Veibel
 Petersen, Søren
 Peytz, Charlotte
 Philipson, Ulrik
 Planeta, Per
 Ponikowski, Bjarne
 Porse, Kirsten
 Poulsen, Ken Tadebæk
 Poulsen, Lars
 Poulsen, Mark Ditlev Finn
 Poulsen, Niels Vilhelm
 Ringholm
 Præstgård, Michael
 Qvist, Marianne
 Rasmussen, Bent Birger
 Rasmussen, Bent
 Ingemann
 Rasmussen, Jan Thieme
 Rasmussen, Jens Nordahl
 Rasmussen, Max-Jacob
 Rasmussen, Peter
 Rasmussen, Peter Anton
 Dissing
 Rasmussen, Rasmus
 Højlund
 Rasmussen, Tommy
 Nørskov
 Rasmussen, Uffe Lundager
 Ravn, Pernille
 Ravn-Jensen, Lars
 Reiersen, Michael
 Reimann, Oluf Valdemar
 Rekkedal, Alf
 Reuther, Carsten
 Roder, Ernst Friedrich
 Rohde, Henrik
 Rosenberg, Dina
 Rosenstand, Jens
 Schmeltzer, Peter
 Schmidt, Peter Joachim
 Schmidt, Thomas Boisen
 Senger, Tine
 Sevel, Peter
 Simonsen, Peter
 Gammelgaard
 Skjøth, Lars Christian
 Skorstensgaard, Hans
 Henrik
 Skov, Henrik
 Soewarta, Sonny Hidajat
 Sonntag, Ole
 Sort, Palle Thomassen
 Staffeldt, Mette Kristine
 Strømberg, Dag Egil
 Svanborg, Bo
 Svanholm, Mette
 Svarrer, Birthe Zwergius
 Søderberg, Mette
 Søe, Henrik Bjørner
 Sølvkjær, Peter

Sørensen, Hardy Djurhuus	Thomsen, Lillian	Vind, Erik Ove Carl John
Sørensen, Helle Birgitte	Thomsen, Rene Reenberg	Emil
Hähr	Thomsen, Svend Aage	Vinther, Per Gram
Sørensen, Jesper Ewald	Hylke	Visser, Henrik Adrian
Sørensen, Johnny Allan	Thrane, Rolf Henrik	Vlasman, Peter
Sørensen, Lars Boe	Tjellesen, Dorte	Waldorff, Beatrice
Sørensen, Lis Askær	Tomczyk, Gert	Wellendorf, Claus
Sørensen, Niels	Tornøe, Lars Henrik	Willumsen, Jens Wittrup
Sørensen, Poul Rene	Truelsen, Søren	Winther, Mikael
Henry	Tønder, Jan	Zinck, Peter Herman
Sørensen, Sven-Åge	Ullmann, Bernt Ivar	Ærøe, Bent
Thomasen, Ejlf Folkmar	Valdemar, Anne Lisbeth	Øi, Petter
Thomsen, Allan Raunkær	Vedel, Henrik	Ørnstrup, Ole
Thomsen, Anders	Vennervald, John Reiner	Østergaard, Anette
Thomsen, Asger Høj	Vestdam, Preben	
Thomsen, Claus Bernth	Vestergaard-Laustsen,	
Thomsen, Hanne Friis	Claus	

Følgende bestod **Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.):**

Sommereksamen 1983:

Andersen, Lars	Hansen, Ib Vagn	Olsen, Lone Møller
Arason, Gisli Sigurdur	Hansen, Jan Henrik	Palmvang, Bent Otto
Berentsen, Klaus	Hansen, Kenneth Steen	Petersen, Søren Fogt
Biering, Claus Hanschell	Holst, Gitte	Pliniusen, Steen
Brixtofte, Jens Vilhelm	Jensen, Carsten	Sand, Peter
Bruun, Jens	Jensen, Niels Arnth	Schiøtz, Kjeld
Carstens, Finn	Johannessen, Per Erik	Schmidt, Jesper Holstener
Christensen, Erik	Kelsen, Finn	Senger, Jørn
Buchwald	Krarup, Jesper	Skriver, Jens
Christensen, Henrik	Kristiansen, Marianne	Skrydstrup, Martha Maria
Christensen, Peter	Snekloth	Skøien, Jan
Clausen, Flemming	Lassen, Inger	Strømsted, Kirsten
Flemin, Karsten	Lauritzen, Freddy	Søreide, Øystein
Frederiksen, Lars Vinge	Getreuer	Theisler, Marianne Gjedde
Dyrbye, Tomas	Lund, Lisbeth Helene	Waallann, Ole Kjell
Folting, Jan Wraae	Marrild, Bent Gustav	Wenshøj, Jørgen
Frostmann, Geirr Remen	Mikkelsen, Jørgen Steen	Woolrych, Ian Michael
Gydesen, Klavs Ravn	Møller, Jes Richard	Wright, Jan
Hansen, Gorm Praefke	Nielsen, Carsten Bjørn	Ødegaard, Erik
	Nielsen, Karen	Østergaard, Per

Følgende bestod **Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.):**

Vintereksamen 1983/84:	Hedegaard, Flemming	Olsen, Jens
Andersen, Bernt	Helin, André	Pedersen, Jan Møller
Bresemann	Hochstrasser, Paul Stefan	Pedersen, Peder Troels
Andersen, Michael	Holdt, Per	Petersen, Bent
Andersen, Michael Kaae	Holmbom, Søren	Prener, Jens Christian
Andersen, Niels Hyllested	Jensen, Bjarne	Rafn, Henrik
Arnason, Arni	Jensen, Michael Møller	Ragborg, Kim Valdemar
Aslo-Petersen, Michael	Jensen, Søren Georg	Rasborg, Søren
Baruch, Nathan Aron	Johansen, Jørgen Skovbæk	Rasmussen, Jan
Bjelka, Søren	Jørgensen, Kim	Rasmussen, Jan Holzmann
Boas, Vilhelm	Kaas, Henrik	Rasmussen, Niels Raben
Brüel, William Daniel	Karsholt, Klaus Kaare	Rasmussen, Povl Lønberg
Christensen, Finn Gilling	Klitgaard, Bent Michael	Rasmussen, Torben
Christensen, Preben Castel	Knudsen, Kim	Rem, Steen
Christiani, Christian	Kruse, Peter Karsten	Rohde, Carsten Georg
Rudolph Alexander	Larsen, Geert	Rustand-Larsen, Michael
Christiansen, Ingrid Bonde	Larsen, Sten Holm	Schiander, Philip Thorkil
Christjansen, Klaus Bøje	Larsen, Torben Christian	Schou, Erik
Eghoff, Michael Vang	Lund, Klaus Bitsch	Skov, Torben
Eriksen, Erik Kjærsgaard	Lundgren, Rene	Skovsted, Per
Frederiksen, Niels	Schierning	Snortheim, Frank Orla
Fritzboøger, Jan	Madsen, Morten	Sondrup, Keld
Fuglsang, Per Richard	Jens-Jørgen Kruse	Sørensen, Karsten Tuft
Glerup, Per Gunner	Markmann, Peter	Sørensen, Peter
Bergfors	Mouritsen, Jan Birkelund	Tyllesen, Kjeld Bonnerup
Haakonsen, Lene	Munck, Birgit Elin	Tworek, Pia
Hansen, Ernst Stig	Møller, Hanne	Vallentin, Claus Erik
Hansen, Finn Lund	Nielsen, Gert	Vogt, Peter Joakim
Hansen, Klaus Lykke	Nielsen, Jesper Zeeberg	Wilson, Tom Kenneth
Hansen, Martin Henry	Nielsen, Susanne Kandrup	Wind, Klaus
Hansen, Mikael	Nørgaard, Birgit	Witt, Claus
Harryson, Leivur	Nørgaard, Birgitte	Wulff, Flemming Mandrup
Hartvig, Alan Edvard	Olsen, Aksel Hansborg	

Følgende bestod **Diplomprøven i Afsætningsøkonomi (HD, 2. del):**

Aamodt, Sven Kristian	Bruhn, Lars Christian	Groll, John Flemming
Andersen, Claes Lyngholm	Christensen, Freddy Alex	Hansen, Claus Tjerrild
Andersen, Egon Martinus	Dragsbæk, Kurt	Hansen, Jesper Storm
Andersen, Jan Bresemann	Elsberg, Mogens	Hasdahl, Annette
Berg, Erik Norman	Munkholm	Hoffmann, Jørk
Bertram, Jørgen	Ertner, Svend-Erik	Jensen, Jørgen Rud
Blomberg, Sven Arne	Fagerland, Helle Connie	Jensen, Ole Hedegaard
Brones, Marek	Gilg, Jesper	Jensen, Stig Bo

Joensen, Steen	Mikkelsen, Henrik	Rasmussen, Henrik Peter
Johansen, Oluf Peter Kaad	Nekman, Charlotte	Rebsdorf, Anette
Johansen, Svend Aage	Nielsen, Bjarne	Reck, Allan
Juhl, Henning Claus	Nedergaard	Ricard, Peter Wilhelm Jean
Kaalund, Arne	Nielsen, Carl Chr.	Scheibye, Sten
Kaufmann, Anne Mette	Nørgaard	Schou-Jensen, Steffen
Knudsen, Carsten	Nielsen, Jan	Schultz, Axel Emil
Leonhard	Nielsen, Otto Robert	Henning
Larsen, Jørgen	Nielsen, Peer Nørkjær	Serup, Marie-Louise
Lilienfeldt, Hanna	Pedersen, John-Eric	Stæhr-Nielsen, Per
Lønhardt, Michael Helge	Peitersen, Steen Chr.	Sørensen, Peter Winther
Mc Quillan, Lina	Petersen, John Michael	Wessmann, Henrik
		Zøllner, Finn

Følgende bestod **Diplomprøven i Finansiering (HD, 2. del):**

Aaen, Erik	Jensen, Erik Aagaard	Nørgaard, Dennis
Aaskov, Lars Christian	Jensen, Hanne Rubæk	Olsen, Henrik Lindahl
Bath-Hagen, Rene	Jensen, Karl Aage Juhl	Pedersen, Jesper
Christensen, Kurt Lilleås	Jensen, Knud Colstrup	Pedersen, Svend
Dockweiler, Willy Anker	Klinge, Henrik	Pedersen, Vagner
Filskov, Henrik	Kristensen, Elsebeth	Rasmussen, Finn
Friedmann, Henryk	Larsen, Bo	Rasmussen, Per Holm
Hansen, Gert Michael	Lisborg, Tom	Ravn, Bo Sonne
Hansen, Jørn Carlo	Madsen, Kurt Egon	Riffensdal, Per Otto
Hansen, Kim	Maegaard, Christian Ulrik	Schmidt, Frank Peder
Hansen, Ole	Mahler, Carsten	Steensgaard, Leif Steen
Hinz, Holger	Mikkelsen, Gert	Svendsen, Allan Georgij
Hoffmann, Jan	Møller, Mogens Vinther	Thuesen, Dorte Nøhr
Holm-Nielsen, Lars	Neergaard, Claus Johan	Vinten, Claus
Holst, Knud Gedsø	Nielsen, Børge Gunnar	Von Rosen, Gustav Erik
Jacobsgaard, Niels	Norberg, Torben Frederik	Walther-Rasmussen, Niels

Følgende bestod **Diplomprøven i Forsikring (HD, 2. del):**

Christensen, Eilif	Mejer, Hans	Zachariassen, Bent
Jacobsen, Helmuth Hjorth		

Følgende bestod **Diplomprøven i Organisation (HD, 2. del):**

<i>Strategi og planlægning</i>	Christensen, Torben	Fischer-Nielsen, Peder
Alexandersen, Claus	Corneliussen, Geert Dirch	Frandsen, Leif Elnegaard
Andersen, Lars Bent	Cortsen, Søren	Frederiksen, Frank
Arnberg, John	Dahl, Carl Aage	Clarence
Arnoldi, Jan	Dalgaard, Lars Victor	Frydendahl, Bo
Buhl, Wilmer Marius	Dalgaard, Louis	Frydkjær-Olsen, Jørgen
Bulskov, Jesper	Elgaard, Robert	Grant, Christian Peter

Guldager, Hans Peter
Gundelach, Henrik
Haastrup, Lene
Hansen, Jens Kurt
Hansen, Knud Arnum
Henrichsen, Frank
Holm, Niels
Hummelsberger, Tina
Højbæk, Preben
Jacobsen, Lars Rath
Janell, Ivan
Jansen, Claus Høgdall
Jansen, Hans Christian
Jansen, Henning Løkke
Jensen, Jens Rødskov
Jørgensen, Claus Lohfert
Jørgensen, Ole Ejvind
Kastberg, Poul
Knudsen, Jørgen
Knudsen, Ole Møller
Koch, Marius Michael
Kogsbøll, Hans-Henrik
Kold, Per
Kronsell, Jan Erik
Larsen, Arne Christian
Larsen, Erik
Larsen, Esben
Laustsen, Karl-Johan
Ludvigsen, Ejvind Bruun
Lyhne, Finn Hillerup
Meisingset, Lars
Mogensen, Jan
Nielsen, Bjarne Steen
Nielsen, Henrik Stig
Nielsen, Leif Charmoth

Olesen, Steen Juhl
Pedersen, Knud Harald
Petersen, Annett
Plantener, Peter
Rasmussen, Jan
Rasmussen, John
Rostgaard, Knud
Schiørring, Nicolai
Schütt, Gert Peter
Sigvardsen, Jan Aage
Svensson, Hans Henrik
Sørensen, Leif Kim
Thomsen, Arne
Thorsboe, Bodil Elisabeth
Touborg, Kaj Nygaard
Vammen, Christian
Wilken, Claus

Datamatik

Andersen, Anre Ellegaard
Andersen, Bjarne Leif
Andersen, Peter
Andersen, Holger Steen
Binderup, Martin
Borch, Inge
Christiansen, Leif Hagen
Dam, Frits Henrik
Dueholm, Nina
Haugaard, Jens Erik
Hendriksen, Carsten Ove
Jensen, Jørgen
Kalsi, Rashpal Singh
Larsen, Jan Crone
Michelsen, Benny Arne
Nguyen, Dorte Pfaff

Nielsen, Jan Langkilde
Nielsen, Jan Rosengren
Petersen, Knud Cletus
Rasmussen, Ina Margot
Rasmussen, Knud
Søndergaard
Salmon, Merete
Saugmann, Annelise
Christine
Slot, Bent Krogsgaard
Stausgaard, Kurt Erik
Steenberg, Bjørn Kim
Sørensen, Leif Bredsgaard
Tange, Inge-Lise
Veith, Merete
Wittchen, Torben
Ørding-Thomsen, Bjørn

Offentlig forvaltning

Christensen, Ulla
Noes, Philip
Thomsen, Finn
Thorndahl, Jens Erik

Personaleadministration

Andersson, Birger Erik
Bertelsen, Vibeke Rønn
Christensen, Kaj
Kjærgaard
Fleischer, Marianne
Jensson, Steen Jens-Axel
Nielsen, Kirsten
Rasmussen, Finn Svenning

Følgende bestod **Diplomprøven i Regnskabsvæsen (Hd, 2. del):**

Aarup, Gitte Lykke
Alfsen, Kåre Bjørnstrup
Amundsen, Susanne
Andersen, Hans Henrik
Andersen, Jens Als
Andersen, Lars Jeppe
Quist

Andersen, Tommy Bugge
Andreasen, Stig
Arffmann, Sara Maria
Balle, Niels Erik
Bech, Ole
Birk, Kitty Lübker
Bjerregaard-Nielsen, Kurt

Bjødstrup, Jan Borre
Brandt, Susanne Margot
Bruhn, Michael
Buch, Jens Nydam
Burkal, Torben
Christensen, Olav Borg

Christiansen, Carsten Glæsborg	Jessen, Erik Helweg	Nielsen, Anne Struve
Christoffersen, Ib Dybdal	Johannesen, John Højen	Nielsen, Gitte Schou
Clausen, Inge Juliane	Johansen, Mette	Nielsen, Jan Erik
Clausen, Jørgen	Johansen Niels	Nielsen, Kjeld
Dalsager, Michael	Juel, Gregers	Nielsen, Lars Birkjær
Dalsgaard, Karl Frede	Juul, Jesper	Nielsen, Marianne
Dalsgaard, Lars	Jørgensen, Brian Stig	Nielsen, Michael
Davidson, Jan Christian	Jørgensen, Grethe Signe	Nielsen, Ole Enghardt
Eine, Carsten	Jørgensen, Jørgen Stig	Nielsen, Peter Sixhøj
Escherich, Niels-Ove	Jørgensen, Kirsten Moch	Nielsen, Søren Piilgaard
Espensen, Jørgen	Jørgensen, Lars Hegelund	Nilausen, Flemming Rune
Felding, Henrik	Jørgensen, Pia Overgaard	Olsen, Niels Henrik
Fuursted, Lene	Jørgensen, Søren	Olsen, Svend Ove
Klostergaard	Nellemann	Pedersen, Bjarne
Gammelgaard, Michael	Karlsson, Max	Pedersen, Boye
Gilbro, Hanne Rønne	Kjeldsen, Carsten Gregers	Pedersen, Folmer Anker
Grand, Michael	Kloster, Svend	Pedersen, Hans Chr. Grube
Grønvold, Jesper	Knudsen, Per Tejs	Pedersen, Niels Chr. Holm
Gøttrup, Michael Piil	Knudsen, Susanne	Pedersen, Niels Jørn
Hansen, Bent Lumbye	Kofoed, Bent Lind	Pedersen, Olaf Thaarup
Hansen, Connie Søborg	Kowalczyk, André Michael	Pedersen, Per John
Hansen, Hans Kurt	Kristensen, Erling	Petersen, Anita Vind
Hansen, Jutta	Kyhnav-Andersen, Carsten	Petersen, Chr. Ingemann
Hansen, Jørgen Lind	Larsen, Anders Holstener	Petersen, Henning
Hansen, Kell Ole	Larsen, Arne Thorsen	Petersen, Jørgen Steen
Hansen, Per Skov	Larsen, Boye Aunstrup	Prang, Susanne
Hansen, Steen	Larsen, Christian	Quitau, Hanne Helwig
Hedegaard, Mette	Larsen, Jørgen Skou	Rahbek, Johannes
Henriksen, Niels Edvard	Larsen, Michael	Rasmussen, Carsten Thordrup
Hermann, Wenzel Ole	Larche, Sten	Rasmussen, Jørgen Bekker
Hindsfeldt, Tonny	Leth, Jørgen	Rasmussen, Peter Bonne
Hjort, Hans Peter	Levinsen, Torben Ardal	Rugholm, Finn
Hulgaard, Hanne	Madsen, Erland Bo	Ruskov-Nielsen, Peter
Høg, Lone Mette	Madsen, Leif Breum	Rybtke, Erik Theil
Høi, Preben Allan	Meinholt, René	Rygaard, Finn
Jacobsen, Niels Dyrlund	Michelsen, Per	Røbel, Henrik
Jensen, Finn Elstrøm	Miller, Poul Nygaard	Rørup, Poul Michael
Jensen, Jan Lorentz	Molin, Jan Robert	Röttger, Erland
Jensen, Jane Gert	Mortensen, Ida	Schultz, Torben Holger
Jensen, Kurt Ove	Mortensen, Inge Vibeke	Schønbeck, Søren Viggo
Jensen, Per Skov	Mortensen, Leif	Secher, Tom Asger
Jensen, Peter Düring	Mortensen, Michael	Skalborg, Peter Zachø
Jensen, Robert William	Preben	Smith, Michael
Jensen, Ulla Nøhr	Møller, Janny Lisbeth	

Staffeldt, Frits Antik
Stensbjerg, Jørn
Grøngaard
Storr-Hansen, Erik
Svendsen, Just Bach
Sørensen, Bjarne Hedetoft
Sørensen, Lise Lotte Holst
Sørensen, Per Bach

Thejls, Ingeborg
Therler, Steen
Thomsen, John
Thomsen, Per Boel
Thorvardarson, Klaus
Thygesen, Peder Carl
Thyrkier, Elsemarie
Susanne

Tideman, Helle
Timmermann, Hans
Unger, Birgit
Vestergaard, Glenn Bache
Vestergaard, Jørgen
Wesing, Lisbeth
Windfeld-Hansen, Jan
Ølgaard, Kirsten

Følgende bestod **Diplomprøven i Udenrigshandel (HD, 2. del):**

Aaskov-Hansen,
Lise-Lotte
Andersen, Legarth
Andersen, Mogens Brabæk
Andersen, Niels Rastrup
Berger, Lise
Bindeballe, Peter
Brinkløv, Kim
Broen, Lars Poul
Busck, Christian Gunni
Carrebye, Susanne
Christensen, Jørgen Melia
Christiansen, Claus
Dam, Mogens
Difborg, Jan
El Kholy, Arafa Elsayed
Frederiksen, Willy
Gardelli, Phillip
Gormsen, Lars Odorico
Hansen, Grith Becker

Hardonk, Boyd Albert
Henzelman, Anne-Marie
Højgaard, Jørgen Kim
Ingvorsen, Jens Holger
Jacobsen, Mogens Bjørn
Jensen, Asger Hedegård
Jensen, Jens August
Johansson, Erik Axel
Jørgensen, Leif
Kristensen, Martin
Krøigaard, Troels
Larsen, Leif
Lundholt, Anne Birgitte
Lyck, Mogens
Madsen, Alex Johannes
Madsen, Jens Vasehus
Mc Lellan, David Axel
Mortensen, Poul Willy
Nielsen, Roger Henry
Nielsen, Ulf Høyen

Olsen, Jens Jørgen
Olsen, Steen Buhr
Otto, Jørgen
Petersen, Kurt Bjarne
Rasmussen, Flemming
Kjærulf
Regnersgaard, Ole
Rykov, Carsten
Schlecher, Alexander
Sonberg, Bent Nielsen
Sørensen, Bjarke Asger
Sørensen, Hans Christian
Sørensen, Lars Ribien
Sørensen, Peter
Thing, Niels Christian
Troensegaard, Ninette
Wahlgreen, Karen Inge
Weppenaar, Allan Louis
Wienecke, Poul Flemming
Wulff, Ole Birk

B. DE ERHVERVSSPROGLIGE EKSAMINER 1982/83 SAMT 1981/82

Følgende bestod **den erhvervsproglige prøve i 1 sprog:**

Engelsk:

Agerup, Elna
Alex-Jensen, Birgitte
Algaier, Eva Katalin
Andersen, Max
A. Porta, Kirsten
Bach, Rita Vivian
Mølgaard

Bagger, Susanne Blicher
Barting, Sussie Helle
Bech, Lulu Dons
Begtrup, Ella
Bergmann, Anne Mette
Berntsen, Jan
Bjørn, Mette
Bohn, Astrid

Bruun, Birgitte
Bruun, Kirsten
Buch, Anne Marie
Christensen, Eva Vibeke
Christensen, Hanne Maj
Britt
Christensen, Mette
Christine

Christensen, Pernille
 Birgitte Cløigaard
 Christensen, Tina
 Christiansen, Ina Maud
 Christiansen, Sanni Hjort
 Dahl, Kirsten
 Eskou, Anni
 Frank, Karin Elisabeth
 Frederiksen, Annelise
 Vestergaard
 Frederiksen, Marlis
 Frische, Inger Merete
 Gadd, Janne Birgitte
 Gjørup, Hanne Vibeke
 Goldschmidt, Marina
 Vidhya
 Guttorm Funck, Vibeke
 Günther, Irene Maria
 Hansen, Jens Henrik
 Hansen, Lars Gade
 Hansen, Lillian Maja
 Hansen, Lisbeth Krohn
 Hansen, Pernille Steen
 Harsted, Rita Elisabeth
 Hassel, Inge Sejerdal
 Heibak, Christina Anne
 Hemmeth, Anne-Marie
 Henriksen, John
 Holm, Nina Harriet
 Holst-Jensen, Vinnie
 Hoppe, Dines Michelle
 Humlebæk, Henriette
 Pernille
 Hvid, Gitte Helga
 Hyldegaard-Jensen, Anne
 Høj, Anny
 Jacobsen, Jona Mari
 Jacobsen, Tina Ligarth
 Jacobsen, Ulla
 Jensen, Benedicte Fini
 Jensen, Hanne Birgit
 Jensen, Jette Toft
 Jensen, Lene Noreen
 Jensen, Lone
 Jensen, Pia Neumann
 Jensen, Ulla
 Johansen, Poula
 Jønsson, Bente
 Jørgensen, Inge
 Jørgensen, Jytte Ramsager
 Jørgensen, Merete Terp
 Karkukli, Britta Aagaard
 Klinge, Alex
 Knudsen, Kit Susanne
 Kristjansson, Marianne
 Birgitte
 Krogh Pedersen,
 Annemette
 Larsen, Joan
 Larsen, Lisbeth Ida
 Larsen, Marianne Sylvest
 Larsen, Pia
 Larsen, Susanne
 Larsen, Øivind Koch
 Lauenborg, Anne-Marie
 Lauritzen, Hanne Christine
 Lindal, Birgit Højgaard
 List, Birgitte
 Ljungdahl, Mette
 Loring-Andersen, Ulla
 Lund, Rita
 Madsen, Gerda
 Madsen, Susanne Bech
 Mathiesen, Gerda
 Michaelsen, Kirsten
 Aagaard
 Moos, Lone
 Mortensen, Lutgart
 Møller, Bente
 Møller, Tina Kitte Vibe
 Nielsen, Bente Orthmann
 Nielsen, Birgitte Reinhold
 Nielsen, Dorthe
 Nielsen, Hanne
 Nielsen, Jette
 Nielsen, Jutta Magda
 Nielsen, Pernille
 Vestergaard
 Nielsen, Tove E.
 Nørkjær, Niels Christian
 Olesen, Marianne
 Olsen, Bo Winther
 Olsen, John Robert
 Olsen, Lisbeth
 Olsen, Wendy Vivian
 Ottosen, Ann-Dorthe
 Pålsson, Annelise
 Pedersen, Lene Elmelund
 Pedersen, Marisa Rud
 Post, Helen Tove
 Poulsen, Jette Aaby
 Qvortrup, Marianne
 Rafn, Trine
 Rasmussen, Anne Dorthe
 Rasmussen, Bente
 Fabricius
 Rasmussen, Flemming
 Rasmussen, Hanne
 Rasmussen, Marianne
 Rasmussen, Pia
 Reslev, Carsten
 Retlev, Ida
 Ringsted, Pia
 Rovsing Renslev, Astrid
 Ida Nora
 Sandersen, Susanne
 Schjerlund, Rita Reiter
 Schmidt, Lone
 Schultz, Marianne
 Fahrenstedt
 Schwaner, Dorthe Birgith
 Seemholt, Ann
 Skjelmose, Janne
 Skærbæk, Pernille
 Schmidt, Helle
 Smidt, Lone
 Stabell, Eva
 Steen, Monica
 Steensberg, Kari Synnøve
 Stillander, Lisbeth
 Storen, Gitte Elisabeth
 Søndergaard, Gry Dagmar
 Sørensen, Finn
 Sørensen, Inge Lisbeth
 Sørensen, Inge Margrethe

Sørensen, Karen Marie
Louise Trolle
Sørensen, Lisbeth Holten
Sørensen, Marianne
Zimmermann
Sørensen, Susanne Mørch
Thorup, Benedickte
Vibeke
Trolle, Jytte Merete
Trolle, Pia Birgitte
Truesen, Hanne
Minanquak
Vedelskov, Tina Charlotte
Wandall, Tine
Wanner, Lise
Wellberg, Guri
Wilmann, Mette
Zanger, Dorthe
Østergaard, June

Fransk

Aabo, Torben Erik
Andersen, Ann Bjerre
Andersen, Susanne Vive
Andersen, Vicki Merete
Bie-Rasbeck, Birgitte
Boje, Jette Hanne
Breitung, Anne Birgitte
Brodthagen, Lene
Gejel, Merete Christel
Sommer
Gosmer, Solvej Marianne
Heinen, Inge Birgit
Holleran, Pernille
Hvidberg, Marianne
Jacobsen, Helle
Jacobsen, Susanne
Jarashou, Kirsten Anker
Joos, Kirstine
Jørgensen, Mette
Agerholm
Kaderkova, Karin
Kähler, Judith
Lassen, Elsebeth Sylvest

Leidersdorff, Bonnie
Louise
Magnussen, Jette
Nielsen, Bettina
Nielsen, Birgit
Nielsen, Bjarne
Nielsen, Søren Brings
Olesen, Birgitte
Pedersen, Christine Gun
Pedersen, Connie
Pedersen, Jannie Ghita
Pedersen, Lis Skjold
Rasmussen, Anne Marie
Rostgaard-Hansen, Birthe
Elise
Thiel, Mette
Torbensen, Sandra
Vendt-Hansen, Lisbeth
Vestergaard, Lis
Wielænder, Inger Marie
Tranekjær
Wind, Pia

Italiensk

Andersen, Ulla Brundt
Hammer, Lene Leth
Hemmingsen, Birte
Riel, Charlotte
Sørensen, Inge Lise
Von Benzon, Merete Ella
Rosencrone
Weinold, Annette
Weise, Angela

Russisk

Kristjansen, Helle
Kupermann, Sofia

Spansk

Bruel, Birthe
Christensen, Kirsten
Byskov
Edinger, Kristian
Kirkegaard

Fayers, Lone Schou
Heilstrup, Marianne
Helwigh, Karen Nilsson
Høst, Mayen Mette
Jørgensen, Monica
Mansfeld, Jytte Irene
Nielsen, Solveig
Nielsson, Jette
Olsen, Suzanne Birthe
Oreskov, Johnny
Sorgenfrey, Lars
Zirakoff, Nich Johannes
Hallquist

Tysk

Bengtsson, Anne-Grete
Tranholm
Bengtsson, Charlotte
Thranholm
Bruun, Annette
Christiansen, Susanne
Erikshøj, Sussi Annette
Hornung-Pedersen, Anne
Jensen, Helle Møller
Jensen, Marianne
Jørgensen, Marlies Martha
Helene
Jørgensen, Vinni
Klempel, Marianne
Larsen, Jytte Kaalund
Lauridsen, Birgit
Lundquist, Bente
Ramshardt
Nielsen, Anne Grethe
Nielsen, Helle Feodor
Nielsen, Lene
Norgreen, Michael
Nørregaard, Helle
Petersen, Terkel Johan
Legarth
Sørensen, Marianne
Thisted, Inger Marie
Kollenberg
Winkler, Eva

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i 2 sprog:

Engelsk/fransk

Albertsen, Jette Kirstine

Andersen, Charlotte

Karina

Andersen, Doris Lilibeth

Andersen, Inger Marie

Andersen, Vibeke

Stockholm

Bahnke, Ane-Kathrine

Stokholm

Enevoldsen, Carsten

Wessel

Frandsen, Susanne Schou

Gjedde-Simonsen, Susanne

Glad, Rose Nira

Grandahl, Kirsten

Hansen, Susanne Alsted

Hansen, Ulla Holm

Hartogsohn, Ira Charlotte

Hassel, Else Bettina

Haugegaard, Iben

Hemmingshøj, Susanne

Brønnum

Høj, Ann Britt Vanting

Højerslev, Ditte

Jensen, Helle Klokkeholm

Jensen, Pia Dalsgaard

Jensen, Sussie Birgitte

Nordholt

Jepsen, Anne Kristine

Lybeck

Kaae, Anne Jespersen

Kayser, Betty

Klausen, Mette Kristine

Kristensen, Bente Kjær

Kristensen, Ulla Brønden

Meden, Helene

Møller, Karen Margrethe

Nyholm

Pade, Adam

Pedersen, Kitty Vandal

Rasmussen, Jannie Nihøj

Rasmussen, Kirsten

Nellemann

Thomsen, Jette

Topsøe-Jensen, Antoinette

Vibeke

Wraae, Lone

Engelsk/italiensk

Bastiansen, Neel

Hansen, Pia Osbæk

Lyngby, Ida

Petersen, Susan Vibeke

Riedel, Yvonne

Thomsen, Annelise

Thorsen, Lisbeth

Engelsk/russisk

Als, Anne-Dorte

Engelsk/spansk

Aaen, Ingrid

Brogaard, Knud Lavard

Christensen, Lene Riis

Christensen, Mette

Christiansen, Peter Uffe

Davidson, Lisa Ries

Dindler, Vibeke Lonny

Fejerskov, Helga Regitze

Borggard

Folkmann, Ulla Dorthe

Calmar

Jacobsen, Anne

Jensen, Lene Stæhr

Jeppesen, Marianne

Jepsen, Merethe Mølgaard

Lorenzen, Pia

Skovgaard, Michael Knud

Sørensen, Curt Gyde

Engelsk/tysk

Andersen, Helle Due

Andersen, Susanne Merete

Andersen, Søs Helle

Borg, Helle

Christensen, Anne-Mette

Christensen, Annette

Halkjær

Christiansen, Lena

Christoffersen, Jette Munk

Drisgaard, Helle

Duran, Anne Lotte

Eriksen, Pia Annette

Funder, Claus Valentin

Godsk, Sonja Merete

Laursen

Grimstrup, Sanne Kildedal

Hammershøj, Flemming

Mørch

Hansen, Claus Michael

Hansen, Jeanette

Hansen, Lenna

Hauge, Anne Margrethe

Henriksen, Jane

Holm-Rasmussen, Bente

Holst-Hansen, Per

Ibfelt, Jesper

Jørgensen, Bitten Solveig

Larsen, Anne Marie

Larsen, Annette Aagreen

Lund, Anette

Lurie, Malgorzata, Mag

Nielsen, Thomas Arentoft

Olsen, Charlotte Witt

Olsen, Jan

Papsøe, Connie

Pedersen, Anette

Pedersen, Anita

Pedersen, Otto Kimer

Pettersson, Glennie Wally

Pind, Tina Lønberg

Poulsen, Maiken Solveig

Solvig, Lone

Sørensen, Anni

Fransk/tysk

Davidson, Ulla Thora

Frederiksen, Jane Turid

Jessen, Gitte von Qualen

Lauritsen, Anette Westh

Nielsen, Anne Orthmann	<i>Italiensk/fransk</i>	Heiberg-Jürgensen, Anne
Nielsen, Karin Maria	Drostby, Antonella	Birgitte
Petersen, Helle Ilmi	Benedicte Anne	Jensen, Lene Helle Bagger
Schmidt, Hanne Elisabeth	Schondorff, Anne-Marie	Kristiansen, Lene
Toubro, Ulrik		Madsen, Birgitte Amund
Vennervald, Anette Edith	<i>Spansk/russisk</i>	Møller, Anne Gyrithe
Villumsen, Betzy Dorthe	Zwicky, Lise Lotte	Sølvsteen
Lindhardt		Nielsen, Henriette Kejser
	<i>Spansk/fransk</i>	
<i>Spansk/tysk</i>	Bang, Karin Winge	<i>Tysk/russisk</i>
Nielsen, Lis Kleis	Bedstrup, Merete	Juhl, Leif Lorenzen
Pilgaard, Henrik Lasse	Dam, Birgitta Maria	
	Hansen, Lise Birgitte	
<i>Italiensk/spansk</i>	Hansen, Merete Svahn	
Jensen, Hanne Marie		

Følgende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen i 1 sprog:

<i>Engelsk</i>	Nielfeldt, Anne-Mette	<i>Italiensk</i>
Christoffersen, Irene	Olesen, Susanne	Andreassen, Vinni Pia
David, Susanne Charlotte	Pedersen, Kirsten Hedes	
Eiersholt, Gitte	Pedersen, Lisbeth Arne	<i>Spansk</i>
Eriksen, Birgitte	Pedersen, Pia Ingmose	Ahlquist, Annette Persson
Frisenvang, Marianne	Petersen, Helle Lykke	Andersen, Karen Birthe
Handberg, Kate	Petersen, Lene Elise	Behrend, Ulla
Heidemann, Pernille	Piil, Gitte Marianne	Christensen, Jette
Barrett	Prip, Helle Seirøe	Ellegaard, Carina
Holck, Helle Susanne	Quistgaard, Jette	Jensen, Lene Bøgeholm
Jakobsen, Janne Demandt	Schomacker, Birgit Bech	Madsen, Dorte
Jarken, Lotti Carina	Steffensen, Gitte Buus	Madsen, Else Marie
Jensen, Helle Dyhr	Teisner, Anne-Grete Lise	Møllerup, Elin
Jønsson, Grete Elisabeth	Therp, Jytte	Nielsen, Anne Lise Steen
Hviid		Nielsen, Elisabeth Kolster
Kjær, Annelise Maj-Britt	<i>Fransk</i>	Pedersen, Hanne
Knudsen, Jette	Andersen, Gitte Dørr Kjær	
Kristensen, Pia	Andersen, Lene Bruhn	<i>Tysk</i>
Kristiansen, Birgitte	Brixen, Ulla	Ackermann, Anette
Moesgaard	Christensen, Anne-Dorthe	Corneliussen, Joan
Larsen, Jette	Frederiksen, Karen	Facius, Jette
Lausen, Gitte Nordby	Nørland	Jonesen, Ellen Marie
Lorenzen, Lone Kanne	Jensen, Helle	Kamph, Susan
Lucas, Tine Inger	Knudsen, Inge	Langhorn, Linda
Mortensen, Lene	Little, Bodil Marie	Larsen, Yvonne
Møller-Madsen, Dorte	Poulsen, Ulla	Neuhausen, Lili
Møllgaard, Dorthe Thorup		Nørby, Annelise
Nielsen, Anette Frøslev		Skånstrøm, Birgit Vasa

Følgende bestod **den erhvervsproglige korrespondenteksamen i 2 sprog:**

<i>Engelsk/fransk</i>	Mathiesen, Lizzi	Jensen, Marianne Rasch
Andersen, Jette Merete	Ojeda, Mariann	Jensen, Tina Yvonne Nybo
Bach, Jette	Olsen, Helle Cathrine	Jensen, Vibeke
Dahl, Pia	Marie	Jensen, Vibeke
Ditlevsen, Eva	Petersen, Iben Ørduk	Jespersen, Annette
Drachmann, Hanne	Warberg, Beate	Johansen, Hanne Skoubo
Erichsen, Kate		Kløvgaard, Bente Maria
Facius, Henriette Elisabeth	<i>Engelsk/russisk</i>	Kristensen, Shari Ann
Fjeldberg, Dorte Marianne	Bauer, Annette	Krogh, Anette
Hansen, Hanne Inga	Hansen, Lene Christina	Krygell, Bettina
Hansen, Karin Balling	Riis, Helle Elisabeth	Larsen, Birgitte
Overgaard		Larsen, Maj Britt
Høfler, Nina	<i>Fransk/spansk</i>	Larsen, Randi
Jørgensen, Elise Margrethe	Ottosen, Lone	Lund, Susanna
Knudsen, Hanne	Tetler, Charlotte Sussie	Memborg, Gerda
Knudsen, Vibeke		Mortensen, Helle
Kofoed, Lisbeth	<i>Engelsk/tyisk</i>	Nielsen, Gitte
Kuhl, Hanne	Andersen, Anette	Nielsen, Marianne Bang
Larsen, Anne Marie	Baird, Ann Elisabeth	Nielsen, Susanne Funch
Haugaard	Bo, Birgitte	Pedersen, Tine Walther
Larsen, Birgitte Mølgaard	Brammer, Esben Benedict	Petersen, Dorte Stender
Larsen, Jette	Brix, Lise	Petersen, Laila
Larsen, Lone Ramskov	Christensen, Birthe Merkel	Petronijevo, Mikjana
Lindschouv, Marianne	Davidson, Ulla	Rohrbeck, Betina Hjørdis
Madsen, Bente Brobæk	Drewsen, Hanne Merete	Rønne, Manja
Nielsen, Helle	Fabricius, Helle	Scheller, Hanne Vibe
Olsen, Jannie Hassi	Florie, Anette	Shields, Deborah Joan
Pedersen, Karen Broe	Frederiksen, Karen Lise	Staunsager, Tine
Petersen, Dorte	Frees, Morten	Termøhlen, Suzie
Lindgreen	Gerdes, Lene	Van Hauen, Susanne
Sørensen, Gitte	Grausen, Mette Elisabeth	Villadsen, Pia Krogsgaard
Sørensen, Kirsten	Grundsøe, Sanne Britt	Vinqvist, Margaret
Thomsen, Birgitte	Hansen, Charlotte	Westerboe Wittendorff,
Torndal, Hanne	Hansen, Connie Cehring	Lone
Vabbersgaard, Marianne	Brendes	
Weinreich, Nina Maria	Hansen, Henriette Kirstine	<i>Fransk/tyisk</i>
	Haslund	Andersen, Doris Waschak
<i>Engelsk/spansk</i>	Hansen, Kirsten Vibeke	Berg, Susanne
Hansen, Jane Buchvald	Becker	Daehne, Susanne Von
Jensen, Dorte Lisbeth	Hansen, Marianne	Guldborg, Ulla Karna
Jensen, Sussie Jette	Hansen, Susanne	Gaarn
Kaiser, Susanne Birgitte	Hindsbøl, Annette Henny	Hansen, Jette
Larsen, Pia Scheumann	Nutzhorn	Harild, Vibeke
Lund, Bente	Jensen, Inge Merete	Larsen, Ulla Britt

Moesgaard, Marianne
Rinnæs, Anne Lise

Sand, Lisbeth
Søltoft, Elsebeth

Følgende bestod **den erhvervsproglige afgangseksamen:**

Bedholm, Jette <i>engelsk/fransk</i>	Hofman-Bang, Karin Ann <i>engelsk/fransk</i>	Sørensen, Anne-Marie <i>engelsk/fransk</i>
Bjørshol, Solveig <i>engelsk/spansk</i>	Larsen, Bente <i>engelsk/tysk</i>	Winther, Palle <i>spansk/fransk</i>
Hansen, Brigitte <i>engelsk/fransk</i>	Schulin, Carola <i>engelsk/tysk</i>	

Følgende bestod **den erhvervsproglige diplomprøve:**

<i>Engelsk</i> (februar 1983)	Hemmingsholt, Lene Charlotte	Olsen, Karin Vibeke Kneocker
Kristensen Helen	Hjælhof, Ann Rødseth Holck, Henriette Bruhn	Pallesen, Henrik Stokkendal
(april/juni 1983)	Hoortash, Lone	Petersen, Hanne Fjelbro
Agerbo, Mari-Ann	Jacobsen, Pernille	Pontoppidan, Anita Mary
Beamson, Else Marie	Rosendal	Poulsen, Brian
Bjørkman, Lis	Jensen, Ann-Birgitte	Poulsen, Hanne Lisa Madsen
Boesgaard, Mette	Jensen, Birte Duelund	Rasmussen, Lisbeth
Christensen, Ditte Uno	Jensen, Karen Engholm	Sefort, Susanne
Christensen, Helle Bech	Jensen, Tenna Hagstrøm	Skall, Annegrete
Christoffersen, Jan Bjarne	Langhorn, Linda	Smith, Lene Brun
Dam, Birthe Marianne	Larsen, Lena Lysgaard	Spøhr, Kirsten Helene
Damsbo, Mogens	Lauritzen, Henny	Steensen, Ulla
Djørup, Anne Mette	Mathiassen, Ulla Dal Steenfeldt	Stürup, Eva Vibeke
Furbo, Helle Elly	Nielsen, Gudrun Marie Louise	Thomas, Annette Speerschneider
Gjølby, Mette Rode	Nielsen, Jonna	Todd-Moir, Carol
Goedecke, Michael	Nielsen, Poul Henning	Wahrmann, Lillian
Grønbech, Else	Olesen, Hanne Bessy	Yde, Mette Helene
Hansen, Lise Bille		
Hansen, Susan Kristine		
Hede, Vibeke		

Følgende handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøve i juridisk og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgaver erhvervet **den erhvervsproglige diplomprøve:**

Engelsk
(april/juni 1983)
Pedersen, Dorte Nørgaard

Følgende bestod **den erhvervsproglige diplomprøve:**

<i>Fransk</i>	Thomsen, Dorthe	Fischer, Rita Alma
(april/juni 1983)	Thomsen, Merete	Gravgaard, Kirsten
Ajslev, Annette	Vendelboe	Haase, Anne-Lise
Borella-Hansen, Christina	Vej, Jesper	Hansen, Bodil Krohn
Christiansen, Ina Maud	Zuschlag, Erik	Hansen, Poul Erik
Enné, Gunnar		Jacobsen, Lis Kostrup
Fiori, Jean-Robert	<i>Italiensk</i>	Johansen, Birgit Trineke
Graulund, Tove	(april/juni 1983)	Jørgensen, Bente Susanne
Hansen, Michael Liisborg	Helbæk, Annette	Mortensen, Susanne
Jepsen, Karen		Wiedekam
Kjær, Jytte Antschukoff	<i>Spansk</i>	Møller, Tina Bøving
Koefoed, Kirsten Kathrine	(april/juni 1983)	Nyegaard, Marianne
Kristensen, Martine Janca	Bakke-Jacobsen, Elsa	Dyrhoff
Madsen, Gitte Husted	Buchholzer, Bo John	Petersen, Birgit Limberg
Meldal, Jane Nordbo	Jacobsen, Inge-Lis Bjørna	Petersen, Bodil
Mortensen, Kirsten	Jørgensen, Philip	Rasmussen, Ann Christel
Mylin, Jara Elisabeth	Kristensen, Jakob	Lund
Nielsen, Bitten Kirsti	Madsen, Pernille Birgitte	Ravn, Bodil Moltesen
Olesen, Grethe Mørch	Tabor, Eva Rasmussen	Straarup, Hanne Margrete
Pedersen, Hanne Nøhr	Thomsen, Hans-Jørgen	Telling-Petersen, Merete
Petersen-Testrup, Annette		Toolenaar, Birgitta Inge
Bang	<i>Tysk</i>	Westphal, Karen
Qvist, Maria Suna	(april/juni 1983)	
Sneholt, Ulla	Andersen, Ellen Gerdi	

Følgende dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen EA.

Andersen, Bitten Dahl	Kaas, Lone	Qvistgaard, Britt
<i>fransk/engelsk</i>	<i>engelsk/fransk</i>	<i>engelsk/tysk</i>
Andersen, Svend	Kampmann, Tove	Schmidt, Susanne
<i>tysk/fransk</i>	Elisabeth	Palomaki
Boye-Hansen, Ruth	<i>fransk/engelsk</i>	<i>engelsk/tysk</i>
Christine	Kirk, Anna	Sørensen, Rikke Funding
<i>engelsk/tysk</i>	<i>fransk/engelsk</i>	<i>tysk/engelsk</i>
Christiansen, Helle Vallø	Larsen, Michael	Sørensen, Tove Erkeby
<i>tysk/engelsk</i>	<i>spansk/engelsk</i>	<i>tysk/engelsk</i>
Hamborg, Inger	Møller, Jytte Knudsen	Vestergaard, Bodil
de Hemmer	<i>fransk/tysk</i>	<i>tysk/engelsk</i>
<i>fransk/engelsk</i>	Nielsen, Anna Kirstine	Væring, Vibeke
Holte, Lars	<i>engelsk/tysk</i>	<i>tysk/fransk</i>
<i>engelsk/tysk</i>	Otterdahl, Ingelise	Åkesson, Lene
	<i>engelsk/tysk</i>	<i>spansk/engelsk</i>

Følgende bestod **den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen.**

<i>Engelsk</i> (december 1982/ januar 1983) Hansen, Hanne Bitsch Müller, Gitte Pedersen, Anne Lis Pedersen, Birte Kirstine Stenholdt, Bodil Anette Vangshardt, Ole (april/juni 1983) Flindt, Jannik Lützen, Nina Svendsen, Suzanne Søndergaard, Anette	<i>Fransk</i> (april/juni 1983) Blegvad, Fanny Eide, Marianne Vestergaard Snoager, Dittelene <i>Spansk</i> (december 1982/ januar 1983) Jimena, Ulla Steen Salado (april/juni 1983) Thomsen, Hans Jørgen	<i>Tysk</i> (december 1982/ januar 1983) Munch, Charlotte Rasmussen, Vibeke Bech (april/juni 1983) Christiansen, Per Ehlers Paulsen, Henning Rannje, Ellen Raahede
---	---	--

Følgende bestod **den erhvervsproglige kandidateksamen:**

<i>Engelsk</i> (december 1982/ januar 1983) Aarslew-Jensen, Mette Guhle, Lisbet Kjølbye, Eva Kamma Rasmussen, Mette Schmidt, Lone Skram-Jensen, Birgit Wowern, Hanne von (april/juni 1983) Christensen, Birte Hedegaard Holst, Dorte Stoltz	Larsen, Lisa Friis Westh, Else-Marie Øhrgaard <i>Fransk</i> (december 1982/ januar 1983) Sick, Trine (april/juni 1983) Andresen, Berit Glasser Fogh-Andersen, Mette Oien, Lisbeth Pedersen, Kjeld Brønnum Ørsted, Jeannette	<i>Spansk</i> (april/juni 1983) Berg, Liselotte Poulsen, Lisbeth Bahl <i>Tysk</i> (december 1982/ januar 1983) Magnussen, Birgitte (april/juni 1983) Hansen, Ralf Olav Hohle Lang, Torben
--	---	---

Følgende bestod **translatøreksamen:**

(december 1982/ januar 1983) <i>Arabisk</i> El-Zayat, Alai El-Din M.E.A.	Mogensen, Ulla Falk Svendsen, Gerhard Egeland <i>Fransk</i> Andersen, Alex Skadhauge	<i>Islandsk</i> Bonde, Kirsten Oddsdottir <i>Norsk</i> Holte, Lars <i>Polsk</i> Treimann, Ryszard Stefan
--	---	---

Serbo-kroatisk
Nielsen, Nada

Haufort, Hanne Else
Knudsen, Janne

Russisk
Harrit, Valentina

(april/juni 1983)
Engelsk
Anthony, Sandra

Færøsk
Olsen, Marguerita Petrea

Serbo-kroatisk
Hjorth, Izeta

Disse var ikke medtaget i beretningen 1981/82.

Følgende bestod den erhvervsproglige diplomprøve 1982:

Engelsk

(april/juni 1982)
Andersen, Bente Kofoed
Barclay, Kim Duncan

Bachanan
Biehl, Lone

Biggaard, Ellen Susanne

Buhl, Marianne Karen

Christensen, Bente

Christensen, Jette

Christensen, Karen Birgit

Dahlgreen, Ruth Inger

Frederiksen, Benedicte

Collin

Friis-Jensen, Vibeke

Gensø, Anne Marie

Haack-Christensen, Janne

Haarløv, Winnie Gregers

Hansen, Britta

Hansen, Kirsten

Hansen, Lisbeth Strøm

Hasberg, Susanne

Holte, Lars

Jakobsen, Liselotte Thorn

Jensen, Anita Højriis

Jensen, Linda Ingemann

Jensen, Pia Helumbo

Jepsen, Henrik

Jørgensen, Henrik

Jørgensen, Inge Merete

Karlsson, Inge Lerche

Kaas, Lone

Lading, Bente Thorup

Langballe, Jytte

Leth, Lars

Lindegaard, Tove

Lund-Nielsen, Aase

Luscombe, Bernadette

Gloria

Lyngbye, Kirsten Bøggild

Malec, Jack

Mortensen, Kirsten Falk

Mortensen, Susanne Lonny

Nielsen, Anna Kirstine

Nielsen, Finn Bielenberg

Nielsen, Ina Elisabeth

Nielsen, Susanne Siewartz

Nielsen, Vibeke Rønløv

Nissen, Anne Marie

Olesen, Poul Erik

Persson, Birgitte

Randersson, Camilla Jane

Rasmussen, Annette Berg

Sandvik, Pernille

Sonne, Marianne Hoff

Steenberg, Inge Rønne

Stoffregen, Marianne

Stramer, Eva

Sutter, William Theodor

Svendsen, Kin Jørgen

Svendsen, Yvonne Bitten

Sørensen, Marianne

Herling

Sørensen, Marianne

Wojtanowicz

Thorsen, Jens Ancher

Thorsen, Susanne

Vestergaard, Mona

Wichmann, Anne-Marie

Wilhelm, Estrid

Wisler, Jeanett

Zeuthen, Tove Egede

Øygaard, Brynhild

Fransk

(april/juni 1982)

Bindseil, Nina

Bindslev, Anette

Blyme, Annette Margrethe

Christensen, Elsebeth

Haslund

Christensen, Sonja

Clausen, Annegitte

Eriksen, Pia Vibeke

Friderichsen, Alette

Gustenhoff, Gitte

Hamborg, Inger

de Hemmer

Hansen, Michael Liisborg

Jensen, Jette Ryttergaard

Jensen, Kirsten Lyngklip

Kampmann, Tove

Elisabeth

Kirk, Anne

Larsen, Anne Marie

Lindblad, Randi Irene

Louring-Andersen, Ulla

Lønberg, Lizzi

Møller, Jytte Knudsen

Neergaard, Berit Pernille

Nielsen, Hanne

Nørregaard

Olsen, Anette

Olsen, Susanne Højlund

Pedersen, Gitte

Skeller, Caroline	(april/juni 1982)	Kragh, Anna Lisbet
<i>Italiensk</i>	Fuglsang-Damgaard, Ole	Lethan, Ole
(april/juni 1982)	Adelbert	Mølholm, Jørgen
Brøsen, Tine	Lauritzen, Lizzi Møller	Nielsen, Carin Maria
De Lasson, Elisabeth	Lindenstrøm, Solveig Elise	Antionette Wiuf
Rosenkrantz	Rasmussen, Charlotte	Nielsen, Erik
Grottenborg, Helle	Uldall	Nielsen, Jytte
Jensen, Mette Sunneva	Rørvig, Ann	Petersen, Ann-Mari
Eilskov	Sommer, Pia	Robdrup, Ditte
Jermiin, Clara Barbara	Thorup, Ida Juel	Tandrup, Lene
Kadhim, Birthe Aagaard	Åkesson, Lene	Thomsen, Knud Troels
Larsen, Susanne Gram	<i>Tysk</i>	Vestergaard, Bodil
Olsen, John Robert	(april/juni 1982)	Villadsen, Ursula Ryth
Rugolo, Lizzi Tvede	Andersen, Gitte Rødtneß	Væring, Vibeke
<i>Spansk</i>	Christiansen, Helle Vallø	Witt, Henriette Birthe
(december 1981/ januar 1982)	Danielsen, Betty Fischer	Zibrandtsen, Neel Grethe
Bruun, Nina	Frost, Per	
	Habel, Gerhard	

Følgende handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøver i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet **den erhvervsproglige diplomprøve:**

Engelsk
(april/juni 1982)
Lehmborg, John

Følgende bestod **den erhvervsproglige afgangseksamen:**

(april/juni 1982)	Hansen, Birte	Marquardt, Ralf Otto
Agger, Inger Merete	<i>fransk/tysk</i>	<i>engelsk/tysk</i>
<i>engelsk/tysk</i>	Hansen, Karis Reichstein	Nielsen, Bodil Elisabeth
Bennedsen, Søren	<i>engelsk/fransk</i>	<i>engelsk/tysk</i>
<i>engelsk/fransk</i>	Kofoed, Birthe Høegh	Nielsen, Hanne Ryge
Eilersen, Carsten	<i>fransk/italiensk</i>	<i>engelsk/fransk</i>
<i>engelsk/fransk</i>	Larsen, Ken Hrolv	Paulsen, Gina Eichner
Fargas, Annette	<i>engelsk/spansk</i>	<i>engelsk/fransk</i>
<i>engelsk/spansk</i>		

Følgende dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen EA:

Andersen, Else Birgitte Lyder <i>engelsk/tyisk</i>	Hansen, Lene <i>fransk/tyisk</i>	Jacobsen, Helle Guldborg <i>fransk/tyisk</i>
Christensen, Marianne <i>engelsk/fransk</i>	Hansen, Pia <i>engelsk/spansk</i>	Mortensen, Erik Peistrup <i>spansk/tyisk</i>
Christensen, Wivian Finne <i>engelsk/fransk</i>	Hansen, Ralf Olav Hohle <i>engelsk/tyisk</i>	Rasmussen, Conni Anette <i>fransk/tyisk</i>
	Hansen, Tove Rump <i>engelsk/fransk</i>	

Følgende bestod den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen.

<i>Engelsk</i> (december 1981/ januar 1982)	Hansen, Hanne Thirstrup Hindkjær, Annette Kristensen, Jytte Olesen, Anne	<i>Spansk</i> (december 1981/ januar 1982)
Krarup, Gertrud Elisabeth Mac Brayne, Helen Gilian Olsen, Birgitte Engel		Maimann, Susanne Nielsen, Jørgen Christian
Rosendal-Sørensen, Kirsten	<i>Fransk</i> (december 1981/ januar 1982)	(april/juni 1982) Knudsen, Ingrid Højgaard
Simonsen, Birgitte Sorgenfrey, Hans Henrik Valeur, Lise	Bramming, Inger Christensen, Søren Stokholm	<i>Tysk</i> (december 1981/ januar 1982)
(april/juni 1982)	Pedersen, Jette Lund Ullerup-Petersen, Karen	Kihm, Guenther Pedersen, Ulla Herholdt
Bruun, Monica Conradina Bundgaard, Sys Lizzi		
Christensen, Torben Møller	(april/juni 1982) Høj, Bodil	(april/juni 1982) Dahm, Hans Peter
Gregersen, Inger Eline Hansen, Annette Gerner	Normann, Vibeke Sick, Trine	Lund, Karin Nerving, Walther

Følgende bestod den erhvervsproglige kandidateksamen:

<i>Engelsk</i> (december 1981/ januar 1982)	Werther, Anne Charlotte Wolf-Frederiksen, Karen	Madsen, Dorte Ellegaard Mortensen, Helle Prætorius, Hanne
Hansen, Karen Lundgaard Kjær, Britta	<i>Fransk</i> (december 1981/ januar 1982)	<i>Spansk</i> (april/juni 1982)
(april/juni 1982)	Dilling-Hansen, Benedikte	Mortensen, Erik Peistrup
Melohn, Annette Steensen, Jette Kudsk Sørensen, Inge	(april/juni 1982) Kirstein, Anne Haunsø	<i>Tysk</i> (april/juni 1982) Rasmussen, Kristian Bruun

Følgende bestod **translatøreksamen:**

Engelsk

(december 1981/
januar 1982)

Christensen, Linda Hlif

Langkilde, Anne Charlotte

Islandsk

(december 1981/
januar 1982)

Rasmussen, Peter

Søderborg

Portugisisk

(december 1981/
januar 1982)

Reventlow, Dorrit

(april/juni 1982)

Studnitz, Kirsten

Polsk

(december 1981/
januar 1982)

Bunimowicz, Richard

Svensk

(december 1981/
januar 1982)

Blomberg, Mats Anders

Grønlandsk

(december 1981/
januar 1982)

Egede, Jørgen Morten

